

T.C.
BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

KUTBEDDİN İZNIKİ
MUKADDİME (TOPKAPI NÜSHASI, 151^a-200^b)
GİRİŞ-METİN-ÇEVİRİ-SÖZLÜK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÇAĞLA TEZCİ ÇAKIR

TEZ DANIŐMANI
PROF. DR. İBRAHİM TAŞ

BİLECİK, 2023

10547627

T.C.
BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

KUTBEDDİN İZNIKİ
MUKADDİME (TOPKAPI NÜSHASI, 151^a-200^b)
GİRİŞ-METİN-ÇEVİRİ-SÖZLÜK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÇAĞLA TEZCİ ÇAKIR

TEZ DANIŐMANI
PROF. DR. İBRAHİM TAŞ

BİLECİK, 2023

10547627

BEYAN

“Kutbeddin İznikî, Mukaddime (Topkapı Nüshası, 151^a-200^b), Giriş-Metin-Çeviri-Sözlük” adlı yüksek lisans tezinin hazırlık ve yazımı sırasında bilimsel araştırma ve etik kurallarına uyduğumu, başkalarının eserlerinden yararlandığım bölümlerde bilimsel kurallara uygun olarak atıfta bulunduğumu, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, tezin herhangi bir kısmının Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını, aksinin tespit edileceği muhtemel durumlarda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Bu çalışmanın, Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP), TÜBİTAK veya benzeri kuruluşlarca desteklenmesi durumunda; projenin ve destekleyen kurumun adı proje numarası ile birlikte, ETİK KURUL onayı alınması durumunda ise ETİK KURUL tarih karar ve sayı bilgilerinin beyan edilmesi gerekmektedir.	
DESTEK ALINMIŞTIR	DESTEK ALINMAMIŞTIR
Destek alındı ise;	
Destekleyen kurum;	
Desteğin Türü	Proje Numarası
1- BAP (Bilimsel Araştırma Projesi)	
2- TÜBİTAK	
Diğer;.....	
ETİK KURUL onayı var ise;	
ETİK KURUL karar tarih/sayı:/.....

Çağla TEZCİ ÇAKIR

31/08/2023

İmza

ÖN SÖZ

İlmihâl geleneğinin tarihsel süreci incelendiğinde, bir telif türü olarak “ilmihâl” ismi taşıyan eserlere yakın dönem Osmanlı’da rastlanmaktadır. Osmanlı İmparatorluğu’nun kurulmasıyla beraber, halkın anlayabileceği dinî bilgiler içeren eser telifine gidilmiştir. Kutbeddin İznikî’nin, oruç, zekât, namaz ve hac gibi İslam’ın şartlarını ele aldığı ve bunlara ilaveten farzlar, iman, ibadetler ve ahlak gibi konulara değindiği *Mukaddime*’si de Türkçe ilmihâl geleneğinin ilk örneklerinden kabul edilmektedir. *Mukaddime*’nin, döneminde çokça tanınmasından dolayı pek çok nüshası bulunmaktadır. Bunların, 6 tanesi Süleymaniye Kütüphanesi’nde; 4 tanesi Bursa Yazma Eserler Kütüphanesi’nde; 3 tanesi Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi’nde; 3 tanesi İstanbul Belediye Kitaplığı’nda; 3 tanesi Milli Kütüphane’de; 2 tanesi Nuruosmaniye Kütüphanesi’nde; 2 tanesi Tercüman Gazetesi Kütüphanesi’nde yer almaktadır. Eserin *Râhatü’l-Kulûb* adıyla kayıtlı 10 nüshası daha bulunmaktadır. Bu çalışmada ele alınan nüsha, İstanbul Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Revan Köşkü 000630/1’de *Anonim Bir İlmihâl Kitabı* adıyla kayıtlıdır. Kaynaklarda bu nüsha ile ilgili bilgiye rastlanmamıştır. Üzerinde çalıştığımız *Kutbeddin İznikî, Mukaddime (Topkapı Nüshası, 151^a-200^b)*, *Giriş-Metin-Çeviri-Sözlük* adlı yüksek lisans tezinde, eserin transkripsiyonu, çevirisi ve sözlüğü hazırlanarak metnin dil özellikleri, söz varlığı ve bağlama dayalı anlam çeşitliliği belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışmanın giriş kısmında ilmihâl geleneği, eser ve yazarı hakkında bilgiler ve kısaca eserin dil özelliklerine değinilmiştir. Çalışmanın asıl bölümünde Arap harfli metnin transkripsiyonuna, Türkçe çevirisine ve dizinle birlikte sözlüğüne yer verilmiştir. Arapça dua ve ibareler dizinli sözlükten ayrı tutularak sözlüğün sonuna eklenmiştir. Son olarak okuyuculara karşılaştırma imkânı sunmak için metnin tıpkıbasması da eklenmiştir.

Bu yolda karşılaştığım hemen her problemde vaktini, sabrını ve yardımını esirgemeyen, akademik bilgisi ve tecrübesiyle her daim yol gösteren danışman hocam Prof. Dr. İbrahim Taş’a müteşekkirim. Lisans ve yüksek lisans eğitimim boyunca gösterdikleri ilgi ve sabır için tüm bölüm hocalarıma, bilhassa Dr. Öğr. Üyesi Zemire Gulcalı’ya şükranlarımı sunarım. Tezimize Arapça bilgisiyle katkıda bulunan Prof. Dr. Dursun Hazer’e de teşekkürü borç bilirim. Ayrıca kızları olmaktan gurur duyduğum, daima maddi ve manevi yanımda olan aileme ve kardeşime teşekkür ederim. Son olarak desteğini her dem hissettiğim eşim Mert Çakır’a sonsuz teşekkürler.

Çağla TEZCİ ÇAKIR

.../.../2023

ÖZET

KUTBEDDİN İZNIKÎ, MUKADDİME (TOPKAPI NÜSHASI, 151^a-200^b), GİRİŞ-METİN-ÇEVİRİ-SÖZLÜK

İlmihâl, terim olarak, temel dinî bilgileri içeren el kitabı anlamına gelir. İlmihâl geleneği çoğunlukla Arapça ve Farsça eserlerin tercümesi ve yapılan eklemelerle genişletilmesi veya şerh edilmesi şeklinde başlamıştır. Osmanlı İmparatorluğu'nun kurulmasıyla birlikte ise halkın anlaşılabilir dinî bilgiye ulaşabilmesi için Türkçe eser telifine gidilmiştir. Kutbeddin İznikî'nin *Mukaddime* adlı eseri de Türkçe ilmihâllerin ilk örneği kabul edilmektedir.

Çalışmamıza konu olan nüsha, İstanbul Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Revan Köşkü 000630/1'de *Anonim Bir İlmihâl Kitabı* adıyla kayıtlıdır. Kaynaklarda bu nüsha hakkında bilgiye rastlanmamıştır. Nüshanın tamamı 453 varaktır, her varak 9 satırdan oluşur. Yazılış tarihi bilinmemektedir. Siyah mürekkeple, harekeli nesih tarzıyla yazılmıştır. Çalışmamızda eserin 151^a-200^b sayfa aralığı ele alınmıştır.

Çalışmanın giriş kısmında ilmihâl geleneği, eser ve yazarı hakkında bilgiler ve kısaca eserin dil özelliklerine değinilmiştir. Çalışmanın asıl bölümünü Arap harfli metnin transkripsiyonu, Türkçe çevirisi ve dizinle birlikte sözlüğü oluşturur. Arapça dua ve ibareler dizinli sözlükten ayrı tutularak sözlüğün sonuna eklenmiştir. Son olarak okuyuculara karşılaştırma imkânı sunmak için metnin tıpkıbasısına da yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İlmihâl, Eski Anadolu Türkçesi, Kutbeddin İznikî ve Mukaddimesi.

ABSTRACT

KUTBEDDIN IZNIKÎ, MUKADDIME (TOPKAPI COPY, 151^a-200^b), INTRODUCTION-THE TEXT-TRANSLATION-GLOSSARY

Catechism, as a term, means a handbook containing basic religious knowledge. The tradition of catechism began mostly in the form of translations of Arabic and Persian works and their expansion or annotation with additions. With the establishment of the Ottoman Empire, there was a tendency to write works in Turkish so that the public could reach understandable religious knowledge. Kutbeddin İznikî's *Mukaddime* is considered the first example of Turkish catechisms.

The copy, which is the subject of our study, is registered under the name of *An Anonymous Catechism Book* in Istanbul Topkapı Palace Museum Library Revan Mansion 000630/1. No information was found about this copy in the sources. The entire copy has 453 leaves, each leaf consists of 9 lines. The date of its writing is unknown. It is written in black ink, in the naskh style. In our study, the 151^a-200^b page range of the work was examined.

In the introduction part of the study, the tradition of the catechism, information about the work and its author, and briefly the language features of the work are mentioned. In the main part of the study, the transcription of the Arabic letter text, its Turkish translation and its glossary with the index are included. Arabic prayers and phrases are kept separate from the indexed glossary and added to the end of the dictionary. Finally, a facsimile of the text has been added to allow readers to compare.

Key Words: Catechism, Old Anatolian Turkish, Kutbeddin İznikî and His *Mukaddime*.

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	i
ÖZET	ii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	v
İŞARETLER LİSTESİ	vi
TRANSKRİPSİYON ALFABESİ.....	vii
1. GİRİŞ.....	1
1. 1. İlmihâl Geleneği.....	1
1. 2. Kutbeddin İznikî ve Eserleri	3
1. 3. Kutbeddin İznikî'nin <i>Mukaddime</i> 'si.....	3
1. 4. Eserin Dili.....	5
1. 5. Önceki Çalışmalar	6
1. 6. Çalışmada İzlenen Yöntem.....	7
2. METİN	11
3. ÇEVİRİ	29
4. SÖZLÜK	47
5. ARAPÇA DUA VE İBARELER.....	121
5. 1. Dualar	121
5. 2. İbareler.....	123
KAYNAKÇA	124
TIPKIBASKI	227

KISALTMALAR LİSTESİ

- Ar.** : Arapça
AT : Ana Türkçe
Çin. : Çince
ET : Eski Türkçe
Fa. : Farsça
Fr. : Fransızca
Hız. : Hazreti
İt. : İtalyanca
Lat. : Latince
Soğd. : Soğdca
vb. : ve benzeri
Yun. : Yunanca

İŞARETLER LİSTESİ

- < : 1. aracı ve kaynak dili gösterir; 2. önceki biçimi gösterir
- : gönderme yapıldığını gösterir
- + : ada gelen eki gösterir
- : 1. fiil kök ya da gövdesini gösterir; 2. fiile gelen eki gösterir
- [=] : kelimenin kaç defa geçtiğini gösterir

TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

ء	<i>hemze</i>	’
ا	<i>elif</i>	a / ā / e / yerine göre öteki ünlüler
ب	<i>be</i>	b / p
پ	<i>pe</i>	p
ت	<i>te</i>	t
ث	<i>se</i>	ş
ج	<i>cīm</i>	c / ç
چ	<i>çīm</i>	ç
ح	<i>hā</i>	h
خ	<i>hı</i>	h
د	<i>dāl</i>	d
ذ	<i>zel</i>	z
ر	<i>re</i>	r
ز	<i>ze</i>	z
س	<i>sīn</i>	s
ش	<i>şın</i>	ş
ص	<i>şād</i>	ş
ض	<i>dād</i>	z
ط	<i>tı</i>	t
ظ	<i>zı</i>	z
ع	<i>‘ayın</i>	‘
غ	<i>ğayın</i>	ğ
ف	<i>fe</i>	f
ق	<i>kāf</i>	k
ك	<i>kef</i>	k / g / ŋ

ل	<i>lām</i>	l
م	<i>mīm</i>	m
ن	<i>nūn</i>	n
و	<i>vāv</i>	v / yerine göre o / ō / ö / õ / u / ū / ü / ũ
ه	<i>he</i>	h / a / e / i
ی	<i>ye</i>	y / yerine göre è / ı / i / ĩ

1. GİRİŞ

1. 1. İlmihâl Geleneği

Sözlük anlamı “davranış bilgisi” olan “ilm-i hâl”, terim olarak temel dinî bilgileri içeren el kitabı şeklinde tanımlanmaktadır.¹ İslam dininin beş şartı olarak bilinen farzlardan birini, tamamını veya bunlara ek olarak ahlak konularına değinen çalışmalar ilmihâl olarak adlandırılmaktadır.² Bugün ilmihâl olarak kabul edilen eserler çoğunlukla Arapça veya Farsça bir eserin yeniden yazılması, tercümesi, eklemelerle genişletilmesi ya da şerh edilmesi şeklinde ortaya çıkmıştır. Bu nedenle Osmanlı İmparatorluğu’nun kurulmasıyla birlikte dinî bilginin halka ulaşabilmesi için farklı isimlerle eser telifine gidilmiştir. Osmanlı İmparatorluğu öncesinde ilmihâl kapsamında sayılabilecek Arapça, Farsça ve Türkçe yazılmış örnekler bulunmakla birlikte bu gelenek Osmanlı İmparatorluğu’nun kurulmasıyla beraber sistemli hâle gelmiştir denebilir.³

İlmihâller, “İlim tahsili her müslüman üzerine farzdır⁴” hadisinin bir yorumu üzerine, İslam dininin temelini oluşturan “inanç, ibadet ve ahlak” kavramlarından hareketle ortaya çıkmıştır.⁵ İlmihâllerin oluşum aşamasını meydana getiren eserler genel olarak Arapça tercümelerdir. Bunlar ilmihâllerin, Anadolu’da yaygınlaşarak sistemli hâle gelmesini sağlamıştır.⁶ Zaman içinde halk için temel dinî konularda bilgi içeren, sade ve basit bir anlatıma sahip eserlere ihtiyaç duyulmuş, böylece ilk ilmihâller Osmanlılar döneminde ortaya çıkmıştır.⁷

İlmihâl edebiyatının tarihî süreci incelenirken bu kavramın bir telif türü olarak kullanılması ile kelime olarak kullanımı ayrı ayrı ele alınmalıdır. Telif türü açısından ilmihâlin tarihi incelendiğinde, doğrudan ilmihâl ismi verilen eserler yakın dönem Osmanlı’da görülmektedir. Kelime olarak ise erken dönemlerden beri rastlanmaktadır.⁸ Osmanlı İmparatorluğu öncesinde ilmihâllerle ilgili az sayıda kaynağa ulaşılmaktadır, bunlar hakkında kesin bir değerlendirmede bulunmak mümkün değildir. Bu sebeple ilmihâllerin oluşum aşamasını Osmanlı İmparatorluğu’nun kuruluşuyla başlatmak gerekir. Nitekim Osmanlı

¹ H. Kelpetin Arpaguş (2000). “İlmihal”, *TDV İslâm Ansiklopedisi*, c. 22, s. 139.

² M. Özkan (2016). Osmanlı’da İlmihal Geleneği: Kadızâde Mehmed Efendi (1045/1635) ve “Risâle-i Kadızâde” Adlı Çalışması. *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, 27, s. 554.

³ H. Kelpetin Arpaguş (2002). Bir Telif Türü Olarak İlmihal Tarihî Geçmişi ve Fonksiyonu. *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 22 (2002/1), s. 31-32.

⁴ Bu hadis İbn Mâce’nin *Mukaddime*’sinden alınmıştır; Hatice Kelpetin Arpaguş, *agm*, s. 28.

⁵ *agm*, s. 27.

⁶ A. Memduhoğlu (2016). İlmihâl Edebiyatının Tarihi Serencâmı. *Ekev Akademi Dergisi*, 66, s. 31.

⁷ *agm*, s. 44.

⁸ *agm*, s. 26.

İmparatorluğu'nun kurulmasıyla beraber halkın anlayabileceği, dinî bilgiler içeren kitaplara ihtiyaç doğmuş, bu durum da bu dönemin ilmihâl geleneğinin başlangıç aşaması olarak değerlendirilmesine yol açmıştır. Tanzimat'a kadar devam eden daha sonraki aşama da ilmihâl geleneğinin gelişim dönemi olarak nitelendirilebilir. Tanzimat ve Meşrutiyet'le birlikte ilmihâl geleneğinde yeni bir dönem başlamış ve farklı örnekleri de verilerek günümüz ilmihâl geleneğinin temelleri atılmıştır.⁹

İlmihâl geleneği Osmanlı Anadolu'sunda oluşum ve sistemleşme sürecini yaşarken bu coğrafya dışında kaleme alınmış ilmihâl örnekleri de görülmektedir. Örneğin XII/XIII. yüzyılda Ebû Nâsir b. Tâhir b. Muhammed es-Serahsî tarafından Harezmi Türkçesi ile yazılmış, ancak bir kaç sayfası günümüze gelebilmiş *Güzîde* isimli esere rastlanmaktadır.¹⁰ Farsça ilmihâl örnekleri de görülmektedir. Bunlar arasında, adı bilinmeyen bir müellif tarafından XII. yüzyılın ortalarında yazılarak Şam atabegine sunulmuş olan *Bahrü'l-Fevâid* isimli bir ilmihâl kitabı bulunmaktadır. Bir başka Farsça ilmihâl örneği ise, Ahi Evren Şeyh Nasriddün Mahmûd'un *Menâhicü's-Seyfiyye* adındaki Şâfiî fikhî ile ilgili eseridir.¹¹ Birgivi Mehmed Efendi'nin önce Arapça yazıp, sonra halkın anlayabilmesi amacıyla Türkçeye çevirdiği *Vasiyetnâme* isimli eseri de ilmihâl geleneğinin önemli örneklerinden biridir.¹² XVI. yüzyıldan sonra yazıldığı düşünülen *Mızraklı İlmihâl* eldeki bilgilere göre "ilmihâl" isminin kullanıldığı ilk eserdir.¹³

Adında doğrudan ilmihâl olmasa da Osmanlıda bu türde yazılan eserlerin ilki, Kutbeddin İznikî'nin *Mukaddime*'si kabul edilmektedir. Yusuf Ziya Öksüz'e göre bu eser, Arapça kaleme alınmış dinî kaynakların derleme bir tercümesidir. Kerime Üstünova'ya göre ise, Muhyiddîn İbnü'l-Arabî'nin (ö. 1240) *Fusûsü'l-Hikem ve Husûsi'l-Kilem* adlı eserinin, Dâvûd-i Kayserî (ö. 1350) tarafından yapılmış şerhi olan *Matla'u Husûsi'l-Kilem fî Me'ânî Fusûsi'l-Hikem*'in "Mukaddimât" adı verilen giriş kısmının, başka eserlerden de yararlanılarak yapılan şerhidir. Bunlara ek olarak, Kâtip Çelebi *Keşfü'z-Zunûn* adlı eserinde, Kutbeddin İznikî'nin Ebu'l-Leys es-Semerkandî'nin namazla ilgili kaleme aldığı *Mukaddimetü's-Salât*'ını tercüme ettiğinden bahsetse de eser günümüze ulaşmamıştır.¹⁴

⁹ **agm**, s. 31; Hatice Kelpetin Arpaguş, **agm**, s. 32.

¹⁰ **agm**, s. 32.

¹¹ **agm**, s. 33.

¹² Mehmet Özkan, **agm**, s. 573.

¹³ Hatice Kelpetin Arpaguş, **agm**, s. 35.

¹⁴ K. Üstünova (2016). *Kutbe'ddin İznikî Mukaddime Giriş-İnceleme-Metin-Sözlük (Şahâbe'd-din Kudsi Nüşhası)*. Sentez Yayıncılık, s. 28; M. Kara (1999). XIV. ve XV. Yüzyıllarda Osmanlı Toplumunu Besleyen Türkçe Kitaplar. *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 8(1), s.34.

1. 2. Kutbeddin İznikî ve Eserleri

Kutbeddin İznikî Niğde’de doğmuş, daha sonra İznik’e göç etmiştir. Babasının adı Mehmet’tir. Aralarında Osmanlı veziri ve Arap dili âlimi Niksârî Hasan Paşa’nın da bulunduğu çeşitli hocalardan ders almıştır. Evliyâ Çelebi’nin ifadesinden İznik’te bir asitanesinin olduğunu ve burada tarikat faaliyetlerini sürdürdüğü anlamaktayız. Timur’un Anadolu’yu işgal ettiği sırada Kutbeddin İznikî’nin onunla görüşüp kendisine uyarılarda bulunduğu, kan dökmekten vazgeçmesini söylediği, Yıldırım Bayezid’in oğlu İsa Çelebi’nin Timur’a itaat ettiğini bildirmek üzere elçilik yaptığı, Timur’un da onun aracılığıyla Çelebi’ye kemer, külâh ve bazı hediyeler gönderdiği kaydedilmektedir. Kutbeddin 8 Zilkade 821’de (7 Aralık 1418) İznik’te vefat etmiş ve zaviyesine defnedilmiştir.¹⁵

Eserleri:

1. *Tefsîrû'l-Kur'ân* (Tefsîru Kutbiddîn): Eser Nisâ ve Mâide surelerinin tefsirini içermektedir. Kaç cilt olduğu bilinmemekle birlikte tam nüshası da tespit edilememiştir. Eserin II. cildi İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi’ndedir.

2. *Mukaddime*: Hanefî mezhebi esasından namaz, oruç, zekât, hac gibi konuların ele alındığı, bunlarla birlikte ahlak ve inanç konularına da değinen eser Türkçe ilmihâl geleneğinin ilk örneklerinden kabul edilmektedir.

3. *Râhatü'l-Kulûb*: Kelam, fıkıh ve tasavvufun bir araya getirilerek kaleme alındığı bu eserde, inanç ve ibadete dair hususlar tasavvuftan hareketle anlatılmış; şeyhe bağlanma, kâmil şeyhin vasıfları, hırka giyme gibi konular ele alınmıştır.

4. *Telfikât*, eser Ferrâ el-Begâvî’nin *Mesâbîhu’s-Sünne* adlı eserinin Arapça açıklamasıdır. Hadisler arasındaki çelişkiyi gidermek amacıyla kaleme alınmıştır.

5. *Risâle fî Hakkı Devrâni’s-Sûfiyye*: Eser yedi varaktan oluşur, Türkçe kaleme alınmıştır. Tasavvuf ehlinin devran ile zikretmelerinin caiz olduğu, Gazzâlî’nin *İhya’ü ‘ulûmi’d-dîn* eseri de dâhil olmak üzere, başka kaynaklardan alınan bilgilerle anlatılmaktadır.¹⁶

1. 3. Kutbeddin İznikî’nin *Mukaddime*’si

Türkçe ilmihâl geleneğinin ilk örneklerinden kabul edilen *Mukaddime*’de oruç, zekât, namaz ve hac gibi İslam’ın şartlarına; buna ilaveten farzlar, iman, ibadetler ve ahlak gibi

¹⁵ R. Öngören (2002). “Kutbüddin İznikî”, *TDV İslâm Ansiklopedisi*, c. 26, s. 485.

¹⁶ **agm**, s. 485-486.

konulara değinilmektedir. İznikî, *Mukaddime*'yi yazma nedenini eserin Hamidiye nüshasında şöyle açıklamaktadır:

2b/21-24. *Bes bilgil kim bu za'ifün maqşüdi bu farz-ı 'ayn olan 'amelleri bildürmekde idi farz-ı kifāye ve sünnet ve müsteḥab olanları bildürmek degüldi çün kim farz-ı 'aynuḡ daḡı kemāli bunları işlemegile olur bes bu muḡaddimedede farz-ı kifāye ve sünnet ve müsteḥab ve edeb olanları ve 'ibādeti mekrūh ve fāsıd ve nākış edenleri bildürdi daḡı ġarīb ve çok vāḡı' olur mes'eleler daḡı getürdi mübtedīleri bu muḡaddimeyi okumaġa yeltemegičün*¹⁷

Döneminde çokça tanınmasından dolayı eserin pek çok nüshası bulunmaktadır. Bunların, 6 tanesi Süleymaniye Kütüphanesi'nde; 4 tanesi Bursa Yazma Eserler Kütüphanesi'nde; 3 tanesi Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi'nde; 3 tanesi İstanbul Belediye Kitaplığı'nda; 3 tanesi Milli Kütüphane'de; 2 tanesi Nuruosmaniye Kütüphanesi'nde; 2 tanesi Tercüman Gazetesi Kütüphanesi'nde yer almaktadır. Eserin *Rahatü'l-Kulüb* adıyla kayıtlı 10 nüshası daha bulunmaktadır.¹⁸

Bu çalışmada ele alınan nüsha, İstanbul Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Revan Köşkü 000630/1'de *Anonim Bir İlmihâl Kitabı* adıyla kayıtlıdır.¹⁹ Eser müellif nüshası değildir, fakat müstensihine ait Abdullah ismine rastlanmıştır. Çalışmamıza konu olan nüshanın tamamı 453 varaktır. Her varak 9 satırdan oluşmaktadır. Müstensih bu durumdan ilk varakta “ḡatḡ-ı saḡr 9” ifadesiyle bahsetmektedir. Yazılış tarihi bilinmemektedir. Siyah mürekkeple, harekeli nesih tarzıyla kaleme alınmıştır.

Eser beş bölüme ayrılmıştır:

1. Bāb-ı evvel: İmanla alakalı konular, cennet-cehennem kavramları örneklerle anlatılmaktadır.
2. İkinci bāb: Namaz ve abdest ile alakalı hükümler açıklanmaktadır.
3. Üçüncü bāb: Zekât ile alakalı hükümler açıklanmaktadır.
4. Dördüncü bāb: Oruç ile ilgili hükümler açıklanmaktadır.
5. Beşinci bāb: Hac ve umre ile alakalı hükümler açıklanmaktadır.

¹⁷ Kerime Üstünova, *age*, s. 25. K. Üstünova'nın çalışmasından alınan yukarıdaki metinde /ñ/ yerine /η/, kapalı e için /i/ yerine /è/ tercih edilmiştir.

¹⁸ *age*, s. 30-38. Birer nüsha bulunan kütüphaneler belirtilmemiştir. Nüshalar hakkında detaylı bilgi için söz konusu çalışmaya bakılabilir.

¹⁹ Kaynaklarda bu nüsha ile ilgili bilgiye rastlanmamıştır.

Çalışmamızda incelemiş olduğumuz 151^a-200^b'de *ikinci bāb*, beş ve dokuzuncu fasıllar arası konu edilmekte, çalışmamızın son varlığında *üçüncü bāb* başlamaktadır.

1. 4. Eserin Dili

Eserde Eski Anadolu Türkçesine dair tespit edilen fonetik ve morfolojik özellikler şunlardır:

1. Söz içi ve söz sonu /d/ > /y/ değişimi: *ayak* ‘ayak’ (156b/4) < ET *adaḳ*, *ayruḳ* ‘farklı, başka’ (153a/2) < ET *adruḳ*, *boy* ‘uzunlamasına mesafe, uzunluk’ (165a/1) < ET *bod*, *eyle-* ‘yapmak, etmek’ (159b/7) < ET *edle-*, *ḳoy-* ‘bırakmak’ (152b/1) < ET *ḳod-* vb.

2. Çok heceli sözcüklerin sonunda /g/nin düşmesi: *çeri* ‘asker’ (179b/1) < ET *çerig*, *dürlü* ‘çeşit, cins’ (159a/8) < ET *türlüg*, *ḳapu* ‘kapı’ (170b/2) < ET *ḳapıḡ*, *ḳuru* ‘kara parçası’ (179b/7) < ET *ḳuruḡ*, *yaya* ‘yürüyerek giden kimse’ (179b/8) < ET *yadaḡ* vb.

3. Birincil uzun ünlülerin kısalması: *ad* ‘isim’ (184b/6) < AT *āt*, *baş* ‘kafa’ (156a/2) < AT *bāṣ*, *boy* ‘uzunlamasına mesafe, uzunluk’ (165a/1) < AT *bōd*, *dē-* ‘demek’ (151b/3) < AT *tē-*, *diz* (157b/1) < AT *tīz*, *dört* (162a/7) < AT **tōrt*, *güy-* ‘beklemek’ (160a/3) < AT *kūd-*, *ög-* ‘övmek, methetmek’ (184b/1) < AT *ōg-*, *su* (157b/3) < AT **sūw*, *var* ‘mevcut’ (152a/5) < AT *bār*, *yüz* ‘surat, çehre’ (177b/6) < AT *yūz* vb.

4. Birincil uzun ünlülerden sonra gelen /p, ç, t, k, ḳ/ ünsüzlerinin ardından bir ünlü geldiğinde ötümlüleşmesi: *güç+i* (< *güç* ‘takat, mecal, enerji’) (177b/1) < AT *kūç*.

5. İkinci hece başındaki /ḡ, g/nin düşmesi: *gerek* ‘lazım, şart’ (151a/4) < ET *kergek*, *ilerü* ‘öne doğru’ (158b/2) < ET *ilgerü*, *ḳayur-* ‘kaygılanmak’ (170b/3) < *ḳadḡur-* vb.

6. Söz başı /t/ > /d/ değişimi: *degül* ‘değil’ (151a/2) < ET *tegül*, *deniz* ‘deniz’ (180a/6) < ET *teḡiz* vb.

7. Söz başı /k/ > /g/ değişimi: *getür-* ‘getirmek’ (153b/6) < ET *keltür-*, *gönül* ‘gönül’ (155a/1) < ET *kōḡül* vb.

8. Söz başı /b/ > /v/ değişimi: *var* ‘mevcut’ (152a/5) < ET *bar*, *vēr-* ‘vermek’ (151b/6) < *bēr-* vb.

9. Söz başı /b/nin düşmesi: *ol-* ‘olmak’ (151a/3) < ET *bol-*.

10. Dudak uyumunun yokluğu: *bozil-* ‘bozulmak’ (174b/5), *getür-* ‘getirmek’ (153b/6), *ḳaldur-* ‘kaldırmak’ (155b/1) vb.

11. Yuvarlaklaşmalar: *ābdestsüz* ‘abdestsiz’ (161a/2), *bellü* ‘belli’ (171b/3), *eksük* ‘eksik’ (163b/1) vb.

12. Belirtme durumu ekinin +I olması: *ābdest+i* (151a/9), *du‘ā+yi* (193b/1), *fiṭre+yi* (200b/2) vb.

13. Edat olan *ile*'nin ek hâlinde kullanılması: *cemā'atile* (159b/1), *dilile* (154b/7), *hükmile* (183a/4) vb.

1. 5. Önceki Çalışmalar

İznikî'nin *Mukaddime*'si döneminde tanınan bir eser olduğu için çokça nüshası bulunmaktadır. Bu nüshaların bazıları çalışılmıştır. Eser üzerine yapılan çalışmalardan bazıları şunlardır:

1. **Öksüz, Y. Z.** (1976). *Mukaddime-i Kutbuddin İnceleme-Metin-Sözlük*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi, İslâmî İlimler Fakültesi, Erzurum.

Doktora tezi olarak hazırlanan bu çalışmada eserin imla özelliklerine detaylıca yer verilmiş, Latin harflerine aktarılmış, sözlük ve dizini hazırlanmıştır. Nüsha farkları için de ayrı bir başlığa yer verilmiştir.

2. **Öksüz, Y. Z.** (1978). “Kutbuddin b. Muhammed İznikî (? - 821 H.) ve Mukaddime-i Kutbuddin”, *Prof. Dr. M. Tayyib Okiç Armağanı*, s. 225-249.

3. **Baktır, M.** (2005). Anadolu'da Yazılan İlk Türkçe İlmihal Kitaplarından İznikî'nin Mukaddimesi. *Uluslararası İznik Sempozyumu*, s. 431-442.

4. **Atawula, A.** (2007). *Kutbuddin İznikî'nin “Mukaddime” Adlı Eserinin Tahkik Ve Tahlili*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Mukaddime'nin metnine, tahkikine, özetine ve tahliline yer verilen bu çalışma doktora tezi olarak hazırlanmıştır. Eserde değinilen tüm konular bölüm bölüm detaylıca ele alınmıştır. Çalışmada *Mukaddime* metni için Süleymaniye Kütüphanesi Hamidiye Bölümü 550/1'de kayıtlı olan nüsha esas alınmış, metin matbu olarak verilmiştir.

5. **Üstünova, K.** (2016). *Kutbe'd-dîn İznikî Mukaddime Giriş-İnceleme-Metin-Sözlük (Şahâbe'd-dîn Kudsî Nüshası)*. Sentez Yayıncılık.

K. Üstünova'nın Doktora tezinin yayını olan bu çalışmada “Şahâbe'd-dîn Kudsî Nüshası (Süleymaniye Kütüphanesi Hamidiye Bölümü 550/1)” esas alınmıştır. Eserin dil bilgisi özellikleri incelenmiş, metnin transkripsiyon harflerine aktarımı yapılmış ve sözlüğü hazırlanmış, özel adlar için bir dizine yer verilmiştir. Nüshalar tanıtılmış ve seçilen üç nüsha karşılaştırılmıştır.

6. **Aydın, E.** (2017). *Kutbüddin İznikî'nin Mukaddimesi'nin Topkapı Nüshası (1b-50b) Giriş-Metin-Çeviri-Sözlük*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bilecik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bilecik.

Yüksek lisans tezi olarak hazırlanan bu çalışmada, İstanbul Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Revan Köşkü 000630/1’de kayıtlı nüshanın 1^b-50^b arası çalışılmıştır. Yazmanın transkripsiyon harflerine aktarımı, Türkiye Türkçesi çevirisi, sözlüğü ve dizini hazırlanmıştır. Arapça ibarelere ayrıca yer verilmiştir.

7. **Avşar, B.** (2019). *Kutbeddin İznikî'nin Mukaddimesi'nin Topkapı Nüshası (51^a-100^b) Giriş-Metin-Çeviri-Sözlük*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bilecik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bilecik.

Yüksek lisans tezi olarak hazırlanan bu çalışmada, İstanbul Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Revan Köşkü 000630/1’de kayıtlı nüsha esas alınarak 51^a-100^b arası çalışılmıştır. Yazmanın transkripsiyon harflerine aktarımı, Türkiye Türkçesi çevirisi, sözlüğü ve dizini hazırlanmıştır. Arapça ibarelere ayrıca yer verilmiştir.

8. **Saçı, A.** (2021). *Kutbeddin İznikî'nin Mukaddimesi'nin Topkapı Nüshası (101^a-150^b) Giriş Metin Çeviri Sözlük*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bilecik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bilecik.

Yüksek lisans tezi olarak hazırlanan bu çalışmada, İstanbul Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Revan Köşkü 000630/1’de kayıtlı nüsha esas alınarak 101^a-150^b arası çalışılmıştır. Yazmanın transkripsiyon harflerine aktarımı, Türkiye Türkçesi çevirisi, sözlüğü ve dizini hazırlanmıştır. Arapça ibarelere ayrıca yer verilmiştir.

1. 6. Çalışmada İzlenen Yöntem

Üzerinde çalıştığımız *Kutbeddin İznikî, Mukaddime (Topkapı Nüshası, 151^a-200^b)*, *Giriş-Metin-Çeviri-Sözlük* adlı yüksek lisans tezinde, eserin transkripsiyonu, çevirisi ve dizinli sözlüğü hazırlanarak metnin dil özellikleri, söz varlığı ve bağlama dayalı anlam çeşitliliği belirlenmeye çalışılmıştır. Arapça dua ve ibareler dizinli sözlükten ayrı tutularak sözlüğün sonuna eklenmiştir. Son olarak okuyuculara karşılaştırma imkânı sunmak için metnin tıpkıbasısına da yer verilmiştir.

Metnin transkripsiyonu yapılırken, eser konuşma dilinde kaleme alındığı için cümleleri takip etmek zorlaştığından noktalama işareti kullanılmamıştır. Sadece özel adlarda ek gelen durumlarda kesme işareti (') kullanılmış, özel adlar büyük harfle yazılmıştır.

Eserin çevirisinde kelimelerin sözlüksel anlamları göz ardı edilmeden günümüz Türkçesine uyarlanmaya çalışılmıştır. Eser isimleri italik, bab ve fasıllar bold yazılmıştır.

Çalışmanın sözlük kısmında Ceval KAYA'nın “Windows Altında Dil Çalışmaları İçin Cibakaya 2.3” adlı programı kullanılarak metnin dizin bölümü hazırlanmıştır. Türkçe

olmayan kelimelerin kökenleri gösterilmiş, arkaik hâllerine değinilmemiştir. Anlam farklılıkları numaralandırma yöntemiyle ayırt edilmiş, bu aşamada anlam önceliği değil kelimenin metinde geçtiği sayfa ve satır numarası esas alınmıştır. Dizinli sözlüğün diğer özellikleri:

1. Madde başı kelime, birden fazla anlama sahipse her anlam için kelimenin geçtiği sayfa ve satır numarasına birer tane örnek verilmiştir. Örnek:

ancağ 1. fakat, lakin: 157a/8; **2.** sadece, yalnız: 176a/6

2. Bir madde başına ait söz varlığının her birine (deyim, ikileme, birleşik kelime vb.), o madde başının altında yer verilmiş, geçtiği sayfa ve satır numarası gösterilmiştir. Örnek:

âbdest [< Fa.] abdest

âbdest al- abdest almak: 171a/3

âbdest aldur- abdest aldirmek: 179a/2

âbdesti şın- abdesti bozulmak: 151a/9

3. Madde başı herhangi bir deyim ya da birleşik içinde geçiyorsa ona gönderme yapılmıştır. Örnek:

ara 1. ara, aralık: 160a/9; **2.** iç: 162b/5

→ **bir arada**

4. Madde başı müstakil olarak geçmeyip bir birleşik kelime ya da deyim içinde geçiyorsa o madde başına anlam verilmemiştir. Örnek:

amân [< Ar.]

amân dile- yardım istemek

5. Madde başı müstakil olarak geçmiyor ve herhangi bir deyim, birleşik kelime veya tamlama içinde yer alıyorsa ona anlam verilmeyip geçtiği yapıya gönderme yapılmıştır. Örnek:

al-

→ **âbdest al-, ücret al-, harâc al-**

6. Yabancı kökenli madde başlarının hem orijinal hem Türkçeleşmiş biçimi yer alması durumunda, her iki biçime de anlam verilmiştir. Örnek:

farz [< Ar.] **1.** namazda yapılması şart olan gereklilikler: 154b/1; **2.** namazda terk edilmesine izin verilmeyen rekâtlar: 161a/5; **3.** İslam dininde emredilen yükümlülükler: 176a/8; bk. **farza**

farza [< Ar.] namazda terk edilmesine izin verilmeyen rekâtlar; bk. **farz**

7. Aynı özel ismin değişik şekillerde yer aldığı durumlarda iki isme de anlam verilmiştir. Örnek:

Ebî Yūsuf Hanefi mezhebinin ilk fakihlerinden; bk. **Ebū Yūsuf, İmām Ebî Yūsuf, İmām-ı Ebî Yūsuf**

Ebū Yūsuf Hanefi mezhebinin ilk fakihlerinden; bk. **Ebî Yūsuf, İmām Ebî Yūsuf, İmām-ı Ebî Yūsuf**

İmām Ebî Yūsuf Hanefi mezhebinin ilk fakihlerinden; bk. **Ebî Yūsuf, Ebū Yūsuf, İmām-ı Ebî Yūsuf**

İmām-ı Ebî Yūsuf Hanefi mezhebinin ilk fakihlerinden; bk. **Ebî Yūsuf, Ebū Yūsuf, İmām Ebî Yūsuf**

8. Bir madde başının iki değişken biçimi geçiyorsa iki biçime de anlam verilmiştir. Örnek:

artuğırağ daha fazla; bk. **artuğurağ**

artuğurağ daha fazla; bk. **artuğırağ**

9. *anı, anda, andan, bunu, bunlar* vb. kelimeler biçimbilgisel yapılarından dolayı madde başı yapılmıştır. Örnek:

anı *ol* zamirinin belirtme hâli, onu

anlar *ol* zamirinin çoğul hâli, onlar

aña *ol* zamirinin yönelme hâli, ona

Arapça dua ve ibareler orijinaline bağlı kalınarak art ünlülü okunmuştur.

2. METİN

151^a ⁽¹⁾ sehv êtdüğü ol evvelki reke' atdayısa kim ol uyan ⁽²⁾ kişi aña êrişmedi ve uyana secde-yi sehv lâzım degül ol ⁽³⁾ uyduğı namâzda sehv êtdise uyan dağı lâzım olur secde-yi ⁽⁴⁾ sehv êtmek gerek imâmıla secde êtmese namâzı âhirinde ⁽⁵⁾ secde-yi sehv êde eger kendü dağı sehv êtse ⁽⁶⁾ ol turup kılduğı namâzda ikisiyiçün bir secde yêter ⁽⁷⁾ *Hulâşa*'da eydür lâhiķ olan kişi secde-yi sehvinde ⁽⁸⁾ imâma uymaya mesbûķ uya lâhiķ oldur kim imâma evvelden ⁽⁹⁾ bile uya ammâ namâz içinde uyuya yâhud âbdesti sına **151^b** ⁽¹⁾ ol âbdestden gelince yâ oyanınca imâm bir reke' at ⁽²⁾ yâ dağı artuķ namâzından kıla ol andan şonra gele ⁽³⁾ mesbûķ aña dêrler kim namâzuñ evvelinden bile uymaya ⁽⁴⁾ imâm bir reke' at yâ dağı artuķ kılmış ol andan şonra ⁽⁵⁾ gele uya imâma bes mesbûķ olan kişi imâma uya ⁽⁶⁾ secde-yi sehv êdicek ammâ imâmıla bile selâm vêrmeye ⁽⁷⁾ eger namâzı tamâm olmaduğın bilüp imâmıla bile selâm ⁽⁸⁾ vêrürse namâzı fâsid olur ikileyin kıлмаķ gerek ⁽⁹⁾ ammâ bilmeyüp selâm vêrürse namâzı fâsid olmaz namâzın **152^a** ⁽¹⁾ tamâmladukdan şonra secde-yi sehv êde ammâ *Şerh-i Tahâvî*'de eyitmiş mesbûķ eger imâmdan şonra ⁽³⁾ selâm vêrdiyse yâ öñdin vêrdiyse fâsid olmaz ⁽⁴⁾ eger bile vêrdiyse fâsid olur ammâ kaçan imâm ⁽⁵⁾ selâm vêrse dağı secde-yi sehv varıduğın şonra ⁽⁶⁾ ańsa mesbûķ dağı durup namâzın ödemege ⁽⁷⁾ başlamış olsa eger mesbûķ kılduğı namâzda secdeye ⁽⁸⁾ varmadıysa dönüp oturup imâma uyup secde-yi sehvin ⁽⁹⁾ bile êdüp andan turup namâzın kıлмаķ gerek eger secde **152^b** ⁽¹⁾ êtmış olsa ol kılduğı namâzı kıyup imâma uymaķ gerek ⁽²⁾ eger uyarısa namâzı fâsid olur belki mesbûķ ⁽³⁾ namâzın tamâmlaya andan şonra secde-yi sehv êde ammâ ⁽⁴⁾ *Kitâbu's-Şalât* eyitmiş eger imâma uymayup namâzın ⁽⁵⁾ tamâmlarısa namâzı fâsid olur demiş ammâ bilgil ki ⁽⁶⁾ secdeye varmadın imâma uymayıcaķ namâzı fâsid olduğı ⁽⁷⁾ anuñçündür kim imâm birle kıлмаķ vâcib olduğı yerde ⁽⁸⁾ başına kıldı secdeye vardukdan şonra uyıcaķ namâzı fâsid ⁽⁹⁾ olduğı başına kıлмаķ vâcib olmışiken kıyup imâma **153^a** ⁽¹⁾ uyduğıyçündür *Hulâşa*'dağı söz tamâm bilgil kim ⁽²⁾ eger Fâtiha sūresin tamâm okumadın ayruķ sūre ⁽³⁾ okumağa başlasa eger Fâtiha'nun çoğın okumadısa secde-yi ⁽⁴⁾ sehv êtmek gerek eger çoğın okudısa sehv êtmek ⁽⁵⁾ vâcib degül *Kınya*'da eydür şaḥiḥ budur kim Fâtiha ⁽⁶⁾ sūresinüñ çoğın terk êdicek secde-yi sehv lâzım ⁽⁷⁾ olur ammâ ba' zılar eydür bir âyet kadar dağı terk êderise ⁽⁸⁾ secde-yi sehv êtmek gerek demiş ve ba' zılar eydür ⁽⁹⁾ bi-smi'llâhi'r-raḥmâni'r-raḥîm demese secde-yi **153^b** ⁽¹⁾ sehv êtmek gerek ammâ şol nesnelere kim anı işlemek ⁽²⁾ bir ayruķ nesneye tâbi' olduğıyçündür anı terk êtmegil ⁽³⁾ secde-yi sehv lâzım olmaz ve namâz ortasındağı tekbîrler ⁽⁴⁾ gibi tesbîḥler gibi Subḥâneke ve E'üzü okumaķ gibi ⁽⁵⁾ ammâ bayrâm tekbîrlerinden birisin unutsa namâzı evvelinde ⁽⁶⁾ yâ âhirinde getürmese secde-yi sehv êtmek gerek ⁽⁷⁾ *Qur'an* okurken secde âyetin okusa yerinde secde êtmese ⁽⁸⁾

şonra étse secde-yi sehv étmek gerek İmām Ebī Yūsuf⁽⁹⁾dan ba‘zılar şöyle rivāyet étmişler kim evvel reke‘ atda **154^a**⁽¹⁾ okuduğı Qur‘ān‘ı ikinci reke‘ atda gerü okusa sehv lāzım olur⁽²⁾ Fātiha sūresin iki kez okısa secde-yi sehv lāzım degil⁽³⁾ Tahıyyāt okumağa unutsa secde-yi sehv lāzım olur étmek gerek⁽⁴⁾ *Hulāşa*‘da ve *Ḳınya*‘da eydür eger rukū‘ da yā secdede yā tahıyyātda⁽⁵⁾ oturmuşken Qur‘ān okusa secde-yi sehv étmek gerek *Mecma‘*⁽⁶⁾ şerhinde eydür eger Tahıyyāt okusa örü dururken⁽⁷⁾ yā rukū‘ dayiken yā secdedeyiken secde-yi sehv vācib⁽⁸⁾ olmaz ammā *Hulāşa*‘da eydür eger tahıyyāta oturacak⁽⁹⁾ Tahıyyāt‘ı okusa andan şonra Qur‘ān okusa secde-yi sehv **154^b**⁽¹⁾ vācib olmaz kaçan namāzuñ farzların ve vāciblerin⁽²⁾ ve sünnetlerin ve müsteħabların bildürdük ve namāzı fāsıd⁽³⁾ édenleri ve mekrūh édenleri bildük ve namāzı néce kılmak⁽⁴⁾ gerek ki tamām ola bildük ammā dahı geñez olmağıçün⁽⁵⁾ namāzı néce kılmak gerek tertıbçe bildürelüm⁽⁶⁾ **el-Faşlü‘l-Hāmis** bilgil kim namāzı kılmaga⁽⁷⁾ niyyet étmek kılduğı kaçkı namāzduğın bilmekdür dilile⁽⁸⁾ demek sevgülüdür Tanrı Te‘ālā hazretinde ba‘zı ‘ulemā⁽⁹⁾ eydür dilile demek bid‘atdur ve illā meger kim dilile **155^a**⁽¹⁾ demeyince gönlin dölendürmeye eger kılduğı sünnet olursa⁽²⁾ niyyet étdüm namāz kılmaga dērise yéter ve eger kılduğı vitr ise⁽³⁾ niyyet étdüm vitr namāzın kılmaga dēye eger farz namāzısa⁽⁴⁾ niyyet étdüm işbu öyle namāzın yā kindü namāzın⁽⁵⁾ dēye kaç reke‘ atduğın demek hācet degül ammā⁽⁶⁾ cenāze namāzın kılırsa niyyet étdüm namāz kılmaga Tanrı⁽⁷⁾ Te‘ālāyiçün ve du‘ā étmege işbu ölüyiçün dēye andan⁽⁸⁾ şonra bilgil kim kaçan namāzuñı tamāmlasañ⁽⁹⁾ selām vërmedin durup bir namāz dahı kılsañ **155^b**⁽¹⁾ niyyet édüp elüñ kaldurup “Allāhu akbar ” demedin⁽²⁾ dürüstdür gerekse farz namāzın tamāmıla nāfileye⁽³⁾ niyyet ét gerekse nāfile namāzı tamāmıla farza⁽⁴⁾ niyyet ét gerekse vaqt namāzın tamāmıla kaçā⁽⁵⁾ kılmaga niyyet ét zīre namāzda elin kaldurup “Allāhu⁽⁶⁾ ekber” demek şartdur bizüm kıyumuzda ve Şāfi‘î⁽⁷⁾ katında rükündür her namāzda elin kaldurup “Allāhu akbar ”⁽⁸⁾ demek gerek bes namāzı tamāmılayup elin kaldurmadın “Allāhu⁽⁹⁾ ekber” demedin ayruğ namāz kılmak dürüst degül **156^a**⁽¹⁾ andan şonra bilgil kim niyyet étdükden şonra⁽²⁾ iki elin başı berāberine élte ve baş barmağların kulağı⁽³⁾ yumşağı altına qoya ve barmağların açā “Allāhu akbar ” dēye⁽⁴⁾ elin élede göbeği altında bağlaya ve sağ elin şol⁽⁵⁾ eli üzerine qoya sırça barmağı ve yanındağı barmağıla⁽⁶⁾ baş barmağın şol bileği altında bağlaya ve gerü kalan⁽⁷⁾ barmağların şol bileği üzerine uzada “Allāhu akbar ” dedüğinden⁽⁸⁾ şonra elin katı şarmaya tā kim varup öñinden⁽⁹⁾ yaña uzamaya veyā elleri ardındın yaña geçmeye **156^b**⁽¹⁾ ve ‘avrat kişi elin omuzı berāberine élede “Allāhu akbar ”⁽²⁾ dēye ve elin gögsi üzerinde bağlaya ammā ellerin yēni içine⁽³⁾ qoya yā eline bir destüvāne gibi nesne gēye elleri görünmeye⁽⁴⁾ zīrā eli görünürse namāzı dürüst olmaz ve ayağların dahı⁽⁵⁾ göstermeye zīrā İmām-ı Ebī Hanīfe’nünñ bir sözince⁽⁶⁾ ayağı görünicek namāzı dürüst bes elinüñ ve ayağınuñ⁽⁷⁾ dörüt bañşında bir

başşı görünse namāzı dürüst olmaz ⁽⁸⁾ ve elin bağladuğdan sonra eyde “Subhānaka Allāhumma ⁽⁹⁾ va bi-ḥamdika va tabāraka’s-muka va ta’ālā cadduk **157^a** ⁽¹⁾ va lā ilāha ḡayruka” dēye andan sonra “A’ūzu billāhimina’ş-şayṭāni’ ⁽²⁾ r-racīm” dēye ve eger imāma uymışsa epsem dura ⁽³⁾ ayruḡ nesne oḡumaya eger kendü imām ise yā başına ⁽⁴⁾ kılsa anlaruñ ardınca bi-smi’llāhi’r-raḥmāni’r-raḥīm ⁽⁵⁾ dēye Fātiḡa oḡıya ve ardınca Ḳur’ān oḡıya ve bilgil kim Subhāneke ⁽⁶⁾ ve E’üzü ve Bismillāhi oḡıyıcak aḡul oḡumak gerek ⁽⁷⁾ Subhāneke ve E’üzü her namāzuñ evvelinde oḡumak gerek ⁽⁸⁾ ancak ve kalan reke’atlarda bi-smi’llāhi’r-raḥmāni’r-raḥīm dēye Fātiḡa ⁽⁹⁾ oḡıya ardınca Ḳur’ān oḡıya andan sonra rukū’a vara iki elin **157^b** ⁽¹⁾ iki dizi üzerine ḡoya ve barmakların aḡa ve rukū’da şol ḡadar ⁽²⁾ egile kim arḡası düpdüz ola şöyle düz ola kim ḡanaḡıla ⁽³⁾ şü ḡosalar dura ve başın arḡasından aşıḡa endürmeye ⁽⁴⁾ ve başın arḡasından yoḡarı daḡı ḡaldurmaya belki başıyla ⁽⁵⁾ arḡası berāber ola rukū’dayiken üç kez yā beş kez ⁽⁶⁾ “Subhāna rabbiya’l-’azīm” dēye andan sonra rukū’dan ḡalkḡa “Sami’ allāhu ⁽⁷⁾ liman ḡamidah” dēye cemā’at “Rabbanā laka’l-ḡamd” dēye eger başına ⁽⁸⁾ kılsa ikisin daḡı bile dēye rukū’dan ḡalkıcak eveden ⁽⁹⁾ toḡrıla dura andan sonra “Allāhu akbar” dēye secdeye vara **158^a** ⁽¹⁾ ve secdeye enerken evvel dizin ḡoya andan sonra elin ḡoya ⁽²⁾ başı berāberinde ve barmakların açmaya ve ḡolların yere döşemeye ⁽³⁾ belki ḡolların ḡovalda yoḡaru ḡaldura şol ḡadar kim ⁽⁴⁾ altından kedi geḡe toḡunmaya ve ḡarnın daḡı ḡaldura eveden ⁽⁵⁾ yoḡaru uyluḡı üzerine düşmeye alnın ve burnın yere degüre ⁽⁶⁾ dülbendin yā üsküfin alnından gidermedin secde ederse ⁽⁷⁾ namāzı mekrūh olur secdedeyiken üç kez yā beş kez ⁽⁸⁾ “Subhāna rabbiya’l-a’lā” dēye secdedeyiken ayaḡı barmakların ⁽⁹⁾ kıbleden yaḡa yönelde andan sonra “Allāhu akbar” dēyüben **158^b** ⁽¹⁾ gerü gerek eger cemā’at uzun olup imām kısacuk olup ⁽²⁾ başı imām başından ilerü geḡerise daḡı dürüstdür ⁽³⁾ eger ‘avrat uyup başı imām başından ilerü geḡerise ⁽⁴⁾ daḡı dürüstdür ayaḡı imām ayaḡından gerü olıcak ⁽⁵⁾ ammā böyle olıcak imāmuñ kendü ‘avratı gerek yā kendü yā ⁽⁶⁾ nikāḡıla ḡelāl olmaz ḡışım gerek bilgil kim ⁽⁷⁾ ayaḡ ilerü olup gerü olmaḡda i’tibār incigedür eger ⁽⁸⁾ baldır imām baldırından ilerü olursa namāzı dürüst olmaz ⁽⁹⁾ *Hulāşa* sözi tamām oldu *Ḳımya*’da eydür ḡaçan ḡatı **159^a** ⁽¹⁾ yaḡmur olsa yā ḡatı sovuḡ olsa yā ḡatı ḡaraḡulık ⁽²⁾ yā ḡorḡu olsa cemā’ate varmaḡa ‘özr olur her ki ⁽³⁾ cemā’ati terk etse bu ‘özürsüz ḡanuḡluḡı geḡmez ⁽⁴⁾ ta’ziz ormak vācibdür ḡonşıları söylemese naşīḡat ⁽⁵⁾ edmese günāḡkār olurlar kendü maḡallesi mescidin ⁽⁶⁾ terk edüp ayruḡ mescide varmaya ol mescid imāmınuñ ⁽⁷⁾ taḡvāsı artuḡırak²⁰ olduḡıyḡün ammā ol mescid imāmı ⁽⁸⁾ va’z ve naşīḡat daḡı eyitse anda varmaḡ yēgdür iki dürlü ⁽⁹⁾ şevāb ḡāşıl olmaḡıḡün bir kişi geḡe gündüz fiḡıḡ oḡumaḡa **159^b** ⁽¹⁾ meşḡül cemā’atile namāz kılmamaḡa gelmese

²⁰ Yazmada *artuḡ ḡıraḡ* şeklinde imla edilmiştir.

tanuqluğı gemez ⁽²⁾ ba‘zılar eytdi eger ba‘zı vaqt gelip ba‘zı vaqt ⁽³⁾ gelmezise tanuqluğı dürüstdür dedi bir imām ki ⁽⁴⁾ ruk‘ da ve scdda dlenmeye tz tz ene ıka ⁽⁵⁾ anı oyup ayruğ mescid imāmına varmağ ygdr imām ⁽⁶⁾ unt oğumağı unudsa ruk‘ a varsa cemā‘ at bile ⁽⁷⁾ ruk‘ eylemese imām dürüst unt oğusa ⁽⁸⁾ gr ruk‘ a varsa cemā‘ at dağı uysa ⁽⁹⁾ cemā‘ at namāzı fāsıd olur cemā‘ at tdğı ruk‘ **160^a** ⁽¹⁾ farzdur imām tdğı ruk‘ nāfiledr farzı nāfileye ⁽²⁾ uydurmağ dürüst degüldür bir kişi gelse đ şafda ⁽³⁾ yr bulmasa orta şafda kimse olmasa gye ⁽⁴⁾ bir adam gelince eger imām ruk‘ edmege²¹ yağın olsa ⁽⁵⁾ bir adamı şafdan eke yanına getüre yaluğuz urmanağığın ⁽⁶⁾ ba‘zı ‘ulemā eydür yaluğuz ura adamı ekp şafdan ⁽⁷⁾ yanına getrmeye zrā bizüm zamānumuzda alkuğ oğı ⁽⁸⁾ cāhildr ekicek namāzından ıkar đ şafda yr ⁽⁹⁾ olsa aradağı şafı yarup gemek dürüstdür imām **160^b** ⁽¹⁾ ortasında gl şol kadar kim murdār nesne dşp ⁽²⁾ anı murdār eylemez yā ırmağ olsa uymağ drst ⁽³⁾ degldr İmām-ı Ebı Ysuf kıyında Eb Hanıfe‘den ⁽⁴⁾ dağı böyle rivāyet olmuşdur ammā İmām Muğammed ⁽⁵⁾ kıyında cemā‘ atğ namāzı drstdr meger şol kadar ⁽⁶⁾ ulu ırmağ ola kim uvağ gemickler yriye ⁽⁷⁾ üzerinde şağığ budur ki imām ‘avratlar imāmetliđine ⁽⁸⁾ niyyet tmeyicek ‘avratlaruğ namāzı drst olmaz ‘avratlar ⁽⁹⁾ azır deglken imāmetliđine niyyet tse sonra **161^a** ⁽¹⁾ ‘avratlar gelse uysa ba‘zılar eydr namāzı drstdr ⁽²⁾ ba‘zılar eydr namāzı drst degl imām ābdestsz ⁽³⁾ kılduğın bilse sonra mmkın olduğı kadar kişiye ⁽⁴⁾ eyde ba‘zılar eydr eyitmek lāzım degl zrā yağılıp ⁽⁵⁾ kıldı yağılmağ ‘afv olunmuşdur bir kişi yatsu farzın ⁽⁶⁾ başına kılsa Ramađān‘da gelip terāvıđı mescidde ⁽⁷⁾ imāmıla kıлмаđ dürüstdür eger imāmı farzı başına kılsa ⁽⁸⁾ terāvıđ namāzın gelip cemā‘ atile kıлмаđ dürüst degüldür ⁽⁹⁾ ammā bir kişi terāvıđı imāmıla kılmasa vitri-i vācib namāzın **161^b** ⁽¹⁾ imāmıla kıлмаđ dürüstdür ammā ba‘zı ‘ālimler eydür aan ⁽²⁾ bir kişi yatsu farzın Ramađān‘da imāmıla kılmasa ⁽³⁾ terāvıđı vitri imāmıla kıлмаđ dürüst degüldür ba‘zılar ⁽⁴⁾ eydür terāvıđuđ ba‘zısın imāmıla kılsa vitri dağı ⁽⁵⁾ imāmıla kıлмаđ dürüstdür ba‘zılar eydür dürüst degül ⁽⁶⁾ bir kişi yatsu farzın kılmadın mescide girse görse kim ⁽⁷⁾ imām terāvıđı kılıdurur yatsu farzın kıla andan imāma ⁽⁸⁾ uya terāvıđuđ gr alanın ödeye ba‘zılar eydür ödemeye ⁽⁹⁾ zrā cemā‘ atsz kıлмаđ dürüst degüldür bir kişi tađıyyāta **162^a** ⁽¹⁾ otururken uysa imām selām vrdğinden sonra ⁽²⁾ oyansa Tađıyyāt‘uğ gr alanın dağı oğıya andan selām ⁽³⁾ vre eger Tađıyyāt‘uğ ne kadar alduğın bilmesee selām vre ⁽⁴⁾ ilā hāzā mescid amı üzerine namāz kıлмаđ mekrhdur ⁽⁵⁾ bir kişi terāvıđ kılırlar şandı uydı grdı kim vitrimış ⁽⁶⁾ bir reke‘ at dağı kıla imām selām vrdkden sonra ⁽⁷⁾ dört reke‘ at olmağığın eger kılmazısa dağı nesne ⁽⁸⁾ lāzım olmaz ‘avratlar cemā‘ at olup birisin imām ⁽⁹⁾ eylemek mekrhdur eger

²¹ Yazmada *demege* okunacak şekilde imla edilmiştir.

mekrūhın cemā'at olursa **162^b** ⁽¹⁾ imāmları ortalarında dura yigit 'avrat gelip er ādem ⁽²⁾ cemā'atine uymak mekrūhdur ammā ıarıcuıklar gelip kindü ⁽³⁾ namāzına yā öyle namāzına uyarısa dūrüstdür mekrūh olmaz ⁽⁴⁾ ammā 'avratlar gelüp uyıcaıık ard şafda durmak gerek ⁽⁵⁾ gelip erenler arasında ıarışmamak gerek eger gelip er ādem ⁽⁶⁾ yanına durursa ol er ādemün namāzı dūrüst olmaz ⁽⁷⁾ egerçı ol er ādem kendü hışımı yā kendü eri ⁽⁸⁾ daıı olurısa bes bilgil ki kaçan bir 'avrat ⁽⁹⁾ gelse erenler arasında dursa iki yanında duranuı ve bir ardında **163^a** ⁽¹⁾ tıranuı namāzı dūrüst olmaz eger iki 'avrat biribiri yanında ⁽²⁾ dursa er ādem şaffı arasında iki kiři saıı yanında ⁽³⁾ tıranuı ve iki kişinün şol yanında tırandan ve iki kişinün ⁽⁴⁾ çaık ardında durandan namāzı fāsid olur eger üç 'avrat ⁽⁵⁾ biribiri yanında olup er ādem şaffı arasında dursa ⁽⁶⁾ üç kiři saıı yanında durandan üç kiři şol yanında ⁽⁷⁾ duranlardan üç kiři ardında duranlardan āhir şaffa ⁽⁸⁾ degin namāzları dūrüst olmaz gėrü kılmak gerek ⁽⁹⁾ ammā bunların namāzı dūrüst olmamaıı yėdi şartı var **163^b** ⁽¹⁾ eger ol yėdi şartdan birisi eksük olursa ⁽²⁾ ol er ādemlerin daıı namāzı dūrüst olur ve ol ⁽³⁾ yėdi şartın birisi oldur kim ol er ādem arasında ⁽⁴⁾ olan 'avrat şöyle olsa gerek ki aıa er ādem ⁽⁵⁾ imrenmiş ola eger kũçük kızcııaz olursa kim er ādem ⁽⁶⁾ imrenmeye namāz kılanların arasına gire namāz kıla kimsenin ⁽⁷⁾ namāzı bātıll olmaz ammā ıarı olursa kim kimse imrenmez ola ⁽⁸⁾ namāzı fāsid ėder zīrā yigidiken imrenürlerdi ikinci şartı ⁽⁹⁾ oldur kim ol 'avrat uřlu ola eger delü olursa **164^a** ⁽¹⁾ er ādemlerin namāzı fāsid olmaz üçüncü şartı oldur kim ⁽²⁾ ol 'avrat kıldııı namāzıla er ādem kıldııı namāz bir ola ⁽³⁾ bir olduıı oldur ki ol kılludurdıkları namāzda ⁽⁴⁾ bir imāma uymış olalar bes 'avrat daıı başına ⁽⁵⁾ kılsa er ādem daıı başına kılsa biribiri yanına dursalar ⁽⁶⁾ er ādemün namāzı dūrüst olur yāhūd namāzuı bir reke'atına ⁽⁷⁾ ėriřmemiř olsalar 'avrat dursa ol ėriřmedüıı ⁽⁸⁾ kılsa imām selām vėrdükden Őonra er ādem daıı ⁽⁹⁾ dursa gėrü imāma ėriřmedüıı namāzı kılsa daıı 'avrat **164^b** ⁽¹⁾ yanına dursa kılsa namāzı fāsid olmaz zīrā kıldıkları ⁽²⁾ namāzda imāma uymış olmazlar ammā lāhiık olsalar ⁽³⁾ bu Őüretde namāzı fāsid olur er ādemün zīrā ol kıldıkları ⁽⁴⁾ namāzda imāma uymış olurlar anuııııındır kim ol ⁽⁵⁾ kıldıklarında Kıur'an okımazlar dördüncü şartı oldur kim ⁽⁶⁾ kıldıkları namāz ve rukū'lu ve sücüdllu namāz gerek ⁽⁷⁾ eger cenāze namāzı olursa er ādemün namāzı dūrüstdür ⁽⁸⁾ beşinci şartı oldur kim ikisi daıı bir yerde gerek ⁽⁹⁾ eger 'avrat aşaıa dursa er ādem yoıaru dursa **165^a** ⁽¹⁾ ol yerün yüksekliıı ādem boyınca olsa ⁽²⁾ namāzı dūrüst olur zīrā 'avratıla bir yerde durmamış ⁽³⁾ olur altıncı şartı oldur kim ortalarında nesne olmasa ⁽⁴⁾ gerek eger 'avratıla er ādem ortasında bir eyer kaşı ⁽⁵⁾ deıılı nesne olsa namāzı bātıll olmaz yėdinci şartı ⁽⁶⁾ oldur kim imām ol uyan 'avratın imāmetliııine ⁽⁷⁾ niyyet ėdse gerek eger niyyet ėdmedise 'avrat ⁽⁸⁾ namāzı dūrüst olmaz er ādemlerin dūrüst olur ⁽⁹⁾ ammā bilgil ki bir kiři imāma uymışiken bir 'avrat **165^b** ⁽¹⁾ gelse yanına tırsa er ādem eliyle işaret ėdse ⁽²⁾ gėrü durdusa gėrü gitmese ol şafda daıı yer olmasa kim ⁽³⁾ vara bu er ādem anda

tura ‘avratuñ namāzı dürüst ⁽⁴⁾ olmaz er ādemüñ dürüst olur bundan sonra bilgil ki ⁽⁵⁾ bir kişi farz namāz kılmāğa başlasa dañı mü’ezzin kāmēt ⁽⁶⁾ getirse eger kılduğı namāzda dañı secdeye varmamış ⁽⁷⁾ olsa namāzın kıya vara imāma uya zīrā imāmıla kılmak ⁽⁸⁾ şevābı başına kılmakdan yigirmi yedi derece artuğdur eger ⁽⁹⁾ secdeye varduğundan sonra kāmēt getürseler eger **166^a** ⁽¹⁾ kılduğı farz namāz dört reke‘at olmazısa erte namāzı ⁽²⁾ ve aħşam namāzı gibi kılmāğa başladuğı namāzı kıya imāma ⁽³⁾ uya eger dört reke‘at olursa bir reke‘at dañı kıla ⁽⁴⁾ taħıyyāta otura selām vere andan sonra imāma ⁽⁵⁾ uya ol kılduğı iki reke‘at nāfile olur eger ol ⁽⁶⁾ kılıdurduğı namāzuñ üç kılduğundan sonra kāmēt getürmeseler ⁽⁷⁾ namāzın tamām ede andan sonra imāma uya nāfile niyyetine ⁽⁸⁾ ammā ol kılıdurduğı namāz kindü namāzı olursa ⁽⁹⁾ ol namāzı kıya imāma uya egerçi üç reke‘atın dañı **166^b** ⁽¹⁾ kıldısa zīrā kindü namāzın kılduğdan sonra nāfile ⁽²⁾ namāz kılmak mekrūhdur bes cemā‘ate uymaz nāfile ⁽³⁾ namāza niyyet edüp cemā‘at şevābı fevt olur eger ⁽⁴⁾ bir kişi sünnet kılıdururken kāmēt getürseler iki reke‘at ⁽⁵⁾ kıla andan sonra imāma uya eger evde sünnet kılmadın ⁽⁶⁾ mescide gelse görse kim imām farzı kılıyorurken ⁽⁷⁾ imām kılduğı erte namāzı olursa göre eger kendü ⁽⁸⁾ sünnet kıılınca imām erte namāzın tamāmlarsa erte namāzı ⁽⁹⁾ sünnetin kıla andan imāma uya eger kendü sünnet kıılınca **167^a** ⁽¹⁾ imām tamāmlarsa sünneti kılmaya imāma uya eger imām ⁽²⁾ kılıdurduğı farz öyle namāzı olursa sünnet kılmaya imāma ⁽³⁾ uya selām vërdükden sonra tura ol koduğı sünneti ⁽⁴⁾ ödeye gerekse öñdin ol koduğı sünneti kılsun andan ⁽⁵⁾ sonra farzdan sonrağı sünneti kılsun gerekse ⁽⁶⁾ öñdin farzdan sonrağı sünneti kılsun ⁽⁷⁾ andan sonra ol koduğı sünneti kılsun eger imām ⁽⁸⁾ kılıdurduğı farz kindü farzası yā yatsu farzası ⁽⁹⁾ olsa sünneti kılmaya imāma uya ol kalan sünneti **167^b** ⁽¹⁾ ödemeye eger imāma rukū‘dayiken erişse ol reke‘ata ⁽²⁾ erişmiş olur ol reke‘atı ödemeye ammā imām rukū‘dayiken ⁽³⁾ erişen birezcük elin bağlayup durup andan rukū‘a ⁽⁴⁾ varmak gerek bir kişi and içse öyle namāzın cemā‘at ile ⁽⁵⁾ kılmadısa ol namāzuñ āħir reke‘atın ërse andı yerine gelmez ⁽⁶⁾ ammā cemā‘at şevābın bulur imāma uyan kişi rukū‘a yā secdeye ⁽⁷⁾ imāmdan öñdin ense namāzı mekrūhdur eger imām rukū‘a ⁽⁸⁾ varmadın ol gëri kalksa namāzı bātil olur ikileyin ⁽⁹⁾ kılmak gerek bundan sonra bilgil ki *Hulāşa*’da eydür **168^a** ⁽¹⁾ bir kaç nesnelere vardır ki imām ol nesneyi işlemeyicek ⁽²⁾ cemā‘at dañı işlemek gerek ve bir kaç nesnelere ⁽³⁾ vardır ki imām etmezise dañı cemā‘at işlemek gerek ⁽⁴⁾ ol nesne kim imām işleyicek cemā‘at işlese ⁽⁵⁾ gerek oldur ki imām *Kunūt*’ı okuyumayıcak cemā‘at dañı ⁽⁶⁾ okumamak gerek imām bayrām namāzı tekбірlerin ⁽⁷⁾ getürmeseyse cemā‘at dañı getürmemek gerek imām ⁽⁸⁾ evvelki taħıyyāta oturmasa cemā‘at dañı oturmamak ⁽⁹⁾ gerek imām secde āyetin okusa secde eylemeye **168^b** ⁽¹⁾ cemā‘at dañı eylememek gerek imām sehv etse ⁽²⁾ secde eylemese cemā‘at dañı eylememek gerek ⁽³⁾ ol nesnelere kim imām edicek cemā‘at etmemek gerek ⁽⁴⁾ birisi oldur kim imām bir secde artuğ

 tse cem at ⁽⁵⁾  tmek gerek birisi oldur ki im m bayr m nam zı ⁽⁶⁾ tekb rlerin artuğ eyitse  ol  adar kim h c ⁽⁷⁾ bir mezhebde ol  adar tekb r eyitmek dürüst ⁽⁸⁾ olmaya cem at get rmeye birisi oldur ki ⁽⁹⁾ cen ze nam zında b ş tekb r  tse cem at uymaya **169^a** ⁽¹⁾ birisi dağı oldur ki im m  hir tağıyy ta oturmasa ⁽²⁾ dursa cem at durmaya eger oturmayup ol ⁽³⁾ reke atda secdeye varursa cem at atığ nam zı dürüst ⁽⁴⁾ cem at  tmek gerek birisi oldur ki nam z evvelinde ⁽⁵⁾ im m elin  aldurup “All hu akbar ” d mezse cem at ⁽⁶⁾ elin  aldura birisi oldur ki im m Subh neke oğumasa ⁽⁷⁾ y  F tiha y  F tiha’dan şonra süre oğumasa cem at ⁽⁸⁾ oğuya İm m Eb  Y suf kıyında amm  İm m-ı Muğammed ⁽⁹⁾ kıyında cem at dağı oğumaz birisi oldur ki im m **169^b** ⁽¹⁾ nam z içindeki tekb rleri eyitmese y  ruk daki ⁽²⁾ ve s c ddaki tesb hleri eyitmese y  Tağıyy t oğumasa ⁽³⁾ cem at oğuya birisi oldur ki ki i bayr m günlerinde ⁽⁴⁾ farz nam zlarından şonra get rd kleri tekb rleri ⁽⁵⁾ im m get rmese  osa gidse cem at getüre ⁽⁶⁾ eger im m secde-yi sehv var  ansa secde-yi sehv ⁽⁷⁾  tse im ma  onradın uymış kişi olsa bile ⁽⁸⁾ secde-yi sehv  tse şonra im m bilse ki secde-yi sehv ⁽⁹⁾ l zım deg limiş meşh r budur kim ol  onradın **170^a** ⁽¹⁾ uyan kişi kim ağa mesb k d rler nam zı f sid olur ⁽²⁾ ikileyin  ıla amm  Eb  Hafş-ı Keb r ve *Şadr-ı Şeh d* ⁽³⁾ eydür f sid olmaz im ma m ta allığ olan mes’eleler ⁽⁴⁾ tam m oldu ve bundan şonra mescid h kmin bildürelüm ⁽⁵⁾ mescid tamında şu dökmek ve nam z  ılmak ve yakınlığ ⁽⁶⁾  tmek mekr hdur her kişiye gerekdür ki evinde ⁽⁷⁾ sünnet ve n file  ılacak y r eyleye amm  ol aracuğ mescid ⁽⁸⁾ h kminde olmaz İm m-ı Eb ’l-Leyş eydür cen ze ⁽⁹⁾ nam zın  ılmağı un d z len y r dağı mescid h kminded r amm  şağ h **170^b** ⁽¹⁾ oldur ki mescid h kminde degül şimdiki zam nda mescid n ⁽²⁾  apusın yapmak mekr h degül mescid içinde bir hücre ⁽³⁾ yapmak ki içinde haşır ve çalı  oyalar  ayurmaz eger ⁽⁴⁾ mescide cem at gelmese m ’ezzin kendü bekleye ⁽⁵⁾   met getüre yaluņuzca  ıla  ağan bir mescide girse kim ⁽⁶⁾ anda beklemiş olsalar nam z  ılmağı un nam z  ılmadan ⁽⁷⁾  ı up gitmek mekr hdur mescidde çağırıp haşır ⁽⁸⁾ altına tükürmeye mescid içinden evine yol eylemeye ⁽⁹⁾ eger z r ret olup eylerise günde bir kez tağıyyet-i **171^a** ⁽¹⁾ mescid  ıla z r  her kez ge d k e  ılırsa zağmet olur ⁽²⁾ ayağı balçığın mescid direğine y  d v rına silmek mekr hdur ⁽³⁾ mescid içinde  bdest almak mekr hdur mescidde oturup ⁽⁴⁾ iş işlemek mekr hdur amm  oturup kendü kit bın ⁽⁵⁾ yazmak y  oğlancuğlar oğretmek mekr h degüldür eger ⁽⁶⁾ ücret almazısa oğretd ği un ill  meger ki ⁽⁷⁾ issi ola z r ret ola oğrede **Faşlı’s-S bi** ⁽⁸⁾ bu faşılda bir  ağ mes’eleler bildürelüm ki ve ol ⁽⁹⁾ mes’eleler çok v ki  olur *Mecma’* şerhinde eydür  ağan **171^b** ⁽¹⁾ bir kişi  bdest almış olsa andan şonra şübhe ⁽²⁾  dse  bdesti sındı mı sınımadı mı bilmesee  bdesti ⁽³⁾ sınımiş olmaz z r  sındığın bellü bilmedi eger  bdest ⁽⁴⁾ almakdan şonra şübhe  tse ve ba’zı a’z sın yudı mı ⁽⁵⁾ yumadı mı bilmesee eger evvel ş bhelend ği olısa andan artuğ ⁽⁶⁾ dağı ş bhelend ği yoğısa ol yudığın bilmed ği yerin

(7) yuya eger bir kaç kez şübhelendügi varısa yumağ hâcet (8) degül yunmaduğın zîrâ bellü bilmez eger şübhelense bir vaqtün (9) namâzın kıldı mı ve kılmadı mı bilnese eger ol namâzun vaqti **172^a** (1) çıkmadısa kıla eger vaqti çıkdısa kılamak lâzım degül (2) eger şübhelense kılduğı namâzda rukû' yâ secde (3) êtdi mi êtmedi mi bilnese eger namâz içinde şübhelense (4) ol rukû'ı ve secdeyi ödeye eger namâz kılduğundan (5) sonra şübhelense ödemeye eger namâz kılarken şübhelense (6) kaç reke'at kılduğın bilnese eger şübhesi olsa (7) namâzın ikileyin kıla eger bir kaç şübhelendügi varısa (8) ol şübhe êtdügi reke'atda azından duta²² anuğ (9) üzerine tamâm êde meşelâ şübhe êdse bir reke'at mı kıldı **172^b** (1) iki reke'at mı kıldı bilnese bir reke'at kılmış duta bir reke'at (2) dağı kıla taħıyyâta otura zîrâ reke'at dağı kıla (3) gèrû taħıyyâta otura zîrâ ihtimâl var ki (4) bu üç reke'at dèyü kılduğı dördünci reke'at ola (5) dördüncide taħıyyâta oturmak vâcibdür andan (6) sonra țuru gele bir reke'at dağı kıla gèrû (7) taħıyyâta otura selâm vère secde-yi sehv êde eger (8) şübhelense iki reke'at mı kıldı üç reke'at mı kıldı bilnese (9) iki reke'at kılmış duta taħıyyâta otura dura zîrâ bir reke'at dağı kıla **173^a** (1) gèrû taħıyyâta otura zîrâ şâyed dördünci (2) reke'at ola andan sonra țura bir reke'at (3) dağı kıla gèrû taħıyyâta otura selâm vère secde-yi (4) sehv êde el-hâşılı kanķı reke'at kim bir ihtimâlce (5) ahir reke'at olmağaya yaraya andan taħıyyâta oturmak (6) gerek eger êrte namâzın kılarken şübhelense (7) bir reke'at mı kıldı iki reke'at mı bilnese bir reke'at kılmış (8) duta ol reke'atı tamâm êde taħıyyâta otura zîrâ şâyed (9) ikinci reke'at ola andan sonra dura bir reke'at dağı **173^b** (1) kıla taħıyyâta otura selâm vère secde-yi sehv êde (2) eger êrte namâzında örü țururken şübhelense iki (3) reke'at mı kıldı yâ üç reke'at mı kıldı bilnese ol dört (4) reke'atı tamâm êtmeye otura taħıyyâta okuya selâm (5) vèrmeye duru gele ol bozup taħıyyâta oturduğı reke'atı (6) tamâm êde andan sonra otura selâm vère zîrâ şâyed (7) ol bozduğı reke'at üçünci reke'at ola anı koyup (8) oturmak vâcib ola şâyed ikinci ola tamâm êtmek (9) lâzım ola eger êrte namâzınuğ taħıyyâtında şübhelense **174^a** (1) bilnese kim iki reke'at mı kıldı oturdı yoħsa üç reke'at mı (2) kıldı oturdı namâzı fâsid olur ikileyin kılamak gerek (3) eger şübhelense gönli bir yaña artuğurağ dölense (4) anı duta anuğ üzerinde namâzı tamâmlaya selâm vère secde-yi (5) sehv êdemek lâzım degül bir kiři kaźâyaya qalmış namâzın (6) aņariken vaķt namâzın kılamak dürüst degül ammâ eger (7) kaźâsın unıdup vaķt namâzın kılsa yâ vaķti țâr olup (8) kılsa şöyle olsa kim kaźâyaya qalmış namâzı kılinca (9) vaķt namâzı kaźâyaya qalmış olsa vaķt namâzın kılamak dürüstdür **174^b** (1) ammâ bundan sonra gèrû tertibçe kılsa gerek evvel (2) kaźâ namâzı kılsa gerek andan vaķt namâzı kılsa gerek (3) ammâ eger kaźâyaya qalmış namâzı beş vaķtden (4) geķüp altı vaķte eşişürse kaźâyıla vaķt namâzı (5) ortasındağı tertib bozılır kaźâ namâzı

²² Yazmada *data* okunacak şekilde harekelenmiştir.

añariken vaqt ⁽⁶⁾ namāzı kılmağ dağı dūrüst olur eger tertīb bozılmadıñ ⁽⁷⁾ kazā namāzı añariken vaqt namāzı kılmağ kıldığı namāz fāsıd olur ⁽⁸⁾ beş vaqtı kılincaya değin eger altıncı vaqt namāzın dağı ⁽⁹⁾ kazāya qalmış namāzın añariken kılursa ol fāsıd namāzlar dağı **175^a** ⁽¹⁾ gerü řahīh olur eger erte namāzı kazāya qalsa sūnetiyle ⁽²⁾ bile öyleden öñdin ödesse sūnetin bile ödeye eger ⁽³⁾ öyleden şonra ödesse sūnetin ödemeye gerü kalan ⁽⁴⁾ namāz sūnetleri kazāya qalıcağ ödenmez ammā vitr-i ⁽⁵⁾ vācib kazāya qalsa şonra ödemek gerek ⁽⁶⁾ eger kazāya kalan namāz beş vaqtden geçmese ⁽⁷⁾ tertībçe ödemek gerek meřelā evvel erte namāzın ⁽⁸⁾ ödemek gerek andan öyle namāzın ödemek gerek ⁽⁹⁾ eger evvel öyle namāzın ödeyüp andan erte namāzın **175^b** ⁽¹⁾ öderise dūrüst olmaz eger kazāya qalmış namāzı beş ⁽²⁾ vaqtden artuğ olursa tertīb bozılır nece gerekse ⁽³⁾ kılsun gerekse evvel erte namāzın andan öyle namāzın ⁽⁴⁾ ödesün gerekse evvel öyle namāzın andan erte namāzın ⁽⁵⁾ ödesün bilgil ki Tañrı Te‘ālā hażretinde ⁽⁶⁾ namāzdan sevgülü t‘at ve ‘ibādet yoğdur ĩmān ⁽⁷⁾ getürmek mecmū‘-ı ‘ibādetlerüñ aşlıdır ĩmāndan ⁽⁸⁾ şonra ulu ‘ibādet namāz kılmağdır anuñiçün ⁽⁹⁾ řāfi‘ ĩ rahimahu’llāhu dört vaqt namāzı kehellik **176^a** ⁽¹⁾ edüp kılmağı öldürür bir sözince kāfir ⁽²⁾ olur anuñçün öldürür kim zīrā eydür bir kiři ⁽³⁾ müsülmān olıcağ Tañrı Te‘ālānuñ birliğine ve ululığına ⁽⁴⁾ i‘tikād etmek i‘tikād edtüğin kimse bilmez zīrā ⁽⁵⁾ ādem ođlınuñ göñlindekin Tañrı Te‘ālā bilür ⁽⁶⁾ ancak bes i‘tikād varıduğın Tañrı Te‘ālānuñ birliğine ⁽⁷⁾ ve peygāberliğine ‘aleyhi’s-selām ve hağ peygāberdüđine ⁽⁸⁾ bildüğümüz Tañrı Te‘ālā ve peygāber buyurduğı farzları ⁽⁹⁾ işlemegiledür Tañrı Te‘ālā Ķur‘ān’da bunca yerde namāz **176^b** ⁽¹⁾ kılmağ deýü buyurmuşiken ve peygāber hażreti ‘aleyhi’s-selām ⁽²⁾ kılmağ deýü te’kīdile ışmarlamışiken tā haddī peygāber ⁽³⁾ hażreti ‘aleyhi’s-selām buyurdu her kiři kim bir vaqt namāzı ⁽⁴⁾ kaşdıla kazāya qosa kāfir olur dedı bes bunları ⁽⁵⁾ eşidüp namāz kılmağa kehellik edüp kılmağa hükm ederüz ⁽⁶⁾ kim Tañrı Te‘ālānuñ birliğine ve ululığına i‘tikādı ⁽⁷⁾ yoğdur hağıkatde eger dilile derise dağı ve bir sözince ⁽⁸⁾ kāfir olmaz der ammā dört vaqt namāzı kılmağın hağdı ⁽⁹⁾ öldürmekdür nitekim zinā edenı öldürürler der **177^a** ⁽¹⁾ ammā bizüm şatumuzda kim hanīfīlerüz öldürmek yoğdur ⁽²⁾ zīrā bellü bilmezüz kim ol namāzı kılmağuğı i‘tikādı yoğluğıyıçün midür ⁽³⁾ zīrā ihtimāl var ki i‘tikādı ve ĩmānı zaifliğinden ⁽⁴⁾ ve řeytāna uyduğından ola bes dört vaqt namāzı ⁽⁵⁾ kılmağıcağ döğüp zindāna qoymağ gerek tevbe edüp namāz ⁽⁶⁾ kılmağa ‘ahd edince derüz²³ namāz ulu ‘ibādet olduğıyıçündür ⁽⁷⁾ bir kiři görseler kim cemā‘at birle namāz kılur hükm ederler ⁽⁸⁾ müsülmānıduđına egerçi ĩmān getürdüğün eşidmedilerse ⁽⁹⁾ dağı ve dağı bir kiři haşta olsa öñü dururken **177^b** ⁽¹⁾ namāz kılmağa güci yetmese ve güci yetmedüği oldur kim öñü durıcağ ⁽²⁾ gözi şarara yāhūd dizleri ditreye yā řol

²³ Yazmada *edince* ile bitişik ve *deriz* okunacak şekilde harekelenmiştir.

kadar zahmet ⁽³⁾ çeke kim huzûrı kalmaya ba' zılar eydürimişdür kim ⁽⁴⁾ örü tururken hastalığı artarisa otururken kıla rukû' a ⁽⁵⁾ varmağičün başın birez ege secde etmek isteyicek ⁽⁶⁾ yüzün yere koyu eger secdeye varmazsa secde etmekiçün ⁽⁷⁾ başın rukû' edicek egdüğinden birez aşağıarak ⁽⁸⁾ ege eger otururken kılmaga güci yetmese yaturken kıla ⁽⁹⁾ ve arkası üzerine yata ayakların kıbledin yaña ede yâhüd **178^a** ⁽¹⁾ sağ yanına yata yüzün kıbleden yaña döne rukû' etmekiçün ⁽²⁾ birez başın ege secde etmekiçün birez dahı aşağıarak ege ⁽³⁾ eger başındın yaña bir tahta pâresi yâ yaşduğ gibi ⁽⁴⁾ nesne kaldurırsa kim üzerine secde ede dürüstdür ⁽⁵⁾ eger başın egip aña degürürise eger başın egmege ⁽⁶⁾ dahı güç yetmezise vaşiyet eyleye ne miqdâr namâzı ⁽⁷⁾ kıldısa eyde bu kadar namâz kıldum bu kadar namâzum kalıp ⁽⁸⁾ turur ölürsem anuñiçün fidye vèrüh ödeğ deye ⁽⁹⁾ fidye oldur kim bir vakt namâzı içün beş yüz yigirmi **178^b** ⁽¹⁾ dirhem buğday vèreler bir yohsula yâhüd ol kadar ⁽²⁾ buğdayuñ bahâsın vèreler eger sağ olursa ⁽³⁾ kendü gèrû ödeye bes namâz katı ulu 'ibâdet ⁽⁴⁾ olduğıyçündür ki şol deñlü şayrılığıla kim ⁽⁵⁾ başın depretimeye sâkit olmaz ammâ ba' zılar eytmış ⁽⁶⁾ başın depretimez olsa bir gün bir gecedden artuğın ⁽⁷⁾ ödemek vâcib olmaz demiş buña kıyâs etmişlerdür ⁽⁸⁾ ki bir kişi delürse yâ uğunsa bir gün bir gece namâzın ⁽⁹⁾ eder 'aklı gelicek eger artuğ delürse yâ artuğ uğunsa **179^a** ⁽¹⁾ ödemez eger bir kişinüñ iki eli kesük olsa ⁽²⁾ âbdest alduracak kimsesi olmasa yüzün ve kolların ⁽³⁾ toprağa yâ dīvâra sürüp kılmak gerek eger şöyle ⁽⁴⁾ sayru olsa kim kıbleye dönemese ve döndürücü kimse ⁽⁵⁾ dahı olmasa kanķı yaña güci yeterse kıla **Faşlü's-** ⁽⁶⁾ **Sâmin** bu faşılta sefere giden kişiler ⁽⁷⁾ namâzın nece kılalar anı bildürelüm bilgil kim bir kişi ⁽⁸⁾ üç günlük yola gitmege niyyet eylese turduğı yerüñ 'imâretinden ⁽⁹⁾ ayrılma musâfir olur eger ol şehrüñ varup at segirdecek **179^b** ⁽¹⁾ yâ bayrâm namâzı kılacak yâ çeri derecek yeri olsa ⁽²⁾ eger şehrden ıraklığı bir uzak ok atımı ⁽³⁾ varısa andan ayrılmak şart degül musâfir olmağa ⁽⁴⁾ andan ayrılmadın dahı musâfir olur şehir yâ köy ⁽⁵⁾ evlerinden ayrılacak eger andan eksük olur ⁽⁶⁾ andan ayrılmak şartdur musâfir olmağa ammâ bilgil ki ⁽⁷⁾ ol üç günlük yol kurudan giderse deve yöriyişi ⁽⁸⁾ birle yâ yaya yöriyişi birledür gece konduğı ve gündüz ⁽⁹⁾ konduğı bile hisâb olmaz ba' zılar eytmış **180^a** ⁽¹⁾ günlerde dahı uzun gün yâ kısa gün hisâblanmaya ⁽²⁾ belki şol orta günde üç günlük yol ⁽³⁾ hisâblana ba' zılar eytmış çünki ruşsatdur ⁽⁴⁾ Tañrı Te'âlâ'dan kullarına dinlenmekiçündür günler ki ⁽⁵⁾ kışâşıla²⁴ üç günlük yol hisâblana musâfir olmağičün ⁽⁶⁾ ve eger deñizden giderse üç günlük yol hisâblana ⁽⁷⁾ şol orta yel esüp kim gitdüğü hisâbınca ⁽⁸⁾ eger ol yere tağdan gitse üç günde varsa ⁽⁹⁾ musâfir olur egerçi düz yerde gidicek bir günde **180^b** ⁽¹⁾ varursa dahı bes kaçan üç günlük yere kaçd eylese ⁽²⁾ gitdüğü yerüñ 'imâretinden ayrılma dört reke' at ⁽³⁾ kılınan namâzları iki reke' at kılmak gerek eger dört ⁽⁴⁾

²⁴ Yazmada *kışâs* okunacak şekilde yazılmıştır.

reke'at kılsa mekrūh olur sūnetleri kılmazsa ⁽⁵⁾ dađı dūrūstdūr ammā ũç reke'at namāzı yā iki reke'at ⁽⁶⁾ namāzı tamām kıla ammā oruç dutmađ yēgdūr yayan ⁽⁷⁾ yōriyũp zahmet olmazısa dađı bilgil ki musāfir olan ⁽⁸⁾ kiři ayađına ũç gũn ũç gece mesh ceke ⁽⁹⁾ eger namāzı każāya kalursa dōrt reke'at namāzları **181^a** ⁽¹⁾ iki reke'at każā eyleye egerçi muđim olduđundan ⁽²⁾ ũnra ōderise dađı kaçan bir ũhrde on beř ⁽³⁾ gũn niyyet ētse muđim olur namāzın tamām kıлмаđ gerek ⁽⁴⁾ yememek gerek ve eger yađı kāfir ēline girse amān ⁽⁵⁾ dilemedin ve řulh ētmedin dađı varsa bir yazıda yā bir kāfir ⁽⁶⁾ řhrinde on beř gũn durmađa niyyet ētse muđim olmaz ⁽⁷⁾ ve kul efendisine tābi' olur çeri begine tābi' olur niyyet ⁽⁸⁾ ētmekte bir arada durmađa eger kuluđ efendisi ⁽⁹⁾ yā çerinũđ begi bir řhrde on beř gũn durmađa niyyet **181^b** ⁽¹⁾ ētdise kul dađı ve çeri dađı muđim olur gerekse ⁽²⁾ durmađa niyyet ētsũn gerekse ētmesũn ve řol ⁽³⁾ kara evile gōçũp konan kiřiler bir řāhrāda on beř gũn ⁽⁴⁾ tũrmađa niyyet ētse muđim olmaz ammā İmām-ı Ebī Yũsuf ⁽⁵⁾ eyitmiř eger bir yere konsalar kim anda on beř gũn ⁽⁶⁾ içecek řu olsa ve tavarları yēyecek ot olsa ⁽⁷⁾ on beř [gũn] tũrmađa niyyet ētseler muđim olurlar Ŧahāvī řerhinde ⁽⁸⁾ eydũr on beř gũn durmađa niyyet ētseler yazıda yā deđizde ⁽⁹⁾ yā gemide muđim olmaz **Fařl** bu fařılda cum'a **182^a** ⁽¹⁾ namāzın ve bayrām namāzın kıлмаđ bildũrelũm ve bilgil ki bayrām ⁽²⁾ namāzın kıлмаđ vācibdũr řhrde olana ve musāfir olmayana ⁽³⁾ ve er ādem olana ve gōzi gōrene ve ayađı yōriyene ve kul ⁽⁴⁾ olmayana ve eger bu řartlaruđ birisi eksũk olurısa ⁽⁵⁾ cum'a namāzı ve bayrām namāzı vācib olmaz ammā eger gelũp ⁽⁶⁾ kılsa ōyle namāzı yerine durur *Hulāřa*'da eydũr ve cum'a namāzınuđ ⁽⁷⁾ bir řartı huťbe ođımađdur iki huťbe ortasında vācib ⁽⁸⁾ degũldũr ba'zılar eytmiř ũç āyet Ŧur'ān ođıyacađ deđli ⁽⁹⁾ otura dađı azacuđ oturursa olur bayrām namāzında huťbe **182^b** ⁽¹⁾ ođımađ vācib degũl ođursa namāzdan ũnra ođıya cum'a ⁽²⁾ huťbesi gibi sūnet budur huťbede kim ōrũ tũrurken ⁽³⁾ yũzin cemā'ate dōnũp ođıya ardın cemā'ate dōnũp ođımađ ⁽⁴⁾ mekrũhdur huťbe ve cum'a namāzın kıлмаđ ōyle ⁽⁵⁾ namāzı vađti giricek gerek zevālden ōndin ⁽⁶⁾ huťbe ođısa zevālden ũnra ⁽⁷⁾ namāz kılsa dūrũst olmaz eger huťbeyi ābdestsũz ⁽⁸⁾ yā arıszla ođısa varsa gũsl ētse gelse namāz kılsa ⁽⁹⁾ dūrũstdũr ammā huťbe ođıduđdan ũnra evine varsa **183^a** ⁽¹⁾ yēyecek yēse yāhũd cimā'ēdse gũsl ēdse gelse ⁽²⁾ namāz kılsa dūrũst olmaz ve huťbeyi ikileyin ođımayınca ⁽³⁾ eger bāliđ olmamiř ođlan huťbe ođısa sultān ⁽⁴⁾ hũkmile bāliđ olmiř kiři namāz kılsa dūrũst ⁽⁵⁾ ammā *Kāfiye* řerhinde eyitmiř huťbeyi ođısa hēç ⁽⁶⁾ cemā'at yođıken ũnra cemā'at gelse cum'a ⁽⁷⁾ namāzın kılsa namāzı dūrũst degũldũr *Mebśũt*'da eydũr ⁽⁸⁾ bir rivāyetde dūrũstdũr ve bir rivāyetde dūrũst degũldũr ⁽⁹⁾ ammā huťbe ođısa dađı ābdesti řınsa bir huťbeye hāzır **183^b** ⁽¹⁾ olmayan kiřiye dēse cum'a namāzın kılıvērmege dūrũst ⁽²⁾ degũl eger ol kiři dađı bir huťbe dinlemiř kiřiye dēse ⁽³⁾ cum'a namāzın kılıvēr dēse dūrũstdũr ammā İmām-ı ⁽⁴⁾ Serahři eydũr çũnki huťbeye ēriřmiř kiři degũl ⁽⁵⁾

kendü kılıverdüğü dağı dürüst degül ayruğ kişiye^{25 (6)} dërise kim huṭbe eşitmiş ola ol⁽⁷⁾ kılduğı dağı dürüst degül bundan sonra bilgil kim⁽⁸⁾ her ne nesne kim namāzda ḥarāmdur huṭbe oḡurken⁽⁹⁾ dağı ḥarāmdur bes huṭbe oḡunurken kiři **184^a**⁽¹⁾ yemek ve içmek ve söylemek ḥarāmdur huṭbe oḡıyan⁽²⁾ dağı söylememek gerek illā meger emr-i ma' ruf gelesi ola⁽³⁾ eger huṭbe oḡunurken fiḡh kitābına muṭāla' a⁽⁴⁾ etse ba' zılar mekrūhdur dër ba' zılar mekrūh⁽⁵⁾ degüldür dër Ebū Yūsuf eydür fiḡh kitābına⁽⁶⁾ baḡmaḡ ve yanlış olursa yazmaḡ mekrūh degüldür⁽⁷⁾ eger imāmdan ayruğ olursa kim huṭbe oḡudukların⁽⁸⁾ eşitmeye ve ba' zılar eydür epsem ola ve ba' zılar⁽⁹⁾ eyitdi Ḳur'ān oḡıya ba' zılar eyitdi řol ḡaṭib kim **184^b**⁽¹⁾ huṭbede zālīm begleri öger andan ırāḡ oturmaḡ⁽²⁾ yëgdür zīrā huṭbesi laḡv olur dürüst olmaz⁽³⁾ *Nihāyet*'de eydür huṭbe oḡunurken tesbīḡ ve tehlīl⁽⁴⁾ ve řalavāt vërmek namāzı laḡv eder ammā Ebū Yūsuf⁽⁵⁾ ḡavlinde dürüstdür namāzı laḡv etmez zīrā Ḥaḡ Te' ālā⁽⁶⁾ adın eşidicek "Ta' ālallāh" demek yā "Lā ilāha illallāh"⁽⁷⁾ ve "Allāhu akbar" demek ve peyḡamber adın eşidicek⁽⁸⁾ řalavāt vërmek vācibdür bes bunlar demek dağı⁽⁹⁾ ' ibādetdür bes mekrūh olmaya nitekim ba' zı **185^a**⁽¹⁾ ' ulemā huṭbe oḡunurken fiḡh eytmegi yā ' ilm-i dīn⁽²⁾ kitābına muṭāla' a edmegi cāyiz gördi ammā huṭbe⁽³⁾ ma' nisin her bilene evlā budur kim huṭbe dinleye⁽⁴⁾ bir řarṡı dağı cum' a namāzın kılmaḡuḡ oldur kim⁽⁵⁾ kılduḡları yer řehr ola ba' zılar eydür řehr oldur kim⁽⁶⁾ řan' at ehlinüḡ işi anda geçe ayruğ şehre gitmek⁽⁷⁾ muḡṡac olmaya İbn-i řüca' eydür řehr oldur kim⁽⁸⁾ namāz vācib olan kişilere gey ulu mescidine ol řehrüḡ⁽⁹⁾ řıḡmasalar İmām-ı Seraḡsī eydür zāhir mezheb benüm ḡatumda **185^b**⁽¹⁾ oldur kim ve ol cum' a namāzı kılınan yerde sulṡān⁽²⁾ yā ḡādī ola mecmū' ı ḡadler yerine gele řerī' at⁽³⁾ ḡükminüḡ mecmū' ı geçe ve eger ḡādī olmazsa⁽⁴⁾ müftī ola yāḡud anda beg olan müftī ola şehre⁽⁵⁾ mutṡasıl evler olsa aralıḡında ekinlik ve otluḡ⁽⁶⁾ olmasa vācibdür ol ḡavm gelip cum' a namāzın kılmaḡ⁽⁷⁾ ve eger mü'ezzın āvāzın eşidürlerise elbette gelip⁽⁸⁾ cum' a namāzın kılmaḡ gerek ırāḡlıḡı ne ḡadar gerekse⁽⁹⁾ olsun bir şehirde sulṡān menşürimsuz bir kiři **186^a**⁽¹⁾ gelip²⁶ beg olsa eger zālīm olmayacaḡ olursa cum' a⁽²⁾ kılmaḡ dürüstdür anuḡ adına *Mecma'* řerḡinde eydür İmām-ı⁽³⁾ Ebī Ḥanīfe eydür bir şehirde iki yerde cum' a kılmaḡ⁽⁴⁾ dürüst degüldür ve bir rivāyetde dürüstdür İmām-ı⁽⁵⁾ Ebī Yūsuf ḡıyında iki yerde kılmaḡ dürüstdür⁽⁶⁾ meger kim arasından ulu ırmaḡ geçe kim bir yanındaḡı⁽⁷⁾ bir yanına geçmeye gemisüz bes eyle olıcaḡ iki řehr⁽⁸⁾ ḡükmine olur bir yanındaḡı bir cum' a kıla İmām-ı⁽⁹⁾ Muḡammed ḡıyında iki yerde kılmaḡ dürüstdür şemsü'l-Eimme **186^b**⁽¹⁾ eydür řaḡiḡ oldur kim bir şehirde kılmaḡ dürüstdür⁽²⁾ gerekse zārüret olsun gerekse olmasun⁽³⁾ *Hulāřa*'da eydür üç yerde kılmaḡ dürüst degüldür İmām-ı⁽⁴⁾ Ḥanīfe ve Ebī Yūsuf ve ammā İmām-ı Muḡammed ḡıyında⁽⁵⁾ dürüstdür Ḳādī Ḥān

²⁵ Yazmada *ayruğ kişiye* ikinci kez tekrar edilmiştir.

²⁶ Yazmada *ḡālib* okunacak şekildedir.

Vākı'ātı'nda iki yerde cum'a⁽⁶⁾ kılındığında hilâf olduğın İmâm-ı Ebî Yūsuf⁽⁷⁾ birle ve İmâm-ı [Muhammed²⁷] kıyında getürmiş bes cum'a iki yerde⁽⁸⁾ kılıncağ arasında ulu ırmağ olmaya İmâm-ı Ebî Yūsuf⁽⁹⁾ kıyında ve öñdin kılınan cum'a dürüstdür **187^a**⁽¹⁾ şonra kılınan dürüst degüldür bes şol yerde kim⁽²⁾ cum'a dürüst olduğına şübhe ola imâm birle⁽³⁾ cum'a namāzın kılduğdan şonra öyle farzasın başlarına⁽⁴⁾ kılalar andan şonra dört reke'at cum'a sünnetin⁽⁵⁾ kılalar ardınca iki reke'at dağı sünnet kılalar ve cum'a⁽⁶⁾ namāzın kılan imâm huṭbe okumazdan öñdin dört⁽⁷⁾ reke'at cum'a sünnetin deüyüp kılmağ gerek eger⁽⁸⁾ cum'a sünneti demeyüp niyyet étdüm namāz kılmağa dèrise⁽⁹⁾ dağı dürüstdür andan şonra imâm huṭbe okuduğdan **187^b**⁽¹⁾ şonra iki reke'at dağı gerü imāmıla kılur iki reke'at⁽²⁾ cum'a namāzına niyyet étdüm imāmıla kılmağa dèr andan⁽³⁾ şonra bayrām namāzı iki reke'atdur kılmağ gerek⁽⁴⁾ evvel "Allāhu akbar" dèye elin bağlaya Subhāneke okıya⁽⁵⁾ andan şonra üç tekbîr dağı eyide her birinde elin⁽⁶⁾ kaldura kulağına élede andan şonra elin bağlaya "A'uzu billāhi⁽⁷⁾ mina's-şayṭāni'r-racīm bi-smi'llāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm" dèye⁽⁸⁾ Fātiḥa okıya ardınca Qur'ān okıya ikinci reke'atda Qur'ān'ı⁽⁹⁾ tamām okuduğundan şonra üç kez tekbîr eyide her birinde **188^a**⁽¹⁾ elin kaldura kulağına élede andan şonra "Allāhu akbar" dèye⁽²⁾ elin kaldurmaya rukū'a vara ve namāzın tamāmlaya oruç⁽³⁾ bayrāmında namāz kılmağdan öñdin orucın şımağ yègdür⁽⁴⁾ ve hācılar bayrāmında namāz kılmayınca yememek yègdür⁽⁵⁾ ve oruç bayrāmında yolda tekbîri katı katı eyitmeye⁽⁶⁾ ve hācılar bayrāmında tekbîri katı katı eyde qurbān⁽⁷⁾ bayrāmında erenler cemā'ati birle kılınan farz namāzlaruğ⁽⁸⁾ ardınca 'arefe güninüñ érte namāzından ve bayrām güninüñ⁽⁹⁾ kindü namāzına degin katı katı tekbîr eyde İmâm-ı **188^b**⁽¹⁾ Ebî Hanīfe kıyında ammā Ebî Yūsuf ve Muhammed mezhebinde⁽²⁾ bayrāmdan şonra üçünci gününüñ ikindü⁽³⁾ namāzına degin eyde fetevā bunun üzerinedür ve oruç⁽⁴⁾ bayrām huṭbesinde fiṭre nedür kime vācibdür⁽⁵⁾ anı bildüre ve qurbān bayrāmı huṭbesinde qurbān nedür⁽⁶⁾ kime vācibdür anı bildüre **Faşlı'**⁽⁷⁾ **t-Tāsi'** bu faşlda ölen kişinüñ hükmin⁽⁸⁾ bildürelüm evvel namāzı kim kılmağ gerek⁽⁹⁾ ölüye anı bildürelüm bilgil kim ölüye namāz kılmağ **189^a**⁽¹⁾ farz-ı kifāyedür ya'nī mecmū'ı ol ölü öldüğü yerde⁽²⁾ olan kişiyeye farzdur ammā aradan bir kişi kılrsa⁽³⁾ gerü kalanından farz sākıt olur eger heç⁽⁴⁾ birisi kılmasa mecmū'ı günāhkār olurlar⁽⁵⁾ zīrā kaçan bir müsülmān ölse gerü kalan müsülmānlara⁽⁶⁾ vācibdür anı ululamağičün dèrileler namāz kılalar⁽⁷⁾ anuğün du'ā édeler anuğ yarlığanmağlığın dileyeler⁽⁸⁾ Tağrı Te'ālā'dan ve namāz kılmağun şartı budur kim⁽⁹⁾ ölü yunmış ola Viḳāye'de eydür ölenün namāzın kılmağa **189^b**⁽¹⁾ sultān yègdür eger sultān hāzır olmazısa⁽²⁾ kādī yègdür eger kādī hāzır olmazısa maḥallesinüñ imāmı⁽³⁾ yègdür eger maḥalle imāmı hāzır olmazısa ölenün⁽⁴⁾ 'aşabesi yègdür

²⁷ Kerime Üstünova, *age*, s. 216.

ammā *Hulāşa*'da eydür namāzı kılmağa ⁽⁵⁾ imām-ı a'zam yègdür ammā İmām-ı Ebī Hanīfe ve Muhammed ⁽⁶⁾ kıyında raḥimahuma'llāhu maḥalle imāmı yègdür namāzı kılmağa ⁽⁷⁾ ölenün evlādısından İmām-ı Ebī Yūsuf kıyında ⁽⁸⁾ raḥimahu'llāhu velī yègdür maḥalle imāmından *Ravza*'da eydür ⁽⁹⁾ eger imām yā kādī yā sulṭān ḥāzır olmasa **190^a** ⁽¹⁾ maḥalle imāmı yègdür ölenün namāzın kılmağa eger maḥalle imāmı ⁽²⁾ ḥāzır olmazısa ol kabīlenün velīsi kıla *Mebṣūṭ*'da ⁽³⁾ eydür oğlından atası yègdür kılmağa ammā Ḥāher- ⁽⁴⁾ -zāde kitābında eydür atası yègdür İmām ⁽⁵⁾ Muhammed kıyında raḥimahu'llāhu ammā İmām-ı Ebū Hanīfe ve Ebī ⁽⁶⁾ Yūsuf kıyında raḥimahuma'llāhu oğlı yègdür ⁽⁷⁾ zīrā atası kılmağ yègdür dedesi variken eger atası yā oğlı ⁽⁸⁾ yoğısa ölenün 'aşabeleri kıla namāzın tertībince ⁽⁹⁾ kanḳısı mīrāş yemekte öñdise ol kıla **190^b** ⁽¹⁾ andan şonra ābdest alıcağ yunan yerlerin ⁽²⁾ yuyalar ammā ağızın ve burnın yumayalar andan şonra ⁽³⁾ şol yanı üzerine yaturalar sağ yanın yuyalar üç kez ⁽⁴⁾ andan şonra sağ yanı üzerine yaturalar şol ⁽⁵⁾ yanın daḫı yuyalar üç kez yuyan kişi eline bēz şarıp ⁽⁶⁾ yuya yudukları şu arıca gerek eger ılıcağ olursa ⁽⁷⁾ çoğan yā sēdir birle ḳaynarsa daḫı yègdür ⁽⁸⁾ yā şābūn birle yurlarısa daḫı yègdür zīrā ölünün gövdesi ⁽⁹⁾ arıca olur yuduklarından şonra oturdalar ölüyi ḳarnın **191^a** ⁽¹⁾ anılcağ şıgayalar bir kaç kerre eger içinde nesne varısa ⁽²⁾ çıka tā kefen şarıcağ çıkup kefenine bulaşmaya ⁽³⁾ eger bundan şonra nesne çıkarsa çıkan yeri ⁽⁴⁾ yuyalar ikileyin bir kezden yumayalar eger dāyim nesne ⁽⁵⁾ çıkarsa çıkan yere panbuğ dıḳalar 'avrat erin yumağ ⁽⁶⁾ dürüstdür ammā er 'avratın yumağ dürüst degüldür ⁽⁷⁾ ve ḳaravaş efendisin yumağ dürüst degüldür eger ⁽⁸⁾ kefenledüklerinden şonra bilseler kim ⁽⁹⁾ bir 'uzvı Yunmamış kefenin gidereler yuyalar eger **191^b** ⁽¹⁾ bir 'uzuvdan az olursa bir barmağ Yunmamağ gibi ⁽²⁾ yumayalar eger şu bulunmasa teyemmüm alduralar namāzın ⁽³⁾ kıllalar eger namāz kılduklarından şonra şu ⁽⁴⁾ ele girse yuyalar Ebī Yūsuf ḳavlince namāzın ⁽⁵⁾ gerü kıllalar bir sözince kılmayalar eger namāz kılmadın ⁽⁶⁾ gömseler toprağın örteyorurken namāzın ⁽⁷⁾ kıllalar kıllacağ ādem gelse İmām-ı Muhammed eydür ⁽⁸⁾ sininden çıkarmayalar üzerine kıllalar yuduklarından ⁽⁹⁾ şonra başına ve saḳalına gökçek ḳoḳulu nesne **192^a** ⁽¹⁾ dürteler gül şuyı birle ezilmiş 'anber gibi yā gül ⁽²⁾ şuyı gibi alınına ve eyesine ve dizine ve avcı içine ⁽³⁾ kāfūr dürteler eger dürtemezlerise daḫı ḳayurmaz ⁽⁴⁾ andan şonra kefen şaralar er ādem kefeni ⁽⁵⁾ iki çadır bir gönlekdür çadır uzunluğı şol ḳadar ⁽⁶⁾ ola kim dört barmağ ḳadar arta biribiri üzerine ⁽⁷⁾ ḳavuşdurıcağ ve gönlek uzunluğı omuzından topuğına ⁽⁸⁾ degin ola eger dānişmend yā seyyid yā meşāyih- ⁽⁹⁾ -lerden olurısa ba'zı 'ālimler kıyında başına bir kaç arşun [dülbend şarmağ yègdür²⁸] **192^b** ⁽¹⁾ [*Muḥīt*'de eyitmiş secde ēdüp nesneyi dēmezse daḫı dürüstdür zīrā

²⁸ Eksik cümle Kerime Üstünova, *age*, s. 221'e göre tamamlanmıştır. Üstünova'nın çalışmasına göre 192^a'nın devamından itibaren birkaç sayfa atlandığı anlaşılmaktadır.

bu secde namāz secdesinden²⁹] aḳvā degüldür demiş ammā örü turup secdeye étmek⁽²⁾ yègdür eger turmadın éderise daḳı düüstdür⁽³⁾ demiş cenāze namāzında oḳıyacaḳ du‘ā er ādem namāzın⁽⁴⁾ ḳılurken oḳıyacaḳ du‘ā budur “Allāhumma’ḡfir li-ḫayyinā⁽⁵⁾ va mayyitinā va şāhidinā va ḡāibinā va şaḡīrinā va kabīrinā⁽⁶⁾ va zakarınā ve unşānā Allāhumma man aḫyaytahu minnā⁽⁷⁾ fa-aḫyihī ‘ala’l-islāmi va man tavaffaytahu minnā fa-tavaffahu⁽⁸⁾ ‘ala’l-imāni Allāhumma in kāna muḫsināⁿ fazid fī⁽⁹⁾ iḫsānih va in kāna musīāⁿ fatacāvaz ‘anhu **193^a**⁽¹⁾ Allāhumma lā taḫrimnā acrahu va lā taftinnā ba‘dahu vaḡfir la-nā⁽²⁾ va lahu va li-sāiri’l-muslimīna acma‘īn innaka anta⁽³⁾ arḫamu’r-rāḫimīn” eger ‘avrat namāzın ḳılurlarısıa⁽⁴⁾ “Allāhumma in kāna muḫsināⁿ” du‘āsın āḫirine deḡin⁽⁵⁾ böyle oḳıya “Allāhumma in kānat muḫsinat^{an} fa-zid fī⁽⁶⁾ iḫsānihā va in kānat musī‘at^{an} fatacāvaz ‘anhā⁽⁷⁾ Allāhumma lā taḫrimnā acrahā va lā taftinnā ba‘dahā vaḡfir la-nā⁽⁸⁾ va lahā va li-sāiri’l-muslimīna acma‘īna innaka anta⁽⁹⁾ arḫamu’r-rāḫimīn” eger bāliḡ olmış er oḡlancuḳ namāzın **193^b**⁽¹⁾ ḳılursa bu du‘āyı oḳıya “Allāhumma’c‘alhu la-nā farāṭaⁿ⁽²⁾ vac‘alhu la-nā zuḫrāⁿ vac‘alhu la-nā şāfi‘āⁿ⁽³⁾ muşaffa‘āⁿ va li-abavayhi va li-camī‘i’l-muslimīna va’l-muslimāt⁽⁴⁾ bi-raḫmatika va fażlika yā arḫama’r-rāḫimīn”⁽⁵⁾ eger bāliḡ olmamış ḳızcuḡgaz namāzın ḳılursa⁽⁶⁾ bu du‘āyı oḳıya “Allāhumma’c‘alhā la-nā farāṭaⁿ va’c‘alhā⁽⁷⁾ la-nā zuḫrāⁿ vac‘alhā la-nā şāfi‘at^{an} muşaffa‘at^{an} va li-abavayhā⁽⁸⁾ va li-camī‘i’l-muslimīna va’l-muslimāt bi-raḫmatika va fażlika⁽⁹⁾ yā arḫama’r-rāḫimīn” *Nihāyet*’de eydür zāhir rivāyet budur kim **194^a**⁽¹⁾ dördünci tekbīrden şonra selām dur ancaḳ⁽²⁾ ammā ba‘zı ‘ālimler eytmış namāzlar ḫatm olunduḡı⁽³⁾ du‘ālardan oḳıya dördünci tekbīrden şonra⁽⁴⁾ andan selām vère demiş şaḫīḫ budur kim⁽⁵⁾ “Rabbanā ātinā fī’d-dunyā ḫasanat^{an} va fī’l-āḫirati⁽⁶⁾ ḫasanat^{an} va ḳinā ‘azāba’n-nāri” oḳıya demiş cenāze⁽⁷⁾ namāzlarında oḳuduḡları meşḫūr du‘ālar bunlardur⁽⁸⁾ ammā *Mecma*‘ şerḫinde eyitmişdür kim bizüm ‘ālimlerümüz⁽⁹⁾ cenāze namāzında oḳumaḡa du‘ā bellü étmeyüp dururlar **194^b**⁽¹⁾ bes kendüyiçün ve ölüyiçün ve ḳamu müsülmānlari-⁽²⁾ -çün du‘ā éde Taḡrı Te‘ālā’dan yarlıḡanmaḳlıḳ⁽³⁾ dileye nèçe du‘ā gerekse oḳıya ammā ‘Avf ibni⁽⁴⁾ Mālik eyitmişdür kim peyḡamber ḫazretinüḡ ardınca⁽⁵⁾ tururdum cenāze namāzın ḳılurken bu du‘āyı aḡzından⁽⁶⁾ ezberledüm du‘ā budur “Allāhumma’ḡfir lahu va’rḫamhu⁽⁷⁾ va ‘āfihi va’fu ‘anhu va akrim manzilahu va avsi‘⁽⁸⁾ madḫalahu va aḡsilhu bi’l-mā’i va’s-şalci va’l-baradi va naḳḳihi⁽⁹⁾ mina’l-ḫaṭāyā ka-mā yunaḳḳā aṣ-şavābu’l-abyāzu **195^a**⁽¹⁾ mina’d-dafni va abdilhu dāraⁿ⁽²⁾ ḫayraⁿ min dārihi va ahlaⁿ ḫayraⁿ min ahlihi va zavcaⁿ ḫayraⁿ min zavcihi⁽³⁾ va adḫilhu’l-cannata va a’izhu min ‘azābi’l-ḳabri⁽⁴⁾ va min ‘azābi’n-nāri” eger bu du‘āları bilmezise⁽⁵⁾ her ölüde bu du‘āyı oḳıya üç kez “Allāhumma’ḡfir la-nā⁽⁶⁾ va li-hazihi’n-nasamati va’l-camī‘i’l-

²⁹ Eksik cümle Kerime Üstünova, *age*, s. 223-224’e göre tamamlanmıştır.

mu'mināna va'l-mu'mināti" (7) bilgil ki érte namāzın kılup selām vérdükden (8) sonra işbu du'āları okıya "Allāhumma innā nas'aluka (9) rahmat^{an} min 'indika tahdī bi-hā ḳalbī va taṣraḳ **195^b** (1) bi-hā ṣadrī va tacma' u bi-hā ṣamlī va taḫzuru bi-hā ḡāyati va tarfa' u (2) bi-hā ṣāhidī va tuzakkī bi-hā 'amalī va tabyazzu bi-hā (3) vachī va tulaḳḳinunī bi-hā ruṣdī Allāhumma aṣliḫ li- (4) dīnī allazī huva 'iṣmatu amrī va aṣliḫ lī dunyāya (5) allatī fi hā ma'āṣī va aṣliḫ li-āḫirati allati ilayhā ma'ādi (6) Allāhumma'c'al ḫayra a'mārinā āḫirahā va ḫayra a'mālinā (7) ḫavātimahā va ḫayra ayyāminā yavma nalkāka Allāhumma (8) innī as'aluk al-ḫayra kullahu 'ācilahu va ācilihu (9) mā 'alimtu minhu vamā lam a'lam va a'ūzu bi-ka mina'ş-şarri **196^a** (1) kullihi 'ācilihi va ācilihi mā 'alimtu minhu va mā lam a'lam (2) Allāhumma anta Rabbī lā ilāha illā anta ḫalaḳtānī (3) va ana 'abduka va ana 'alā 'ahdika va va'dika (4) mā's-ta'tu va a'ūzu bi-ka min şarri mā şana'tu (5) abū'u laka binī' matika 'alayya va abū'u laka bi-zanbī fa'ḡfir la-nā (6) zunūbanā fainnahū lā yaḡfiru'z-zunūba illā anta" (7) bundan sonra otuz üç kez "Subḫāna'llāhi" deye (8) otuz [üç] kerre "Alḫamdu li'llāhi" deye otuz üç kerre (9) "Allāhu akbar" deye eger évüp maşlahatı varısa **196^b** (1) onar kez deye andan sonra "Lā ilāha illallāhu vaḫdahū (2) lā şarīkalah lahu'l-mulku valahu'l-ḫamdu yuḫyī va yumītu (3) va huva ḫayyun lā yamūtu biyadihi'l-ḫayr va huva 'alā kulli şay'in (4) ḳadīr va ilayhi'l-maşīr" deye daḫı Āyete'l-kürsī (5) elin ḳaldura du'ā éde peygāmbér ḫazreti 'aleyhim (6) *Meşābīḫ*'de buyurmuşdur kim her kim günde yüz kez (7) "Subḫānallāhi va'l-ḫamdu li'llāhi va lā ilāha illallāhu va'l-lāhu (8) akbar" dese Taḫrı Te'ālā celle ve 'alā yüz ḫac şevābın (9) véür daḫı yüz at ḡazāya véribimek şevābın véür **197^a** (1) daḫı yüz ḳul āzād étmek şevābın véür bes (2) bu tesbīḫleri dāyım dāyım namāzdan sonra (3) okumaḳ gerek tā bu şevāblardan maḫrūm olmaya (4) daḫı buyurmuşdur kim her ki elin ḳaldurup namāzdan (5) sonra du'ā édüp ḫācetin dilemese namāzı (6) nāḳış olur ammā bilgil ki du'ā étmek şartı (7) budur kim evvel Taḫrı Te'ālā ḫazretin aḡa (8) andan sonra Rabbanā deye andan sonra peygāmbér (9) 'aleyhi şalavāt vére andan sonra kendünün daḫı **197^b** (1) ve ḳamu müsülmānlaruḡ daḫı yarlıḡanmaḳlıḡın dileye du'ā (2) éderken ḡöḡlin ḫaḳ Te'ālā ḫazretine yönelde zārılıḳ (3) éde aḡlaya yāḫūd aḡlamsına 'Arabca du'ā bilmezise (4) Türkice du'ā éde yalvara bes érte namāzında el (5) ḳaldurıcaḳ bu du'āyı okıya "Allāhumma innī as'aluka (6) ḫayra hazā'ş-şabāḫi va ḫayra'l-masā'i va ḫayra'l-ḳazā'i (7) va ḫayra'l-ḳadari va ḫayra'd-dunyā va ḫayra'l-āḫirati (8) va ḫayra mā carā bi-hi al-ḳalamu va a'ūzu bi-ka min şarri aş- (9) şabāḫi va şarri'l-masā'i va şarri'l-ḳazā'i va şarri'l-ḳadari **198^a** (1) va şarri'd-dunyā va şarri'l-āḫirati va şarri mā carā bi-hi al-ḳalamu (2) Rabbanā ātinā fi'd-dunyā ḫasanatan va fi'l-āḫirati ḫasanatan (3) va ḳinā 'azāba'n-nāri Rabbanā lā tuzi' ḳulūbanā ba'da (4) iz ḫadaytanā va ḫab la-nā min ladunka rahmat^{an} innaka (5) anta'l-vahḫāb Rabbanā'ḡfir la-nā zunūbanā (6) va isrāfanā fi amrinā va şabbıt aḳdāmanā va'n-şurnā (7) 'ala'l-ḳavmi'l-kāfirīn Rabbanā ātinā min

ladunka ⁽⁸⁾ rahmatan va hayyi la-nā min amrinā raşada Allāhumma şalli ⁽⁹⁾ ‘alā Muḥammadi va ‘alā āli Muḥammad Allāhumma’ğfir la-nā **198^b** ⁽¹⁾ va’r-ḥamnā va li-ābā’inā va li-ummahātinā va li-ustāzīnā ⁽²⁾ va li-camī’i’l-mu’minīna va’l-mu’mināti bi-fazlıka ⁽³⁾ va rahmatika yā arḥama’r-rāḥimīn” öyle namāzın kıilup ⁽⁴⁾ selām vërdükden şonra bu du‘āyı oқыya ⁽⁵⁾ “Allāhumma anta ahlu’l-ḥamdi va anta ‘alā kulli şay’in ⁽⁶⁾ ḳadīr Allāhumma’ğfir li-mā salafa min zanbī ⁽⁷⁾ va a‘şimnī fī mā bāḳiya min ‘umri va’rzuḳnī a‘mālaⁿ ⁽⁸⁾ zakiyyat^{an} tarzā bi-hā ‘annī astağfirullāha’l-‘azīm ⁽⁹⁾ allazī lā ilāha illā huva’l-ḥayyu’l-ḳayyūm va atūbu ilayh” **199^a** ⁽¹⁾ bundan şonra otuz üç kez yā on kez “Subḥānallāhi ⁽²⁾ va’l-ḥamdu li’llāhi va lā ilāha illallāhu va’l-lāhu akbar” dëye ⁽³⁾ ardınca “Lā ilāha illallāhu vaḥdahū lā şarīka lah lahu’l-mulku ⁽⁴⁾ va lahu’l-ḥamdu yuhyī va yumītu va huva ḥayyun lā yamūtu biyadihi’l-ḥayr ⁽⁵⁾ va huva ‘alā kulli şay’in ḳadīr va ilayhi’l-maşīr” ardınca ⁽⁶⁾ Āyete’l-kürsī oқыya elin ḳaldura bu du‘āyı oқыya ⁽⁷⁾ “Allāhumma innī as’aluka ḥayāta’ş-şālihīna ⁽⁸⁾ va ḥavna’l-mazlūmīna va ḥırşa’l-muşṭāḳīna ⁽⁹⁾ va ḳanā’ata’r-rāzīna va şabra’l-muḥibbīna va daracata’ş-şābirīna **199^b** ⁽¹⁾ va şaḳatu’l-mutavakkilīna va muvāfaḳata’n-nabiyyīn” ⁽²⁾ bundan şonra Rabbenā’dan aşağasın oқыya ⁽³⁾ ve gërü ḳalan namāzları kıilup selām vëricek ⁽⁴⁾ bu du‘āyı oқыya “Allāhumma anta’s-salām va minka’s- ⁽⁵⁾ salām va ilayka ya‘ūdu’s-salām fa-ḥayyinā Rabbanā ⁽⁶⁾ bi’s-salām va adḥilnā dāra’s-salāmı tabārakta ⁽⁷⁾ Rabbanā va ta‘ālayta laka al-ḥamdu yā za’l-calāli va’l-camāli ⁽⁸⁾ va’l-kamāli va’l-ikrām” gërü ol dëdügümüz ⁽⁹⁾ ḳadar tesbīḥ oқuyup Āyete’l-kürsī oқuduḳdan şonra **200^a** ⁽¹⁾ elin ḳaldurup bu du‘āyı oқuya “Allāhumma’r-zuḳnā ⁽²⁾ fiḳḥaⁿ fi’d-dīn va kifāyat^{an} fi’r-rızḳı ⁽³⁾ va ‘āfiyat^{an} va şihḥat^{an} fi’l-badani va tavbat^{an} ḳabla’l-mavti ⁽⁴⁾ va rahmat^{an} ‘inda’l-mavt va mağfirat^{an} ba‘da’l-mavti” ⁽⁵⁾ andan şonra bëş kez Rabbenā dëye şalavāt ⁽⁶⁾ getüre “Allāhumma’ğfir la-nā”yı āḥirine degin oқыya ⁽⁷⁾ du‘ā oқuduḳdan şonra her gāh elin ḳaldurup ⁽⁸⁾ du‘ā diledükçe Ḥaḳ Te‘ālā ḥazretinden zārılık ⁽⁹⁾ ëdüp ḥacet neyise dileye **Üçünci bāb 200^b** ⁽¹⁾ zekāt bildürür ammā bilgil ki bu bābda ‘öşr ⁽²⁾ ve oruç bayrāmında vërdükleri fiṭreyi ve ḥācīlar ⁽³⁾ bayrāmında ëtdükleri ḳurbānı ve bir kişi yābanda ⁽⁴⁾ ma‘den bulsa yā māl bulsa anı bildürdük ⁽⁵⁾ daḥı bunlaruḡ ve beyte’l-mālūḡ ve ḥamsūḡ ⁽⁶⁾ ve kāfirlerden alduḳları ḥarācuḡ ve armağānuḡ ⁽⁷⁾ her birin kime vërmek gerek anı bildürdük bilgil kim ⁽⁸⁾ zekāt farzduḡ şol kişiye kim müsülmān ola ⁽⁹⁾ āzād ola uşlu ola

3. ÇEVİRİ

151^a ...hata ettiği o önceki rekâta ise o uyan kişi ona (imama) yetişmedi (ise) uyana sehiv secdesi lazım değil. O, uyduğu namazda (imam) hata ettiyse uyana da lazım olur; sehiv secdesi etmesi gerek. İmamla secde etmezse namazının sonunda sehiv secdesi etsin. Eğer kendi de hata ederse, o kalkıp kıldığı namazda ikisi için bir secde yeter. *Hülâsa*'da, "Lahik³⁰ olan kişi sehiv secdesinde imama uymasın, mesbuk uysun." der. (Bir kimse) imama önceden (cemaatle) birlikte uyup, namaz içinde uyursa ya da abdesti bozulup **151^b** abdestten gelince ya da uyanınca (o arada) imam bir rekât ya da bir rekâttan fazla kılsa (ve) o ondan sonra gelse; ona lahik denir. (Bir kimse) namazın öncesinden (imama cemaatle) birlikte uymayıp, imam bir rekât ya da bir rekâttan fazla kılmış (ve) o ondan sonra gelip imama uysa; ona mesbuk derler. Bundan sonra mesbuk olan kişi sehiv secdesi edeceği zaman imama uysun ama imamla birlikte selam vermesin. Eğer namazının tamamlanmadığını bilip imamla birlikte selam verirse namazı bozulur, ikinciye kılmalı; ama bilmeyip selam verirse namazı bozulmaz. Namazını **152^a** tamamladıktan sonra sehiv secdesi etsin. Ama *Şerh-i Tahâvi*'de söylemiş; mesbuk eğer imamdan sonra selam verdiyse ya da önce verdiyse bozulmaz. Eğer birlikte verdiyse bozulur. Ama ne zaman imam selam verse de sehiv secdesi var olduğunu hatırlasa mesbuk da durup namazını ödemeye başlamış olsa, eğer mesbuk kıldığı namazda secdeye varmadıysa dönüp imama uyup birlikte sehiv secdesi edip ondan (sonra) durup namazını kılmalı. Eğer secde **152^b** etmiş olsa, o kıldığı namazı bırakıp imama uymalı. Eğer uyarsa namazı bozulur. Belki mesbuk namazını tamamlayıp ondan sonra sehiv secdesi etsin ama *Kitâbüs Salât* söylemiş; eğer imama uymayıp namazını tamamlarsa namazı bozulur demiş. Ama bil ki secdeye varmadan imama uymadığı zaman namazı bozulduğu onun için(dir) ki imam ile kılmak vacip olduğu yerde (tek) başına kıldı. Secdeye vardıktan sonra uyduğu zaman namazı bozulduğu (için, tek) başına kılmak vacip olmuşken bırakıp imama **153^a** uyduğu içindir. *Hülâsa*'daki sözü tam bil ki; eğer Fatiha suresini tam okumadan farklı sure okumaya başlarsa, eğer Fatiha'nın çoğunu okumadıysa sehiv secdesi etmeli. Eğer çoğunu okuduysa sehiv etmek vacip değil. *Kınya*'da söyler; sahih budur ki, Fatiha suresinin çoğunu terk edecek (olana) sehiv secdesi lazım olur. Ama bazıları söyler; bir ayet kadar da terk ederse sehiv secdesi etmeli demiş ve bazıları (da şöyle) söyler; 'bismillâhi'r-rahmâni'r-rahîm' demezse **153^b** sehiv secdesi etmeli. Ama şu nesnelere ki onu işlemek bir farklı nesne tabii olduğu için onu terk etme. Sehiv secdesi lazım olmaz ve namaz ortasındaki tekbirler gibi, tesbihler gibi, Subhaneke ve E'üzü okumak gibi... Ama bayram tekbirlerinden birisini unutsa,

³⁰ Lahik: Yetişen, ulaşan.

namazının başında ya da sonunda (tekbir) getirmese sehiv secdesi etmeli. Kur'an okurken secde ayetini okusa, yerinde secde etmeyip sonra etse sehiv secdesi etmeli. İmam Ebi Yusuf'tan bazıları şöyle rivayet etmişler ki; evvel rekâta **154^a** okuduğu Kur'an'ı ikinci rekâta tekrar okursa, sehiv lazım olur. Fatıha suresini iki kez okursa, sehiv secdesi lazım değil. Tahiyat okumayı unutursa sehiv secdesi lazım olur, etmeli. *Hülâsa*'da ve *Kınya*'da söyler; eğer rükûda ya da secdede ya da tahiyatta oturmuşken Kur'an okusa sehiv secdesi etmeli. *Mecma* şerhinde söyler; eğer Tahiyat okusa, ayakta dururken ya da rükûdayken ya da secdedeyken sehiv secdesi lazım, gerekli olmaz. Ama *Hülâsa*'da söyler; eğer tahiyata oturup, Tahiyat'ı okusa ondan sonra Kur'an okusa sehiv secdesi **154^b** gerekli olmaz. Ne zaman namazın farzlarını ve vaciplerini ve sünnetlerini ve müstehablarını bildirdik ve namazı bozanları ve mekruh edenleri bildik ve namazı nasıl kılmak gerek ki tamam olsun bildik ve de kolay olması için namazı nasıl kılmak gerek düzgünce bildirelim. **Beşinci Fası**; bil ki namazı kılmaya niyet etmek kıldığı hangi namaz olduğunu bilmektir. Dil ile demek sevgilidir. Tanrı Teala hazretinde bazı alimler söyler; dil ile demek bidattır ve illa meğer ki dil ile **155^a** demeyince gönlünü huzura erdiremesin. Eğer kıldığı sünnet olursa niyet ettim namaz kılmaya derse yeter. Eğer kıldığı vitir ise niyet ettim vitir namazını kılmaya desin, eğer farz namazsa niyet ettim bu öğle namazını ya da ikindi namazını diye kaç rekât olduğunu demeye gerek yok. Ama cenaze namazını kılsa niyet ettim namaz kılmaya Tanrı Teala için ve dua etmeye bu ölü için desin, ondan sonra bil ki ne vakit namazını tamamlasan selam vermeden durup bir namaz daha kılsan **155^b** niyet edip elini kaldırıp "Allahu ekber" demeden doğrudur. Gerek farz namazını tamamla nafıleye niyet et, gerek nafıle namazı tamamla farza niyet et; gerek vakit namazını tamamla kaza kılmaya niyet et. Zira namazda elini kaldırıp "Allahu ekber" demek şarttır; bizim tarafımızda ve Şafii katında esastır. Her namazda elini kaldırıp "Allahu ekber" demeli. Sonra namazı tamamlayıp elini kaldırmadan "Allahu ekber" demeden başka namaz kılmak doğru değil. **156^a** Ondan sonra bil ki niyet ettikten sonra iki elini başının hizasına götürsün ve baş parmaklarını kulağının yumuşak kısmının altına koysun ve parmaklarını açıp "Allahu ekber" desin. Elini götürsün göbeğinin altında bağlasın ve sağ elini sol eli üzerine koysun, serçe parmağı ve yanındaki parmak ile baş parmağını sol bileği altında bağlasın ve geri kalan parmaklarını sol bileği üzerine uzatsın, "Allahu ekber" dedikten sonra. Elini sıkıca sarmasın ta ki gidip ön tarafa elleri uzamasın ya da elleri (bileğinin) ardına geçmesin. **156^b** Hatun kişi elini omuz hizasına götürsün, "Allahu ekber" desin ve elini göğsü üzerinde bağlasın ama ellerini yen içine koysun ya da eline bir eldiven gibi bir şey giysin, elleri görünmesin, zira eli görünürse namazı doğru olmaz ve ayaklarını da göstermesin, zira İmam Ebu Hanife'nin bir sözüne göre ayağı görüldüğünde namazı doğru olur, elinin ve

ayağının dörtte biri görünse namazı doğru olmaz ve elini bağladıktan sonra “Subhānaka Allāhumma va bi-ḥamdika va tabāraka’s-muka va ta’ālā cadduk **157^a** va lā ilāha ḡayruka” desin. Ondan sonra “A’ūzu billāhimina’ş-şayṭāni’r-racīm” desin ve eğer imama uymuşsa sessiz durup başka bir şey okumasın. Eğer kendi imamsa ya da tek başına kılsa onların ardından ‘bismillāhi’r-rahmāni’r-rahīm’ desin, Fatiha okusun ve ardından Kur’an okusun ve bil ki Subhaneke ve E’uzü ve Bismillahi okuyacağı zaman içinden okumalı Subhaneke ve E’uzü her namazın öncesinde okumalı, sadece ve kalan rekâtlarda ‘bismillāhi’r-rahmāni’r-rahīm’ desin, Fatiha okusun, ardından Kur’an okusun, ondan sonra rükûya varsın, iki elini **157^b** iki dizi üzerine koysun ve parmaklarını açsın ve rükûda o kadar eğilsin ki sırtı düpdüz olsun, o kadar düz olsun ki çanakla su koysalar dursun ve başını sırtından aşağı indirmesin ve başını sırtından yukarı da kaldırmamasın hatta başıyla sırtı bir olsun. Rükûdayken üç kez ya da beş kez “Subhāna rabbiya’l-‘azīm” desin. Ondan sonra rükûdan kalksın, “Semi‘allāhu liman ḡamidah” desin, cemaat “Rabbanā laka’l-ḡamd” desin. Eğer tek başına kılsa ikisini de birlikte desin, rükûdan kalktığında tamamen doğrulup dursun, ondan sonra “Allahu ekber” desin, secdeye varsın **158^a** ve secdeye inerken önce dizini koysun ondan sonra elini başının hizasına koysun ve parmaklarını açsın ve kollarını yere uzatmasın, isterse kollarını altından kedinin geçebileceği kadar yukarıda serbest bırakabilir. Karnını da tamamen yukarı kaldırsın, uyluğu üzerine düşmesin, alnını ve burnunu yere değdiresin, tülbentini ya da örtüsünü alnından çekmeden secde ederse namazı mekruh olur. Secdedeyken üç kez ya da beş kez “Subhāna rabbiya’l-a’lā” desin. Secdedeyken ayak parmaklarını kableden tarafa doğrultsun. Ondan sonra “Allahu ekber” diyerek **158^b** (kalan rekâtları) tekrar (etmek) gerek. Eğer cemaat uzun, imam da kısacık olup (cemaatin) başı imam başından ileri geçerse de namazı makbuldür. Eğer kadın uyup başı imam başından ileri geçerse de, ayağı imam ayağından geride olmak şartıyla namazı makbuldür. Fakat böyle olduğunda imamın kendi hanımı ya da nikah düşmeyen akrabası olmalı. Bil ki ayağın ileri ya da geri olmasında bakılan incik kemiğidir. Eğer baldır imam baldırından ileri olursa namazı kabul olmaz. *Hülâsa* sözü tamamlandı. *Kınya*’da söyler, ne zaman çok **159^a** yağmur olsa ya da çok soğuk olsa ya da çok karanlık ya da (dışarı çıkmaya) korku olsa cemaate gitmemeye bahane olur. Her kim ki özürsüz cemaati terk etse tanıklığı geçmez, onu ululamayı bırakmak vaciptir. Komşuları söylemezse, nasihat etmezse günahkar olurlar. Kendi mahallesinin mescidini terk edip başka mescide gitmesin; o mescit imamının takvası daha fazla olduğu için. Ama o mescit imamı vaaz ve nasihat de ediyorsa oraya gitmek iyidir; iki türlü sevap hasıl olması için. Bir kişi gece gündüz fıkıh okumakla **159^b** meşgul olup cemaatle namaz kılmaya gelmese tanıklığı geçmez. Bazıları “Eğer bazı vakitler gelip bazı vakitler gelmezse tanıklığı kabuldür” dedi. Bir imam ki rükûda ve

secdelerde sabretmeyip hızlı hızlı inip çıkar; onu bırakıp başka mescit imamına gitmek iyidir. İmam Kunut okumayı unutsa rükûya varsa cemaat de rükû etmese, imam Kunut'u doğru okusa tekrar rükûya varsa cemaat de uysa cemaatin namazı bozulur. Cemaatin ettiği rükû **160^a** farzdır, imamın ettiği rükû nafiyledir; farzı nafiyleye uydurmak doğru değildir. Bir kişi gelse ön safta yer bulmasa, orta safta kimse olmasa beklesin. Bir adam geldiğinde imam rükû etmeye yakın olsa başka bir adamı yalnız durmamak için saftan çekerek yanına getirsin. Bazı âlimler, “Yalnız dursun, adamı saftan çekip yanına getirmesin” derler. Zira bizim zamanımızda halkın çoğu cahildir, çekince namazından çıkar. İmamın ortasında olduğu ön safta yer olsa aradaki safı yarıp geçmek doğrudur. **160^b** Göl şu kadar ki pis bir şey düşüp onu kirletmez ya da ırmak olsa. İmam Ebi Yusuf nazarında uymak doğru değildir. Ebu Hanife'den de böyle rivayet olmuştur ama İmam Muhammed nazarında cemaatin namazı doğrudur; sadece şu kadar büyük ırmak olsun ki ufak gemicikler üzerinde yürüsün. Doğru bu ki imam kadınların imamlığına niyet etmediğinde kadınların namazı geçerli olmaz. Kadınlar hazır değilken imamlığına niyet etse sonra **161^a** kadınlar gelse uysa bazıları, “Namazı geçerlidir”, bazıları, “Namazı geçerli değildir” der. İmam abdestsiz kıldığını fark etse sonra mümkün olduğu kadar kişiye söylesin. Bazıları, “Söylemek lazım değil” der; zira yanılarak kıldı, yanılmak ise affedilmiştir. Bir kişi yatsı farzını tek başına kılsa Ramazan'da gelip teravihi mescitte imamla kılmak uygundur. Eğer imam farzı tek başına kılsa teravih namazını gelip cemaatle kılmak doğru değildir ama bir kişi teravihi imamla kılmasa vacip olan vitir namazını **161^b** imamla kılmak doğrudur ama bazı âlimler ne zaman bir kişi yatsı farzını Ramazan'da imamla kılmasa teravihi vitri imamla kılmak doğru değildir der. Bazıları, söyler “Teravihin bir kısmını imamla kılsa vitri de imamla kılmak doğrudur” der; bazıları da “Doğru değil” der. Bir kişi yatsı farzını kılmadan mescide girse görse ki imam teravihi kılıyor, yatsı farzını kılsın, ondan sonra imama uysun, teravihin geri kalanını ödesin. Bazıları “Ödemesin” der; zira cemaatsiz kılmak doğru değildir. Bir kişi tahiyata **162^a** otururken uyusa imam selam verdikten sonra uyansa tahiyatın geri kalanını da okusun, ondan sonra selam versin. Eğer tahiyatın ne kadar kaldığını bilmeseyse selam versin. ilahaza mescid damı üzerinde namaz kılmak mekruhtur. Bir kişi, teravih kılıyorlar sandı (onlara) uydu, gördü ki vitirmiş, bir rekât daha kılsın, imam selam verdikten sonra dört rekât olması için. Eğer kılmazsa da bir şey olmaz. Kadınların cemaat olup (içlerinden) birisini imam yapmaları mekruhtur, eğer mekruh olarak cemaat olursa **162^b** imamları ortalarında dursun, genç kadın gelip er kişi cemaatine uyması mekruhtur ama kadınlar gelip ikinci namazına ya da öğle namazına uyarsa uygundur, mekruh olmaz ama kadınlar gelip uyduğunda arka safta durmaları gerek, gelip erkekler arasına karışmamaları gerek, eğer (bir kadın) gelip er kişi yanında durursa o er kişinin namazı doğru olmaz; her ne

kadar o er kişi kendi akrabası ya da kendi eşi olursa da (namazı doğru olmaz). Sonra bil ki ne zaman bir kadın gelse erkekler arasında dursa **163^a** iki yanında duranın ve bir ardında duranın namazı doğru olmaz. Eğer iki kadın birbiri yanında dursa er kişi safı arasında iki kişi sağ yanında duranın ve iki kişinin sol yanında durandan ve iki kişinin tam ardında durandan namazı bozulur. Eğer üç kadın birbiri yanında olup er kişi safı arasında dursa üç kişi sağ yanında durandan üç kişi sol yanında duranlardan üç kişi ardında duranlardan son safa kadar namazları doğru olmaz, tekrar kılmalı. Ama bunların namazının doğru olmamasının yedi şartı var **163^b** eğer o yedi şarttan birisi eksik olursa o er kişilerin de namazı doğru olur ve o yedi şartın birisi odur ki o er kişi arasında olan kadın şöyle olmalı ki ona er kişi imrenmiş olsun. Eğer küçük kızcağız olursa ki er kişi imrenmeyip namaz kılanların arasına girsin, namaz kılsın, kimsenin namazı geçersiz olmaz ama yetişkin olursa ki kimse imrenmez olsun, namazı bozar zira gençken imrenirlerdi. İkinci şartı odur ki o kadın aklı başında olsun eğer deli olursa **164^a** er kişilerin namazı bozulmaz. Üçüncü şartı odur ki o kadın kıldığı namazla er kişi kıldığı namaz bir olsun, bir olduğu odur ki o kılmış oldukları namazda bir imama uymuş olsunlar sonra kadın da tek başına kılsa er kişi de tek başına kılsa birbiri yanında dursalar er kişinin namazı doğru olur yahut namazın bir rekâtına erişmemiş olsalar kadın dursa o erişmediği (namazı) kılsa imam selam verdikten sonra er kişi de dursa tekrar imama erişmediği namazı kılsa da kadın **164^b** yanında dursa kılsa namazı bozulmaz zira kıldıkları namazda imama uymuş olmazlar ama lahik olsalar bu surette er kişinin namazı bozulur zira o kıldıkları namazda imama uymuş olurlar; onun içindir ki o kıldıklarında Kur'an okumazlar. Dördüncü şartı odur ki kıldıkları namaz ve rükûlu ve secdeli namaz gerek eğer cenaze namazı olursa er kişinin namazı geçerlidir. Beşinci şartı odur ki ikisi de bir yerde (olması) gerek eğer kadın aşağı dursa er kişi yukarı dursa **165^a** o yerin yüksekliği insan boyunca olsa namazı geçerli olur, zira kadın ile bir yerde durmamış olur. Altıncı şartı odur ki aralarında bir şey olmamalı, eğer kadınla er kişi arasında bir eyer kaşi kadar bir şey olsa namazı geçersiz olmaz. Yedinci şartı odur ki imam o uyan kadının imamlığına niyet etmeli eğer niyet etmediyse kadın namazı geçerli olmaz, er kişilerin geçerli olur ama bil ki bir kişi imama uymuşken bir kadın **165^b** gelse yanına dursa er kişi eliyle işaret etse tekrar dursa geri gitmese, bu er kişinin o safta gideceği yer olmadığı için orda dursun; kadının namazı geçerli olmaz, er kişinin geçerli olur. Bundan sonra bil ki bir kişi farz namaz kılmaya başlasa ve müezzin kamet getirirse eğer kıldığı namazda da secdeye varmamış olsa namazını bırakıp gitsin imama uysun, zira imamla kılmanın sevabı tek başına kılmaktan yirmi yedi kat fazladır. Eğer secdeye vardıktan sonra kamet getirselere eğer **166^a** kıldığı farz namaz dört rekât olmazsa sabah namazı ve akşam namazı gibi kılmaya başladığı namazı bırakıp imama uysun eğer dört rekât olursa bir rekât

daha kılsın tahiyata oturup selam versin ondan sonra imama uysun o kıldığı iki rekât nafîle olur. Eğer o kılmış olduğu namazın üç kıldığından sonra kamet getirmeseler namazını tamamlasın, ondan sonra nafîle niyetine imama uysun ama o kılmış olduğu namaz ikinci namazı olursa, üç rekâtını kılmış da olsa, o namazı bırakıp imama uysun, **166^b** zira ikinci namazını kıldıktan sonra nafîle namazı kılmak mekruhtur. Eğer ki cemaate uymaz ve nafîle namaza niyet ederse cemaat sevabı yok olur. Eğer bir kişi sünnet kılıyorken kamet getirselar iki rekât kılsın, ondan sonra imama uysun. Eğer evde sünnet kılmadan mescide gelse imamı sabah namazının farzını kılıyorken görse; eğer kendi sünnet kılincaya kadar imam sabah namazını tamamlarsa sabah namazının sünnetini kılsın ondan sonra imama uysun. Eğer kendi sünnet kılincaya kadar imam tamamlarsa **167^a** sünneti kılmayıp imama uysun. Eğer imamın kılmış olduğu farz öğle namazı olursa sünneti kılmayıp imama uysun, selam verdikten sonra kalksın o bıraktığı sünneti ödesin, gerekse önce o bıraktığı sünneti kılsın, ondan sonra farzdan sonraki sünneti kılsın; gerekse önce farzdan sonraki sünneti kılsın, ondan sonra o bıraktığı sünneti kılsın. Eğer imamın kılmış olduğu farz ikinci farzı ya da yatsı farzı olsa sünneti kılmasın, imama uysun, o kalan sünneti **167^b** eda etmesin. Eğer imama rükûdayken erişse o rekâta erişmiş olur, o rekâtı eda etmesin fakat imam rükûdayken erişenin birazcık elini bağlayıp durup ondan sonra rükûya varmalı. Bir kişi öğle namazını cemaatle kılmaya niyetlenip, kılmadıysa o namazın son rekâtına erişse niyeti yerine gelmez ama cemaat sevabını elde eder. İmama uyan kişi rükûya ya da secdeye imamdan önce inse namazı mekruhtur, eğer imam rükûya varmadan o tekrar kalksa namazı geçersiz olur, ikinciye kılmalı. Bundan sonra bil ki *Hülâsa*'da bildirir: **168^a** Bir kaç şey vardır ki imam o şeyi yapmadığında cemaatin de yapmaması gerek ve birkaç şey vardır ki imam yapmazsa da cemaatin yapması gerek. O şey ki imam yaptığında cemaat de yapmalı. Odur ki imam Kunut'u okumadığında cemaat de okumamalı. İmam bayram namazı tekbirlerini getirmese cemaat de getirmemeli. İmam önceki tahiyata oturmasa cemaat de oturmamalı. İmam secde ayetini okusa secde etmese **168^b** cemaat de etmemeli. İmam sehv etse secde etmese cemaat de etmemeli. O şeyler ki imam yaptığı zaman cemaat yapmamalı. Birisi odur ki imam bir secde fazla etse cemaatin etmemesi gerek. Birisi odur ki imam bayram namazı tekbirlerini fazla söylese şu kadar ki hiçbir mezhepte o kadar tekbir söylemek doğru olmasın, cemaat getirmesin. Birisi odur ki cenaze namazında beş tekbir etse cemaat uymasın. **169^a** Birisi de odur ki imam son tahiyata oturmasa kalksa cemaat kalkmasın, eğer oturmayıp o rekâta secdeye varırsa cemaatin namazı geçerlidir, cemaat (secde) etmeli. Birisi odur ki namaz öncesinde imam elini kaldırıp "Allahu ekber" demezse cemaat elini kaldırsın. Birisi odur ki imam Subhaneke okumasa ya Fatiha ya da Fatiha'dan sonra sure okumasa İmam Ebu Yusuf

nazarında cemaat okusun; ama İmam Muhammed tarafında cemaat de okumaz. Birisi odur ki imam 169^b namaz içindeki tekbirleri söylemese ya da rükûdaki ve secdelerdeki tesbihleri söylemese ya da Tahiyat okumasa cemaat okusun. Birisi odur ki gündüzlerin kısa olduğu bayram günlerinde farz namazlarından sonra getirdikleri tekbirleri imam getirmese terk etse cemaat getirsin. Eğer imam sehiv secdesi var sansa sehiv secdesi etse imama sonradan uyan kişi olsa birlikte sehiv secdesi etse sonra imam bilse ki sehiv secdesi lazım değilmiş bilinen budur ki o sonradan 170^a uyan kişi ki ona mesbuk derler, namazı geçersiz olur, ikinci kez kılsın. Ama Ebu Hafs-ı Kebir ve *Sadr-ı Şehid* bozulmaz der. İmamla alakalı konular tamamlandı, bundan sonra mescit (hakkındaki) emirleri bildirelim. Mescit duvarında tuvaletini yapmak ve namaz kılmak ve yakınlık kurmak mekruhtur. Herkes evinde sünnet kılmalıdır ve evinde nafile kılacak yer yapmalıdır ama orası mescit hükmünde olmaz. İmam Ebu'l-Leys “Cenaze namazını kılmak için hazırlanan yer de mescit hükmündedir” der. Ama sahih 170^b odur ki mescit hükmünde değildir. Günümüzde mescidin kapısını örtmek mekruh değil, mescidin içinde bir odaya mukayyet olunamayan hasır ve halıları koysunlar. Eğer mescide cemaat gelmese müezzin beklesin, kamet getirsin, tek başına kılsın; ne zaman bir mescide girse ki orda namaz kılmak için beklemiş olsalar namaz kılmadan çıkıp gitmek mekruhtur. Mescitte boğazını temizleyip hasır altına tükürmemeli, mescit içinden evine yol yapmamalı; eğer zaruret olup yaparsa günde bir kez mescidi selamlama 171^a namazı kılsın zira her sefer geçtikçe kılsa eziyet olur. Ayağının çamurunu mescit sütununa ya da duvarına silmek mekruhtur. Mescit içinde abdest almak mekruhtur. Mescitte oturup iş yapmak mekruhtur ama oturup kendi kitabını yazmak ya da çocuklara öğretmek mekruh değildir; eğer öğrettiği için ücret almazsa; sadece kitabın sahibi olup öğretmesi zaruri ise (ücret alabilir).

Yedinci Fasıll; bu fasılda birkaç meseleyi bildirelim ki o meseleler çok vuku bulur. *Mecma* şerhinde der ki; ne zaman 171^b bir kişi abdest almış olsa ondan sonra şüphe etse abdesti bozuldu mu bozulmadı mı bilmese abdesti bozulmuş olmaz zira bozulduğunu açıkça bilmedi. Eğer abdest aldıktan sonra şüphe etse ve bazı yerlerini yıkadı mı yıkamadı mı bilmese, eğer önce şüphelendiği olsa ondan sonra daha fazla şüphelendiği yoksa o yıkadığını bilmediği yerini yıkasın. Eğer birkaç kez şüphelendiği varsa yıkamak gerekli değil, zira yıkamadığını açıkça bilmez. Eğer şüphelense, bir vaktin namazını kıldı mı kılmadı mı bilmese eğer o namazın vakti 172^a çıkmadıysa kılsın, eğer vakti çıktıysa kılmak gerekli değil. Eğer şüphelense kıldığı namazda rükû ya da secde etti mi etmedi mi bilmese, eğer namaz içinde şüphelenirse o rükûyu ve secdeyi eda etsin, eğer namaz kıldığından sonra şüphelense eda etmesin. Eğer namaz kılariken şüphelenirse, kaç rekât kıldığını bilmese eğer şüphesi olsa namazını ikinciye kılsın. Eğer birkaç şüphelendiği varsa o şüphe ettiği rekâta az olandan

varsayarak onun üzerine tamamlasın. Mesela şüphe etse, bir rekât mı kıldı **172^b** iki rekât mı kıldı bilirse bir rekât kılmış saysın, bir rekât daha kılsın, tahiyyata otursun zira (bir) rekât daha kılsın, geri tahiyyata otursun zira ihtimal var ki bu üç rekât diye kıldığı dördüncü rekât olsun, dördüncüde tahiyyata oturmak vaciptir. Ondan sonra birden kalksın, bir rekât daha kılsın, sonra tahiyyata oturup selam versin, sehiv secdesi etsin; eğer şüphelenirse iki rekât mı kıldı üç rekât mı kıldı bilirse iki rekât kılmış saysın, tahiyyata otursun, kalksın zira bir rekât daha kılsın, **173^a** tekrar tahiyyata otursun zira eğer dördüncü rekât olsun, ondan sonra kalksın bir rekât daha kılsın, tekrar tahiyyata otursun, selam versin sehiv secdesi etsin; velhasıl hangi rekât -bir ihtimal son rekât olmasın- uygun düşer ki ondan sonra tahiyyata oturmak gereklidir. Eğer sabah namazını kılariken şüphelenirse bir rekât mı kıldı iki rekât mı bilirse bir rekât kılmış saysın, o rekâtı tamamlasın, tahiyyata otursun zira eğer ikinci rekât olursa ondan sonra kalksın bir rekât daha **173^b** kılsın, tahiyyata otursun, selam versin, sehiv secdesi etsin. Eğer sabah namazında ayağa kalkarken şüphelenirse iki rekât mı kıldı ya da üç rekât mı kıldı bilirse o dört rekâtı tamamlamasın, tahiyyata otursun, okusun, selam vermesin, birden kalksın, o bozup tahiyyata oturduğu rekâtı tamamlasın, ondan sonra otursun, selam versin zira eğer o bozduğu rekât üçüncü rekât olursa onu bırakıp oturmak vacip olur. Eğer ikinci (rekât) olursa tamamlamak gerekli olur. Eğer sabah namazının tahiyyatında şüphelenirse **174^a** bilirse ki iki rekât mı kıldı oturdu yoksa üç rekât mı kıldı oturdu namazı bozulur, ikinciye kılmak gerekir. Eğer şüphelenirse gönlü bir tarafa daha çok aksa onu tutsun onun üzerinde namazı tamamlasın selam versin sehiv secdesi etmek gerekmez. Bir kişi kazaya kalmış namazını anarken vakit namazını kılması doğru değildir ama eğer kazasını unutup vakit namazını kılsa ya da vakit dar olup kılsa, şöyle olsa ki kazaya kalmış namazı kılınca vakit namazı kazaya kalmış olsa vakit namazını kılmak doğrudur **174^b** ama bundan sonra tekrar düzgünce kılmalı, önce kaza namazı kılmalı, ondan sonra vakit namazı kılmalı ama eğer kazaya kalmış namazı beş vakitten geçip altı vakte erişirse kaza ile vakit namazı ortasındaki düzen bozulur. Kaza namazı düşünürken vakit namazı kılmak da doğrudur. Eğer düzen bozulmadan kaza namazı düşünürken vakit namazı kılsa kıldığı namaz bozulur, beş vakti kılınca kadar eğer altıncı vakit namazını da kazaya kalmış namazını düşünürken kılsa o bozulan namazlar da **175^a** tekrar sağlam olur. Eğer sabah namazı kazaya kalsa sünnetiyle birlikte öğleden önce eda etsin eğer öğleden sonra eda ederse sünnetini eda etmesin, geri kalan namaz sünnetleri kazaya kaldığı zaman eda edilmez ama vitr-i vacip kazaya kalsa sonra eda etmek gerekir. Eğer kazaya kalan namaz beş vakitten geçmese düzgünce eda etmek gerekir, mesela önce sabah namazını eda etmek gerekir, ondan sonra öğle namazını ödemek gerekir, eğer önce öğle namazını ödeyip ondan sonra sabah namazını **175^b** öderse doğru

olmaz. Eğer kazaya kalmış namazı beş vakitten fazla olursa dzen bozulur ne kadar gerekirse kılın, gerekse önce sabah namazını ondan sonra öğle namazını eda etsin, gerekse önce öğle namazını ondan sonra sabah namazını eda etsin. Bil ki Tanrı Teala huzurunda namazdan daha çok sevilen emir ve ibadet yoktur. İman etmek tüm ibadetlerin aslıdır. İmandan sonra yüce ibadet namaz kılmaktır, onun için şafi rahimehullahu dört vakit namazı tembellik **176^a** edip kılmayanı öldürür, bir sözüne göre kâfir olur, onun için öldürür zira der ki bir kişi Müslüman olduğu zaman Tanrı Teala'nın birliğine ve yüceliğine inanmak, inandığını kimse bilmez zira insanoğlunun gönlündekini Tanrı Teala bilir ancak. Sonra inancın var olduğunu Tanrı Teala'nın birliğine ve peygamberliğine aleyhisselam ve hak peygamber olduğuna, bildiğimiz Tanrı Teala ve peygamberin buyurduğu farzları işlemektedir. Tanrı Teala Kur'an'da bunca yerde namaz **176^b** kılın diye buyurmuşken ve peygamber hazreti aleyhisselam kılın diye ısrarla tembih etmişken şimdiye kadar olduğu gibi peygamber hazreti aleyhisselam buyurdu "Her kişi ki bir vakit namazını kasıtlı olarak kazaya bıraksa kafir olur" dedi. Sonra "Bunları işitip namaz kılmaya tembellik edip kılmasa hükmederiz ki Tanrı Teala'nın birliğine ve ululuğuna inancı yoktur, gerçekte eğer dil ile derse de ve bir sözünce kafir olmaz" der, ama "Dört vakit namazı kılmayanın hak ettiği öldürmektir. Nitekim zina edeni öldürürler" der. **177^a** Ama bizim nazarımızda, ki (biz) Hanifileriz, öldürmek yoktur. Zira açıkça bilmeyiz ki, o namazı kılmadığı inancının yokluğundan mıdır? Zira ihtimaldir ki (bu durum) inancının ve imanının zayıflığından, şeytana uymasındandır. Sonra dört vakit namazı kılmadığı zaman, tövbe edip namaz kılmaya yemin edene kadar dövüp zindana koymak gerek, deriz; namaz büyük ibadet olduğu için. Bir kişi görseler ki cemaat ile namaz kılıyor, eğer iman getirdiğini duymadılarsa da, (onun) Müslüman olduğuna hükmederler. Bir kişi hasta olsa, ayaktayken **177^b** namaz kılmaya gücü yetmese ve gücü yetmediği odur ki ayakta durduğu zaman gözü kararsın veya dizleri titresin ya da şu kadar eziyet çeksın ki huzuru kalmasın, bazıları ayaktayken hastalığı artarsa otururken kılın demiştir. Rükûya varmak için başını biraz eğsin, secde etmek istediği zaman yüzünü yere koysun, eğer secdeye varamazsa secde etmek için başını rükû ettiği zaman eğdiğinden biraz daha aşağı eğsin. Eğer otururken kılmaya gücü yetmezse yatıyorken kılın ve sırtı üzerine yatsın, ayaklarını kibleye doğru uzatsın veya **178^a** sağ yanına yatsın, yüzünü kibleye doğru dönsün, rükû etmek için biraz başını eğsin, secde etmek için biraz daha aşağı eğsin; eğer başına doğru bir tahta parçası ya da yastık gibi bir şey kaldırırsa üzerine secde etsin, eğer başını eğip ona değdirirse kabul olur. Başını eğmeye de gücü yetmezse vasiyet etsin, ne kadar (rekât) namaz kıldıysa söylesin, "Bu kadar namaz kıldım, bu kadar namazım kalmıştır, ölürsem onun için fidye verin, ödeyin." desin. Fidyeye, bir vakit namazı için bir yoksula beş yüz yirmi **178^b** dirhem buğday vermek veya o kadar

buğdayın pahasını vermektir. Eğer (borcu olan kişi) kendi hayattaysa sonra ödesin. Namaz çok büyük ibadet olduğu içindir ki şu denli hastalıkla başını hareket ettiremese bile hükümsüz olmaz, ama bazıları, başını hareket ettiremez olsa gündüz ve gece için birer namazdan fazlasını ödemek vacip olmaz demiş. Buna kıyas etmişler ki, bir kişi delirse ya da bilincini kaybetse akli geldiğinde bir gündüz, bir gece namazını kılar, eğer fazla delirirse ya da bilincini fazla yitirirse **179^a** ödemez. Eğer bir kişinin iki eli kesik olsa abdest aldırarak kimsesi olmasa yüzünü ve kollarını toprağa ya da duvara sürüp kılmalı. Eğer şöyle hasta olsa ki, kibleye dönemese ve döndürecek kimse de olmasa hangi yana gücü yeterse (dönüp) kılsın.

Sekizinci Fası: Bu fasılda sefere giden kişiler namazını nasıl kılarlar, onu anlatalım. Bil ki bir kişi üç günlük yola gitmeye niyet etse yaşadığı yerin misafirhanesinden ayrılrsa misafir olur. Eğer o şehrin gidip at koşturacak **179^b** ya da bayram namazı kılacak ya da asker toplayacak yeri olsa, eğer (gideceği yerin) şehirden uzaklığı bir uzak ok atımı varsa misafir olmak için oradan uzaklaşmak şart değildir. Oradan uzaklaşmadan da misafir olur; eğer şehir ya da köy evlerinden uzaklaşırsa ondan misafirlik düşer, misafir olmak için oradan tekrar ayrılması gerekir. Ama bil ki o üç günlük yolu karadan giderse deve yürüyüşü ile ya da yaya yürüyüşü ile, gece konaklaması ile gündüz konaklaması birlikte hesaplanmaz. Bazıları, **180^a** günlerde dahi uzun gün ya da kısa gün hesaplanmasın demiş. Bazıları, şu orta günde üç günlük yol hesaplanır demiş. Çünkü günler Tanrı Teala'dan kullarına dinlenmek için izindir. Misafir olmak için kısas ile üç günlük yol hesaplanсын ve eğer denizden giderse üç günlük yol hesaplanсын, şu orta yel esip gittiği kadar, eğer o yere dağdan gitse üç günde varsa misafir olur. Eğer ovada gittiği zaman bir günde **180^b** varırsa sonra ne zaman üç günlük yere kast etse gittiği yerin misafirhanesinden ayrılrsa dört rekât kılınan namazları iki rekât kılmalı; eğer dört rekât kılsa mekruh olur. Sünnetleri kılmassa da doğrudur ama üç rekât namazı ya da iki rekât namazı tam kılsın, ama yayan yürüyüp sıkıntı çekmezse oruç tutmak iyidir. Bil ki misafir olan kişi üç gün üç gece ayağına mesh çeksın, eğer namazı kazaya kalırsa dört rekât namazları **181^a** iki rekât kaza etsin. Eğer misafirliği bittikten sonra öderse de ne zaman bir şehirde on beş gün niyet etse misafirliği biter namazını tam kılmalı, yememeli ve eğer düşman kâfir ülkesine girse aman dilemeden ve barış etmeden de gitse bir ovada ya da bir kâfir şehirde on beş gün kalmaya niyet etse misafir olur ve bir arada durmaya niyet ettikleri için kul efendisine tabi olur, asker beyine tabi olur. Eğer kulun efendisi ya da çerinin beyi bir şehirde on beş gün kalmaya niyet **181^b** ettiyse kul da ve asker de ikamet eden olur, gerekirse kalmaya niyet etsin gerekirse etmesin ve şu çadırla göçüp konan kişiler bir sahrada on beş gün kalmaya niyet etse misafir olur ama İmam Ebu Yusuf, “Eğer bir yerde konaklasalar ki orada on beş gün içecek su olsa ve davarların yiyeceği ot olsa on beş gün kalmaya niyet etseler ikamet eden olurlar.”

demiş. Tahavi şerhinde “On beş gün kalmaya niyet etseler ovada ya da denizde ya da gemide mukim olmaz” der. **Fasıl:** Bu fasılda cuma **182^a** namazını ve bayram namazını kılmayı anlatalım ve bil ki bayram namazını kılmak, şehirde olana ve seferî olmayana ve er kişi olana ve gözü görene ve ayağı yürüyene ve köle olmayana vaciptir. Eğer bu şartların birisi eksik olursa cuma namazı ve bayram namazı vacip olmaz, ama *Hülâsa*’da “Eğer gelip kılsa öğle namazı yerindedir” der. Cuma namazının bir şartı da hutbe okumaktır. İki hutbe arasında (cuma namazı) vacip değildir. Bazıları “Üç ayet Kur’an okuyacak kadar otursun, hatta daha az oturursa da olur” demiş. Bayram namazında hutbe **182^b** okumak vacip değil, okursa namazdan sonra okusun. Cuma hutbesi gibi sünnet budur, hutbede ayakta yüzünü cemaate dönüp okusun, cemaate arkasını dönüp okumak mekruhtur. Hutbe ve cuma namazını kılmak öğle namazı vakti girdiğinde gerekir, öğleden önce hutbe okusa öğleden sonra namaz kılsa doğru olmaz. Eğer hutbeyi abdestsiz ya da kirli halde okusa, gitse gusül alsaydı, namaz kılsa doğrudur. Ama hutbe okuduktan sonra evine gitse, **183^a** yemek yese veya cemaate gelse, gusül alsaydı namaz kılsa doğru olmaz. Hutbeyi ikinciye okumayınca eğer baliğ olmamış oğlan hutbe okusa sultan hükmüyle baliğ olmuş kişi namaz kılsa doğrudur ama *Kafiye* şerhinde, “Hiç cemaat yokken hutbeyi okusa, sonra cemaat gelse cuma namazını kılsa namazı kabul olmaz” demiş. *Mebcut*’ta bir rivayette doğrudur ve bir rivayette doğru değildir der ama hutbe okusa ve abdesti bozulsa bir hutbeye hazır **183^b** olmayan kişiye cuma namazını kılıver dese, doğru değildir. Eğer o kişi de bir hutbe dinlemiş kişiye cuma namazını kılıver dese, doğrudur. Ama İmam Serahsi, “Hutbeye erişmiş kişi değil, kendi kıldığı da doğru değil, farklı kişiye derse ki hutbe işitmiş olsun o kıldığı da doğru değil” der. Bundan sonra bil ki namazda haram olan her şey hutbe okurken de haramdır. Sonra hutbe okunurken kişinin **184^a** yemesi, içmesi ve konuşması haramdır; hutbe okuyan da konuşmamalı; ancak emr-i maruf gelecek olsun. Eğer hutbe okunurken fıkıh kitabı okusa bazıları mekruhtur der, bazıları mekruh değildir der. Ebu Yusuf, “Fıkıh kitabına bakmak ve yanlış olursa (düzelterek) yazmak mekruh değildir” der. Eğer hutbede okunanlar imamdan farklı ise dinlememeli ve bazılarının dediği gibi dilsiz olmalı ve yine bazılarının dediği gibi Kur’an okumalı. Bazıları, “Şu hatip ki **184^b** hutbede zalim beyleri över, ondan uzak oturmak iyidir zira hutbesi hükümsüz olur, doğru olmaz” dedi. *Nihayet*’te “Hutbe okunurken tesbih, tehlil ve salavat getirmek namazı hükümsüz kılar” der ama Ebu Yusuf nazarında doğrudur, namazı bozmaz, zira Hak Teala adını işittiği zaman “Teâlallah” demek ya da “Lâ ilâhe illallâh” ve “Allahu ekber” demek ve peygamber adı işitildiği zaman salavat getirmek vaciptir. Ayrıca bunları demek de ibadettir, bu yüzden mekruh olmaz, nitekim bazı **185^a** âlimler hutbe okunurken fıkıh söylemeyi ya da din ilmi kitabı okumayı caiz gördü, ama hutbe budur ki anlamını bilen herkesin dinlemesi

evladır. Cuma namazını kılmanın bir şartı da odur ki kıldıkları yer şehir olsun. Bazıları, şehir odur ki sanat ehlinin işi orada geçsin, farklı şehre gitmeye muhtaç olmasın, der. İbn-i Şüca “Şehir odur ki, namaz vacip olan kişiler o şehrin büyük mescidine sığmazlar” der. İmam Serahsi, “Benim nazarımda malum olan **185^b** odur ki; Cuma namazı kılınan yerde sultan ya da kadı olsun, hukukun bütün kuralları yerine gelsin ve tüm hükümleri yürüsun; ve eğer kadı olmazsa müftü olsun veya orada bey olan müftü olsun, şehre bitişik evler olsun, arasında ekinlik ve otluk olmasın; vaciptir. O kavim gelip Cuma namazını kılmalı ve eğer müezzinin sesini işitirlerse, uzaklığı ne kadar olursa olsun, elbette gelip Cuma namazını kılmalı” der. *Mecma* şerhinde “Bir şehirde sultan fermanı olmadan bir kişi **186^a** gelip bey olsa, eğer zalim olmazsa onun adına Cuma namazı kılmak doğrudur” der. İmam Ebu Hanife “Bir şehirde iki yerde Cuma kılmak doğru değildir” der. Bir rivayette doğrudur, İmam Ebu Yusuf nazarında şehrin içinden büyük bir ırmak geçip bir yanındaki bir diğer yanına gemisiz geçmedikçe iki yerde kılmak doğrudur, öyle olduğu zaman iki şehir hükmünde olur, (her) bir yanındaki bir Cuma kılsın. İmam Muhammed nazarında iki yerde kılmak doğrudur. Şemsü’l-Eimme **186^b** “Sahih odur ki, bir şehirde kılmak doğrudur, gerekirse zaruret olsun gerekirse olmasın” der. *Hülâsa*’da “Üç yerde kılmak doğru değildir” der, İmam Hanife ve Ebu Yusuf (da böyle der) ama İmam Muhammed nazarında doğrudur. Kadı Han *Vâkıât*’ında, iki yerde Cuma kılındığında uyuşmazlık olduğunu İmam Ebi Yusuf ve İmam Muhammed nazarında aktarmış; bu yüzden Cuma iki yerde kılındığı zaman arada büyük ırmak olmasın; çünkü önce kılınan Cuma doğrudur **187^a** sonra kılınan doğru değildir. Sonra, şu yerde ki (kılınan) Cuma namazının doğru olduğuna şüphe olursa, imam ile Cuma namazını kıldıktan sonra öğle farzını tek başlarına kılsınlar, ondan sonra dört rekât Cuma sünnetini kılsınlar ardından iki rekât daha sünnet kılsınlar ve Cuma namazını kılan imam hutbe okumadan önce dört rekât Cuma sünnetine niyetlenip kılmalı, eğer Cuma sünneti demeyip niyet ettim namaz kılmaya derse de doğrudur. Ondan sonra imam hutbe okuduktan **187^b** sonra iki rekât da tekrar imamla kılar, “Niyet ettim iki rekât Cuma namazını imamla kılmaya” der. Ondan sonra bayram namazı iki rekâttır, kılmalı. Önce “Allahu ekber” desin, elini bağlasın, Subhaneke okusun, ondan sonra üç tekbir daha getirsin, her birinde elini kaldırsın, kulağına götürsün, ondan sonra elini bağlasın “A‘ ūzu billāhimina’ş-şaytāni’r-racīm bi-smi’llāhi’r-raḥmāni’r-raḥīm” desin, Fatıha okusun, ardından Kur’an okusun, ikinci rekâta Kur’an’ı tam okuduktan sonra üç kez tekbir getirsin, her birinde **188^a** elini kaldırsın, kulağına götürsün, ondan sonra “Allahu ekber” desin, elini kaldırmayın, rükûya varsın ve namazını tamamlasın. Oruç bayramında namaz kılmadan önce orucunu açmak iyidir ve hacılar bayramında namaz kılincaya dek yememek iyidir ve oruç bayramında yolda tekbiri fazla fazla söylemesin ve hacılar bayramında tekbiri fazla fazla

söylesin. İmam Ebu Hanife nazarında, kurban bayramında erkekler cemaati ile kılınan farz namazların ardından arife gününün sabah namazından bayram gününün ikindi namazına kadar bol bol tekbir getirsin, **188^b** ama Ebu Yusuf ve Muhammed mezhebinde bayramdan sonra üçüncü günün ikindi namazına kadar söylesin, fetvalar bu şekildedir ve oruç bayram hutbesinde fitre nedir, kime vaciptir onu anlatsın ve kurban bayramı hutbesinde kurban nedir, kime vaciptir onu anlatsın. **Dokuzuncu Fasıll:** Bu fasılda ölen kişinin hükmünü anlatalım. Önce ölünün namazını kim kılmalı onu anlatalım, bil ki ölünün namazını kılmak **189^a** farz-ı kifayedir yani cenaze yerinde olan herkese farzdır ama aralarından bir kişi kılsa geri kalanından farz düşer. Eğer hiç biri kılmazsa tümü günahkar olurlar, zira ne zaman bir Müslüman ölse geri kalan Müslümanlara onu yüceltmek için toplanıp namaz kılmaları vaciptir, onun için dua etsinler, Tanrı Teala'dan onun bağışlanmasını dilesinler. Cenaze namazını kılmanın şartı ölünün yıkanmış olmasıdır. Vikaye'de "Ölenin namazını **189^b** sultanın kıldırması daha uygundur, eğer sultan hazır olmazsa kadı daha efdaldır, eğer kadı hazır olmazsa mahallesinin imamı daha uygundur, eğer mahalle imamı hazır olmazsa ölenin baba tarafından akrabaları daha uygundur" der. *Hülâsa*'da "Namazı kıldırılmaya baş imam daha uygundur" der. İmam Ebu Hanife ve Muhammed nazarında rahimehuma'llâhu, namazı kıldırılmaya mahalle imamı ölenin evlatlarının kıldırmasından daha uygundur. İmam Ebu Yusuf nazarında rahimehu'llâhu, Allah dostu olan kimse mahalle imamından daha uygundur. *Ravza*'da "Ölenin namazını kılmak için eğer imam, kadı ya da sultan hazır olmazsa **190^a** mahalle imamı daha uygundur, eğer mahalle imamı hazır olmazsa o topluluğun velisi kıldırın" der. *Mebcut*'ta "Babasının kıldırması oğlundan daha uygundur" der. Hahezade kitabında, İmam Muhammed'in görüşüne göre, babası daha uygundur der. İmam Ebu Hanife ve Ebu Yusuf nazarında rahimehuma'llâhu, dedesi varken babasının kıldırması daha uygundur. Eğer babası ya da oğlu yok ise ölenin baba tarafından akrabaları namazını usulüne göre kıldırın. Hangisi miras yemekte beklediyse o kıldırın. **190^b** Sonra abdest alacağı zaman yıkanan yerlerini yıkasınlar ama ağzını ve burnunu yıkamasınlar. Ondan sonra sol yanı üzerine yatırsınlar, sağ yanını üç kez yıkasınlar, ondan sonra sağ yanı üzerine yatırsınlar, sol yanını da üç kez yıkasınlar, yıkayan kişi eline bez sarıp yıkasın. Yıkadıkları su temiz olmalı, eğer ılık olursa bitki ya da sedir ile kaynasa daha iyidir ya da sabun ile yıkarlarsa daha iyidir, zira ölünün gövdesi temiz olur. Yıkadıktan sonra ölüyü oturtsunlar, karnını **191^a** nazikçe birkaç kere sıvazlasınlar eğer içinde bir şey varsa çıksın ki kefen sardığı zaman çıkıp kefenine bulaşmasın. Eğer bundan sonra bir şey çıkarsa çıkan yeri yıkasınlar, ikinciye bir daha yıkamasınlar. Eğer sürekli bir şey çıkarsa çıkan yere pamuk tıkasınlar. Kadının eşini yıkaması doğrudur ama erkeğin eşini yıkaması doğru değildir. Kölenin efedisini yıkaması doğru

değildir. Eğer kefenledikten sonra bir uzvunun yıkanmadığını bilseler kefenini çıkarsınlar yıkasınlar. Eğer **191^b** bir uzvundan az ise, bir parmağın yıkanmamış (olması) gibi, yıkamasınlar. Eğer su bulunmazsa teyemmüm aldırınsınlar, namazını kılsınlar. Eğer namaz kıldıklarından sonra su bulunsa yıkasınlar, Ebu Yusuf nazarında namazını tekrar kılsınlar, bir sözüne göre kılmasınlar. Eğer namaz kılmadan gömerlerse sonra kıldırarak biri gelse toprağını örtüyorken namazını kılsınlar. İmam Muhammed “Mezarından çıkarmasınlar, onun üstüne kılsınlar” der. Yıkadıktan sonra başına ve sakalına hoş kokulu şeyler **192^a** sürsünler, gül suyu ile ezilmiş amber ya da gül suyu gibi, alınına, kaburga kemiklerine, dizine ve avcunun içine kafur sürsünler. Eğer süremeseler de tasa olmaz. Ondan sonra kefen sarsınlar, er kişinin kefeni iki bez bir gömlektir, bez uzunluğu dört parmak artacak kadar olsun, birbiri üzerine kavuşsun ve gömlek uzunluğu omzundan topuğuna kadar olsun. Eğer âlim, seyyit ya da şeyhlerden olursa bazı âlimler nazarında başına birkaç arşın tülbent sarmak daha uygundur.**192^b** *Muhit*'te, (secde ayetini okuyup) secde eder ve okunacak duayı söylemezse de uygundur; zira bu secde namaz secdesinden kuvvetli değildir, denmiştir ama ayağa kalkıp secde etmek daha iyidir, eğer kalkmadan ederse de doğrudur, denmiştir. Cenaze namazında okunacak dua, er kişi namazını kılariken okunacak dua budur: “Allāhumma’ğfir li-ḥayyīnā va mayyitīnā va şāhidīnā va ğāibīnā va şaġīrīnā va kabīrīnā va zakarīnā ve unşānā Allāhumma man aḥyaytahu minnā fa-aḥyīhi ‘ala’l-islāmī va man tavaffaytahu minnā fa-tavaffahu ‘ala’l-imānī Allāhumma in kāna muḥsīnāⁿ fazid fī iḥsānih va in kāna musīāⁿ fatacāvaz ‘anhu **193^a** Allāhumma lā taḥrimnā acrahu va lā taftinnā ba’dahu vaġfir la-nā va lahu va li-sāiri’l-muslimīna acma’īn innaka anta arḥamu’r-rāḥimīn” Eğer hatun kişi namazını kılyorlarsa, “Allāhumma in kāna muḥsīnāⁿ” duasını sonuna kadar böyle okusunlar: “Allāhumma in kānat muḥsīnat^{an} fa-zid fī iḥsānihā va in kānat musī’at^{an} fatacāvaz ‘anhā Allāhumma lā taḥrimnā acrahā va lā taftinnā ba’ dahā vaġfir la-nā va lahā va li-sāiri’l-muslimīna acma’īna innaka anta arḥamu’r-rāḥimīn”. Eğer bülüğa ermiş erkek çocuk namazını **193^b** kılyorlarsa bu duayı okusunlar: “Allāhumma’c’alhu la-nā faraṭaⁿ vac’alhu la-nā zuḥrāⁿ vac’alhu la-nā şāfi’āⁿ muşaffa’āⁿ va li-abavayhi va li-camī’i’l-muslimīna va’l-muslimāt bi raḥmatika va fażlika yā arḥama’r-rāḥimīn”. Eğer bülüğa ermemiş kız çocuk namazını kılyorlarsa bu duayı okusunlar: “Allāhumma’c’alhā la-nā faraṭaⁿ va’c’alhā la-nā zuḥrāⁿ vac’alhā la-nā şāfi’at^{an} muşaffa’at^{an} va li-abavayhā va li-camī’i’l-muslimīna va’l-muslimāt bi-raḥmatika va fażlika yā arḥama’r-rāḥimīn”. *Nihayet*'te “Bilinen rivayet budur ki, **194^a** dördüncü tekbirden sonra selam ver” der. Ancak bazı âlimler, namazlarda ezberlenen dualardan okunur, dördüncü tekbirden sonra selam verilir demişler. Sahih budur ki “Rabbanā ātinā fī’l-dunyā ḥasanat^{an} va fī’l-āḥirati ḥasanat^{an} va ḳinā ‘azāba’n-nāri” okusun demişler. Cenaze namazlarında okudukları bilinen

dualar bunlardır ama *Mecma* şerhinde “Bizim âlimlerimiz cenaze namazında okumak için dua ezberletmemişler.” demiş. **194^b** “Bu yüzden kendi için, ölü için ve tüm Müslümanlar için dua etsin, Tanrı Teala’dan bağışlanmayı dilesin, ne kadar dua gerekirse okusun”. Avf ibni Malik, “Peygamber hazretinin ardında dururdum, cenaze namazını kılıyorken bu duayı ağzından ezberledim, dua budur: “Allāhumma’ğfir lahu va’rḥamhu va ‘āfihi va‘fu ‘anhu va akrim manzilahu va avsi‘ madḥalahu va aḡsilhu bi’l-mā’i va’ş-şalci va’l-baradi va naḡḡihi mina’l-ḥatāyā ka-mā yunaḡḡā aḡ-şavābu’l-abyaḡu **195^a** mina’d-dafni va abdiḡu dāraⁿ ḡayraⁿ min dārihi va ahlaⁿ ḡayraⁿ min ahlihi va zavcaⁿ ḡayraⁿ min zavcihi va adḡilhu’l-cannata va a‘ izhu min ‘azābi’l-ḡabri va min ‘azābi’n-nāri” demiş. Eğer bu duaları bilmezse her ölüde üç kez bu duayı okusun: “Allāhumma’ğfir la-nā va li-hazīhi’n-nasamati va’l-camī‘i’l-mu’minīna va’l-mu’mināti”. Bil ki sabah namazını kılıp selam verdikten sonra bu duaları okusun: “Allāhumma innā nas’aluka raḡmat^{an} min ‘indika tahdī bi-hā ḡalbī va taḡraḡ **195^b** bi-hā ḡadri va tacma‘u bi-hā ḡamlī va taḡzuru bi-hā ḡāyati va tarfa‘u bi-hā ḡāhidī va tuzakkī bi-hā ‘amalī va tabyaḡzu bi-hā vachī va tulaḡḡinunī bi-hā ruḡdī Allāhumma aḡliḡ li-dīnī allazī huva ‘iḡmatu amrī va aḡliḡ lī duniyāya allatī fi hā ma‘āḡī va aḡliḡ li-āḡirati allati ilayhā ma‘ādi Allāhumma’c‘al ḡayra a‘mārinā āḡirahā va ḡayra a‘mālinā ḡavātimahā va ḡayra ayyāminā yavma nalḡāka Allāhumma innī as’aluk al-ḡayra kullahu ‘ācilahu va ācilihu mā ‘alimtu minhu vamā lam a‘lam va a‘ūzu bi-ka mina’ş-şarri **196^a** kullihi ‘ācilihi va ācilihi mā ‘alimtu minhu va mā lam a‘lam Allāhumma anta Rabbī lā ilāha illā anta ḡalaḡtanī va ana ‘abduka va ana ‘alā ‘ahdika va va’dika mā’s-taḡa‘tu va a‘ūzu bi-ka min ḡarri mā ḡana‘tu abū’u laka binī‘matika ‘alayya va abū’u laka bi-zanbī fa’ğfir la-nā ḡunūbanā fainnahū lā yaḡfiru’z-zunūba illā anta”. Bundan sonra otuz üç kez: “Subḡāna’llāhi” desin, otuz [üç] kere “Alḡamdu li’llāhi” desin, otuz üç kere “Allahu ekber” desin. Eğer acele işi varsa **196^b** onar kez desin, ondan sonra “Lā ilāha illallāhu vaḡdaḡū lā ḡarīkalah lahu’l-mulku valahu’l-ḡamdu yuḡyī va yumītu va huva ḡayyun lā yamūtu biyadihi’l-ḡayr va huva ‘alā kulli ḡay’in ḡadīr va ilayhi’l-maḡīr” desin ve de Ayete’l-kürsi elini kaldırsın, dua etsin, peygamber hazreti aleyhim *Mesabih*’te buyurmuştur ki her kim günde yüz kez “Subḡānallāhi va’l-ḡamdu li’llāhi va lā ilāha illallāhu va’l-lāhu akbar” derse Tanrı Teala celle ve âlâ yüz hac sevabını, gazaya yüz at göndermenin sevabını, **197^a** ve yüz kul azad etmenin sevabını verir. Sonra bu tesbihleri namazdan sonra sık sık okumalı ta ki bu sevaplardan mahrum olmasın. Her kim ki namazdan sonra elini kaldırıp dua edip ihtiyacını dilemezse namazı eksik olur. Ama bil ki dua etmenin şartı budur, önce Tanrı Teala hazretini ansın, ondan sonra Rabbena desin, ondan sonra peygamber aleyhine salavat getirsin, ondan sonra kendinin ve de **197^b** tüm Müslümanların bağışlanmasını dilesin. Dua ederken gönlünü Hak Teala hazretine yöneltsin, yalvarsın ağlasın

veya ağlamaklı olsun, Arapça dua bilmezse Türkçe dua etsin, yalvarsın. Sonra sabah namazında el kaldırdığı zaman bu duayı okusun: “Allāhumma innī as’aluka ḥayra hazā’ş-şabāhi va ḥayra’l-masā’i va ḥayra’l-każā’i va ḥayra’l-kağari va ḥayra’d-dunyā va ḥayra’l-āḥirati va ḥayra mā carā bi-hi al-kağamu va a’ ūzu bi-ka min şarri aş-şabāhi va şarri’l-masā’i va şarri’l-każā’i va şarri’l-kağari **198^a** va şarri’d-dunyā va şarri’l-āḥirati va şarri mā carā bi-hi al-kağamu Rabbanā ātinā fi’d-dunyā ḥasanatan va fi’l-āḥirati ḥasanatan va kınā ‘azāba’n-nāri Rabbanā lā tuzi’ kulūbanā ba’da iz hadaytanā va hab la-nā min ladunka raḥmat^{an} innaka anta’l-vahhāb Rabbanā’ğfir la-nā zunūbanā va isrāfanā fi amrinā va şabbit ađđamanā va’n-şurnā ‘ala’l-kağmi’l-kāfirin Rabbanā ātinā min ladunka raḥmatan va hayyi la-nā min amrinā raşada Allāhumma şalli ‘alā Muḥammadi va ‘alā āli Muḥammad Allāhumma’ğfir la-nā **198^b** va’r-ḥamnā va li-ābā’inā va li-ummahātinā va li-ustāzīnā va li-camī‘i’l-mu’minīna va’l-mu’mināti bi-fağlika va raḥmatika yā arḥama’r-rāḥimīn”. Öğle namazını kılıp selam verdikten sonra bu duayı okusun: “Allāhumma anta ahlu’l-ḥamdi va anta ‘alā kulli şay’in kağir Allāhumma’ğfir li-mā salafa min zanbī va a’ şimnī fī mā bākiya min ‘umri va’rzuḥnī a’ mālaⁿ zakiyyat^{an} tarzā bi-hā ‘annī astağfirullāha’l-‘ađīm allazī lā ilāha illā huva’l-ḥayyu’l-kađyūm va atūbu ilayh”. **199^a** Bundan sonra otuz üç kez ya da on kez “Subḥānallāhi va’l-ḥamdu li’llāhi va lā ilāha illallāhu va’l-lāhu akbar” desin, ardından “Lā ilāha illallāhu vaḥdahū lā şarīka lah lahu’l-mulku va lahu’l-ḥamdu yuhyī va yumītu va huva ḥayyun lā yamūtu biyadihi’l-ḥayr va huva ‘alā kulli şay’in kağir va ilayhi’l-maşīr”, ardından Ayete’l-kürsi okusun, elini kardırsın bu duayı okusun: “Allāhumma innī as’aluka ḥayāta’ş-şālihīna va ḥavna’l-mađlūmīna va ḥırşa’l-muştaḳīna va ḳanā‘ata’r-rāzīna va şabra’l-muḥibbīna va daracata’ş-şābirīna **199^b** va şaḳatu’l-mutavakkilīna va muvāfaḳata’n-nabiyyīn”. Bundan sonra Rabbena’dan sonrasını okusun ve geri kalan namazlarını kılıp selam verdikten sonra bu duayı okusun: “Allāhumma anta’s-salām va minka’s-salām va ilayka ya’ūdu’s-salām fa-ḥayyinā Rabbanā bi’s-salām va adḥilnā dāra’s-salāmı tabārakta Rabbanā va ta’ ālayta laka al-ḥamdu yā za’l-calālī va’l-camālī va’l-kamālī va’l-ikrām”. Tekrar dediğimiz kadar tesbih okuyup Ayete’l-kürsi okuduktan sonra **200^a** elini kaldırıp bu duayı okusun: “Allāhumma’r-zuḳnā fiḳhaⁿ fi’d-dīn va kifāyat^{an} fi’r-rızḳı va ‘āfiyat^{an} va şihḥat^{an} fi’l-badani va tavbat^{an} ḳabla’l-mavti va raḥmat^{an} ‘inda’l-mavt va mağfirat^{an} ba’da’l-mavti”. Ondan sonra beş kez Rabbena desin, salavat getirsin “Allāhumma’ğ-fir la-nā”yı sonuna kadar okusun. Dua okuduktan sonra her zaman dua ettikçe Hak Teala hazretinden yalvarıp ihtiyacı neyse dilesin. **Üçüncü Kısım 200^b** zekat bildirir. Ama bil ki bu kısımda vergi ve oruç bayramında verdikleri fitreyi ve hacılar bayramında kestikleri kurbanı ve bir kişi yabanda mücevherat ya da mal bulsa ondan bahsettik ve de beşinci olarak beytülmal dan ve kâfirlerden aldıkları haracın ve hediye nin her

birini kime vermeleri gerektiğini bildirdik. Bil ki zekat şu kişiye farzdır ki, Müslüman olmalı, hür olmalı, akli başında olmalı.

4. SÖZLÜK

ābdest [< Fa.] abdest

ābdest al- abdest almak: 171a/3

ābdest aldur- abdest aldirmek:
179a/2

ābdesti şım- abdesti bozulmak:
151a/9

ā. 171a/3, 171b/1, 171b/3, 179a/2,
190b/1

ā.+den 151b/1

ā.+i 151a/9, 171b/2, 171b/2, 183a/9
[=10]

ābdestsüz abdestsiz

ā. 161a/2, 182b/7
[=2]

aç- (parmak) aralarını mesafe koyarak
ayırarak

a.-a 156a/3, 157b/1

a.-maya 158a/2

[=3]

ad 1. isim: 184b/6; **2.** nam: 186a/2

a.+ın 184b/6, 184b/7

a.+ına 186a/2

[=3]

adam [< Ar.] kişi, kimse

a. 160a/4

a.+ı 160a/5, 160a/6

[=3]

ādem [< Ar.] insan

ādem oğlu insanoğlu: 176a/5

→ **er ādem**

ā. 162b/1, 162b/5, 162b/7, 163a/2,
163a/5, 163b/3, 163b/4, 163b/5,

164a/2, 164a/5, 164a/8, 164b/9,

165a/1, 165a/4, 165b/1, 165b/3,

176a/5, 182a/3, 191b/7, 192a/4,
192b/3

ā.+lerüñ 163b/2, 164a/1, 165a/8

ā.+üñ 162b/6, 164a/6, 164b/3,
164b/7, 165b/4

[=29]

‘afv [< Ar.]

‘afv olun- affedilmek, bağışlanılmak

‘a. 161a/5

[=1]

ağız ağız

a.+ın (*ağzın*) 190b/2

a.+ından (*ağzından*) 194b/5

[=2]

ağla- ağlamak

a.-ya 197b/3

[=1]

ağlamsın- ağlamaklı olmak

a.-a 197b/3

[=1]

‘ahd [< Ar.]

‘ahd ét- yemin etmek, söz vermek

‘a. 177a/6

[=1]

āḥir [< Ar.] son

ā. 163a/7, 167b/5, 169a/1, 173a/5

ā.+inde 151a/4, 153b/6

ā.+ine 193a/4, 200a/6

[=8]

aḥşam [< Eski İrani bir dilden]

aḥşam namāzı akşam namazı	[=3]
<i>a.</i> 166a/2	
[=1]	
al-	
→ ābdest al-, ücret al-, ḥarāc al-	
<i>a.-duḡları</i> 200b/6	
<i>a.-ıcaḡ</i> 190b/1	
<i>a.-maḡ</i> 171a/3	
<i>a.-maḡdan</i> 171b/4	
<i>a.-mazısa</i> 171a/6	
<i>a.-mıṣ</i> 171b/1	
[=6]	
aldur-	
→ ābdest aldur-, teyemmüm aldur-	
<i>a.-acaḡ</i> 179a/2	
<i>a.-alar</i> 191b/2	
[=2]	
‘aleyhi [< Ar.] onun üzerine, onun üzerine olsun	
<i>‘a.</i> 197a/9	
[=1]	
‘aleyhim [< Ar.] onların üzerine olsun	
<i>‘a.</i> 196b/5	
[=1]	
‘aleyhi’s-selām [< Ar.] selam onun üzerine olsun	
<i>‘a.</i> 176a/7, 176b/1, 176b/3	
[=3]	
alın yüzün kaşlarla saçlar arasında kalan kısmı, alın	
<i>a.+ın (alın)</i> 158a/5	
<i>a.+ına (alına)</i> 192a/2	
<i>a.+ından (alından)</i> 158a/6	
‘alim [< Ar.] ilim sahibi kimse	
<i>‘ā.+ler</i> 161b/1, 192a/9, 194a/2	
<i>‘ā.+lerümüz</i> 194a/8	
[=4]	
Allāhu ekber [< Ar.] “Allah en büyüktür” anlamında bir ifade, tekbir	
<i>A.</i> 155b/1, 155b/5-6, 155b/7, 155b/8-9, 156a/3, 156a/7, 156b/1, 157b/9, 158a/9, 169a/5, 184b/7, 187b/4, 188a/1, 196a/9	
[=14]	
alt alt	
<i>a.+ına</i> 156a/3, 170b/8	
<i>a.+ında</i> 156a/4, 156a/6	
<i>a.+ından</i> 158a/4	
[=5]	
altı altı	
<i>a.</i> 174b/4	
[=1]	
altıncı altıncı	
<i>a.</i> 165a/3, 174b/8	
[=2]	
amān [< Ar.]	
amān dile- yardım istemek	
<i>a.</i> 181a/4	
[=1]	
ammā [< Ar.] ama	
<i>a.</i> 151a/9, 151b/6, 151b/9, 152a/1, 152a/4, 152b/3, 152b/5, 153a/7, 153b/1, 153b/5, 154a/8, 154b/4, 155a/5, 156b/2, 158b/5, 159a/7, 160b/4, 161a/9, 161b/1, 162b/2, 162b/4, 163a/9, 163b/7, 164b/2,	

165a/9, 166a/8, 167b/2, 167b/6,
169a/8, 170a/2, 170a/7, 170a/9,
171a/4, 174a/6, 174b/1, 174b/3,
175a/4, 176b/8, 177a/1, 178b/5,
179b/6, 180b/5, 180b/6, 181b/4,
182a/5, 182b/9, 183a/5, 183a/9,
183b/3, 184b/4, 185a/2, 186b/4,
188b/1, 189a/2, 189b/4, 189b/5,
190a/3, 190a/5, 190b/2, 191a/6,
192b/1, 194a/2, 194a/8, 194b/3,
197a/6, 200b/1, 200b/9

[=67]

‘**anber** [< Ar.] hoş koku

a. 192a/1

[=1]

ancağ 1. fakat, lakin: 157a/8; 2. sadece,

yalnız: 176a/6

a. 157a/8, 176a/6, 194a/1

[=3]

and yemin

and iç- yemin etmek: 167b/4

a. 167b/4

a. +ı 167b/5

[=2]

anda oraya, orada

a. 159a/8, 165b/3, 170b/6, 181b/5,

185a/6, 185b/4

[=6]

andan ondan, ondan sonra, oradan

a. 151b/2, 151b/4, 152a/9, 152b/3,

154a/9, 155a/7, 156a/1, 157a/1,

157a/9, 157b/6, 157b/9, 158a/1,

158a/9, 161b/7, 162a/2, 166a/4,

166a/7, 166b/5, 166b/9, 167a/4,

167a/7, 167b/3, 171b/1, 171b/5,
172b/5, 173a/2, 173a/5, 173a/9,
173b/6, 174b/2, 175a/8, 175a/9,
175b/3, 175b/4, 179b/3, 179b/4,
179b/5, 179b/6, 184b/1, 187a/4,
187a/9, 187b/2, 187b/5, 187b/6,
188a/1, 190b/1, 190b/2, 190b/4,
192a/4, 194a/4, 196b/1, 197a/8,
197a/8, 197a/9, 200a/5
[=55]

anı *ol* zamirinin belirtme hâli, onu

a. 153b/1, 153b/2, 159b/5, 160b/2,
173b/7, 174a/4, 179a/7, 188b/5,
188b/6, 188b/9, 189a/6, 200b/4,
200b/7

[=13]

anlar *ol* zamirinin çoğul hâli, onlar

a. +uğ 157a/4

[=1]

anuğ *ol* zamirinin ilgi hâli, onlar

a. 152b/7, 164b/4, 172a/8, 174a/4,
175b/8, 176a/2, 178a/8, 186a/2,
189a/7, 189a/7

[=10]

ağ- 1. hatırlamak: 152a/6; 2. zikretmek:

197a/7

a. -a 197a/7

a. -ariken 174a/6, 174b/5, 174b/7,
174b/9

a. -sa 152a/6

[=6]

ağa *ol* zamirinin yönelme hâli, ona

a. 151a/2, 151b/3, 163b/4, 170a/1,
178a/5

[=5]
aḡul sessiz, içinden, ses vermeden
(okumak)

a. 157a/6

[=1]

aḡulcaḡ yavaşça, nazikçe, usulca

a. 191a/1

[=1]

‘**aḡıl** [< Ar.]

‘**aḡlı gel-** şuuru yerine gelmek,
bilinci açılmak

‘*a.* +ı (‘*aḡlı*) 178b/9

[=1]

aḡvā [< Ar.] kuvvetli

a. 192b/1

[=1]

ara **1.** ara, aralık: 160a/9; **2.** iç: 162b/5

→ **bir arada**

a. +*da* 181a/8

a. +*daḡı* 160a/9

a. +*dan* 189a/2

a. +*sına* 163b/6

a. +*sında* 162b/5, 162b/9, 163a/2,

163a/5, 163b/3, 186b/8

a. +*sından* 186a/6

[=11]

‘**Arabca** Arapça

‘A. 197b/3

[=1]

aracuḡ küçük bir yer, evin namaz

kılınabilecek küçük bir yeri

a. 170a/7

[=1]

aralıḡ aralık

a. +*ında* (aralığında) 185b/5

[=1]

ard **1.** arka, arka taraf: 156a/9; **2.**

arkasından, peşinden: 157a/4

a. 162b/4:

a. +*ın* 182b/3

a. +*ınca* 157a/4, 157a/5, 157a/9,

187a/5, 187b/8, 188a/8, 194b/4,

199a/3, 199a/5

a. +*ında* 162b/9, 163a/4, 163a/7

a. +*ındın* 156a/9

[=15]

‘**arefe** [< Ar.]

‘**arefe günü** bayramdan bir önceki
gün

‘*a.* 188a/8

[=1]

arıca temiz

a. 190b/6, 190b/9

[=2]

arısuzla kirli, kirlice

a. 182b/8

[=1]

armaḡan hediye

a. +*uḡ* 200b/6

[=1]

arḡa sırt

a. +*sı* 157b/2, 157b/5, 177b/9

a. +*sından* 157b/3, 157b/4

[=5]

arşun uzunluk ölçüsü, arşın

a. 192a/9

[=1]

art- 1. kullanıldıktan sonra fazla kalmak:

192a/4; 2. şiddetlenmek, etkisi artmak: 177b/4

a.-a 192a/6

a.-arisa 177b/4

[=2]

artuğırağ daha fazla; bk. **artuğurağ**

a. 159a/7

[=1]

artuğurağ daha fazla; bk. **artuğırağ**

a. 174a/3

[=1]

artuğ fazla

a. 151b/2, 151b/4, 168b/4, 168b/6, 171b/5, 175b/2, 178b/9, 178b/9

a.+dur 165b/8

a.+in (artuğın) 178b/6

[=10]

‘**aşabe** [< Ar.] baba tarafından akraba

olanlar

‘*a.+leri* 190a/8

‘*a.+si* 189b/4

[=2]

aşl [< Ar.] temel, esas

a.+ıdur 175b/7

[=1]

aşağa 1. aşağı, ön: 157b/3; 2. sonra,

artakalan: 199b/2; 3. alt, alt taraf:

164b/9

a. 157b/3, 164b/9

a.+sın 199b/2

[=3]

aşağarağ daha aşağı; bk. **aşağırağ**

a. 177b/7

[=1]

aşağırağ daha aşağı; bk. **aşağarağ**

a. 178a/2

[=1]

at at

at segirt- at koşturmak: 179a/9

a. 179a/9, 196b/9

[=2]

ata baba

a.+st 190a/3, 190a/4, 190a/7, 190a/7

[=4]

atım menzil, mesafe

a.+ı 179b/2

[=1]

āvāz [< Fa.] ses

ā.+ın 185b/7

[=1]

‘**Avf ibni Mālik** sahabe

‘A. 194b/3-4

[=1]

‘**avrat** [< Ar.] 1. kadın, hanım: 156b/1; 2.

eş: 158b/5

‘*a.* 156b/1, 158b/3, 162b/1, 162b/8,

163a/1, 163a/4, 163b/4, 163b/9,

164a/2, 164a/4, 164a/7, 164a/9,

164b/9, 165a/7, 165a/9, 191a/5,

193a/3

‘*a.+ı* 158b/5

‘*a.+ıla* 165a/2, 165a/4

‘*a.+ın* 191a/6

‘*a.+lar* 160b/7, 160b/8, 161a/1,

162a/8, 162b/4

‘*a.+laruğ* 160b/8

‘*a.+uğ* 165a/6, 165b/3

[=29]

avuç avuç
a. +ı (avcı) 192a/2

[=1]

aya avuç içi
a. +sına 192a/2

[=1]

ayağ ayak
a. 158b/7
a. +ı (ayağı) 156b/6, 158a/8, 158b/4, 171a/2, 182a/3
a. +ına (ayağına) 180b/8
a. +ından (ayağından) 158b/4
a. +ınun (ayağınun) 156b/6
a. +ların 156b/4, 177b/9

[=11]

āyet [*< Ar.*] Kur'an'da sureleri oluşturan kısımlardan her biri
ā. 153a/7, 182a/8
ā. +in 153b/7, 168a/9

[=4]

Āyete'l-kürsī [*< Ar.*] Bakara suresinin 255. ayeti
Ā. 196b/4, 199a/6, 199b/9

[=3]

ayrıl- uzaklaşmak
a. -ıcağ 179b/5
a. -madın 179b/4
a. -mağ 179b/3, 179b/6
a. -sa 179a/9, 180b/2

[=6]

ayruğ farklı, başka

a. 153a/2, 153b/2, 155b/9, 157a/3, 159a/6, 159b/5, 183b/5, 184a/7, 185a/6

[=9]

az az

azından dut- bir şeyin az olanını kabul etmek: 172a/8

a. 191b/1

a. +ından 172a/8

[=2]

a'zā [*< Ar.*] uzuvlar

a. +sın 171b/4

[=1]

azacuğ azıcık

a. 182a/9

[=1]

āzād [*< Fa.*]

āzād ét- özgür bırakmak: 197a/1

āzād ol- özgür olmak: 200b/9

ā. 197a/1, 200b/9

[=2]

a'zam [*< Ar.*] büyük, en büyük

a. 189b/5

[=1]

bāb [*< Ar.*] kitap bölümü, kısım

b. 200a/9

b. +da 200b/1

[=2]

bağla- namaz ibadetinde elleri göbek ya da göğüs üzerinde birleştirmek, bir araya getirmek

b. -duğdan 156b/8

b. -ya 156a/4, 156a/6, 156b/2, 187b/4, 187b/6

b.-yup 167b/3
[=7]
bahā [< Fa.] paha, değer
b.+sin 178b/2
[=1]
baḥṣ [< Fa.] kısım, parça
b.+ı 156b/7
b.+ında 156b/7
[=2]
balçık çamur
b.+ın (balçıgın) 171a/2
[=1]
baldır bacağı diz kapağından ayak
bileğine kadar olan arka kısmı
b. 158b/8
b.+ından 158b/8
[=2]
bāliġ [< Ar.]
bāliġ ol- bülüğa ermek
b. 183a/3, 183a/4, 193a/9, 193b/5
[=4]
baḳ- incelemek, tetkik etmek
b.-maḳ 184a/6
[=1]
barmaḳ parmak
→ **baş barmaḳ**
b. 191b/1, 192a/6
b.+ı (barmağı) 156a/5
b.+ıla (barmağıla) 156a/5
b.+ın (barmağın) 156a/6
b.+ların 156a/2, 156a/3, 156a/7,
157b/1, 158a/2, 158a/8
[=11]
baş kafa

baş barmaḳ başparmak: 156a/2
başına kııl- (namazı) kendi başına,
tek başına kılmak: 152b/8
b. 156a/2, 156a/6
b.+ı 156a/2, 158a/2, 158b/2, 158b/3
b.+ın 157b/3, 157b/4, 177b/5,
177b/7, 178a/2, 178a/5, 178a/5,
178b/5, 178b/6
b.+ına 152b/8, 152b/9, 157a/3,
157b/7, 161a/6, 161a/7, 164a/4,
164a/5, 165b/8, 191b/9, 192a/9
b.+ından 158b/2, 158b/3
b.+ından 178a/3
b.+ıyıla 157b/4
b.+larına 187a/3
[=31]
başla- bir işe girişmek
b.-duġı 166a/2
b.-muṣ 152a/7
b.-sa 153a/3, 165b/5
[=4]
bāṭıl [< Ar.]
bāṭıl ol- hükmü kalmamak
b. 163b/7, 165a/5, 167b/8
[=3]
bayrām [< Eski İrani bir dilden] bayram
→ **oruç bayrāmı**
bayrām günü bayrama denk gelen
gün: 188a/8
bayrām huṭbesi Kurban ve
Ramazan bayramları kılınan
namazdan sonra okunan hutbe, dinî
konuşma: 188b/4

b. 153b/5, 168a/6, 168b/5, 169b/3,
179b/1, 182a/1, 182a/1, 182a/5,
182a/9, 187b/3, 188a/8, 188b/4

b.+dan 188b/2

b.+ı 188b/5

b.+ında 188a/3, 188a/4, 188a/5,
188a/6, 188a/7, 200b/2, 200b/3

[=21]

ba‘zı [< Fa.] kimi, bir takım

b. 154b/8, 159b/2, 159b/2, 160a/6,
161b/1, 171b/4, 184b/9, 192a/9,
194a/2

b.+lar 153a/7, 153a/8, 153b/9,
159b/2, 161a/1, 161a/2, 161a/4,
161b/3, 161b/5, 161b/8, 177b/3,
178b/5, 179b/9, 180a/3, 182a/8,
184a/4, 184a/4, 184a/8, 184a/8,
184a/9, 185a/5

b.+sın 161b/4

[=31]

beg **1.** ileri gelen kimse: 184b/1; **2.**
komutan: 181a/7

→ **çeri begi**

b. 185b/4, 186a/1

b.+i 181a/9

b.+ine 181a/7

b.+leri 184b/1

[=5]

bekle- bir şeyin gerçekleşmesini gözlemek

b.-miş 170b/6

b.-ye 170b/4

[=2]

belki [< Fa.] **1.**belki: 152b/2; **2.** hatta:
157b/4

b. 152b/2, 157b/4, 158a/3, 180a/2

[=4]

bellü

bellü ét- belletmek, ezberletmek:

194a/9

bellü bil- iyice bilmek, açıkça
bilmek: 171b/3

b. 171b/3, 171b/8, 177a/2, 194a/9

[=4]

ben tekil 1. kişi zamiri

b.+üm 185a/9

[=1]

berāber [< Fa.] bir hiza, aynı hiza

berāber ol- bir olmak: 157b/5

b. 157b/5

b.+inde 158a/2

b.+ine 156a/2, 156b/1

[=4]

bes [< Fa.] sonra

b. 151b/5, 155b/8, 156b/6, 162b/8,
164a/4, 166b/2, 176a/6, 176b/4,
177a/4, 178b/3, 180b/1, 183b/9,
184b/8, 184b/9, 186a/7, 186b/7,
187a/1, 194b/1, 197a/1, 197b/4

[=20]

beyte'l-māl [< Ar.] devlet hazinesi

b.+uñ 200b/5

[=1]

bêş beş

b. 157b/5, 158a/7, 168b/9, 174b/3,
174b/8, 175a/6, 175b/1, 178a/9,
181a/2, 181a/6, 181a/9, 181b/3,
181b/5, 181b/7, 181b/8, 200a/5

[=16]

bêşinci beşinci

b. 164b/8

[=1]

bêz [< ?] kumaş parçası

b. 190b/5

[=1]

bid'at [< Ar.] sonradan ortaya çıkan şey, yeni âdet

b.+dur 154b/9

[=1]

bil- 1. bir şey hakkında bilgisi olmak, bir şeyin farkında olmak: 151b/7; **2.** hatırlamak: 191a/8

→ **bellü bil-**

b.-dügümüz 176a/8

b.-dük 154b/3, 154b/4

b.-ene 185a/3

b.-gil 152b/5, 153a/1, 154b/6,

155a/8, 156a/1, 157a/5, 158b/6,

162b/8, 165a/9, 165b/4, 167b/9,

175b/5, 179a/7, 179b/6, 180b/7,

182a/1, 183b/7, 188b/9, 195a/7,

197a/6, 200b/1, 200b/7

b.-medi 171b/3

b.-medügi 171b/6

b.-mekdür 154b/7

b.-mese 162a/3, 171b/2, 171b/5,

171b/9, 172a/3, 172a/6, 172b/1,

172b/8, 173a/7, 173b/3, 174a/1

b.-meyüp 151b/9

b.-mez 171b/8, 176a/4

b.-mezise 195a/4, 197b/3

b.-mezüz 177a/2

b.-se 161a/3, 169b/8

b.-seler 191a/8

b.-üp 151b/7

b.-ür 176a/5

[=51]

bildür- açıklamak, anlatmak

b.-dük 154b/2, 200b/4, 200b/7

b.-e 188b/5, 188b/6

b.-elüm 154b/5, 170a/4, 171a/8,

179a/7, 182a/1, 188b/8, 188b/9

b.-ür 200b/1

[=13]

bile 1. birlikte, beraber: 151a/9; **2.** dahi, da/de: 159b/6

b. 151a/9, 151b/3, 151b/6, 151b/7,

152a/4, 152a/9, 157b/8, 159b/6,

169b/7, 175a/2, 175a/2, 179b/9

[=12]

bilek el ile kolun birleştiği yer, bilek

b.+i (bilegi) 156a/6, 156a/7

[=2]

bir 1. bir: 151a/7; **2.** aynı: 164a/2; **3.** herhangi bir (şey, kişi): 159a/9

→ **her bir**

bir arada birlikte, beraber: 181a/8

bir kaç birkaç, bazı: 168a/1

b. 151a/6, 151b/1, 151b/4, 153a/7,

153b/2, 155a/9, 156b/3, 156b/5,

156b/7, 159a/9, 159b/3, 160a/2,

160a/4, 160a/5, 161a/5, 161a/9,

161b/2, 161b/6, 161b/9, 162a/5,

162a/6, 162b/8, 162b/9, 164a/2,

164a/3, 164a/4, 164a/6, 164b/8,

165a/2, 165a/4, 165a/9, 165a/9,

165b/5, 166a/3, 166b/4, 167b/4,

168a/1, 168a/2, 168b/4, 168b/7,
170b/2, 170b/5, 170b/9, 171a/8,
171b/1, 171b/7, 171b/8, 172a/7,
172a/9, 172b/1, 172b/1, 172b/6,
172b/9, 173a/2, 173a/4, 173a/7,
173a/7, 173a/9, 174a/3, 174a/5,
176a/1, 176a/2, 176b/3, 176b/7,
177a/7, 177a/9, 178a/3, 178a/9,
178b/1, 178b/6, 178b/6, 178b/8,
178b/8, 178b/8, 179a/1, 179a/7,
179b/2, 180a/9, 181a/2, 181a/5,
181a/5, 181a/8, 181a/9, 181b/3,
181b/5, 182a/7, 183a/8, 183a/8,
183a/9, 183b/2, 185a/4, 185b/9,
185b/9, 186a/3, 186a/4, 186a/6,
186a/7, 186a/8, 186a/8, 186b/1,
189a/2, 189a/5, 191a/1, 191a/4,
191a/9, 191b/1, 191b/1, 191b/5,
192a/5, 192a/9, 200b/3

b.+in 200b/7

b.+inde 187b/5, 187b/9

[=114]

birez biraz, bir parça, azıcık

b. 177b/5, 177b/7, 178a/2, 178a/2

[=4]

birezcük kısa bir süre, birazcık

b. 167b/3

[=1]

biri 1. bir tane: 153b/5; 2. (herhangi) bir

kişi: 162a/8

→ **hêc biri**

biribiri birbiri, biri ötekinin yanında,

birini ötekinin üzerine: 163a/1

b. 163a/1, 163a/1, 163a/5, 163a/5,
164a/5, 164a/5, 192a/6, 192a/6

b.+si 163b/1, 163b/3, 168b/4,
168b/5, 168b/8, 169a/1, 169a/4,
169a/6, 169a/9, 169b/3, 182a/4,
189a/4

b.+sin 153b/5, 162a/8

[=22]

birle ile

b. 152b/7, 177a/7, 179b/8, 186b/7,
187a/2, 188a/7, 190b/7, 190b/8,
192a/1

b.+dür 179b/8

[=10]

birlik bir ve tek olma

b.+ine (birligine) 176a/3, 176a/6,
176b/6

[=3]

bismillâhi [< Ar.] bismelenin kısaltılmışı

hâli

b. 157a/6

[=1]

bi-smi'llâhi'r-raḥmâni'r-raḥîm [< Ar.]

besmele

b. 153a/9, 157a/4, 157a/8

[=3]

biz çoğul 1. kişi zamiri

b.+üm 155b/6, 160a/7, 177a/1,
194a/8

[=4]

boy uzunlamasına mesafe, uzunluk

b.+ınca 165a/1

[=1]

boz- geçersiz duruma getirmek

<i>b.-duğı</i> 173b/7	[=4]
<i>b.-up</i> 173b/5	bulaş- sıvaşıp yapışmak, kirletmek
[=2]	<i>b.-maya</i> 191a/2
bozıl- (düzen) bozulmak, değişmek	[=1]
<i>b.-madın</i> 174b/6	bulun- mevcut olmak, var olmak
<i>b.-ur</i> 174b/5, 175b/2	<i>b.-masa</i> 191b/2
[=3]	[=1]
böyle bu şekilde, bu tarzda	bunca bu kadar, birçok
<i>b.</i> 158b/5, 160b/4, 193a/5	<i>b.</i> 176a/9
[=3]	[=1]
bu bu	bundan bu andan itibaren
<i>b.</i> 159a/3, 164b/3, 165b/3, 171a/8,	<i>b.</i> 165b/4, 167b/9, 170a/4, 174b/1,
172b/4, 178a/7, 178a/7, 179a/6,	183b/7, 191a/3, 196a/7, 199a/1,
181b/9, 182a/4, 188b/7, 192b/1,	199b/2
193b/1, 193b/6, 194b/5, 195a/4,	[=9]
195a/5, 197a/2, 197a/3, 197b/5,	bunlar bu zamirinin çoğul hâli
198b/4, 199a/6, 199b/4, 200a/1,	<i>b.</i> 184b/8
200b/1	<i>b.+dur</i> 194a/7
<i>b.+dur</i> 153a/5, 160b/7, 169b/9,	<i>b.+ı</i> 176b/4
182b/2, 185a/3, 189a/8, 192b/4,	<i>b.+uğ</i> 163a/9, 200b/5
193b/9, 194a/4, 194b/6, 197a/7	[=5]
<i>b.+nuğ</i> 188b/3	buña bu zamirinin yönelme hâli
[=37]	<i>b.</i> 178b/7
buğday buğday	[=1]
<i>b.</i> 178b/1	burun burun
<i>b.+uğ</i> 178b/2	<i>b.+ın (burnın)</i> 158a/5, 190b/2
[=2]	[=2]
bul- 1. (tesadüfen) bir durumla	buyur- 1. emretmek, bildirmek: 176a/8; 2.
karşılaşmak: 160a/3; 2. erişmek,	söylemek: 196b/6
ulaşmak, elde etmek: 167b/6; 3.	<i>b.-dı</i> 176b/3
keşfetmek: 200b/4	<i>b.-duğı</i> 176a/8
<i>b.-masa</i> 160a/3	<i>b.-mışdur</i> 196b/6, 197a/4
<i>b.-sa</i> 200b/4, 200b/4	<i>b.-muşiken</i> 176b/1
<i>b.-ur</i> 167b/6	[=5]

cāhil [< Ar.] bilgisiz, habersiz

c.+dür 160a/8

[=1]

cāyiz [< Ar.]

cāyiz gör- uygun bulmak

c. 185a/2

[=1]

celle ve ‘alā [< Ar.] Allah lafzından sonra

kullanılan bir söz “şanı büyük ve yüce olsun”

c. 196b/8

[=1]

cemā‘at [< Ar.] **1.** bir imama uyup namaz

kılan kimseler: 157b/7; **2.** topluluk, insan topluluğu: 170b/4

c. 157b/7, 158b/1, 159b/6, 159b/8, 159b/9, 159b/9, 162a/8, 162a/9, 166b/3, 167b/6, 168a/2, 168a/3, 168a/4, 168a/5, 168a/7, 168a/8, 168b/1, 168b/2, 168b/3, 168b/4, 168b/8, 168b/9, 169a/2, 169a/4, 169a/5, 169a/7, 169a/9, 169b/3, 169b/5, 170b/4, 177a/7, 183a/6, 183a/6

c.+e 159a/2, 166b/2, 182b/3, 182b/3

c.+i 159a/3, 188a/7

c.+ile 159b/1, 161a/8, 167b/4

c.+ine 162b/2

c.+üñ 160b/5, 169a/3

[=45]

cemā‘atsüz cemaatsiz

c. 161b/9

[=1]

cenāze [< Ar.]

cenāze namāzi cenaze

defnedilmeden önce kılınan namaz

c. 155a/6, 164b/7, 168b/9, 170a/8, 192b/3, 194a/6, 194a/9, 194b/5

[=8]

cimā‘ [< Ar.]

cimā‘ ét- cinsel ilişkiye girmek

c. 183a/1

[=1]

cum‘a [< Ar.] cuma namazı

cum‘a namāzi cuma namazı:

181b/9-182a/1

cum‘a huṭbesi cuma namazı hutbesi:

182b/1-2

cum‘a kııl- cuma namazı kılmak:

186a/1-2

cum‘a sünneti cuma namazı sünneti:
187a/4

c. 181b/9, 182a/5, 182a/6, 182b/1, 182b/4, 183a/6, 183b/1, 183b/3, 185a/4, 185b/1, 185b/6, 185b/8, 186a/1, 186a/3, 186a/8, 186b/5, 186b/7, 186b/9, 187a/2, 187a/3, 187a/4, 187a/5, 187a/7, 187a/8, 187b/2

[=25]

çadır [< Fa.] bez, kumaş parçası

ç. 192a/5, 192a/5

[=2]

çanağ kap, kâse

ç.+ıla (çanağıla) 157b/2

[=1]

çağ tam

ç. 163a/4

[=1]
çek- 1. (bir şeyi) kendine yaklaştırmak: 160a/5; 2. (bir şeyi bulunduğu yerden) çıkarmak: 160a/8
→ **meşh çek-, zahmet çek-**
ç.-e 160a/5, 177b/3, 180b/8
ç.-icek 160a/8
ç.-üp 160a/6
[=5]
çeri asker
çeri begi komutan: 181a/7
çeri dër- asker toplamak: 179b/1
ç. 179b/1, 181a/7, 181b/1
ç.+nüñ 181a/9
[=4]
çık- 1. (yukarı doğru) kalkmak: 159b/4; 2. bulunduğu yeri terk etmek: 170b/7; 3. (namaz vakti) sona ermek, sonlanmak: 172a/1; 4. (bedenden) pislik akmak: 191a/2
ç.-a 159b/4, 191a/2
ç.-an 191a/3, 191a/5
ç.-ar 160a/8
ç.-arsa 191a/3, 191a/5
ç.-dısa 172a/1
ç.-madısa 172a/1
ç.-up 170b/7, 191a/2
[=11]
çıkar- (ölüyü mezarından) dışarı almak, dışarı taşımak
ç.-mayalar 191b/8
[=1]
çoğan kökü ve sapları sabun yerine kullanılan bir bitki

ç. 190b/7

[=1]

çok çok

ç. 171a/9

ç.+ı (çoğı) 160a/7

ç.+ın (çoğın) 153a/3, 153a/4, 153a/6

[=5]

çünkü [< Fa.] zira

ç. 180a/3, 183b/4

[=2]

dahı 1. da/de: 151a/3; 2. ve de: 154b/4; 3.

daha: 155a/9; 4. ve: 165b/5; 5. hatta: 182a/9

d. 151a/3, 151a/5, 151b/2, 151b/4,

152a/5, 152a/6, 153a/7, 154b/4,

155a/9, 156b/4, 157b/4, 157b/8,

158a/4, 158b/2, 158b/4, 159a/8,

159b/8, 160b/4, 161b/4, 162a/2,

162a/6, 162a/7, 162b/8, 163b/2,

164a/4, 164a/5, 164a/8, 164a/9,

164b/8, 165b/2, 165b/5, 165b/6,

166a/3, 166a/9, 168a/2, 168a/3,

168a/5, 168a/7, 168a/8, 168b/1,

168b/2, 169a/1, 169a/9, 170a/9,

171b/6, 172b/2, 172b/2, 172b/6,

172b/9, 173a/3, 173a/9, 174b/6,

174b/8, 174b/9, 176b/7, 177a/9,

177a/9, 178a/2, 178a/6, 179a/5,

179b/4, 180a/1, 180b/1, 180b/5,

180b/7, 181a/2, 181a/5, 181b/1,

181b/1, 182a/9, 183a/9, 183b/2,

183b/5, 183b/7, 183b/9, 184a/2,

184b/8, 185a/4, 187a/5, 187a/9,

187b/1, 187b/5, 190b/5, 190b/7,

190b/8, 192a/3, 192b/1, 192b/2,
196b/4, 196b/9, 197a/1, 197a/4,
197a/9, 197b/1, 200b/5
[=95]

dānişmend [< Fa.] âlim, bilgin

d. 192a/8

[=1]

dāyim [< Ar.] sürekli

dāyim dāyim sık sık: 197a/2

d. 191a/4, 197a/2, 197a/2

[=3]

dede büyük baba, dede

d.+si 190a/7

[=1]

degil değil; bk. **degül**

d. 154a/2

[=1]

degin -e kadar, -e dek

d. 163a/8, 174b/8, 188a/9, 188b/3,

192a/8, 193a/4, 200a/6

[=7]

degül değil; bk. **degil**

d. 151a/2, 153a/5, 155a/5, 155b/9,

161a/2, 161a/4, 161b/5, 170b/1,

170b/2, 171b/8, 172a/1, 174a/5,

174a/6, 179b/3, 182b/1, 183b/2,

183b/4, 183b/5, 183b/7

d.+dür 160a/2, 160b/3, 161a/8,

161b/3, 161b/9, 171a/5, 182a/8,

183a/7, 183a/8, 184a/5, 184a/6,

186a/4, 186b/3, 187a/1, 191a/6,

191a/7, 192b/1

d.+imiş 169b/9

d.+ken 160b/9

[=38]

degür- değdirmek, dokundurmak

d.-e 158a/5

d.-ürise 178a/5

[=2]

delü

delü ol- aklını kaybetmek, aklını
yitirmek, delirmek

d. 163b/9

[=1]

delür- aklını kaybetmek, aklını yitirmek,
delirmek

d.-se 178b/8, 178b/9

[=2]

deñiz deniz, derya

d.+de 181b/8

d.+den 180a/6

[=2]

deñlü kadar

d. 165a/5, 178b/4, 182a/8

[=3]

depredime- hareket ettirememek

depredimez ol- hareket ettiremez
durumda olmak: 178b/6

d.-ye 178b/5

d.-z 178b/6

[=2]

derece [< Ar.] kademe, seviye

d. 165b/8

[=1]

destüvâne [< Fa.] eldiven

d. 156b/3

[=1]

deve deve

d. 179b/7
[=1]
dê- 1. ... diye adlandırmak: 151b/3; 2. anlatmak, ifade etmek: 152b/5; 3. söylemek: 153a/8; 4. telaffuz etmek: 153a/9; 5. zannetmek, ... diye düşünmek: 172b/4; 6. zikretmek: 184b/6
d.-di 159b/3, 176b/4
d.-düginden 156a/7
d.-dügümüz 199b/8
d.-medin 155b/1, 155b/9
d.-mek 154b/8, 154b/9, 155a/5, 155b/6, 155b/8, 184b/6, 184b/7, 184b/8
d.-mese 153a/9
d.-meyince 155a/1
d.-meyüp 187a/8
d.-mezse 169a/5, 192b/1
d.-miş 152b/5, 153a/8, 178b/7, 192b/1, 192b/3, 194a/4, 194a/6
d.-r 176b/8, 176b/9, 184a/4, 184a/5, 187b/2
d.-rise 155a/2, 176b/7, 183b/6, 187a/8
d.-rler 151b/3, 170a/1
d.-rüz 177a/6
d.-se 183b/1, 183b/2, 183b/3, 196b/8
d.-ye 155a/3, 155a/5, 155a/7, 156a/3, 156b/2, 157a/1, 157a/2, 157a/5, 157a/8, 157b/6, 157b/7, 157b/7, 157b/8, 157b/9, 158a/8, 178a/8, 187b/4, 187b/7, 188a/1, 196a/7,

196a/8, 196a/9, 196b/1, 196b/4, 197a/8, 199a/2, 200a/5

d.-yü 172b/4, 176b/1, 176b/2

d.-yüben 158a/9

d.-yüp 187a/7

[=74]

dêr- toplamak, bir araya getirmek

d.-ecek 179b/1

[=1]

dêril- toplanmak, bir araya gelmek

d.-eler 189a/6

[=1]

dık- bir şeyi bir yere sokmak

d.-alar 191a/5

[=1]

dil dil

d.+ile 154b/7, 154b/9, 154b/9, 176b/7

[=4]

dile- istemek, dilemek, temenni etmek

→ **amān dile-**, **du‘ā dile-**, **hācet**

dile-

d.-dükçe 200a/8

d.-medin 181a/5

d.-mese 197a/5

d.-ye 194b/3, 197b/1, 200a/9

d.-yeler 189a/7

[=7]

dikle- bilinçli olarak duymak

d.-miş 183b/2

d.-ye 185a/3

[=2]

dikle- yorgunluk gidermek

d.-mek 180a/4

[=1]
direk sütun
d.+ine (diregine) 171a/2
[=1]
dirhem [< Fa.] eski bir para çeşidi
d. 178b/1
[=1]
ditre-
→ **dizi ditre-**
d.-ye 177b/2
[=1]
dīvār [< Fa.] duvar
d.+a 179a/3
d.+ina 171a/2
[=2]
diz bacadaki eklem kısmı, diz
dizi ditre- dizi titremek, sarsılmak:
177b/2
d.+i 157b/1
d.+in 158a/1
d.+ine 192a/2
d.+leri 177b/2
[=4]
dög- vurmak, darbetmek
d.-üp 177a/5
[=1]
dök-
şu dök-
d.-mek 170a/5
[=1]
dölen- sabretmek, yeteri kadar vakit
ayırarak
→ **göñli dölen-**
d.-meye 159b/4

d.-se 174a/3

[=2]

döleñdür-

→ **göñlin döleñdür-**

d.-meye 155a/1

[=1]

dön- 1. vazgeçmek, terk etmek, karar
değıştirmek: 152a/8; 2. kendini bir

yandan bir yana çevirmek: 178a/1

d.-e 178a/1

d.-üp 152a/8, 182b/3, 182b/3

[=4]

döñdürücü döñdürcek kimse

d. 179a/4

[=1]

döneme- dönememek

d.-se 179a/4

[=1]

dördüñcü dördüñcü

d. 164b/5, 172b/4, 173a/1, 194a/1,
194a/3

d.+de 172b/5

[=6]

dört dört; bk. **dörüt**

d. 162a/7, 166a/1, 166a/3, 173b/3,
175b/9, 176b/8, 177a/4, 180b/2,
180b/3, 180b/9, 187a/4, 187a/6,
192a/6

[=13]

dörüt dört; bk. **dört**

d. 156b/7

[=1]

döşe- sermek, yaymak, uzatmak

d.-meye 158a/2

[=1]

du‘ā [< Ar.] Allah’a yalvarma, yakarış

du‘ā ét- Allah’a yalvarmak: 155a/7

du‘ā oĸu- belli bir duayı seslendirmek: 193b/1

du‘ā dile- dua etmek, dua ederek bir şeyin olmasını istemek

d. 155a/7, 189a/7, 192b/3, 192b/4, 194a/9, 194b/2, 194b/3, 194b/6, 196b/5, 197a/5, 197a/6, 197b/1, 197b/3, 197b/4, 200a/7, 200a/8

d.+lar 194a/7

d.+lardan 194a/3

d.+ları 195a/4, 195a/8

d.+sın 193a/4

d.+yı 193b/1, 193b/6, 194b/5, 195a/5, 197b/5, 198b/4, 199a/6, 199b/4, 200a/1

[=30]

dur- 1. belli bir durumda bulunmak: 152a/6; 2. kalkmak: 155a/9; 3. yapmakta olduĸu hareketi kesmek: 157a/2; 4. yerinden oynamamak: 157b/3; 5. ayakta dikilmek: 162b/1; 6. bir yerde olmak, bulunmak: 181a/6; bk. **ĸur-**

→ **selām dur-, örü dur-, epsem**

dur-

duru gel- birden kalkmak: 173b/5

d. 194a/1

d.-a 157a/2, 157b/3, 157b/9, 162b/1, 172b/9, 173a/9

d.-andan 163a/4, 163a/6

d.-anlardan 163a/7, 163a/7

d.-anuy 162b/9

d.-dısa 165b/2

d.-ıcaĸ 177b/1

d.-maĸa 181a/6, 181a/8, 181a/9, 181b/2, 181b/8

d.-mamış 165a/2

d.-maĸ 162b/4

d.-maya 169a/2

d.-sa 162b/9, 163a/2, 163a/5, 164a/7, 164a/9, 164b/1, 164b/9, 164b/9, 169a/2

d.-salar 164a/5

d.-u 173b/5

d.-up 152a/6, 155a/9, 167b/3

d.-urken 154a/6, 177a/9

d.-ursa 162b/6

[=39]

dut- ... kabul etmek, saymak

→ **azından dut-, oruĸ dut-**

d.-a 172a/8, 172b/1, 172b/9, 173a/8, 174a/4

d.-maĸ 180b/6

[=6]

dülbend [< Fa.] baş örtüsü, tülbent

d. 192a/9

d.+in 158a/6

[=2]

düpdüz

düpdüz ol- tamamen düz olmak, eğrisi bulunmamak

d. 157b/2

[=1]

dürlü çeşit, cins

d. 159a/8

[=1]
dürt- sürmek
d.-eler 192a/1, 192a/3
[=2]
dürteme- sürememek
d.-zlerise 192a/3
[=1]
dürüst [< Fa.] doğru, hatasız
namāzı dürüst ol- namazı doğru olmak, hatasız olmak: 156b/4
d. 155b/9, 156b/4, 156b/6, 156b/7, 158b/8, 159b/7, 160a/2, 160b/2, 160b/8, 161a/2, 161a/8, 161b/3, 161b/5, 161b/9, 162b/6, 163a/1, 163a/8, 163a/9, 163b/2, 164a/6, 165a/2, 165a/8, 165a/8, 165b/3, 165b/4, 168b/7, 169a/3, 174a/6, 174b/6, 175b/1, 182b/7, 183a/2, 183a/4, 183a/7, 183a/8, 183b/1, 183b/5, 183b/7, 184b/2, 186a/4, 186b/3, 187a/1, 187a/2, 191a/6, 191a/7
d.+dür 155b/2, 158b/2, 158b/4, 159b/3, 160a/9, 160b/5, 161a/1, 161a/7, 161b/1, 161b/5, 162b/3, 164b/7, 174a/9, 178a/4, 180b/5, 182b/9, 183a/8, 183b/3, 184b/5, 186a/2, 186a/4, 186a/5, 186a/9, 186b/1, 186b/5, 186b/9, 187a/9, 191a/6, 192b/1, 192b/2
[=75]
düş- 1. aşağı doğru sarkmak: 158a/5; 2. bir şey bir yere düşmek: 160b/1
d.-meye 158a/5

d.-üp 160b/1

[=2]

düz

düz ol- girintisi çıkıntısı

bulunmamak: 157b/2

düz yér ova: 180a/9

d. 157b/2, 180a/9

[=2]

düzül- hazırlanmak, düzenlenmek

d.-en 170a/9

[=1]

Ebî Yūsuf Hanefî mezhebinin ilk fakihlerinden; bk. **Ebū Yūsuf, İmām Ebî Yūsuf, İmām-ı Ebî Yūsuf**

E. 186b/4, 188b/1, 190a/5-6, 191b/4

[=4]

Ebū Ḥafs-ı Kebîr Hanefî mezhebinin ünlü fıkıhçılarından

E. 170a/2

[=1]

Ebū Ḥanīfe Hanefî mezhebinin kurucusu; bk. **İmām-ı Ebî Ḥanīfe, İmām-ı Ebū Ḥanīfe, İmām-ı Ḥanīfe**

E.+den 160b/3

[=1]

Ebū Yūsuf Hanefî mezhebinin ilk fakihlerinden; bk. **Ebî Yūsuf, İmām Ebî Yūsuf, İmām-ı Ebî Yūsuf**

E. 184a/5, 184b/4

[=2]

efendi [< Yun.] efendi, sahip

e.+si 181a/8

e.+sin 191a/7

e.+sine 181a/7

[=3]
eg- başını öne doğru meylettirmek, eğmek
e.-düginden 177b/7
e.-e 177b/5, 177b/8, 178a/2, 178a/2
e.-ip 178a/5
e.-mege 178a/5
[=7]
eger [< Fa.] şayet
e. 151a/5, 151b/7, 152a/2, 152a/4,
152a/7, 152a/9, 152b/2, 152b/4,
153a/2, 153a/3, 153a/4, 154a/4,
154a/6, 154a/8, 155a/1, 155a/2,
155a/3, 157a/2, 157a/3, 157b/7,
158b/1, 158b/3, 158b/7, 159b/2,
160a/4, 161a/7, 162a/3, 162a/7,
162a/9, 162b/5, 163a/1, 163a/4,
163b/1, 163b/5, 163b/9, 164b/7,
164b/9, 165a/4, 165a/7, 165b/6,
165b/8, 165b/9, 166a/3, 166a/5,
166b/3, 166b/5, 166b/7, 166b/9,
167a/1, 167a/7, 167b/1, 167b/7,
169a/2, 169b/6, 170b/3, 170b/9,
171a/5, 171b/3, 171b/5, 171b/7,
171b/8, 171b/9, 172a/1, 172a/2,
172a/3, 172a/4, 172a/5, 172a/6,
172a/7, 172b/7, 173a/6, 173b/2,
173b/9, 174a/3, 174a/6, 174b/3,
174b/6, 174b/8, 175a/1, 175a/2,
175a/6, 175a/9, 175b/1, 176b/7,
177b/6, 177b/8, 178a/3, 178a/5,
178a/5, 178b/2, 178b/9, 179a/1,
179a/3, 179a/9, 179b/2, 179b/5,
180a/6, 180a/8, 180b/3, 180b/9,
181a/4, 181a/8, 181b/5, 182a/4,

182a/5, 182b/7, 183a/3, 183b/2,
184a/3, 184a/7, 185b/3, 185b/7,
186a/1, 187a/7, 189a/3, 189b/1,
189b/2, 189b/3, 189b/9, 190a/1,
190a/7, 190b/6, 191a/1, 191a/3,
191a/4, 191a/7, 191a/9, 191b/2,
191b/3, 191b/5, 192a/3, 192a/8,
192b/2, 193a/3, 193a/9, 193b/5,
195a/4, 196a/9, 200b/9

[=139]

egerçi [< Fa.] **1.** her ne kadar:162b/7; **2.**
eğer: 180a/9
e. 162b/7, 166a/9, 177a/8, 180a/9,
181a/1

[=5]

egil- vücudun belden yukarısını aşağı
doğru eğmek
e.-e 157b/2

[=1]

ehl [< Ar.] bir işin ustası, erbabı olan
kimse
e.+inüñ 185a/6

[=1]

ekinlik ekili yer

e. 185b/5

[=1]

eksük

eksük ol- tamam olmamak, noksan
olmak
e. 163b/1, 179b/5, 182a/4

[=3]

el el

ele gir- elde etmek, ele geçmek:
191b/4

e. 197b/4
e.+e 191b/4
e.+i 156a/5, 156b/4, 179a/1
e.+in 155b/5, 155b/7, 155b/8,
156a/2, 156a/4, 156a/4, 156a/8,
156b/1, 156b/2, 156b/8, 157a/9,
158a/1, 167b/3, 169a/5, 169a/6,
187b/4, 187b/5, 187b/6, 188a/1,
188a/2, 196b/5, 197a/4, 199a/6,
200a/1, 200a/7
e.+ine 156b/3, 190b/5
e.+inüñ 156b/6
e.+iyle 165b/1
e.+leri 156a/9, 156b/3
e.+lerin 156b/2
e.+üñ 155b/1
[=38]
elbette [< Ar.] mutlaka, muhakkak
e. 185b/7
[=1]
el-Faşlü'l-Ĥāmis [< Ar.] beşinci bölüm
e. 154b/6
[=1]
el-ĥāşılı [< Ar.] sözün kıyası, velhasıl
e. 173a/4
[=1]
emr-i ma'rûf [< Ar.] insanları iyi ve güzel
şeyleri yapmaya teşvik etme
e. 184a/2
[=1]
epsem
epsem dur- sessiz durmak, sessiz
kalmak: 157a/2

epsem ol- konuşmamak, sessiz
kalmak: 184a/8
e. 157a/2, 184a/8
[=2]
er (kadına göre) koca, evli erkek 191a/6
er âdem er kişi, erkek kimse: 162b/1
er oğlançuğ erkek çocuk: 193a/9
e. 162b/1, 162b/5, 162b/6, 162b/7,
163a/2, 163a/5, 163b/2, 163b/3,
163b/4, 163b/5, 164a/1, 164a/2,
164a/5, 164a/6, 164a/8, 164b/3,
164b/7, 164b/9, 165a/4, 165a/8,
165b/1, 165b/3, 165b/4, 182a/3,
191a/6, 192a/4, 192b/3, 193a/9
e.+i 162b/7
e.+in 191a/5
[=30]
eren erkek
e.+ler 162b/5, 162b/9, 188a/7
[=3]
es- (rüzgâr) esmek
e.-üp 180a/7
[=1]
E'üzü [< Ar.] "Rahman ve rahim olan
Allah'ın adıyla" anlamına gelen
"Bismillahirrahmanirrahim" kast
edilerek kullanılan söz
E. 153b/4, 157a/6, 157a/7
[=3]
ev mesken, hane, ev
→ **ķara ev**
e.+de 166b/5
e.+ile 181b/3
e.+inde 170a/6

e.+ine 170b/8, 182b/9
e.+ler 185b/5
e.+lerinden 179b/5
[=7]
eveden tamamen, iyice
e. 157b/8, 158a/4
[=2]
evlā [< Ar.] daha uygun, daha iyi
e. 185a/3
[=1]
evlād [< Ar.] bir kimsenin kız veya erkek çocukları
e.+ısından 189b/7
[=1]
evvel [< Ar.] **1.** önce: 151a/8; **2.** başlangıç: 153b/5; **3.** ilk, birinci: 153b/9
e. 153b/9, 158a/1, 171b/5, 174b/1, 175a/7, 175a/9, 175b/3, 175b/4, 187b/4, 188b/8, 197a/7
e.+den 151a/8
e.+inde 153b/5, 157a/7, 169a/4
e.+inden 151b/3
[=16]
evvelki önceki
e. 151a/1, 168a/8
[=2]
eyer
eyer kaşı eyerin ön ve arkasındaki çıkıntılı kısım
e. 165a/4
[=1]
eyit- söylemek, demek; bk. **eyt-**
e.-di 184a/9, 184a/9

e.-e (eyde) 156b/8, 161a/4, 178a/7, 188a/6, 188a/9, 188b/3
e.-e (eyide) 187b/5, 187b/9
e.-mek 161a/4, 168b/7
e.-mese 169b/1, 169b/2
e.-meve 188a/5
e.-miş 152a/2, 152b/4, 179b/9, 181b/5, 183a/5, 192b/1
e.-mişdür 194a/8, 194b/4
e.-se 159a/8, 168b/6
e.-ür (eydür) 151a/7, 153a/5, 153a/7, 153a/8, 154a/4, 154a/6, 154a/8, 154b/9, 158b/9, 160a/6, 161a/1, 161a/2, 161a/4, 161b/1, 161b/4, 161b/5, 161b/8, 167b/9, 170a/3, 170a/8, 171a/9, 176a/2, 181b/8, 182a/6, 183a/7, 183b/4, 184a/5, 184a/8, 184b/3, 185a/5, 185a/7, 185a/9, 186a/2, 186a/3, 186b/1, 186b/3, 189a/9, 189b/4, 189b/8, 190a/3, 190a/4, 191b/7, 193b/9
e.-ürimişdür (eydürimişdür) 177b/3
[=69]
eyle öyle
e. 186a/7
[=1]
eyle- yapmak, etmek
→ **imām eyle-, kaşd eyle-, kažā eyle-, murdār eyle-, niyyet eyle-, rukū^c eyle-, secde eyle-, vaşiyet eyle-, yēr eyle-, yol eyle-**
e.-mek 162a/9
e.-memek 168b/1, 168b/2
e.-mese 159b/7, 168b/2

e.-meye 168a/9, 170b/8
e.-mez 160b/2
e.-rise 170b/9
e.-se 179a/8, 180b/1
e.-ye 170a/7, 178a/6, 181a/1
[=14]
eyt- söylemek, demek; bk. **eyit-**
→ **fıkh eyt-**
e.-di 159b/2
e.-megi 185a/1
e.-miş 178b/5, 180a/3, 182a/8,
194a/2
[=6]
ezberle- bir şeyi akılda tutmak, hıfz etmek
e.-düm 194b/6
[=1]
ezil- karıştırılıp sulandırılarak eritilmek
e.-miş 192a/1
[=1]
él şehir, memleket
é.+ine 181a/4
[=1]
élet- götürmek, eriştirmek
é.-e (élede) 156a/4, 156b/1, 187b/6,
188a/1
é.-e (élte) 156a/2
[=5]
én- öne doğru gelmek, eğilmek
→ **secdeye én-**
é.-e 159b/4
é.-erken 158a/1
é.-se 167b/7
[=3]
éndür- aşağı doğru bırakmak, eğmek

é.-meye 157b/3
[=1]
ér- yetişmek, erişmek
é.-se 167b/5
[=1]
ériş- **1.** yetişmek: 151a/2; **2.** ulaşmak:
174b/4
é.-en 167b/3
é.-medi 151a/2
é.-medügi 164a/7, 164a/9
é.-memiş 164a/7
é.-miş 167b/2, 183b/4
é.-se 167b/1
é.-ürse 174b/4
[=9]
érte
érte namāzı sabah namazı
é. 166a/1, 166b/7, 166b/8, 166b/8,
173a/6, 173b/2, 173b/9, 175a/1,
175a/7, 175a/9, 175b/3, 175b/4,
188a/8, 195a/7, 197b/4
[=15]
éşit- **1.** duymak: 177a/8; **3.** dinlemek,
isteyerek duymak: 183b/6
é.-icek (éşidicek) 184b/6, 184b/7
é.-medilerse (éşidmedilerse) 177a/8
é.-meye 184a/8
é.-miş 183b/6
é.-üp (éşidüp) 176b/5
é.-ürlerise (éşidürlerise) 185b/7
[=7]
ét- yapmak, etmek, bırakmak
→ ‘**ahd ét-, āzād ét-, bellü ét-,
cimā’ ét-, du‘ā ét-, fāsīd ét-, gūsl ét-**

, **hüküm** ét-, **işāret** ét-, **i'tikād** ét-,
kehellik ét-, **kıyās** ét-, **qurbān** ét-,
lağv ét-, **mekrūh** ét-, **muḫāla'a** ét-,
namāz ét-, **naṣīḫat** ét-, **niyyet** ét-,
rivāyet ét-, **rukūc** ét-, **secde** ét-,
secde-yi sehv ét-, **sehv** ét-, **şulḫ** ét-,
şübhe ét-, **tamām** ét-, **tekbīr** ét-,
terk ét-, **tevbe** ét-, **yaqınlıq** ét-,
zārılıq ét-, **zinā** ét-

è. 155b/3, 155b/4, 155b/5

è.-di mi 172a/3

è.-dise 151a/3, 181b/1

è.-dügi 151a/1, 159b/9, 160a/1,
172a/8

è.-dügin 176a/4

è.-dükden 156a/1

è.-dükleri 200b/3

è.-düm 155a/2, 155a/3, 155a/4,
155a/6, 187a/8, 187b/2

è.-e (ède) 151a/5, 152a/1, 152b/3,
166a/7, 172a/9, 172b/7, 173a/4,
173a/8, 173b/1, 173b/6, 177b/9,
178a/4, 194b/2, 196b/5, 197b/3,
197b/4

è.-eler (édeler) 189a/7

è.-eni (èdeni) 176b/9

è.-enleri (èdenleri) 154b/3, 154b/3

è.-er (èder) 163b/8, 178b/9, 184b/4

è.-erise (èderise) 153a/7, 192b/2

è.-erken (èderken) 197b/2

è.-erler (èderler) 177a/7

è.-erse (èderse) 158a/6

è.-erüz (èderüz) 176b/5

è.-icek (édicek) 151b/6, 153a/6,
168b/3, 177b/7

è.-ince (édince) 177a/6

è.-medi mi 172a/3

è.-medin 181a/5

è.-medise (édmedise) 165a/7

è.-mege 155a/7

è.-megi (édmegi) 185a/2

è.-megil 153b/2

è.-mek 151a/4, 153a/4, 153a/4,
153a/8, 153b/1, 153b/6, 153b/8,
154a/3, 154a/5, 154b/7, 169a/4,
170a/6, 173b/8, 176a/4, 177b/5,
192b/1, 197a/1, 197a/6

è.-mek (édmek) 174a/5

è.-mekde 181a/8

è.-mekiçün 177b/6, 178a/1, 178a/2

è.-memek 168b/3, 168b/5

è.-mese 151a/4, 153b/7

è.-mese (édmese) 159a/5

è.-mesün 181b/2

è.-meye 173b/4

è.-meyicek 160b/8

è.-meyüp dururlar 194a/9

è.-mez 184b/5

è.-mezise 168a/3

è.-miş 152b/1

è.-mişler 153b/9

è.-mişlerdür 178b/7

è.-se 151a/5, 153b/8, 159a/3, 160b/9,
168b/1, 168b/4, 168b/9, 169b/7,
169b/8, 171b/4, 181a/3, 181a/6,
181b/4, 182b/8, 184a/4

é.-se (édse) 165a/7, 165b/1, 171b/2,
172a/9, 183a/1, 183a/1

é.-seler 181b/7, 181b/8

é.-sün 181b/2

é.-üp (édiip) 152a/9, 155b/1, 159a/6,
166b/3, 176a/1, 176b/5, 177a/5,
192b/1, 197a/5, 200a/9

[=130]

év- acele etmek

é.-üp 196a/9

[=1]

farz [< Ar.] **1.** namazda yapılması şart olan
gereklilikler: 154b/1; **2.** namazda
terk edilmesine izin verilmeyen
rekâtlar: 161a/5; **3.** İslam dininde
emredilen yükümlülükler: 176a/8;
bk. **farza**

farz namâzı kılınması şart olan,
vaktinde kılınmadığı takdirde kaza
edilmesi gereken namazlar: 155a/3

f. 155a/3, 155b/2, 165b/5, 166a/1,
167a/2, 167a/8, 169b/4, 188a/7,
189a/1, 189a/3

f.+a 155b/3

f.+dan 167a/5, 167a/6

f.+dur 160a/1, 189a/2, 200b/8

f.+ı 160a/1, 161a/7, 166b/6

f.+ın 161a/5, 161b/2, 161b/6, 161b/7

f.+ları 176a/8

f.+ların 154b/1

[=24]

farz-ı kifâye [< Ar.] İslam dininde
yapılması şart olan fakat yapmakla
yükümlü kişilerden biri tarafından

yapılsa diğerlerinden sorumluluğun
kalktığı işler

f.+dür 189a/1

[=1]

farza [< Ar.] namazda terk edilmesine izin
verilmeyen rekâtlar; bk. **farz**

f.+sı 167a/8, 167a/8

f.+sın 187a/3

[=3]

faşıl [< Ar.] bölüm, kısım; bk. **faşıl**

f.+da 171a/8, 179a/6, 181b/9

[=3]

fâsid [< Ar.] bozulmuş, hükmü kalmamış

fâsid ét- (namazı) bozmak: 154b/2

fâsid ol- (namaz) bozulmak: 151b/8

f. 151b/8, 151b/9, 152a/3, 152a/4,
152b/2, 152b/5, 152b/6, 152b/8,
154b/2, 159b/9, 163a/4, 163b/8,
164a/1, 164b/1, 164b/3, 170a/1,
170a/3, 174a/2, 174b/7, 174b/9
[=20]

faşıl [< Ar.] bölüm, kısım; bk. **faşıl**

f. 181b/9

f.+da 188b/7

[=2]

Faşlü's-Sâbi^c [< Ar.] yedinci bölüm

F. 171a/7

[=1]

Faşlü'ş-Şâmin [< Ar.] sekizinci bölüm

F. 179a/5-6

[=1]

Faşlü't-Tâsi^c [< Ar.] dokuzuncu bölüm

F. 188b/6-7

[=1]

Fātiha [< Ar.] Kur'an-ı Kerim'in ilk suresinin adı

F. 153a/2, 153a/5, 154a/2, 157a/5, 157a/8, 169a/7, 187b/8

F.+dan 169a/7

F.+nuş 153a/3

[=9]

fetevā [< Ar.] bir konu hakkında müftü tarafından verilen şeri hüküm

f. 188b/3

[=1]

fevt [< Ar.]

fevt ol- yok olmak

f. 166b/3

[=1]

fıkh [< Ar.] İslamiyetin ameli hükümlerini şeri delilleriyle açıklayan ilim; bk.

fıkh

fıkh eyt- fıkıh söylemek, fıkıh üzerine konuşmak: 185a/1

f. 184a/3, 184a/5, 185a/1

[=3]

fıkh [< Ar.] İslamiyetin ameli hükümlerini şeri delilleriyle açıklayan ilim; bk.

fıkh

fıkh oku- fıkıh okumak, fıkıhla ilgili kitaplar okumak

f. 159a/9

[=1]

fidye [< Ar.] yaşlılık, hastalık, gebelik gibi sebeplerle yerine getirilemeyen ibadetler (namaz, oruç) için ihtiyacı olan birine ödenen bedel

f. 178a/8, 178a/9

[=2]

fiṭre [< Ar.] zengin sayılan müslümanların

Ramazan ayı sonunda, bayram öncesinde fakirlere vermeleri gereken sadaka

f. 188b/4

f.+yi 200b/2

[=2]

gāh [< Fa.] zaman, vakit

g. 200a/7

[=1]

geç- 1. yönelmek, uzanmak: 156a/9; 2. bir

yandan girip diğer yandan çıkmak: 158a/4; 3. bir şeyi aşmak, geride bırakmak: 158b/2; 4. kabul olmak, hükmü olmak: 159a/3; 5. bir yere uğramak: 171a/1; 6. akmak: 186a/6;

7. cereyan etmek, vuku bulmak, gerçekleşmek: 185a/6

g.-dükçe 171a/1

g.-e 158a/4, 185a/6, 185b/3, 186a/6

g.-erise 158b/2, 158b/3

g.-mek 160a/9

g.-mese 175a/6

g.-meye 156a/9, 186a/7

g.-mez 159a/3, 159b/1

g.-üp 174b/4

[=14]

gel- 1. geri dönmek: 151b/1; 2. ulaşmak,

varmak: 151b/2; 3. katılmak, iştirak etmek: 159b/1; 4. zihinde belirip dile dökülmek: 184a/2

→ 'aklı gel-, duru gel-, tūru gel-, yérine gel-

g.-e 151b/2, 151b/5, 172b/6, 173b/5,
185b/2

g.-esi 184a/2

g.-icek 178b/9

g.-ince 151b/1, 160a/4

g.-ip 159b/2, 161a/6, 161a/8, 162b/1,
162b/2, 162b/5, 162b/5, 185b/6,
185b/7, 186a/1

g.-mese 159b/1, 170b/4

g.-mez 167b/5

g.-mezise 159b/3

g.-se 160a/2, 161a/1, 162b/9, 165b/1,
166b/6, 182b/8, 183a/1, 183a/6,
191b/7

g.-üp 162b/4, 182a/5

[=34]

gemi gemi

g.+de 181b/9

[=1]

gemicük küçük gemi, gemicik

g.+ler 160b/6

[=1]

gemisüz gemisiz

g. 186a/7

[=1]

geñez kolay

g. 154b/4

[=1]

gerek 1. yapılması şart olan: 151a/4; 2.

lazım: 158b/5; 3. fiile eklenen {-sA}

zarf fiil ekiyle birlikte gereklilik

bildirir: 165a/4

gerekse ... gerekse gerek ... gerek:

155b/2

g. 151a/4, 151b/8, 152a/9, 152b/1,

153a/4, 153a/8, 153b/1, 153b/6,

153b/8, 154a/3, 154a/5, 154b/4,

154b/5, 155b/8, 157a/6, 157a/7,

158b/1, 158b/5, 158b/6, 162b/4,

162b/5, 163a/8, 163b/4, 164b/6,

164b/8, 165a/4, 165a/7, 167b/4,

167b/9, 168a/2, 168a/3, 168a/5,

168a/6, 168a/7, 168a/9, 168b/1,

168b/2, 168b/3, 168b/5, 169a/4,

173a/6, 174a/2, 174b/1, 174b/2,

174b/2, 175a/5, 175a/7, 175a/8,

175a/8, 177a/5, 179a/3, 180b/3,

181a/3, 181a/4, 182b/5, 184a/2,

185b/8, 187a/7, 187b/3, 188b/8,

190b/6, 197a/3, 200b/7

g.+dür 170a/6

g.+se 155b/2, 155b/3, 155b/4,

167a/4, 167a/5, 175b/2, 175b/3,

175b/4, 181b/1, 181b/2, 185b/8,

186b/2, 186b/2, 194b/3

[=78]

getür- 1. gelmesini sağlamak: 160a/5; 2.

aktarmak: 186b/7

→ **îmān getür-**, **ķāmet getür-**,

şalavāt getür-, **tekbīr getür-**

g.-dügün 177a/8

g.-dükleri 169b/4

g.-e 160a/5, 169b/5, 170b/5, 200a/6

g.-mek 175b/7

g.-memek 168a/7

g.-mese 153b/6, 168a/7, 169b/5

g.-meseler 166a/6

g.-meye 160a/7, 168b/8

g.-miş 186b/7
g.-se 165b/6
g.-seler 165b/9, 166b/4
[=18]

gey çok, pek
g. 185a/8
[=1]

gece gece, gece vakti
gece gündüz durmadan, devamlı olarak: 159a/9
g. 159a/9, 178b/8, 179b/8, 180b/8
g.+den 178b/6
[=5]

görü 1. yine, tekrar: 154a/1; 2. bir şeyin sonrası, devamı: 156a/6; 3. arkada bulunan, arka taraf: 158b/4
g. 154a/1, 156a/6, 158b/1, 158b/4, 158b/7, 159b/8, 161b/8, 162a/2, 163a/8, 164a/9, 165b/2, 165b/2, 167b/8, 172b/3, 172b/6, 173a/1, 173a/3, 174b/1, 175a/1, 175a/3, 178b/3, 187b/1, 189a/3, 189a/5, 191b/5, 199b/3, 199b/8
[=27]

gây- giymek
g.-e 156b/3
[=1]

gibi 1. ... ve benzerleri: 153b/4; 2. benzer, benzeyen: 156b/3
g. 153b/4, 153b/4, 153b/4, 156b/3, 166a/2, 178a/3, 182b/2, 191b/1, 192a/1, 192a/2
[=10]

gider- uzaklaştırmak, çıkarmak

g.-eler 191a/9
g.-medin 158a/6
[=2]

gir- 1. dışarıdan içeriye dâhil olmak: 161b/6; 2. (topluluğa) katılmak, dâhil olmak: 163b/6
→ **ele gir-, vakti gir-**
g.-e 163b/6
g.-icek 182b/5
g.-se 161b/6, 170b/5, 181a/4, 191b/4
[=6]

git- 1. uzaklaşmak: 165b/2; 2. bulunduğu yerden ayrılmak: 169b/5; 3. bir yere doğru yönelmek, hareket etmek: 179a/8; 4. varmak, ulaşmak: 180a/7; 5. yol almak: 180a/9
g.-dügi 180a/7, 180b/2
g.-en (giden) 179a/6
g.-erse (giderse) 179b/7, 180a/6
g.-icek (gidicek) 180a/9
g.-mege 179a/8
g.-mek 170b/7, 185a/6
g.-mese 165b/2
g.-se 180a/8
g.-se (gidse) 169b/5
[=12]

göbek göbek
g.+i (göbegi) 156a/4
[=1]

göç- göç etmek
g.-üp 181b/3
[=1]

gögüs göğüs, sine
g.+i (gögsi) 156b/2

[=1]
gökçek güzel, hoş
g. 191b/9
[=1]
göl göl
g. 160b/1
[=1]
göm- ölüyü defnetmek
g.-*seler* 191b/6
[=1]
göñlek gömlek
g. 192a/7
g.+*dür* 192a/5
[=2]
göñül gönül
göñli dölen- birçok şey veya husustan birini seçmek, biri üzerinde durmak, karar kılmak: 174a/3
göñlin dölendür- huzur bulmak, rahatlamak, huzura kavuşmak: 155a/1
g.+*i* (*göñli*) 174a/3
g.+*in* (*göñlin*) 155a/1, 197b/2
g.+*indekin* (*göñlindekin*) 176a/5
[=4]
gör- 1. karşılaşmak: 161b/6; 2. farketmek: 162a/5; 3. bir şeyin olduğuna şahit olmak: 177a/7; 4. görür olmak: 182a/3
→ **câyiz gör-**
g.-*di* 162a/5, 185a/2
g.-*e* 166b/7
g.-*ene* 182a/3
g.-*se* 161b/6, 166b/6

g.-*seler* 177a/7
[=7]
görin- gözükmek
g.-*icek* 156b/6
g.-*meye* 156b/3
g.-*se* 156b/7
g.-*ürse* 156b/4
[=4]
göster- görülmesine sebep olmak
g.-*meye* 156b/5
[=1]
gövde insan bedeni, vücut
g.+*si* 190b/8
[=1]
göz göz
gözi karar- görüşü bulanmak, baygınlık geçirir gibi olmak: 177b/2
g.+*i* 177b/2, 182a/3
[=2]
güç takat, mecal, enerji
g. 178a/6
g.+*i* (*güci*) 177b/1, 177b/1, 177b/8, 179a/5
[=5]
gül [< Fa.] gül
g. 192a/1, 192a/1
[=2]
gümiş gümüş
g. 200b/9
[=1]
gün 1. gündüz: 178b/6; 2. 24 saatlik zaman, gün: 180a/1
→ ‘arefe günü, bayrām günü

g. 178b/6, 178b/8, 180a/1, 180a/1,
180b/8, 181a/3, 181a/6, 181a/9,
181b/3, 181b/5, 181b/7, 181b/8
g.+de 170b/9, 180a/2, 180a/8,
180a/9, 196b/6
g.+inüñ 188a/8, 188a/8
g.+ler 180a/4
g.+lerde 180a/1
g.+lerinde 169b/3
g.+üñ 188b/2
[=23]

günāhkār [< Fa.] günah işleyen kimse
g. 159a/5, 189a/4
[=2]

gündüz gündüz
g. 159a/9, 179b/8
[=2]

günlük ... gün sürecek olan
g. 179a/8, 179b/7, 180a/2, 180a/5,
180a/6, 180b/1
[=6]

güy- beklemek
g.-e 160a/3
[=1]

ġazā [< Ar.] cihat
ġ.+ya 196b/9
[=1]

ġusl [< Ar.]
ġusl èt- gusül abdesti almak
ġ. 182b/8, 183a/1
[=2]

hac [< Ar.] İslam'ın beş şartından biri olan
Kâbe'yi ziyaret ibadeti
h. 196b/8

[=1]

hācet [< Ar.] gerekli olma, lüzum
hācet dile- Allah'tan istekte
bulunmak: 197a/5
h. 155a/5, 171b/7, 200a/9
h.+in 197a/5
[=4]

hācī [< Ar.]
hācīlar bayrāmı Kurban Bayramı
h.+lar 188a/4, 188a/6, 200b/2
[=3]

had [< Ar.] **1.** sınır, uç: 185b/2; **2.** şeri
ceza: 176b/8
h.+i (haddi) 176b/8
h.+ler 185b/2
[=2]

Hāherzāde Hanefi mezhebi fıkıhçılarından
H. 190a/3-4
[=1]

hāk [< Ar.] doğru, gerçek
Hāk Te'ālā yüce Allah: 184b/5
h. 176a/7, 184b/5, 197b/2, 200a/8
[=4]

hākīkat [< Ar.] gerçek, asıl
h.+de 176b/7
[=1]

halk [< Ar.] insan topluluğu
h.+uñ 160a/7
[=1]

hams [< Ar.] beş
h.+üñ 200b/5
[=1]

hanīfī [< Ar.] Hanefi mezhebine mensup
olan kimse

<i>h. +lerüz</i> 177a/1	h̄azır ol- hazır durumda bulunmak:
[=1]	183a/9
h̄arāc [< Ar.]	<i>h.</i> 160b/9, 183a/9, 189b/1, 189b/2,
h̄arāc al- müslüman olmayan	189b/3, 189b/9, 190a/2
tebaadan vergi almak	[=7]
<i>h. +uḡ</i> 200b/6	h̄azret [< Ar] yüce kabul edilen kimseleri
[=1]	yüceltme amacıyla kullanılan unvan
h̄arām [< Ar.] dinî bakımdan yasak olan	<i>h. +i</i> 176b/1, 176b/3, 196b/5
<i>h. +dur</i> 183b/8, 183b/9, 184a/1	<i>h. +in</i> 197a/7
[=3]	<i>h. +inde</i> 154b/8, 175b/5
h̄āşıl [< Ar.]	<i>h. +inden</i> 200a/8
h̄āşıl ol- ortaya çıkmak	<i>h. +ine</i> 197b/2
<i>h.</i> 159a/9	<i>h. +inüḡ</i> 194b/4
[=1]	[=9]
h̄aşır [< Ar.] taban örtüsü, kilim	h̄elāl [< Ar.] dinin yasaklamadığı şey
<i>h.</i> 170b/3, 170b/7	<i>h.</i> 158b/6
[=2]	[=1]
h̄asta [< Fa.]	her [< Fa.] her
h̄asta ol- sağlığı yerinde olmamak	her bir tek tek, ayrı ayrı: 187b/5
<i>h.</i> 177a/9	<i>h.</i> 155b/7, 157a/7, 159a/2, 170a/6,
[=1]	171a/1, 176b/3, 183b/8, 185a/3,
h̄astalık hastalık	187b/5, 187b/9, 195a/5, 196b/6,
<i>h. +ı (h̄astalığı)</i> 177b/4	197a/4, 200a/7, 200b/7
[=1]	[=15]
h̄aṭīb [< Ar.] hutbe okumakla görevli	h̄eç [< Fa.] hiç
kimse	h̄eç biri hiçbir: 189a/3-4
<i>h.</i> 184a/9	<i>h.</i> 168b/6, 183a/5, 189a/3
[=1]	[=3]
h̄atm [< Ar.]	h̄ışım [< Ar.] akraba
h̄atm olun- ezberlenmek	<i>h.</i> 158b/6
<i>h.</i> 194a/2	<i>h. +ı (h̄ışımı)</i> 162b/7
[=1]	[=2]
h̄azır [< Ar.] bir işi yapmak için gereken	h̄ilāf [< Ar.] zıtlık
her şeyi tamamlamış olan	<i>h.</i> 186b/6

[=1]
h̄isāb [< Ar.] kadar, kadarınca, hesabınca
h̄isāb ol- hesaplanmak: 179b/9
h. 179b/9
h.+ınca 180a/7
[=2]
h̄isāblan- hesabı yapılmak, hesaplanmak
h.-a 180a/3, 180a/5, 180a/6
h.-maya 180a/1
[=4]
Hulāṣa fıkıh eseri
H. 158b/9
H.+da 151a/7, 154a/4, 154a/8,
167b/9, 182a/6, 186b/3, 189b/4
H.+dağı 153a/1
[=9]
h̄uṭbe [< Ar.] Cuma namazlarından önce,
bayram namazlarından sonra hatibin
yaptığı dinî konuşma
→ **bayrām h̄uṭbesi, cum‘a h̄uṭbesi**
h. 182a/7, 182a/7, 182a/9, 182b/4,
182b/6, 182b/9, 183a/3, 183a/9,
183b/2, 183b/6, 183b/8, 183b/9,
184a/1, 184a/3, 184a/7, 184b/3,
185a/1, 185a/2, 185a/3, 187a/6,
187a/9
h.+de 182b/2, 184b/1
h.+si 182b/2, 184b/2
h.+sinde 188b/4, 188b/5
h.+ye 183a/9, 183b/4
h.+yi 182b/7, 183a/2, 183a/5
[=32]
h̄uzūr [< Ar.] rahatlık
h.+ı 177b/3

[=1]
hücre [< Ar.] oda
h. 170b/2
[=1]
h̄ükm [< Ar.] **1.** emir, buyruk: 170a/4; **2.**
yargı: 185b/3
h̄ükm ét- bir konu hakkında kanaate
varmak: 176b/5
h̄ükminde ol- ... durumunda olmak,
sayılmak, hükmü yerine geçmek:
170a/8
h̄ükmine ol- ... durumunda olmak,
sayılmak, hükmü yerine geçmek:
186a/8
h. 176b/5, 177a/7
h.+ile 183a/4
h.+in 170a/4, 188b/7
h.+inde 170a/8, 170b/1
h.+indedür 170a/9
h.+ine 186a/8
h.+inünj 185b/3
[=10]
ılık ılık, ılıkça
ı. 190b/6
[=1]
ırak uzak
ı. 184b/1
[=1]
ıraklık uzaklık
ı.+ı (ıraklığı) 179b/2, 185b/8
[=2]
ırmak ırmak
ı. 160b/2, 160b/6, 186a/6, 186b/8
[=4]

ışmarla- tembih etmek, yapılması gerekeni

söylemek

i.-mıſiken 176b/2

[=1]

i- cevher fiili

i.-se 155a/2, 157a/3

[=2]

‘ibādet [< Ar.] bir dinin buyruklarını

yerine getirme

‘*i.* 175b/6, 175b/8, 177a/6, 178b/3

‘*i.+dür* 184b/9

‘*i.+lerüñ* 175b/7

[=6]

İbn-i Şüca‘ Hanefi mezhebi

fıkıhçılarından

İ. 185a/7

[=1]

iç 1. oyuk cisimlerin boşluğu: 156b/2; **2.**

bir şeyin sınırları arasında kalan

kısım: 170b/2; **3.** mide, bağırsak,

karın: 191a/1; **4.** orta: 192a/2

içinde kendisinden önce gelen

sözcüğe bulunma hâli göreviyle

bağlanır: 151a/9

i.+inde 151a/9, 170b/2, 170b/3,

171a/3, 172a/3, 191a/1

i.+indeki 169b/1

i.+inden 170b/8

i.+ine 156b/2, 192a/2

[=10]

iç- içmek

→ **and iç-**

i.-ecek 181b/6

i.-mek 184a/1

i.-se 167b/4

[=3]

içün 1. -den dolayı: 152b/7; **2.** karşılık

olarak, karşılığında: 178a/8; **3.**

amacıyla, maksadıyla: 180a/4; **4.**

adına: 189a/7

i. 175b/8, 178a/8, 178a/9, 194b/2

i. (anuñçün) 176a/2, 189a/7

i.+dür 164b/4, 180a/4

i.+dür (anuñçündür) 152b/7

[=9]

ihtimāl [< Ar.] olasılık, olabilirlik,

mümkün olma

i. 172b/3, 177a/3

i.+ce 173a/4

[=3]

iki iki

i. 154a/2, 156a/2, 157a/9, 157b/1,

159a/8, 162b/9, 163a/1, 163a/2,

163a/3, 163a/3, 166a/5, 166b/4,

172b/1, 172b/8, 172b/9, 173a/7,

173b/2, 174a/1, 179a/1, 180b/3,

180b/5, 181a/1, 182a/7, 186a/3,

186a/5, 186a/7, 186a/9, 186b/5,

186b/7, 187a/5, 187b/1, 187b/1,

187b/3, 192a/5

i.+si 164b/8

i.+sin 157b/8

i.+siyiçün 151a/6

[=37]

ikileyin ikinciye, ikinci defa

i. 151b/8, 167b/8, 170a/2, 172a/7,

174a/2, 183a/2, 191a/4

[=7]

ikinci ikinci

i. 154a/1, 163b/8, 173a/9, 173b/8,
187b/8
[=5]

ikindü

ikindü namāzı ikindi namazı
i. 188b/2
[=1]

ilā hāzā [< Ar.] bununla birlikte

i. 162a/4
[=1]

ilerü öne doğru

i. 158b/2, 158b/3, 158b/7, 158b/8
[=4]

illā [< Ar.] ancak

i. 154b/9, 171a/6, 184a/2
[=3]

‘ilm-i dīn [< Ar.] din ilmi

i. 185a/1
[=1]

imām [<Ar.] cemaatle kılınan namazlarda kendisine uyulan kimse

imām eyle- birisini cemaatin başına imam kılmak: 162a/8-9

i. 151b/1, 151b/4, 152a/4, 152b/7,
157a/3, 158b/1, 158b/2, 158b/3,
158b/4, 158b/8, 159b/3, 159b/5,
159b/7, 160a/1, 160a/4, 160a/9,
160b/7, 161a/2, 161b/7, 162a/1,
162a/6, 162a/8, 164a/8, 165a/6,
166b/6, 166b/7, 166b/8, 167a/1,
167a/1, 167a/7, 167b/2, 167b/7,
168a/1, 168a/3, 168a/4, 168a/5,
168a/6, 168a/7, 168a/9, 168b/1,

168b/3, 168b/4, 168b/5, 169a/1,
169a/5, 169a/6, 169a/9, 169b/5,
169b/6, 169b/8, 187a/2, 187a/6,
187a/9, 189b/5, 189b/9

i.+a 151a/8, 151a/8, 151b/5, 151b/5,
152a/8, 152b/1, 152b/4, 152b/6,
152b/9, 157a/2, 161b/7, 164a/4,
164a/9, 164b/2, 164b/4, 165a/9,
165b/7, 166a/2, 166a/4, 166a/7,
166a/9, 166b/5, 166b/9, 167a/1,
167a/2, 167a/9, 167b/1, 167b/6,
169b/7, 170a/3

i.+dan 152a/2, 167b/7, 184a/7

i.+ı 159a/7, 161a/7, 189b/2, 189b/3,
189b/6, 190a/1, 190a/1

i.+ıla 151a/4, 151b/6, 151b/7,
161a/7, 161a/9, 161b/1, 161b/2,
161b/3, 161b/4, 161b/5, 165b/7,
187b/1, 187b/2

i.+ına 159b/5

i.+ından 189b/8

i.+ınıu 159a/6

i.+ları 162b/1

i.+u 158b/5

[=114]

İmām Ebī Yūsuf Hanefi mezhebinin ilk fakihlerinden; bk. **Ebī Yūsuf, Ebū Yūsuf, İmām-ı Ebī Yūsuf**

İ. 169a/8

İ.+dan 153b/8-9

[=2]

imāmetlik imamlık

i.+ine (*imāmetliğine*) 160b/7,
160b/9, 165a/6

[=3]
İmām-ı Ebî Ḥanīfe Hanefi mezhebinin kurucusu; bk. **Ebū Ḥanīfe, İmām-ı Ebū Ḥanīfe, İmām-ı Ḥanīfe**
İ. 186a/2-3, 188a/9-188b/1, 189b/5
İ.+nüñ 156b/5
[=4]
İmām-ı Ebî Yūsuf Hanefi mezhebinin ilk fakihlerinden; bk. **Ebî Yūsuf, Ebū Yūsuf, İmām Ebî Yūsuf**
İ. 160b/3, 181b/4, 186a/4-5, 186b/6, 186b/8, 189b/7
[=6]
İmām-ı Ebū Ḥanīfe Hanefi mezhebinin kurucusu; bk. **Ebū Ḥanīfe, İmām-ı Ebî Ḥanīfe, İmām-ı Ḥanīfe**
İ. 190a/5
[=1]
İmām-ı Ebū'l-Leyṣ Hanefi mezhebinin fıkıh ve tefsircisi
İ. 170a/8
[=1]
İmām-ı Ḥanīfe Hanefi mezhebinin kurucusu; bk. **Ebū Ḥanīfe, İmām-ı Ebî Ḥanīfe, İmām-ı Ebū Ḥanīfe**
İ. 186b/3-4
[=1]
İmām-ı Muḥammed Hanefi mezhebinin fıkıhçılarından; bk. **İmām Muḥammed, Muḥammed**
İ. 169a/8, 186a/8-9, 186b/4, 186b/7, 191b/7
[=5]

İmām-ı Seraḥsî Hanefi mezhebinin en büyük fıkıh âlimlerinden
İ. 183b/3-4, 185a/9
[=2]
İmām Muḥammed Hanefi mezhebinin fıkıhçılarından; bk. **İmām-ı Muḥammed, Muḥammed**
İ. 160b/4, 190a/4-5, 191b/7
[=3]
İmān [< Ar.] Allah'a inanma, dinî inanç
İmān getür- Allah'a inanmak, iman etmek: 175b/6-7
İ. 175b/6, 177a/8
İ.+dan 175b/7
İ.+ı 177a/3
[=4]
İmāret [< Ar.] misafirhane
İ.+inden 179a/8, 180b/2
[=2]
imren- istemek
i.-meye 163b/6
i.-mez 163b/7
i.-miş 163b/5
i.-ürlerdi 163b/8
[=4]
incik bacağı diz kapağından topuğa kadar olan kısmı
i.+edür (incigedür) 158b/7
[=1]
issi
issi ol- sahip olmak
i. 171a/7
[=1]
iste- arzu etmek

<i>i.-yicek</i> 177b/5 [=1]	<i>ķ.</i> 155a/5, 168a/1, 168a/2, 171a/8, 171b/7, 172a/6, 172a/7, 191a/1, 192a/9 [=9]
iş çalışma, amel <i>i.</i> 171a/4 <i>i.+i</i> 185a/6 [=2]	ķaçan ne zaman, ne vakit <i>ķ.</i> 152a/4, 154b/1, 155a/8, 158b/9, 161b/1, 162b/8, 170b/5, 171a/9, 180b/1, 181a/2, 189a/5 [=11]
işâret [< Ar.] işâret ôt- eliyle göstermek <i>i.</i> 165b/1 [=1]	ķadar [< Ar.] 1. ölçüde, miktarda, derecede: 153a/7; 2. büyüklüğünde, genişliğinde: 160b/5; 3. aşağı yukarı, yaklaşık: 192a/6 <i>ķ.</i> 153a/7, 157b/1, 158a/3, 160b/1, 160b/5, 161a/3, 162a/3, 168b/6, 168b/7, 177b/2, 178a/7, 178a/7, 178b/1, 185b/8, 192a/5, 192a/6, 199b/9 [=17]
işbu bu, işte bu <i>i.</i> 155a/4, 155a/7, 195a/8 [=3]	ķādī [< Ar.] davalara bakan memur, kadı <i>ķ.</i> 185b/2, 185b/3, 189b/2, 189b/2, 189b/9 [=5]
işle- yapmak <i>i.-megiledür</i> 176a/9 <i>i.-mek</i> 153b/1, 168a/3, 171a/4 <i>i.-memek</i> 168a/2 <i>i.-meyicek</i> 168a/1 <i>i.-se</i> 168a/4 <i>i.-yicek</i> 168a/4 [=8]	Ķāđī Ĥān Hanefi mezhebinin fıkıh âlimlerinden <i>Ķ.</i> 186b/5 [=1]
i'tibār [< Ar.] dikkate alma <i>i.</i> 158b/7 [=1]	kāfir [< Ar.] Allah'ın varlığını ve birliğini inkâr eden kimse kāfir ol- dinden çıkmak: 176a/1-2 <i>k.</i> 176a/1, 176b/4, 176b/8, 181a/4, 181a/5 <i>k.+lerden</i> 200b/6 [=6]
i'tikād [< Ar.] inanç i'tikād ôt- inanmak: 176a/4 <i>i.</i> 176a/4, 176a/4, 176a/6 <i>i.+ı</i> 176b/6, 177a/2, 177a/3 [=6]	
ķabîle [< Ar.] aynı soydan gelen topluluk <i>ķ.+nüñ</i> 190a/2 [=1]	
ķaç ne kadar, nice	

Kâfiye fıkıh âlimlerinden Hakim-i

Şehid'in eseri

K. 183a/5

[=1]

kâfūr [< Ar.] kâfur ağacından elde edilen güzel kokulu bir madde

k. 192a/3

[=1]

kağır- öksürmek, boğazını temizlemek

k.-ıp 170b/7

[=1]

kal- 1. (herhangi bir) miktarda bulunmak:

162a/3; 2. (bir şey) yapılamayıp

ertelenmek: 174a/5; 3. mevcut olmak

(genellikle olumsuz): 177b/3; 4.

birakılmak: 156a/6

k.-an 156a/6, 157a/8, 167a/9, 175a/3,

175a/6, 189a/5, 199b/3

k.-anın 161b/8, 162a/2

k.-anından 189a/3

k.-duğın 162a/3

k.-ıcağ 175a/4

k.-ıp turur 178a/7

k.-maya 177b/3

k.-mış 174a/5, 174a/8, 174a/9,

174b/3, 174b/9, 175b/1

k.-sa 175a/1, 175a/5

k.-ursa 180b/9

[=23]

qaldur- 1. yukarıya doğru hareket

ettirmek: 155b/1; 2. yükseltmek:

178a/4

k.-a 158a/3, 158a/4, 169a/6, 187b/6,

188a/1, 196b/5, 199a/6

k.-ıcağ 197b/5

k.-ırsa 178a/4

k.-madın 155b/8

k.-maya 157b/4, 188a/2

k.-up 155b/1, 155b/5, 155b/7,

169a/5, 197a/4, 200a/1, 200a/7

[=19]

qalı [< Fa.] halı

k. 170b/3

[=1]

qalk- doğrulmak

k.-a 157b/6

k.-ıcağ 157b/8

k.-sa 167b/8

[=3]

qāmet [< Ar.]

qāmet getir- namaza başlamak için ezan okumak: 165b/5-6

k. 165b/5, 165b/9, 166a/6, 166b/4, 170b/5

[=5]

qamu [< Soğd.] tüm, bütün

k. 194b/1, 197b/1

[=2]

qankı hangi

k. 154b/7, 173a/4, 179a/5

k.+sı 190a/9

[=4]

qapu kapı

k.+sın 170b/2

[=1]

qara

qara ev çadır

k. 181b/3

[=1]
ķarañulık karanlık
ķ. 159a/1
[=1]
ķarar-
→ **gözi ķarar-**
ķ.-a 177b/2
[=1]
ķaravaş köle
ķ. 191a/7
[=1]
ķarı yaşlı
ķ. 163b/7
[=1]
ķarıcuķ yaşlı kadın
ķ.+lar 162b/2
[=1]
ķarın karın
ķ.+ın (ķarın) 158a/4, 190b/9
[=2]
ķarış- katılmak
ķ.-mamaķ 162b/5
[=1]
ķaşd [< Ar.] istek, niyet
ķaşd eyle- niyet etmek: 180b/1
ķ. 180b/1
ķ.+ıla 176b/4
[=2]
ķaş
→ **eyer ķaşı**
ķ.+ı 165a/4
[=1]
ķat nezd, nazar
ķ.+ında 155b/7

ķ.+umda 185a/9
ķ.+umuzda 177a/1
[=3]
ķatı çok
ķatı ķatı çok çok: 188a/5
ķ. 156a/8, 158b/9, 159a/1, 159a/1,
178b/3, 188a/5, 188a/5, 188a/6,
188a/6, 188a/9, 188a/9
[=11]
ķavl [< Ar.] nazar
ķ.+ince 191b/4
ķ.+inde 184b/5
[=2]
ķavm [< Ar.] aynı soydan gelen, dil, töre
ve kültürleri ortak insan topluluğu
ķ. 185b/6
[=1]
ķavuşdur- bir şeyin iki ucunu üst üste
getirmek, birleştirmek
ķ.-ıcaķ 192a/7
[=1]
ķayna- (bir sıvı) fokurdamak
ķ.-rsa 190b/7
[=1]
ķayur- 1. mukayyet olmak: 170b/3; 2.
kaygılanmak, tasa etmek: 192a/3
ķ.-maz 170b/3, 192a/3
[=2]
ķazā [< Ar.] vaktinde kılınmayan namazı
sonradan yerine getirme
ķazā eyle- vaktinde kılınamayan
namazı sonradan kılmak, kazasını
yapmak: 181a/1

każā namāzı vaktinde kılınamayan namaz için sonradan kılınan namaz: 174b/2
każā kııl- vaktinde kılınamayan namazı sonradan kılmak: 155b/4-5
k. 155b/4, 174b/2, 174b/5, 174b/7, 181a/1
k.+sın 174a/7
k.+ya 174a/5, 174a/8, 174a/9, 174b/3, 174b/9, 175a/1, 175a/4, 175a/5, 175a/6, 175b/1, 176b/4, 180b/9
k.+yıla 174b/4
[=19]

keçi keçi
k. 158a/4
[=1]

kefen [< Ar.] İslam dininde ölünün gömülmeden önce sarıldığı bez, kefen bezi
k. 191a/2, 192a/4
k.+i 192a/4
k.+in 191a/9
k.+ine 191a/2
[=5]

kefenle- ölüyü kefene sarmak
k.-düklerinden 191a/8
[=1]

kehellik
kehellik ét- tembellik etmek
k. 175b/9, 176b/5
[=2]

kendü kendi

k. 151a/5, 157a/3, 158b/5, 158b/5, 159a/5, 162b/7, 162b/7, 166b/7, 166b/9, 170b/4, 171a/4, 178b/3, 183b/5
k.+nüñ 197a/9
k.+yiçün 194b/1
[=15]

kerre [< Ar.] defa, kez
k. 191a/1, 196a/8, 196a/8
[=3]

kesük kesilmiş
k. 179a/1
[=1]

kez defa, kere
k. 154a/2, 157b/5, 157b/5, 158a/7, 158a/7, 170b/9, 171a/1, 171b/7, 187b/9, 190b/3, 190b/5, 195a/5, 196a/7, 196b/1, 196b/6, 199a/1, 199a/1, 200a/5
k.+den 191a/4
[=19]

kıble [< Ar.] Kâbe'nin bulunduğu yön
k.+den 158a/9, 178a/1
k.+din 177b/9
k.+ye 179a/4
[=4]

kııl- namaz kılmak
→ **başına kııl-, cum'a kııl-, namāz kııl-, każā kııl-**
k.-a 151b/2, 161b/7, 162a/6, 163b/6, 166a/3, 166b/5, 166b/9, 170a/2, 170b/5, 171a/1, 172a/1, 172a/7, 172b/2, 172b/2, 172b/6, 172b/9, 173a/3, 173b/1, 177b/4, 177b/8,

179a/5, 180b/6, 186a/8, 190a/2,
190a/8, 190a/9
ķ.-acaķ 170a/7, 179b/1, 191b/7
ķ.-alar 179a/7, 187a/4, 187a/5,
187a/5, 189a/6, 191b/3, 191b/5,
191b/7, 191b/8
ķ.-an 187a/6
ķ.-anlaruŋ 163b/6
ķ.-arken 172a/5
ķ.-dı 152b/8, 161a/5, 172a/9, 172b/1,
172b/8, 172b/8, 173a/7, 173b/3,
173b/3, 174a/1, 174a/2
ķ.-dı mı 171b/9
*ķ.-dıs*a 166b/1, 178a/7
ķ.-duğı 151a/6, 152a/7, 152b/1,
154b/7, 155a/1, 155a/2, 164a/2,
164a/2, 165b/6, 166a/1, 166a/5,
166b/7, 172a/2, 172b/4, 174b/7,
183b/7
ķ.-duğın 161a/3, 172a/6
ķ.-duğından 166a/6, 172a/4
ķ.-dum 178a/7
ķ.-duķdan 166b/1, 187a/3
ķ.-duķları 164b/1, 164b/3, 164b/6,
185a/5
ķ.-duķlarında 164b/5
ķ.-duķlarından 191b/3
ķ.-ınca 166b/8, 166b/9, 174a/8
ķ.-ıncaya 174b/8
ķ.-ıyorurken 166b/6
ķ.-madan 170b/6
ķ.-madı mı 171b/9
ķ.-madın 161b/6, 166b/5, 191b/5
*ķ.-madıs*a 167b/5

ķ.-maduğı 177a/2
ķ.-mağa 154b/6, 155a/2, 155a/3,
155a/6, 155b/5, 159b/1, 165b/5,
166a/2, 176b/5, 177a/6, 177b/1,
177b/8, 187a/8, 187b/2, 189a/9,
189b/4, 189b/6, 190a/1, 190a/3
ķ.-mağıçün 170a/9, 170b/6
ķ.-mađuŋ 185a/4, 189a/8
ķ.-mak 151b/8, 152a/9, 152b/7,
152b/9, 154b/3, 154b/5, 155b/9,
161a/7, 161a/8, 161b/1, 161b/3,
161b/5, 161b/9, 162a/4, 163a/8,
165b/7, 166b/2, 167b/9, 170a/5,
172a/1, 174a/2, 174a/6, 174a/9,
174b/6, 179a/3, 180b/3, 181a/3,
182a/1, 182a/2, 182b/4, 185b/6,
185b/8, 186a/2, 186a/3, 186a/5,
186a/9, 186b/1, 186b/3, 187a/7,
187b/3, 188b/8, 188b/9, 190a/7
ķ.-makdan 165b/8, 188a/3
ķ.-makdur 175b/8
ķ.-masa 161a/9, 161b/2, 176b/5,
189a/4
ķ.-maya 167a/1, 167a/2, 167a/9
ķ.-mayalar 191b/5
ķ.-mayanı 176a/1
ķ.-mayanuŋ 176b/8
ķ.-mayıcaķ 177a/5
ķ.-mayınca 188a/4
*ķ.-mazıs*a 162a/7
ķ.-mazsa 180b/4
ķ.-mış 151b/4, 172b/1, 172b/9,
173a/7

k.-sa 161a/6, 161a/7, 161b/4, 164a/5,
164a/5, 164a/8, 164a/9, 164b/1,
174a/7, 174a/8, 174b/1, 174b/2,
174b/2, 174b/7, 182b/7, 182b/8,
183a/2, 183a/4, 183a/7, 189a/2

k.-sağ 155a/9

k.-sun 167a/4, 167a/5, 167a/6,
167a/7, 175b/3

k.-uğ 176b/1, 176b/2

k.-up 195a/7, 198b/3, 199b/3

k.-ur 177a/7, 187b/1

k.-urken 173a/6, 192b/4, 194b/5

k.-urlar 162a/5

k.-urlarisa 193a/3

k.-ursa 155a/6, 157a/4, 157b/8,
171a/1, 174b/9, 180b/4, 182a/6,
193b/1, 193b/5

[=230]

kıldur- (namaz) kılıyor olmak

k.-duğı 166a/6, 166a/8, 167a/2,
167a/8

k.-ur 161b/7

k.-urken 166b/4

[=6]

kılın- (namaz) kılma işi yapılmak

k.-an 180b/3, 185b/1, 186b/9,
187a/1, 188a/7

k.-duğında 186b/6

k.-ıcağ 186b/8

[=7]

kılıvêr- (namazı) çabucak kılmak

k. 183b/3

k.-dügi 183b/5

k.-mege 183b/1

[=3]

kılıdur- (namaz) kılmış olmak

k.-duğları 164a/3

[=1]

kınyā Necmüddin Ebu Reca Muhtar b.

Mahmud ez-Zahidi'nin fıkıh eseri

Q.+da 153a/5, 154a/4, 158b/9

[=3]

kısa az süren

k. 180a/1

[=1]

kısaçuk çok kısa

k. 158b/1

[=1]

kışâş [< Ar.] karşılaştırma, örnekleme

k.+ıla 180a/5

[=1]

kıy nazar, taraf, görüş

k.+ında 160b/3, 160b/5, 169a/8,
169a/9, 186a/5, 186a/9, 186b/4,
186b/7, 186b/9, 188b/1, 189b/6,
189b/7, 190a/5, 190a/6, 192a/9

k.+umuzda 155b/6

[=16]

kıyās [< Ar.]

kıyās êt- karşılaştırmak, mukayese etmek

k. 178b/7

[=1]

kızcugaz kız çocuğu

k. 163b/5, 193b/5

[=2]

ki [< Fa.] bağlaç

k. 152b/5, 154b/4, 159a/2, 159b/3,
160b/7, 162b/8, 163b/4, 164a/3,
165a/9, 165b/4, 167b/9, 168a/1,
168a/3, 168a/5, 168b/5, 168b/8,
169a/1, 169a/4, 169a/6, 169a/9,
169b/3, 169b/8, 170a/6, 170b/1,
170b/3, 171a/6, 171a/8, 172b/3,
175b/5, 177a/3, 178b/4, 178b/8,
179b/6, 180a/4, 180b/7, 182a/1,
195a/7, 197a/4, 197a/6, 200b/1

[=40]

kiçi kısa, az süren

k. 169b/3

[=1]

kim I bağlaç

k. 151a/1, 151a/8, 151b/3, 152b/7,
153a/1, 153a/5, 153b/1, 153b/9,
154b/6, 154b/9, 155a/8, 156a/1,
156a/8, 157a/5, 157b/2, 157b/2,
158a/3, 158b/6, 160b/1, 160b/6,
161b/6, 162a/5, 163b/3, 163b/5,
163b/7, 163b/9, 164a/1, 164b/4,
164b/5, 164b/8, 165a/3, 165a/6,
165b/2, 166b/6, 168a/4, 168b/3,
168b/4, 168b/6, 169b/9, 170a/1,
170b/5, 173a/4, 174a/1, 174a/8,
176a/2, 176b/3, 176b/6, 177a/1,
177a/2, 177a/7, 177b/1, 177b/3,
177b/3, 178a/4, 178a/9, 178b/4,
179a/4, 179a/7, 180a/7, 181b/5,
182b/2, 183b/7, 183b/8, 184a/7,
184a/9, 185a/3, 185a/4, 185a/5,
185a/7, 185b/1, 186a/6, 186a/6,
186b/1, 187a/1, 188b/9, 189a/8,

191a/8, 192a/6, 193b/9, 194a/4,
194a/8, 194b/4, 196b/6, 197a/4,
197a/7, 200b/7, 200b/8

[=87]

kim II hangi kimse

k. 183b/6, 188b/8, 196b/6

k.+e 188b/4, 188b/6, 200b/7

[=6]

kimse herhangi bir kişi

k. 160a/3, 163b/7, 176a/4, 179a/4

k.+nüñ 163b/6

k.+si 179a/2

[=6]

kindü ikinci namazı

kindü namāzı ikinci namazı: 155a/4

k. 155a/4, 162b/2, 166a/8, 166b/1,
167a/8, 188a/9

[=6]

kişi kimse, şahıs

k. 151a/2, 151a/7, 151b/5, 156b/1,
159a/9, 160a/2, 161a/5, 161a/9,
161b/2, 161b/6, 161b/9, 162a/5,
163a/2, 163a/6, 163a/6, 163a/7,
165a/9, 165b/5, 166b/4, 167b/4,
167b/6, 169b/7, 170a/1, 171b/1,
174a/5, 176a/2, 176b/3, 177a/7,
177a/9, 178b/8, 179a/7, 180b/8,
183a/4, 183b/2, 183b/4, 183b/9,
185b/9, 189a/2, 190b/5, 200b/3

k.+ler 179a/6, 181b/3

k.+lere 185a/8

k.+nüñ 163a/3, 163a/3, 179a/1,
188b/7

k.+ye 161a/3, 170a/6, 183b/1,
183b/2, 183b/5, 189a/2, 200b/8
[=54]

kitāb [< Ar.] kitap
k.+ın 171a/4
k.+ına 184a/3, 184a/5, 185a/2
k.+ında 190a/4
[=5]

Kitābu's-Şalāt İbn Kayyim el-
Cevziyye'nin eseri
K.+a 152b/4
[=1]

qo- **1.** (bir yere) bırakmak, yerleştirmek:
157b/3; **2.** bırakmak, terketmek:
167a/3
q.-duğı 167a/3, 167a/4, 167a/7
q.-sa 169b/5, 176b/4
q.-salar 157b/3
[=6]

qol kol
q.+ların 158a/2, 158a/3, 179a/2
[=3]

qon- **1.** bir süreliğine konaklamak: 179b/8;
2. geçici olarak yerleşmek: 181b/3
q.-an 181b/3
q.-duğı 179b/8, 179b/9
q.-salar 181b/5
[=4]

qonşı komşu
q.+ları 159a/4
[=1]

qoqulu ... kokusu olan
q. 191b/9
[=1]

qorqu kötülük gelme ihtimali, tehlike
q. 159a/2
[=1]

qovalt- (kol) yukarı kaldırmak
q.-a (qovalda) 158a/3
[=1]

qoy- **1.** bırakmak, terketmek: 152b/1; **2.**
(bir yere) yerleştirmek, bırakmak:
156a/3; bk. **qo-**
q.-a 156a/3, 156a/5, 156b/3, 157b/1,
158a/1, 158a/1, 165b/7, 166a/2,
166a/9, 177b/6
q.-alar 170b/3
q.-maq 177a/5
q.-up 152b/1, 152b/9, 159b/5, 173b/7
[=16]

köy [< Fa.] köy
k. 179b/4
[=1]

qul **1.** Allah tarafından yaratılmış olan:
180a/4; **2.** köle: 181a/7
q. 181a/7, 181b/1, 182a/3, 197a/1
q.+larına 180a/4
q.+uq 181a/8
[=6]

qulaq kulak
q.+ı (qulağı) 156a/2
q.+ına (qulağına) 187b/6, 188a/1
[=3]

Qunüt Kunut duası
Q. 159b/6, 159b/7
Q.+ı 168a/5
[=3]

Qur'an Kur'an-ı Kerim

- Ḳ.* 153b/7, 154a/5, 154a/9, 157a/5, 157a/9, 164b/5, 182a/8, 184a/9, 187b/8
Ḳ.+da 176a/9
Ḳ.+ı 154a/1, 187b/8
 [=12]
- ḳurbān** [< Ar.] Allah yolunda kesilen hayvan
ḳurbān ét- bir hayvanı Allah yolunda kesmek: 200b/3
ḳ. 188a/6, 188b/5, 188b/5
ḳ.+ı 200b/3
 [=4]
- ḳuru** kara parçası
ḳ.+dan 179b/7
 [=1]
- küçük** yaşı daha az olan
k. 163b/5
 [=1]
- lağv** [< Ar.]
lağv ét- hükümsüz kılmak: 184b/4
lağv ol- hükümsüz olmak: 184b/2
l. 184b/2, 184b/4, 184b/5
 [=3]
- lāḥik** [< Ar.] yetişen, ulaşan
lāḥik ol- yetişmek, ulaşmak: 164b/2
l. 151a/7, 151a/8, 164b/2
 [=3]
- lāzım** [< Ar.] gerekli
lāzım ol- gerekmek, gerekli olmak: 151a/3
l. 151a/2, 151a/3, 153a/6, 153b/3, 154a/1, 154a/2, 154a/3, 161a/4, 162a/8, 169b/9, 172a/1, 173b/9, 174a/5
 [=13]
- ma‘den** [< Ar.] mücevher
m. 200b/4
 [=1]
- maḥalle** [< Ar.] mahalle
m. 189b/3, 189b/6, 189b/8, 190a/1, 190a/1
m.+si 159a/5
m.+sinüñ 189b/2
 [=7]
- maḥrüm** [< Ar.]
maḥrüm ol- yoksun kalmak, nasiplenememek
m. 197a/3
 [=1]
- māl** [< Ar.] altın ya da gümüş gibi kıymetli element
m. 200b/4
m.+ı 200b/9
 [=2]
- ma‘nī** [< Ar.] mana, anlam
m.+sin 185a/3
 [=1]
- maşlahat** [< Ar.] iş
m.+ı 196a/9
 [=1]
- Mebṣūṭ** İmam Muhammed’in altı kitaplık fıkıh eserinin İmam Serahsi tarafından yapılan şerhi
M.+da 183a/7, 190a/2
 [=2]
- Mecma‘** Muzafferüddin b. Saati’nin eseri

M. 154a/5, 171a/9, 186a/2, 194a/8
[=4]
mecmū^c [< Ar.] tüm, bütün
m. +ı 175b/7, 185b/2, 185b/3, 189a/1,
189a/4
[=5]
meger [< Fa.] sadece, ancak
m. 154b/9, 160b/5, 171a/6, 184a/2,
186a/6
[=5]
mekrūh [< Ar.] İslam dininde haram
olmadığı halde hoş görülmeven veya
yapılması yasaklanan durum
mekrūh êt- (namazı) zedelemek:
154b/3
mekrūh ol- (namazı) zedelenmek:
158a/7
m. 154b/3, 158a/7, 162b/3, 170b/2,
171a/5, 180b/4, 184a/4, 184a/6,
184b/9
m. +dur 162a/4, 162a/9, 162b/2,
166b/2, 167b/7, 170a/6, 170b/7,
171a/2, 171a/3, 171a/4, 182b/4,
184a/4
m. +ın 162a/9
[=22]
menşūr [< Ar.] padişah fermanı
m. +insuz 185b/9
[=1]
Meşābīh Hüseyin b. Mesud Begavi'nin
hadis eseri
M. +de 196b/6
[=1]

mesbūk [< Ar.] cemaatle kılınan namaza
namaz başladıktan sonra yetişip
imama uyan kimse
mesbūk ol- gecikmek: 151b/5
m. 151a/8, 151b/3, 151b/5, 152a/2,
152a/6, 152a/7, 152b/2, 170a/1
[=8]
mescid [< Ar.] cami
m. 159a/6, 159a/7, 159b/5, 162a/4,
170a/4, 170a/5, 170a/7, 170a/9,
170b/1, 170b/2, 170b/8, 171a/2,
171a/3
m. +de 161a/6, 170b/7, 171a/3
m. +e 159a/6, 161b/6, 166b/6,
170b/4, 170b/5
m. +in 159a/5
m. +ine 185a/8
m. +üñ 170b/1
[=24]
meşelā [< Ar.] misal olarak, örnek olarak
m. 172a/9, 175a/7
[=2]
mes'ele [< Ar.] konu, sorun
m. +ler 170a/3, 171a/8, 171a/9
[=3]
meşh [< Ar.]
meşh çek- sürmek, sıvazlamak,
meshetmek
m. 180b/8
[=1]
meşāyih [< Ar.] şeyhler
m. +lerden 192a/8-9
[=1]
meşgūl [< Ar.] bir şeyle uğraşan

- m.* 159b/1
[=1]
- meşhūr** [< Ar.] herkesçe bilinen, meşhur
m. 169b/9, 194a/7
[=2]
- mezheb** [< Ar.] **1.** bir dinin görüş, yorum ve anlayış ayrılıkları sebebiyle ortaya çıkan kollarından her biri: 168b/7; **2.** anlayış, görüş, benimsenen yol: 185a/9
m. 185a/9
m.+de 168b/7
m.+inde 188b/1
[=3]
- miqdār** [< Ar.] bir şeyin niceliği
m. 178a/6
[=1]
- mīrās** [< Ar.]
mīrās yè- ölen bir kimseden yakınlarına mal, mülk, para kalmak
m. 190a/9
[=1]
- Muḥammed** Hanefi mezhebinin fıkıhçılarından; bk. **İmām Muḥammed, İmām-ı Muḥammed**
M. 188b/1, 189b/5
[=2]
- Muḥīt** Burhaneddin Mahmud b. Ahmed b. Abdulaziz Buhari'ye ait fıkıh eseri
M.+de 192b/1
[=1]
- muḥtāc** [< Ar.]
muḥtāc ol- bir şeye ihtiyaç duymak
m. 185a/7
[=1]
- muḥīm** [< Ar.]
muḥīm ol- seferiliği bitmek, ikamet eden olmak
m. 181a/1, 181a/3, 181a/6, 181b/1, 181b/4, 181b/7, 181b/9
[=7]
- murdār** [< Ar.] kirli, pis
murdār eyle- kirletmek, pisletmek: 160b/2
m. 160b/1, 160b/2
[=2]
- musāfir** [< Ar.] seferî, dinen yolcu sayılan kimse
m. 179a/9, 179b/3, 179b/4, 179b/6, 180a/5, 180a/9, 180b/7, 182a/2
[=8]
- muṭāla‘a** [< Ar.]
muṭāla‘a èt- okumak
m. 184a/3, 185a/2
[=2]
- muttaşıl** [< Ar.] yan yana, bitişik
m. 185b/5
[=1]
- mü‘ezzın** [<Ar.] namaz vakitlerini haber vermek için ezan okumakla görevli kimse
m. 165b/5, 170b/4, 185b/7
[=3]
- müfti** [< Ar.] il ve ilçelerde Müslümanların din işlerine bakan görevli
m. 185b/4, 185b/4
[=2]
- mümkin** [< Ar.]

mümkün ol- olabilmek, yapılabilmek, imkân dahilinde olmak
m. 161a/3
[=1]

müsteḥab [< Ar.] dinen emredilmediği hâlde yapılması uygun görülen davranış
m. +ların 154b/2
[=1]

müsülmân [< Fa.] İslam dininden olan kimse, müslim
m. 176a/3, 189a/5, 200b/8
m. +ıduğına 177a/8
m. +lar 194b/1
m. +lara 189a/5
m. +laruḡ 197b/1
[=7]

müta‘allik [< Ar.] ilgili, alakalı
m. 170a/3
[=1]

nāfile [< Ar.] namazı düzeltmek için unutulmuş farzı giderme, sonradan yerine getirme
nāfile namāz sevap kazanmak için farz ve vacip namazlar dışında kılınan namaz: 166b/1-2
nāfile namāzı sevap kazanmak için farz ve vacip namazlar dışında kılınan namaz: 155b/3
nāfile (< **nāfile namāzı**) sevap kazanmak için farz ve vacip namazlar dışında kılınan namaz: 170a/7

n. 155b/3, 166a/5, 166a/7, 166b/1, 166b/2, 170a/7
n. +dür 160a/1
n. +ye 155b/2, 160a/1
[=9]

namāz [< Fa.] İslam’ın beş şartından biri olan ibadet
namāz ét- namaz kılmak: 178b/8-9
namāz kıl- namaz ibadetini yerine getirmek: 152a/9
→ **aḡşam namāzı, cenāze namāzı, cum‘a namāzı, namāzı dürüst ol-, érte namāzı, farz namāz, ikindü namāzı, ḡazā namāzı, kindü namāzı, nāfile namāz, öyle namāzı**
n. 151a/9, 153b/3, 155a/2, 155a/6, 155a/9, 155b/9, 159b/1, 162a/4, 163b/6, 163b/6, 164a/2, 164b/6, 164b/6, 165b/5, 166a/1, 166a/8, 166b/2, 169a/4, 169b/1, 170a/5, 170b/6, 170b/6, 172a/3, 172a/4, 172a/5, 174b/7, 175a/4, 175a/6, 175b/8, 176a/9, 176b/5, 177a/5, 177a/6, 177a/7, 177b/1, 178a/7, 178b/3, 182b/7, 182b/8, 183a/2, 183a/4, 185a/8, 187a/8, 188a/3, 188a/4, 188b/9, 189a/6, 189a/8, 191b/3, 191b/5, 192b/1
n. +a 166b/3
n. +da 151a/3, 151a/6, 152a/7, 155b/5, 155b/7, 164a/3, 164b/2, 164b/4, 165b/6, 172a/2, 183b/8
n. +dan 175b/6, 182b/1, 197a/2, 197a/4

n. +duğın 154b/7
n. +ı 151a/4, 151b/7, 151b/8, 151b/9,
152b/1, 152b/2, 152b/5, 152b/6,
152b/8, 153b/5, 154b/2, 154b/3,
154b/5, 154b/6, 155b/3, 155b/8,
156b/4, 156b/6, 156b/7, 158a/7,
158b/8, 159b/9, 160b/5, 160b/8,
161a/1, 161a/2, 162b/6, 163a/1,
163a/4, 163a/9, 163b/2, 163b/7,
163b/8, 164a/1, 164a/6, 164a/9,
164b/1, 164b/3, 164b/7, 164b/7,
165a/2, 165a/5, 165a/8, 165b/3,
166a/1, 166a/2, 166a/2, 166a/8,
166a/9, 166b/7, 166b/8, 167a/2,
167b/7, 167b/8, 168a/6, 168b/5,
169a/3, 170a/1, 174a/2, 174a/4,
174a/8, 174a/9, 174b/2, 174b/2,
174b/3, 174b/4, 174b/5, 174b/6,
174b/7, 174b/7, 175a/1, 175b/1,
175b/9, 176b/3, 176b/8, 177a/2,
177a/4, 178a/6, 178a/9, 179b/1,
180b/5, 180b/6, 180b/9, 182a/5,
182a/5, 182a/6, 182b/5, 183a/7,
184b/4, 184b/5, 185b/1, 187b/3,
188b/8, 189b/4, 189b/6, 197a/5
n. +ıla 164a/2
n. +ın 151b/9, 152a/6, 152a/9,
152b/3, 152b/4, 155a/3, 155a/4,
155a/4, 155a/6, 155b/2, 155b/4,
161a/8, 161a/9, 165b/7, 166a/7,
166b/1, 166b/8, 167b/4, 170a/9,
171b/9, 172a/7, 173a/6, 174a/5,
174a/6, 174a/7, 174a/9, 174b/8,
174b/9, 175a/7, 175a/8, 175a/9,

175a/9, 175b/3, 175b/3, 175b/4,
175b/4, 178b/8, 179a/7, 181a/3,
182a/1, 182a/1, 182a/2, 182b/4,
183a/7, 183b/1, 183b/3, 185a/4,
185b/6, 185b/8, 187a/3, 187a/6,
188a/2, 189a/9, 190a/1, 190a/8,
191b/2, 191b/4, 191b/6, 192b/3,
193a/3, 193a/9, 193b/5, 194b/5,
195a/7, 198b/3
n. +ına 162b/3, 162b/3, 187b/2,
188a/9, 188b/3
n. +ında 168b/9, 173b/2, 182a/9,
192b/3, 194a/9, 197b/4
n. +ından 151b/2, 160a/8, 188a/8
n. +ınuy 173b/9, 182a/6
n. +ısa 155a/3
n. +lar 174b/9, 194a/2
n. +ları 163a/8, 180b/3, 180b/9,
199b/3
n. +larında 194a/7
n. +larından 169b/4
n. +larıuy 188a/7
n. +um 178a/7
n. +uy 151b/3, 154b/1, 157a/7,
164a/6, 166a/6, 167b/5, 171b/9
n. +uyı 155a/8

[=265]

nāqış [< Ar.]

nāqış ol- eksik olmak, noksan olmak

n. 197a/6

[=1]

naşihat [< Ar.]

naşihat ét- öğüt vermek: 159a/4-5

naşihat eyit- öğüt vermek: 159b/8

n. 159a/4, 159a/8
[=2]
ne hangi
n. 162a/3, 178a/6, 183b/8, 185b/8
n. +dür 188b/4, 188b/5
n. +yise 200a/9
[=7]
nesne şey
n. 156b/3, 157a/3, 160b/1, 162a/7,
165a/3, 165a/5, 168a/4, 178a/4,
183b/8, 191a/1, 191a/3, 191a/4,
191b/9
n. +ler 153b/1, 168a/1, 168a/2,
168b/3
n. +ye 153b/2
n. +yi 168a/1, 192b/1
[=20]
néce nasıl
n. 154b/3, 154b/5, 175b/2, 179a/7
[=4]
néce ne kadar
n. 194b/3
[=1]
Nihāyet Tacü'ş-Şeria'nın fıkıh eseri
N. +de 184b/3, 193b/9
[=2]
nikāh [< Ar.] evlilik akdi
n. +ıla 158b/6
[=1]
nitekim sonuç olarak
n. 176b/9, 184b/9
[=2]
niyyet [< Ar.] maksat: 166a/7

niyyet ét- bir şeyi yapmaya karar vermek: 154b/7

niyyet eyle- niyet etmek: 179a/8

n. 154b/7, 155a/2, 155a/3, 155a/4,
155a/6, 155b/1, 155b/3, 155b/4,
155b/5, 156a/1, 160b/8, 160b/9,
165a/7, 165a/7, 166b/3, 179a/8,
181a/3, 181a/6, 181a/7, 181a/9,
181b/2, 181b/4, 181b/7, 181b/8,
187a/8, 187b/2
n. +ine 166a/7
[=27]

oğlan erkek çocuk

o. 183a/3

[=1]

oğlancuğ çocuk

→ **er oğlancuğ**

o. 193a/9

o. +lar 171a/5

[=2]

oğul erkek evlat

→ **âdem oğlı**

o. +ı (oğlı) 190a/6, 190a/7

o. +ından (oğlından) 190a/3

o. +ınuy (oğlınuş) 176a/5

[=4]

ol tekil 3. kişi zamiri

o. 151a/1, 151a/1, 151a/2, 151a/6,
151b/1, 151b/2, 151b/4, 152b/1,
159a/6, 159a/7, 162b/6, 162b/7,
163b/1, 163b/2, 163b/2, 163b/3,
163b/9, 164a/2, 164a/3, 164a/7,
164b/3, 164b/4, 165a/1, 165a/6,
165b/2, 166a/5, 166a/5, 166a/8,

166a/9, 167a/3, 167a/4, 167a/7,
167a/9, 167b/1, 167b/2, 167b/5,
167b/8, 168a/1, 168a/4, 168b/3,
168b/7, 169a/2, 169b/9, 170a/7,
171a/8, 171b/6, 171b/9, 172a/4,
172a/8, 173a/8, 173b/3, 173b/5,
173b/7, 174b/9, 177a/2, 178b/1,
179a/9, 179b/7, 180a/8, 183b/2,
183b/6, 185a/8, 185b/1, 185b/6,
189a/1, 190a/2, 190a/9, 199b/8
o.+dur 151a/8, 163b/3, 163b/9,
164a/1, 164a/3, 164b/5, 164b/8,
165a/3, 165a/6, 168a/5, 168b/4,
168b/5, 168b/8, 169a/1, 169a/4,
169a/6, 169a/9, 169b/3, 170b/1,
177b/1, 178a/9, 185a/4, 185a/5,
185a/7, 185b/1, 186b/1
[=94]

ol- 1. sıfat-fiil eki almış kelimelerle birlikte başlama, bitirme vb. bildiren fiilleri oluşturur: 152b/1; **2.** (sıfatlardan sonra geldiği zaman) ... vasfını taşımak: 154b/4; **3.** gerçekleşmek: 158b/5; **4.** meydana gelmek, vuku bulmak: 159a/1; **5.** bulunmak, var olmak: 160a/3; **6.** (isimlerden sonra geldiğinde) ismin belirttiği durumu almak: 162b/8; **7.** uygun düşmek, yerinde olmak: 182a/9
→ **bâliğ ol-, (namâzı) bâtıl ol-, berâber ol-, düpdüz ol-, namâzı dürüst ol-, düz ol-, eksük ol-, epsem ol-, fâsid ol-, issi ol-, hâşıl ol-, hâzır ol-, hisâb ol-, hükminde ol-**

/hükmine ol-, kâfir ol-, lağv ol-, lâhik ol-, lâzım ol-, mahrûm ol-, mekrûh ol-, mesbûk ol-, muhtâc ol-, muķim ol-, mümkün ol-, rivâyet ol-, sâķit ol-, tâbi^c ol-, tamâm ol-, vâcib ol-, vâķi^c ol-, yakın ol-, zaķmet ol-

o.-a 154b/4, 157b/2, 157b/2, 157b/5,
160b/6, 163b/5, 163b/7, 163b/9, 164a/2,
171a/7, 171a/7, 172b/4, 173a/2, 173a/9,
173b/7, 173b/8, 173b/8, 173b/9, 177a/4,
183b/6, 184a/2, 184a/8, 185a/5, 185b/2,
185b/4, 185b/4, 187a/2, 189a/9, 192a/6,
192a/8, 200b/8, 200b/9, 200b/9

o.-alar 164a/4

o.-an 151a/7, 151b/5, 163b/4,
170a/3, 180b/7, 185a/8, 185b/4,
189a/2

o.-ana 182a/2, 182a/3

o.-dı 158b/9, 170a/4

o.-duğı 152b/6, 152b/7, 152b/9,
161a/3, 164a/3

o.-duğın 186b/6

o.-duğına 187a/2

o.-duğından 181a/1

o.-duğıyçün 159a/7

o.-duğıyçündür 153b/2

o.-duğıyçündür 177a/6, 178b/4

o.-ıcaķ 158b/4, 158b/5, 176a/3,
186a/7

o.-ısa 171b/5

o.-maduğın 151b/7

o.-mağa 173a/5, 179b/3, 179b/6

o.-mağıçün 159a/9

o.-mağičün 154b/4, 162a/7, 180a/5
o.-mamağuy 163a/9
o.-mamış 183a/3, 193b/5
o.-mağda 158b/7
o.-masa 160a/3, 165a/3, 165b/2,
179a/2, 179a/5, 185b/6, 189b/9
o.-masun 186b/2
o.-maya 168b/8, 184b/9, 185a/7,
186b/8, 197a/3
o.-mayacağ 186a/1
o.-mayan 183b/1
o.-mayana 182a/2, 182a/4
o.-maz 151b/9, 152a/3, 153b/3,
154a/8, 154b/1, 156b/4, 156b/7,
158b/6, 158b/8, 160b/8, 162a/8,
162b/3, 162b/6, 163a/1, 163a/8,
163b/7, 164a/1, 164b/1, 165a/5,
165a/8, 165b/4, 170a/3, 170a/8,
171b/3, 175b/1, 176b/8, 178b/5,
178b/7, 179b/9, 181a/6, 181b/4,
181b/9, 182a/5, 182b/7, 183a/2,
184b/2
o.-mazısa 166a/1, 180b/7, 189b/1,
189b/2, 189b/3, 190a/2
o.-mazlar 164b/2
o.-mazsa 185b/3
o.-miş 183a/4, 193a/9
o.-mişdur 160b/4
o.-mişiken 152b/9
o.-sa 152a/7, 152b/1, 159a/1, 159a/1,
159a/2, 160a/4, 160a/9, 160b/2,
163b/4, 165a/1, 165a/5, 165b/7,
167a/9, 169b/7, 171b/1, 172a/6,
174a/8, 174a/9, 177a/9, 178b/6,

179a/1, 179a/4, 179b/1, 181b/6,
181b/6, 185b/5, 186a/1
o.-salar 164a/7, 164b/2, 170b/6
o.-sun 185b/9, 186b/2
o.-up 158b/1, 158b/1, 158b/7,
162a/8, 163a/5, 170b/9, 174a/7
o.-ur 151a/3, 151b/8, 152a/4, 152b/2,
152b/5, 153a/7, 154a/1, 154a/3,
158a/7, 159a/2, 159b/9, 163a/4,
163b/2, 164a/6, 164b/3, 165a/2,
165a/3, 165a/8, 165b/4, 166a/5,
166b/3, 167b/2, 167b/8, 170a/1,
171a/1, 171a/9, 174a/2, 174b/6,
174b/7, 175a/1, 176a/2, 176b/4,
179a/9, 179b/4, 179b/5, 180a/9,
180b/4, 181a/3, 181a/7, 181a/7,
181b/1, 182a/9, 184b/2, 186a/8,
189a/3, 190b/9, 197a/6
o.-urısa 162b/8, 182a/4, 192a/9
o.-urlar 159a/5, 164b/4, 181b/7,
189a/4
o.-ursa 155a/1, 158b/8, 162a/9,
163b/1, 163b/5, 163b/7, 163b/9,
164b/7, 166a/3, 166a/8, 166b/7,
167a/2, 175b/2, 178b/2, 184a/6,
184a/7, 186a/1, 190b/6, 191b/1
[=252]

olun-

→ ‘afv olun-, hatm olun-

o.-duğı 194a/2

o.-mişdur 161a/5

[=2]

omuz [< Yun.] kolların gövdeye
bağlandığı kısım, omuz

o. +ı 156b/1

o. +ından 192a/7

[=2]

on on

o. 181a/2, 181a/6, 181a/9, 181b/3,
181b/5, 181b/7, 181b/8, 199a/1

[=8]

onar onar

o. 196b/1

[=1]

ok yay ile atılan, ucunda sivri bir demir
bulunan ince ve kısa çubuk, ok

o. 179b/2

[=1]

okı- 1. (bir duayı veya lafzı) içinden
söylemek, demek: 154a/2; 2. sesli
olarak söylemek: 182a/7; bk. **oku-**

o.-mağ 182b/1, 182b/3

o.-mağdur 182a/7

o.-mazlar 164b/5

o.-sa 154a/2, 182b/6, 183a/9

o.-ya 157a/5, 157a/5, 157a/9, 162a/2,
182b/1, 182b/3, 184a/9, 187b/4,

187b/8, 187b/8, 193a/5, 193b/1,

193b/6, 194a/3, 194a/6, 195a/5,

195a/8, 197b/5, 198b/4, 199a/6,

199a/6, 199b/2, 199b/4, 200a/6

o.-yacak 182a/8, 192b/3, 192b/4

o.-yan 184a/1

o.-yıcak 157a/6

[=36]

oku- 1. (bir duayı veya lafzı) içinden
söylemek, demek: 153a/2; 2. sesli
olarak söylemek: 182b/1; bk. **okı-**

→ **du‘ā oku-, fıkıh oku-**

o.-dışa 153a/4

o.-duğı 154a/1

o.-duğından 187b/9

o.-duğdan 182b/9, 187a/9, 199b/9,
200a/7

o.-duğları 194a/7

o.-duğların 184a/7

o.-madın 153a/2

o.-madısa 153a/3

o.-mağa 153a/3, 154a/3, 159a/9,
194a/9

o.-mağı 159b/6

o.-mamağ 168a/6

o.-mağ 153b/4, 157a/6, 157a/7,
197a/3

o.-masa 169a/6, 169a/7, 169b/2

o.-maya 157a/3

o.-mayınca 183a/2

o.-maz 169a/9

o.-mazdan 187a/6

o.-rken 153b/7, 183b/8

o.-rsa 182b/1

o.-sa 153b/7, 154a/1, 154a/5, 154a/6,
154a/9, 154a/9, 159b/7, 168a/9,
182b/8, 183a/3, 183a/5

o.-ya 157a/9, 169a/8, 169b/3, 173b/4,
194b/3, 200a/1

o.-yup 199b/9

[=49]

okun- sesli olarak söylenmek

o.-urken 183b/9, 184a/3, 184b/3,
185a/1

[=4]

oğuyuma- (bir duayı veya lafzı) içinden

söyleyememek, okuyamamak

o.-yıcağ 168a/5

[=1]

or-

→ **ta'ziz or-**

o.-mağ 159a/4

[=1]

orta **1.** iç: 153b/3; **2.** iki uçtan aynı uzaklıkta olan yer: 160a/3; **3.** (isim tamlamasının ikinci ögesi olarak) ara: 174b/5; **4.** (gün için) ne uzun ne kısa: 180a/2; **5.** iki karşıt nitelik veya durum arasında bulunan: 180a/7

o. 160a/3, 180a/2, 180a/7

o.+larında 162b/1, 165a/3

o.+sında 160b/1, 165a/4, 182a/7

o.+sındağı 153b/3, 174b/5

[=10]

oruç [**<** Orta İnan dillerinden] İslam dininin beş şartından biri

oruç bayrāmı Ramazan bayramı: 188a/2-3

oruç dut- oruç ibadetini yerine getirmek: 180b/6

o. 180b/6, 188a/2, 188a/5, 188b/3, 200b/2

o.+ın (orucın) 188a/3

[=6]

ot hayvan yemi

o. 181b/6

[=1]

otluğ otu bol olan yer, otluk

o. 185b/5

[=1]

otur- **1.** oturmak: 152a/8; **2.** (bir yerde) durmak, vakit geçirmek: 171a/3

o.-a 166a/4, 172b/2, 172b/3, 172b/7, 172b/9, 173a/1, 173a/3, 173a/8, 173b/1, 173b/4, 173b/6, 182a/9

o.-acağ 154a/8

o.-dı 174a/1, 174a/2

o.-duğı 173b/5

o.-mamağ 168a/8

o.-mağ 172b/5, 173a/5, 173b/8, 184b/1

o.-masa 168a/8, 169a/1

o.-mayup 169a/2

o.-muşken 154a/5

o.-up 152a/8, 171a/3, 171a/4

o.-urken 162a/1, 177b/4, 177b/8

o.-ursa 182a/9

[=32]

oturt- oturmasını sağlamak, oturur vaziyete getirmek

o.-alar (oturdalar) 190b/9

[=1]

otuz otuz

o. 196a/7, 196a/8, 196a/8, 199a/1

[=4]

oyan- uyku durumundan çıkmak, uyanmak

o.-ınca 151b/1

o.-sa 162a/2

[=2]

öde- namazla ilgili borcunu yerine getirmek

ö.-mege 152a/6, 160a/4

ö.-mek 175a/5, 175a/7, 175a/8,
175a/8, 178b/7

ö.-meye 161b/8, 167b/1, 167b/2,
172a/5, 175a/3

ö.-mez 179a/1

ö.-η 178a/8

ö.-rise 175b/1, 181a/2

ö.-se 175a/2, 175a/3

ö.-sün 175b/4, 175b/5

ö.-ye 161b/8, 167a/4, 172a/4, 175a/2,
178b/3

ö.-yüp 175a/9

[=26]

öden- namaz borcu yerine getirilmek

ö.-mez 175a/4

[=1]

ög- övmek, methetmek

ö.-er 184b/1

[=1]

ögret- bir konu hakkında bilgi
kazandırmak

ö.-dügiçün 171a/6

ö.-e (ögrede) 171a/7

ö.-mek 171a/5

[=3]

öl- hayatı sona ermek, vefat etmek: 178a/8

ö.-dügi 189a/1

ö.-en 188b/7

ö.-enüη 189a/9, 189b/3, 189b/7,
190a/1, 190a/8

ö.-se 189a/5

ö.-ürsem 178a/8

[=9]

öldür- ölmesini sağlamak, ölüm cezasına
çarpıtmak

ö.-mek 177a/1

ö.-mekdür 176b/9

ö.-ür 176a/1, 176a/2

ö.-ürler 176b/9

[=5]

ölü ölmüş olan, artık yaşamayan kimse

ö. 189a/1, 189a/9

ö.+de 195a/5

ö.+nüη 190b/8

ö.+ye 188b/9, 188b/9

ö.+yi 190b/9

ö.+yiçün 155a/7, 194b/1

[=9]

öη 1. arka, sağ ve soldan başka dördüncü

yön, ön: 156a/8; **2.** bir yerin arka
kabul edilen kısmına göre ileride
bulunan tarafı: 160a/2

ö. 160a/2, 160a/8

ö.+inden 156a/8

[=3]

öη- beklemek

ö.-dise 190a/9

[=1]

öηdin önce, önden

ö. 152a/3, 167a/4, 167a/6, 167b/7,
175a/2, 182b/5, 186b/9, 187a/6,
188a/3

[=9]

ört- (mezar için) kapatmak

ö.-eyorurken 191b/6

[=1]

örü

örü dur- ayakta durmak: 154a/6
örü tur- 1. ayağa kalkmak: 173b/2;
2. ayakta durmak: 177b/4
ö. 154a/6, 173b/2, 177a/9, 177b/1,
177b/4, 182b/2, 192b/1
[=7]
‘öşr [< Ar.] vergi
‘ö. 200b/1
[=1]
öyle 1. öğle, öğle vakti: 175a/2; 2. öğle
namazı: 187a/3
öyle namāzi öğle namazı: 162b/3
ö. 155a/4, 162b/3, 167a/2, 167b/4,
175a/8, 175a/9, 175b/3, 175b/4,
182a/6, 182b/4, 187a/3, 198b/3
ö.+den 175a/2, 175a/3
[=14]
‘özr [< Ar.] özür, mazeret
‘ö. 159a/2
[=1]
‘özürsüz mazeretsiz, özrü olmaksızın
‘ö. 159a/3
[=1]
panbuḳ [< Eski İnan dillerinden] pamuk
p. 191a/5
[=1]
pāre [< Fa.] parça
p.+si 178a/3
[=1]
peygāber [< Fa.] Hz. Muhammed
p. 176a/8, 176b/1, 176b/2, 184b/7,
194b/4, 196b/5, 197a/8
p.+dügine 176a/7
[=8]

peygāberlik peygamberlik
p.+ine (peygāberliğine) 176a/7
[=1]
Rabbenā [< Ar.] 1. “Ey Allah, Allah’ım”
anlamında bir söz: 197a/8; 2.
Rabbena duası: 199b/2
R. 197a/8, 200a/5
R.+dan 199b/2
[=3]
raḥimahullāhu [< Ar.] “Allah ona rahmet
etsin” anlamında bir söz
r. 175b/9, 189b/8, 190a/5
[=3]
raḥimallāhu [< Ar.] “Allah o ikisine
rahmet etsin” anlamında bir söz
r. 189b/6, 190a/6
[=2]
Ramazān [< Ar.] Ramazan ayı
R.+da 161a/6, 161b/2
[=2]
Ravza Hanefi mezhebinin fıkıh
kitaplarından
R.+da 189b/8
[=1]
reke‘at [< Ar.] namazda bir kıyam, bir
rükû ve iki secdeden oluşan bölüm,
rekât
r. 151b/1, 151b/4, 162a/6, 162a/7,
166a/1, 166a/3, 166a/3, 166a/5,
166b/4, 172a/6, 172b/1, 172b/1,
172b/2, 172b/4, 172b/4, 172b/6,
172b/9, 172b/9, 173a/2, 173a/2,
173a/4, 173a/5, 173a/7, 173a/9,
173a/9, 173b/7, 173b/7, 180b/2,

180b/3, 180b/4, 180b/5, 180b/5,
180b/9, 181a/1, 187a/4, 187a/5,
187a/7, 187b/1, 187b/1
r.+a 167b/1
r.+da 153b/9, 154a/1, 169a/3,
172a/8, 187b/8
r.+dayısa 151a/1
r.+duğın 155a/5
r.+dur 187b/3
r.+ı 167b/2, 173a/8, 173b/4, 173b/5
r.+ın 166a/9, 167b/5
r.+ına 164a/6
r.+larda 157a/8
r. mı 172a/9, 172b/1, 172b/8, 172b/8,
173a/7, 173a/7, 173b/3, 173b/3,
174a/1, 174a/1
[=66]
rivāyet [< Ar.] nakledilen söz
rivāyet ʔt- nakletmek: 153b/9
rivāyet ol- naklolmak: 160b/4
r. 153b/9, 160b/4, 193b/9
r.+de 183a/8, 183a/8, 186a/4
[=6]
ruhşat [< Ar.] izin, müsaade
r.+dur 180a/3
[=1]
rukūʕ [< Ar.] namazda elleri dize dayayıp
öne doğru eğilme, rükū
rukūʕ ʔt- rükūya varmak: 159b/9
rukūʕ eyle- rükūya varmak: 159b/7
rukūʕa var- namazda elleri dize
dayayıp öne doğru eğilmek: 157a/9
r. 159b/7, 159b/9, 160a/1, 160a/4,
172a/2, 177b/7, 178a/1

r.+a 157a/9, 159b/6, 159b/8, 167b/3,
167b/6, 167b/7, 177b/4, 188a/2
r.+da 154a/4, 157b/1, 159b/4
r.+daki 169b/1
r.+dan 157b/6, 157b/8
r.+dayiken 154a/7, 157b/5, 167b/1,
167b/2
r.+ı 172a/4
[=26]

rukūʕlu rükūlu

r. 164b/6
[=1]

rükün [< Ar.] temel, esas

r.+dür 155b/7
[=1]

şābūn [< Lat.] sabun

s. 190b/8
[=1]

Şadr-ı Şehīd fıkıh kitabı

Ş. 170a/2
[=1]

şaf [< Ar.] dizi, sıra

ş.+a (şaffa) 163a/7
ş.+da 160a/2, 160a/3, 160a/8,
162b/4, 165b/2
ş.+dan 160a/5, 160a/6
ş.+ı 160a/9
ş.+ı (şaffi) 163a/2, 163a/5
[=11]

şāğ sağ (taraf)

ş. 156a/4, 163a/2, 163a/6, 178a/1,
178b/2, 190b/3, 190b/4
[=7]

şahīh [< Ar.] gerçek, doğru

ş. 153a/5, 160b/7, 170a/9, 175a/1,
186b/1, 194a/4
[=6]
şahrā [< Ar.] yerleşim yeri dışında kalan
alan
ş.+da 181b/3
[=1]
şalavāt [< Ar.]
şalavāt getir- salavat okumak:
200a/5-6
şalavāt vēr- salavat okumak:184b/4
ş. 184b/4, 184b/8, 197a/9, 200a/5
[=4]
şan- zannetmek
ş.-di 162a/5
ş.-sa 169b/6
[=2]
şan'at [< Ar.] sanat
ş. 185a/6
[=1]
şakal sakal
s.+ına 191b/9
[=1]
sākıṭ [< Ar.]
sākıṭ ol- hükmü kalkmak, geçersiz
olmak
s. 178b/5, 189a/3
[=2]
şar- kaplamak, etrafına dolamak
ş.-alar 192a/4
ş.-ıcaḳ 191a/2
ş.-ıḳ 190b/5
ş.-maḳ 192a/9
ş.-maya 156a/8

[=5]

şayru hasta

ş. 179a/4

[=1]

şayrulıḳ hastalık

ş.+ıla (*şayrulıḳıla*) 178b/4

[=1]

secde [< Ar.] namaz kılariken alını, el
ayalarını, dizleri ve ayak
parmaklarını yere getirerek alınan
durum

secde ét- secdeye kapanmak: 151a/4

secde eyle- secde etmek: 168a/9

secdeye én- secdeye varmak, secde
etmek: 158a/1

secdeye var- secde etmek: 152b/6

secdeye varıma- secde edememek:
177b/6

s. 151a/4, 151a/6, 152a/9, 153b/7,
153b/7, 158a/6, 168a/9, 168a/9,
168b/2, 168b/4, 172a/2, 177b/5,
177b/6, 178a/2, 178a/4, 192b/1,
192b/1

s.+de 154a/4

s.+deyiken 154a/7, 158a/7, 158a/8

s.+sinden 192b/1

s.+ye 152a/7, 152b/6, 152b/8,
157b/9, 158a/1, 165b/6, 165b/9,
167b/6, 169a/3, 177b/6, 192b/1

s.+yi 172a/4

[=34]

secde-yi sehv [< Ar.] namaz kılariken
yapılan bir hatadan dolayı Allah'tan

- af dilemek maksadı ile yapılan secde, hata secdesi
secde-yi sehv ét- hata secdesi yapmak: 151a/3-4
s. 151a/2, 151a/3-4, 151a/5, 151b/6, 152a/1, 152a/5, 152b/3, 153a/3-4, 153a/6, 153a/8, 153a/9-153b/1, 153b/3, 153b/6, 153b/8, 154a/2, 154a/3, 154a/5, 154a/7, 154a/9, 169b/6, 169b/6, 169b/8, 169b/8, 172b/7, 173a/3-4, 173b/1, 174a/4-5
s.+in 152a/8
s.+inde 151a/7
[=29]
- sefer** [< Ar.] yolculuk, seyahat
s.+e 179a/6
[=1]
- segirt-**
→ **at segirt-**
s.-ecek (segirdecek) 179a/9
[=1]
- sehv** [< Ar.] hata
sehv ét- hata yapmak: 151a/3
s. 151a/1, 151a/3, 151a/5, 153a/4, 154a/1, 168b/1
[=6]
- selâm** [< Ar.]
selâm dur- ayakta selam vermek: 194a/1
selâm vèr- namazda “Esselâmü aleyküm ve rahmetullah” diyerek namazı bitirmek: 151b/6
s. 151b/6, 151b/7, 151b/9, 152a/3, 152a/5, 155a/9, 162a/1, 162a/2, 162a/3, 162a/6, 164a/8, 166a/4, 167a/3, 172b/7, 173a/3, 173b/1, 173b/4, 173b/6, 174a/4, 194a/1, 194a/4, 195a/7, 198b/4, 199b/3
[=24]
- sevâb** [< Ar.] iyi ve güzel davranışlar karşısında Allah tarafından verilen mükâfat
s. 159a/9
s.+ı 165b/8, 166b/3
s.+ın 167b/6, 196b/8, 196b/9, 197a/1
s.+lardan 197a/3
[=8]
- sevgülü** sevilen, sevgi duyulan
s. 175b/6
s.+dür 154b/8
[=2]
- seyyid** [< Ar.] Hz. Hüseyin’in soyundan gelen kimse
s. 192a/8
[=1]
- sêdir** [< Fr.] bir orman ağacı
s. 190b/7
[=1]
- şı-** bozmak
s.-mağ 188a/3
[=1]
- şığ-** kalabalık bir yere tamamen girebilmek
s.-masalar 185a/9
[=1]
- şığa-** okşamak, sıvazlamak
s.-yalar 191a/1
[=1]
- sın-/şın-** bozulmak

→ ābdest sm-	160b/9, 161a/3, 162a/1, 162a/6,
<i>s.-a</i> 151a/9	164a/8, 165b/4, 165b/9, 166a/4,
<i>s.-dı mı</i> 171b/2	166a/6, 166a/7, 166b/1, 166b/5,
<i>s.-duğın</i> 171b/3	167a/3, 167a/5, 167a/7, 167b/9,
<i>s.-madı mı</i> 171b/2	169a/7, 169b/4, 169b/8, 170a/4,
<i>s.-muş</i> 171b/3	171b/1, 171b/4, 172a/5, 172b/6,
<i>ş.-sa</i> 183a/9	173a/2, 173a/9, 173b/6, 174b/1,
[=6]	175a/3, 175a/5, 175b/8, 181a/2,
sırça serçe parmak	182b/1, 182b/6, 182b/9, 183a/6,
<i>s.</i> 156a/5	183b/7, 187a/1, 187a/3, 187a/4,
[=1]	187a/9, 187b/1, 187b/3, 187b/5,
sil- bir şeyi bir yere sürterek temizlemek	187b/6, 187b/9, 188a/1, 188b/2,
<i>s.-mek</i> 171a/2	190b/1, 190b/2, 190b/4, 190b/9,
[=1]	191a/3, 191a/8, 191b/3, 191b/9,
sin [< Çin.] mezar, kabir	192a/4, 194a/1, 194a/3, 195a/8,
<i>s.+inden</i> 191b/8	196a/7, 196b/1, 197a/2, 197a/5,
[=1]	197a/8, 197a/8, 197a/9, 198b/4,
şol sol (taraf)	199a/1, 199b/2, 199b/9, 200a/5,
<i>ş.</i> 156a/4, 156a/6, 156a/7, 163a/3,	200a/7
163a/6, 190b/3, 190b/4	<i>ş.+dın</i> 169b/7, 169b/9
[=7]	[=95]
şonra 1. ardından, arkasından: 151b/2; 2.	şonrağı daha sonra olan, sonraki
bir şeyin arkasından gelecek kısmı,	<i>ş.</i> 167a/5, 167a/6
devamı: 152a/1; 3. içinde bulunulan	[=2]
veya bahsedilen anın daha	sovuğ soğuk
ilerisindeki bir zamanda: 153b/8; 4.	<i>s.</i> 159a/1
değer, derece vb. için bahsedilenden	[=1]
daha aşağıda oluşu ifade eder:	söyle- 1. konuşmak: 184a/1; 2. uyararak,
175b/8	ikaz etmek: 159a/4
<i>ş.</i> 151b/2, 151b/4, 152a/1, 152a/2,	<i>s.-mek</i> 184a/1
152a/5, 152b/3, 152b/8, 153b/8,	<i>s.-memek</i> 184a/2
154a/9, 155a/8, 156a/1, 156a/1,	<i>s.-mese</i> 159a/4
156a/8, 156b/8, 157a/1, 157a/9,	[=3]
157b/6, 157b/9, 158a/1, 158a/9,	

söz 1. bir konuyu yazılı veya sözlü olarak açıklamaya çalışan kelime dizisi: 153a/1; **2.** kesinlik kazanmayan haber, rivayet: 156b/5

s. 153a/1

s.+i 158b/9

s.+ince 156b/5, 176a/1, 176b/7, 191b/5

[=6]

şu 1. rengi, kokusu ve tadı olmayan sıvı madde: 157b/3; **2.** bitkilerin çiçek veya yapraklarından damıtılmak suretiyle elde edilen güzel kokulu sıvı: 192a/1

→ **şu dök-** küçük abdest bozmak

ş. 157b/3, 170a/5, 181b/6, 190b/6, 191b/2, 191b/3

ş.+yı 192a/1, 192a/2

[=8]

Subhāneke [< Ar.] Subhaneke duası

S. 153b/4, 157a/5, 157a/7, 169a/6, 187b/4

[=5]

şulh [< Ar.]

şulh ét- barışmak, uzlaşmak

ş. 181a/5

[=1]

sultān [< Ar.] hükümdar

s. 183a/3, 185b/1, 185b/9, 189b/1, 189b/1, 189b/9

[=6]

süre [< Ar.] Kur'an'ın en küçüğü üç, en büyüğü 286 ayetten oluşan ve ayrı

ayrı isimleri olan yüz on dört bölümünden her biri

s. 153a/2, 169a/7

s.+sin 153a/2, 154a/2

s.+sinüj 153a/6

[=5]

şüret [< Ar.] yol, şekil

ş.+de 164b/3

[=1]

sücüd [< Ar.] secde

s.+da 159b/4

s.+daki 169b/2

[=2]

sücüdlü [< Ar.] secdeli

s. 164b/6

[=1]

sünnet [< Ar.] Hz. Peygamber'in kişisel namazı, sünnet namazı

→ **cum'a sünneti**

s. 155a/1, 166b/4, 166b/5, 166b/8, 166b/9, 167a/2, 170a/7, 182b/2, 187a/5

s.+i 167a/1, 167a/3, 167a/4, 167a/5, 167a/6, 167a/7, 167a/9, 167a/9, 187a/8

s.+in 166b/9, 175a/2, 175a/3, 187a/4, 187a/7

s.+iyle 175a/1

s.+leri 175a/4, 180b/4

s.+lerin 154b/2

[=27]

sür- değdirmek, dokundurmak

s.-üp 179a/3

[=1]

Şâfiî 1. İmam Muhammed bin İdris eş-Şâfiî'nin mezhebine mensup olan kimse: 155b/6; **2.** Dört büyük mezhepten ismi ile anılan Şafii mezhebinin kurucusu: 175b/9
Ş. 155b/6, 175b/9

[=2]

şart [< Ar.] bir şeyin olabilmesi için gerekli olan husus, koşul
Ş. 179b/3

Ş.+dan 163b/1

Ş.+dur 155b/6, 179b/6

Ş.+ı 163a/9, 163b/8, 164a/1, 164b/5, 164b/8, 165a/3, 165a/5, 182a/7, 185a/4, 189a/8, 197a/6

Ş.+laruñ 182a/4

Ş.+uñ 163b/3

[=17]

şāyed [< Fa.] eğer

Ş. 173a/1, 173a/8, 173b/6, 173b/8

[=4]

şehir [< Fa.] yerleşim merkezi, kent; bk.

şehir

Ş.+de 181a/9, 182a/2, 185b/9

[=3]

şehir [< Fa.] yerleşim merkezi, kent; bk.

şehir

Ş. 179b/4, 185a/5, 185a/5, 185a/7, 186a/7

Ş.+de 181a/2, 186a/3, 186b/1

Ş.+den 179b/2

Ş.+e 185a/6, 185b/4

Ş.+inde 181a/6

Ş.+üñ 179a/9, 185a/8

[=14]

Şemsü'l-Eimme Hanefi mezhebi fıkıhçılarından

Ş. 186a/9

[=1]

şerī'at [< Ar.] kanun, yasa

Ş. 185b/2

[=1]

şerh [< Ar.] bir kitabı ayrıntılarına girerek açıklama

Ş.+inde 154a/6, 171a/9, 181b/7, 183a/5, 186a/2, 194a/8

[=6]

Şerh-i Taḥāvī Ebu Ca'fer Ahmed Tahavi'nin El-Muhtasar adlı fıkıh kitabının şerhi

Ş.+de 152a/1-2

[=1]

şeytān [< Ar.]

şeytāna uy- doğru yoldan ayrılarak kötü bir şey yapmak

Ş.+a 177a/4

[=1]

şimdiki bu zamandaki, bu andaki

Ş. 170b/1

[=1]

şol şu

Ş. 153b/1, 157b/1, 158a/3, 160b/1, 160b/5, 168b/6, 177b/2, 178b/4, 180a/2, 180a/7, 181b/2, 184a/9, 187a/1, 192a/5, 200b/8

[=15]

şöyle şuna benzer, şunun gibi, şu şekilde

ş. 153b/9, 157b/2, 163b/4, 174a/8,
179a/3
[=5]
şübhe [< Ar.] tereddüt, kuşku
şübhe ét- şüphelenmek, tereddüt
etmek: 171b/1-2
ş. 171b/1, 171b/4, 172a/8, 172a/9,
187a/2
ş.+si 172a/6
[=6]
şübhelen- kuşkulanmak, tereddüt etmek
ş.-dügi 171b/5, 171b/6, 171b/7,
172a/7
ş.-se 171b/8, 172a/2, 172a/3, 172a/5,
172a/5, 172b/8, 173a/6, 173b/2,
173b/9, 174a/3
[=14]
tā [< Fa.] zaman bildiren edat
t. 156a/8, 191a/2, 197a/3
[=3]
ṭāʿat [< Ar.] ibadet
ṭ. 175b/6
[=1]
tābiʿ [< Ar.]
tābiʿ ol- (bir şey veya kimseye)
uymak, ona göre hareket etmek
t. 153b/2, 181a/7, 181a/7
[=3]
ṭağ dağ
ṭ.+dan 180a/8
[=1]
taḥta [< Fa.] ağaç parçası
t. 178a/3
[=1]

tā haddī [< Fa.] şimdiye kadar olduğu gibi
t. 176b/2
[=1]
Ṭaḥāwī Fıkıh ve hadis âlimi
Ṭ. 181b/7
[=1]
taḥiyyāt [< Ar.] **1.** “et-tahiyyâtü” sözüyle
başlayan dua: 154a/3; **2.** namazda
secdeden sonraki oturuş: 154a/4
t. 154a/3, 154a/6, 169b/2
t.+a 154a/8, 161b/9, 166a/4, 168a/8,
169a/1, 172b/2, 172b/3, 172b/5,
172b/7, 172b/9, 173a/1, 173a/3,
173a/5, 173a/8, 173b/1, 173b/4,
173b/5
t.+da 154a/4
t.+ı 154a/9
t.+ında 173b/9
t.+uḡ 162a/2, 162a/3
[=25]
taḥiyyet-i mescid mescide girince kılınan
nafile namaz
t. 170b/9-171a/1
[=1]
ṭam çatı, dam
ṭ.+ı 162a/4
ṭ.+ında 170a/5
[=2]
tamām [< Ar.] **1.** bitmiş, tamamlanmış:
153a/1; **2.** tam olarak, eksiksiz:
153a/2
tamām ét- tamamlamak: 166a/7
tamām ol- tamamlanmak: 151b/7

t. 151b/7, 153a/1, 153a/2, 154b/4,
158b/9, 166a/7, 170a/4, 172a/9,
173a/8, 173b/4, 173b/6, 173b/8,
180b/6, 181a/3, 187b/9
[=15]

tamāmla- bitirmek

t. 155b/2, 155b/3, 155b/4
t.-dukdan 152a/1
t.-rīsa 152b/5, 167a/1
t.-rsa 166b/8
t.-saḡ 155a/8
t.-ya 152b/3, 174a/4, 188a/2
t.-yup 155b/8
[=12]

ṭanuḡluḡ tanık olma durumu

t.+ı (*ṭanuḡluḡı*) 159a/3, 159b/1,
159b/3
[=3]

Taḡrı

Taḡrı Te‘ālā yüce Allah
T. 154b/8, 155a/6, 175b/5, 176a/3,
176a/5, 176a/6, 176a/8, 176a/9,
176b/6, 180a/4, 189a/8, 194b/2,
196b/8, 197a/7
[=14]

taḡvā [< Ar.] Allah’ın yasakladığı
şeylerden korunma, sakınma

t.+sı 159a/7
[=1]

ṭar (zaman için) sınırlı, yetersiz

t. 174a/7
[=1]

ṭavar inek, koyun, keçi gibi hayvanların
ortak adı

t.+ları 181b/6

[=1]

ta‘zīz [< Ar.]

ta‘zīz or- (birini) yüceltmeyi,
ululamayı kesmek, bırakmak
t. 159a/4

[=1]

Te‘ālā [< Ar.]

→ **Ḥaḡ Te‘ālā, Taḡrı Te‘ālā**

T. 154b/8, 175b/5, 176a/5, 176a/8,
176a/9, 184b/5, 196b/8, 197a/7,
197b/2, 200a/8
T.+dan 180a/4, 189a/8, 194b/2
T.+nuḡ 176a/3, 176a/6, 176b/6
T.+yiçün 155a/7
[=17]

Ta‘ālallāh “Allah ne yücedir” anlamında
bir söz

T. 184b/6

[=1]

tehlīl [< Ar.] “La ilahe illallah” sözünü
söyleme

t. 184b/3

[=1]

tekbīr [< Ar.] “Allahu ekber” sözü

tekbīr èt- tekbir getirmek: 168b/9

tekbīr getür- tekbir okumak: 153b/6
t. 168b/7, 168b/9, 187b/5, 187b/9,
188a/9

t.+den 194a/1, 194a/3

t.+i 188a/5, 188a/6

t.+ler 153b/3

t.+leri 169b/1, 169b/4

t.+lerin 168a/6, 168b/6

- t. +lerinden* 153b/5
[=15]
- te'kîd** [< Ar.] ısrar, üsteleme
t. +ile 176b/2
[=1]
- terāvīḥ** [< Ar.] Ramazan'da yatsı namazından sonra kılınan namaz
t. 161a/8, 162a/5
t. +i 161a/6, 161a/9, 161b/3, 161b/7
t. +üj 161b/4, 161b/8
[=8]
- terk** [< Ar.]
terk ét- 1. ihmal etmek: 153a/6; 2. gitmeyi bırakmak: 159a/3
t. 153a/6, 153a/7, 153b/2, 159a/3, 159a/6
[=5]
- tertîb** [< Ar.] düzen, sıra
t. 174b/5, 174b/6, 175b/2
t. +ince 190a/8
[=4]
- tertîbçe** sırasıyla
t. 154b/5, 174b/1, 175a/7
[=3]
- tesbîḥ** [< Ar.] "Sübhanallah, elhamdülillah, Allahu ekber" sözlerini otuz üçer defa söyleme
t. 184b/3, 199b/9
t. +ler 153b/4
t. +leri 169b/2, 197a/2
[=5]
- tevbe** [< Ar.]
tevbe ét- tövbe etmek
t. 177a/5
- [=1]
- teyemmüm** [< Ar.]
teyemmüm aldur- teyemmüm yapırmak
t. 191b/2
[=1]
- têz** [< Fa.] çabuk, hızlı
t. 159b/4, 159b/4
[=2]
- toğrıl-** doğrulmak
t. -a 157b/9
[=1]
- toprak** toprak
t. +a (toprağa) 179a/3
t. +ın (toprağın) 191b/6
[=2]
- topuk** topuk
t. +ına (topuğına) 192a/7
[=1]
- toğun-** değmek, temas etmek
t. -maya 158a/4
[=1]
- tur-** 1. kalkmak: 151a/6; 2. belirli bir durumda bulunmak: 160a/5; 3. ayakta dikilmek: 163a/1; 4. bir yerde olmak, bulunmak: 179a/8; 5. yapmakta olduğu hareketi kesmek: 192b/2; bk. **dur-**
туру gel- birden kalkmak: 172b/6
→ **örü tur-**
t. -a 160a/6, 165b/3, 167a/3, 173a/2
t. -andan 163a/3
t. -anuy 163a/1, 163a/3
t. -duğı 179a/8

t.-madın 192b/2
t.-mağa 181b/4, 181b/7
t.-mamağiçün 160a/5
t.-sa 165b/1
t.-u 172b/6
t.-up 151a/6, 152a/9, 192b/1
t.-urdum 194b/5
t.-urken 173b/2, 177b/4, 182b/2
 [=21]

tükür- ağızdaki tükürük, balgam veya yutulmak istenmeyen bir şeyi dışarı atmak
t.-meye 170b/8
 [=1]

Türkice Türkçe
T. 197b/4
 [=1]

uğun- bilincini kaybetmek, yitirmek
u.-sa 178b/8, 178b/9
 [=2]

‘ulemā [< Ar.] âlimler, bilginler
‘u. 154b/8, 160a/6, 185a/1
 [=3]

ulu 1. büyük: 160b/6; **2.** yüce: 175b/8
u. 160b/6, 175b/8, 177a/6, 178b/3, 185a/8, 186a/6, 186b/8
 [=7]

ulula- yüceltmek
u.-mağiçün 189a/6
 [=1]

uluhk yücelik
u.+ına (ululığına) 176a/3, 176b/6
 [=2]

unut- aklında kalmamak, hatırlamamak;
 bk. **unud-**, **unut-**
u.-up (unıdup) 174a/7
 [=1]

unud- aklında kalmamak, hatırlamamak;
 bk. **unut-**, **unut-**
u.-sa 159b/6
 [=1]

unut- aklında kalmamak, hatırlamamak;
 bk. **unut-**, **unud-**
u.-sa 153b/5, 154a/3
 [=2]

uşlu akli başında
u. 163b/9, 200b/9
 [=2]

uvağ ufak
u. 160b/6
 [=1]

uy- birine tabi olmak, ayak uydurmak
 → **imāma uy-**, **şeytāna uy-**
u.-a 151a/8, 151a/9, 151b/5, 151b/5, 161b/8, 165b/7, 166a/3, 166a/5, 166a/7, 166a/9, 166b/5, 166b/9, 167a/1, 167a/3, 167a/9
u.-an 151a/1, 151a/3, 165a/6, 167b/6, 170a/1
u.-ana 151a/2
u.-arısı 152b/2, 162b/3
u.-dı 162a/5
u.-duğı 151a/3
u.-duğından 177a/4
u.-duğıçündür 153a/1
u.-ıcağ 152b/8, 162b/4
u.-mağ 152b/1, 160b/2, 162b/2

u.-maya 151a/8, 151b/3, 168b/9
u.-mayıcağ 152b/6
u.-mayup 152b/4
u.-maz 166b/2
u.-miş 164a/4, 164b/2, 164b/4, 169b/7
u.-mişiken 165a/9
u.-mişsa 157a/2
u.-sa 159b/8, 161a/1
u.-up 152a/8, 158b/3
[=48]
uydur- uymasını sağlamak, ayarlayıp denk getirmek
u.-mağ 160a/2
[=1]
uyı- uyumak
u.-sa 162a/1
[=1]
uyluğ bacağın kalçadan size kadar olan kısmı, uyluk kemiği
u.+ı (uyluğı) 158a/5
[=1]
uyu- uyumak
u.-ya 151a/9
[=1]
uza- ileriye doğru devam etmek, uzanmak
u.-maya 156a/9
[=1]
uzağ arada çok mesafe bulunan, uzak
u. 179b/2
[=1]
uzat- ileriye doğru yöneltmek
u.-a (uzada) 156a/7
[=1]

uzun 1. boyu fazla olan: 158b/1; **2.** zaman bakımından çok olan: 180a/1
u. 158b/1, 180a/1
[=2]
uzunluğ uzunluk, bk. **uzunluğ**
u.+ı (uzunluğı) 192a/7
[=1]
uzunluğ uzunluk, bk. **uzunluğ**
u.+ı (uzunluğı) 192a/5
[=1]
‘uzuv [< Ar.] organ
‘u.+dan 191b/1
‘u.+ı (‘uzvı) 191a/9
[=2]
ücret [< Ar.]
ücret al- ücret almak, yapıp ettiği için karşılık almak
ü. 171a/6
[=1]
üç üç
ü. 157b/5, 158a/7, 163a/4, 163a/6, 163a/6, 163a/7, 166a/6, 166a/9, 172b/4, 172b/8, 173b/3, 174a/1, 179a/8, 179b/7, 180a/2, 180a/5, 180a/6, 180a/8, 180b/1, 180b/5, 180b/8, 180b/8, 182a/8, 186b/3, 187b/5, 187b/9, 190b/3, 190b/5, 195a/5, 196a/7, 196a/8, 196a/8, 199a/1
[=33]
üçüncü üçüncü
ü. 164a/1, 173b/7, 188b/2, 200a/9
[=4]
üsküf [< İt.] başlık, örtü

ü.+in 158a/6

[=1]

üzeri üst tarafı

ü.+nde 156b/2, 160b/7, 174a/4

ü.+ne 156a/5, 156a/7, 157b/1,
158a/5, 162a/4, 172a/9, 177b/9,
178a/4, 190b/3, 190b/4, 191b/8,
192a/6

ü.+nedür 188b/3

[=16]

vâcib [< Ar.] yapılması gerekli olan

vâcib ol- yapılması gerekli olmak,
şart olmak: 152b/7

v. 152b/7, 152b/9, 153a/5, 154a/7,
154b/1, 161a/9, 173b/8, 175a/5,
178b/7, 182a/5, 182a/7, 182b/1,
185a/8

v.+dür 159a/4, 172b/5, 182a/2,
184b/8, 185b/6, 188b/4, 188b/6,
189a/6

v.+lerin 154b/1

[=22]

Vâkı‘ât Mahmud Buhari’nin fıkıh eseri

V.+ında 186b/5

[=1]

vâkı‘ [< Ar.]

vâkı‘ ol- meydana gelmek, vuku
bulmak

v. 171a/9

[=1]

vaqıt [< Ar.] bir işin yapılacağı saat, bk.

vaqıt

v. 176b/8

[=1]

vaqıt [< Ar.] **1.** bir işin yapılacağı saat:

155b/4; **2.** zaman: 159b/2; bk. **vaqıt**

vaqıtı gir- zamanı gelmek: 182b/5

v. 155b/4, 159b/2, 159b/2, 174a/6,
174a/7, 174a/9, 174a/9, 174b/2,
174b/4, 174b/5, 174b/7, 174b/8,
175b/9, 176b/3, 177a/4, 178a/9

v.+den 174b/3, 175a/6, 175b/2

v.+e 174b/4

v.+i 171b/9, 172a/1, 174a/7, 174b/8,
182b/5

v.+üñ 171b/8

[=26]

var mevcut

v. 163a/9, 169b/6, 172b/3, 177a/3

v.+dur 168a/1, 168a/3

v.+ıduğın 152a/5, 176a/6

v.+ısa 171b/7, 172a/7, 179b/3,
191a/1, 196a/9

v.+iken 190a/7

[=14]

var- **1.** gitmek: 159a/2; **2.** bir yere
ulaşmak: 180a/8

→ **rukū‘a var-, secdeye var-**

v.-a 157a/9, 157b/9, 165b/3, 165b/7,
188a/2

v.-duğından 165b/9

v.-duğdan 152b/8

v.-madın 152b/6, 167b/8

v.-madıysa 152a/8

v.-mağa 159a/2

v.-mağičün 177b/5

v.-mamış 165b/6

v.-mak 159a/8, 159b/5, 167b/4

v.- <i>maya</i> 159a/6	176a/7, 176a/7, 176a/8, 176b/1,
v.- <i>sa</i> 159b/6, 159b/8, 180a/8, 181a/5,	176b/6, 176b/7, 177a/3, 177a/4,
182b/8, 182b/9	177a/9, 177b/1, 177b/9, 179a/2,
v.- <i>up</i> 156a/8, 179a/9	179a/4, 179b/8, 180a/6, 181a/4,
v.- <i>ursa</i> 169a/3, 180b/1	181a/5, 181a/7, 181b/1, 181b/2,
[=27]	181b/6, 182a/1, 182a/1, 182a/2,
varıma-	182a/3, 182a/3, 182a/3, 182a/3,
→ secdeye varıma-	182a/4, 182a/5, 182a/6, 182b/4,
v.- <i>zsa</i> 177b/6	183a/2, 183a/8, 184a/1, 184a/1,
[=1]	184a/6, 184a/8, 184a/8, 184b/3,
vaşiyet [< Ar.]	184b/4, 184b/7, 184b/7, 185b/1,
vaşiyet eyle- vasiyet etmek	185b/3, 185b/5, 185b/7, 186a/4,
v. 178a/6	186b/4, 186b/4, 186b/7, 186b/9,
[=1]	187a/5, 188a/2, 188a/4, 188a/5,
va'z [< Ar.] dini konuşma	188a/6, 188a/8, 188b/1, 188b/3,
v. 159a/8	188b/5, 189a/8, 189b/5, 190a/5,
[=1]	190b/2, 191a/7, 191b/9, 192a/2,
ve [< Ar.] bağlaç	192a/2, 192a/2, 192a/7, 194b/1,
v. 151a/2, 153a/8, 153b/3, 153b/4,	194b/1, 197b/1, 199b/3, 200b/2,
154a/4, 154b/1, 154b/2, 154b/2,	200b/2, 200b/3, 200b/5, 200b/5,
154b/2, 154b/3, 154b/3, 154b/9,	200b/6, 200b/6
155a/2, 155a/7, 155b/6, 156a/2,	[=146]
156a/3, 156a/4, 156a/5, 156a/6,	veyā [< Fa.] ya da
156b/1, 156b/2, 156b/4, 156b/6,	v. 156a/9
156b/8, 157a/2, 157a/5, 157a/5,	[=1]
157a/6, 157a/6, 157a/7, 157a/8,	vèr- 1. ödemek: 178a/8; 2. bağışlamak:
157b/1, 157b/1, 157b/3, 157b/4,	178b/1
158a/1, 158a/2, 158a/2, 158a/4,	→ şalavāt vèr, selām vèr-
158a/5, 159a/8, 159b/4, 162b/9,	v.- <i>diyse</i> 152a/3, 152a/3, 152a/4
163a/3, 163a/3, 163b/2, 164b/6,	v.- <i>düğinden</i> 162a/1
164b/6, 166a/2, 168a/2, 169b/2,	v.- <i>dükden</i> 162a/6, 164a/8, 167a/3,
170a/2, 170a/4, 170a/5, 170a/5,	195a/7, 198b/4
170a/7, 170b/3, 171a/8, 171b/4,	v.- <i>dükleri</i> 200b/2
171b/9, 172a/4, 175b/6, 176a/3,	

- v.-e 162a/3, 162a/3, 166a/4, 172b/7,
173a/3, 173b/1, 173b/6, 174a/4,
194a/4, 197a/9
v.-eler 178b/1, 178b/2
v.-icek 199b/3
v.-medin 155a/9
v.-mek 184b/4, 184b/8, 200b/7
v.-meye 151b/6, 173b/5
v.-se 152a/5
v.-üñ 178a/8
v.-ür 196b/9, 196b/9, 197a/1
v.-ürse 151b/8, 151b/9
[=36]
- véribi-** göndermek
v.-mek 196b/9
[=1]
- Viḳāye** Hanefi mezhebine ait fıkıh kitabı
V.+de 189a/9
[=1]
- vitr** [< Ar.] yatsı namazından sonra kılınan
üç rekâtlık namaz
v. 155a/2, 155a/3, 161a/9, 175a/4
v.+i 161b/3, 161b/4
v.+imiş 162a/5
[=7]
- yā** ya da
y. 151b/1, 151b/2, 151b/4, 152a/3,
153b/6, 154a/4, 154a/4, 154a/7,
154a/7, 155a/4, 156b/3, 157a/3,
157b/5, 158a/6, 158a/7, 158b/5,
158b/5, 159a/1, 159a/1, 159a/2,
160b/2, 162b/3, 162b/7, 167a/8,
167b/6, 169a/7, 169a/7, 169b/1,
169b/2, 171a/2, 171a/5, 172a/2,
173b/3, 174a/7, 177b/2, 178a/3,
178b/8, 178b/9, 179a/3, 179b/1,
179b/1, 179b/4, 179b/8, 180a/1,
180b/5, 181a/5, 181a/9, 181b/8,
181b/9, 182b/8, 184b/6, 185a/1,
185b/2, 189b/9, 189b/9, 190a/7,
190b/7, 190b/8, 192a/1, 192a/8,
192a/8, 199a/1, 200b/4
[=63]
- yāban** [< Fa.] ıssız yer
y.+da 200b/3
[=1]
- yağı** düşman
y. 181a/4
[=1]
- yağmur** yağmur
y. 159a/1
[=1]
- yāhūd** [< Fa.] veya
y. 151a/9, 164a/6, 177b/2, 177b/9,
178b/1, 183a/1, 185b/4, 197b/3
[=8]
- yaluğuz** tek başına
y. 160a/5, 160a/6
[=2]
- yaluğuzca** yalnız olarak
y. 170b/5
[=1]
- yalvar-** birinden acındırıcı bir tavırla bir
şey istemek
y.-a 197b/4
[=1]
- yan 1.** bir şeyin ön veya arka kabul edilen
kısımına göre sağ veya solda olan

tarafı: 156a/5; **2.** yakın, civar: 160a/5; **3.** taraf: 186a/6
y.+ı 190b/3, 190b/4
y.+ın 190b/3, 190b/5
y.+ına 160a/5, 160a/7, 162b/6, 164a/5, 164b/1, 165b/1, 178a/1, 186a/7
y.+ında 162b/9, 163a/1, 163a/2, 163a/3, 163a/5, 163a/6, 163a/6
y.+ındağı 156a/5, 186a/6, 186a/8
[=22]
ya'ni [< Ar.] “şu anlatılmak isteniyor ki” anlamında bir söz
y. 189a/1
[=1]
yaña taraf, yön
y. 156a/9, 156a/9, 158a/9, 174a/3, 177b/9, 178a/1, 178a/3, 179a/5
[=8]
yañıl- hata yapmak
y.-ıp 161a/4
y.-mağ 161a/5
[=2]
yañlış doğru olmayan, hatalı
y. 184a/6
[=1]
yap- **1.** kapatmak, örtmek: 170b/2; **2.** oluşturmak: 170b/3
y.-mağ 170b/2, 170b/3
[=2]
yağın
yağın ol- zaman bakımından yaklaşmak
y. 160a/4

[=1]
yağınlık
yağınlık ét- cinsel ilişkiye girmek
y. 170a/5
[=1]
yar- geçişe engel olan bir şeyi delip geçmek
y.-up 160a/9
[=1]
yara- uygun olmak, uygun düşmek
y.-ya 173a/5
[=1]
yarlığanmağlık bağışlanma
y. 194b/2
y.+ın (*yarlığanmağlığın*) 189a/7, 197b/1
[=3]
yaşduğ yastık
y. 178a/3
[=1]
yat- boylu boyunca uzanmak
y.-a 177b/9, 178a/1
y.-urken 177b/8
[=3]
yatsu yatsı namazı
y. 161a/5, 161b/2, 161b/6, 161b/7, 167a/8
[=5]
yatur- birinin yatmasını sağlamak
y.-alar 190b/3, 190b/4
[=2]
yaya yürüyerek giden kimse
y. 179b/8
[=1]

yayan yürümek suretiyle

y. 180b/6

[=1]

yaz- bir söz veya düşünceyi belli işaret ve

harflerle anlatmak

y.-*mağ* 171a/5, 184a/6

[=2]

yazı ova, düzlük

y.+*da* 181a/5, 181b/8

[=2]

yê- 1. ağızda çiğneyerek yutmak: 181a/4

→ **mîrâş yê-**

y.-*mek* 184a/1

y.-*mekde* 190a/9

y.-*memek* 181a/4, 188a/4

y.-*se* 183a/1

y.-*yecek* 181b/6

[=6]

yêdi yedi

y. 163a/9, 163b/1, 163b/3, 165b/8

[=4]

yêdinci yedinci

y. 165a/5

[=1]

yêg daha iyi, evla

y.+*dür* 159a/8, 159b/5, 180b/6,

184b/2, 188a/3, 188a/4, 189b/1,

189b/2, 189b/3, 189b/4, 189b/5,

189b/6, 189b/8, 190a/1, 190a/3,

190a/4, 190a/6, 190a/7, 190b/7,

190b/8, 192a/9, 192b/2

[=22]

yêl esinti, rüzgar

y. 180a/7

[=1]

yêñ giyecek şeylerin kol kısmı

y.+*i* 156b/2

[=1]

yêr 1. durum, konum: 152b/7; **2.** uygun,

doğru an: 153b/7; **3.** zemin: 158a/2;

4. bir şeyin veya kimsenin kapladığı

ya da kaplayabileceği boşluk:

160a/3; **5.** mekan, mahal: 170a/9; **6.**

insan vücudunun herhangi bir

bölümü: 171b/6; **7.** bölüm, kısım:

176a/9; **8.** yaşanılan konum: 179a/8;

9. önem, değer: 182a/6

yêr eyle- bir yer oluşturmak: 170a/7

yêrine gel- olmak, gerçekleşmek:

167b/5

→ **düz yêr**

y. 160a/3, 160a/8, 165b/2, 170a/7,

170a/9, 185a/5

y.+*de* 152b/7, 164b/8, 165a/2,

176a/9, 180a/9, 185b/1, 186a/3,

186a/5, 186a/9, 186b/3, 186b/5,

186b/7, 187a/1, 189a/1

y.+*e* 158a/2, 158a/5, 177b/6, 180a/8,

180b/1, 181b/5, 191a/5

y.+*i* 179b/1, 191a/3

y.+*in* 171b/6

y.+*inde* 153b/7

y.+*ine* 167b/5, 185b/2

y.+*ine durur* 182a/6

y.+*lerin* 190b/1

y.+*üñ* 165a/1, 179a/8, 180b/2

[=38]

yêt- kâfi olmak

- y.-er 151a/6, 155a/2
y.-erse 179a/5
y.-medügi 177b/1
y.-mese 177b/1, 177b/8
y.-mezise 178a/6
[=7]
- yéyecek** yenecek şey, azık
y. 183a/1
[=1]
- yigirmi** yirmi
y. 165b/8, 178a/9
[=2]
- yigit** genç
y. 162b/1
y.+iken (*yigidiken*) 163b/8
[=2]
- yoğsa** kesinlik kazanmamış iki şeyi anlatmak için kullanılır
y. 174a/1
[=1]
- yoğsul** geçinmekte güçlük çeken, fakir
y.+a 178b/1
[=1]
- yol 1.** yolculuk: 179a/8; **2.** bir yerden bir yere gitmek için aşılacak uzaklık: 179b/7
yol eyle- yol oluşturmak: 170b/8
y. 170b/8, 179b/7, 180a/2, 180a/5, 180a/6
y.+a 179a/8
y.+da 188a/5
[=7]
- yoğ** mevcut olmayan
y.+dur 175b/6, 176b/7, 177a/1
- y.+isa (*yoğisa*) 171b/6, 190a/8
y.+iken (*yoğiken*) 183a/6
[=6]
- yoğarı** yukarı, arka
y. 157b/4
[=1]
- yoğaru** yukarı
y. 158a/3, 158a/5, 164b/9
[=3]
- yoğluk** yok olma durumu, bulunmama
y.+ıyığün *midür* (*yoğluğuıyığün midür*) 177a/2
[=1]
- yoğelt-** yönelmesini sağlamak, çevirmek: 158a/9; **2.** manen istikametini Allah'a çevirmek, ilahi istikamette olmak: 197b/2
y.-e (*yoğelde*) 158a/9, 197b/2
[=2]
- yoğri-** **1.** hareket etmek: 160b/6; **2.** yayan gitmek: 180b/7; **3.** adım atarak ilerlemek: 182a/3
y.-ye 160b/6
y.-yene 182a/3
y.-yüp 180b/7
[=3]
- yoğriğ** yürüme işi
y.+i 179b/7, 179b/8
[=2]
- yu-** yıkamak
y.-dı mı 171b/4
y.-duğın 171b/6
y.-duğları 190b/6
y.-duğlarından 190b/9, 191b/8

y.-madı mı 171b/5
y.-mak 171b/7, 191a/5, 191a/6,
191a/7
y.-mayalar 190b/2, 191a/4, 191b/2
y.-rlarısı 190b/8
y.-ya 171b/7, 190b/6
y.-yalar 190b/2, 190b/3, 190b/5,
191a/4, 191a/9, 191b/4
y.-yan 190b/5
[=23]
yumşak yumuşak
y.+ı (yumşığı) 156a/3
[=1]
yun- yıkanmak
y.-an 190b/1
y.-maduğın 171b/8
y.-mamağ 191b/1
y.-mamış 191a/9
y.-miş 189a/9
[=5]
yükseklik yukarıya doğru olan mesafe
y.+i (yüksekligi) 165a/1
[=1]
yüz surat, çehre
y.+in 177b/6, 178a/1, 179a/2, 182b/3
[=4]
yüz (rakam olarak) yüz
y. 178a/9, 196b/6, 196b/8, 196b/9,
197a/1
[=5]
zâhir [< Ar.] belli olan, malum olan,
bilinen
z. 185a/9, 193b/9
[=2]

zâ'iflik [< Ar.] zayıflık
z.+inden (zâ'ifliğinden) 177a/3
[=1]
zahmet [< Ar.]
zahmet çek- (bir şeye) katlanmak:
177b/2-3
zahmet ol- bir şeyden sıkıntı ve
yorgunluk duymak
z. 171a/1, 177b/2, 180b/7
[=3]
zâlim [< Ar.] zulüm eden kimse
z. 184b/1, 186a/1
[=2]
zamân [< Ar.] **1.** çağ: 160a/7; **2.**
yaşanmakta olan vakit: 170b/1
z.+da 170b/1
z.+umuzda 160a/7
[=2]
zârilik
zârilik ét- ağlamak, yalvarmak
z. 197b/2, 200a/8
[=2]
zarûret [< Ar.] mecburiyet, zorunluluk
z. 170b/9, 171a/7, 186b/2
[=3]
zekât [< Ar.] İslam'da zenginlerin sahip
olduğu mal ve paranın kırkta birinin
dağıtılması işi
z. 200b/1, 200b/8
[=2]
zevâl [< Ar.] öğle
z.+den 182b/5, 182b/6
[=2]
zinâ [< Ar.]

zinā ʿet- evlilik bağı olmadan girilen ilişki	165a/2, 165b/7, 166b/1, 171a/1, 171b/3, 171b/8, 172b/2, 172b/3, 172b/9, 173a/1, 173a/8, 173b/6, 176a/2, 176a/4, 177a/2, 177a/3, 184b/2, 184b/5, 189a/5, 190a/7, 190b/8, 192b/1
z. 176b/9	
[=1]	
zindān [< Fa.] tutuklu ve hükümlülerin konulduğu kapalı yer	
z.+a 177a/5	[=30]
[=1]	
zīrā [< Fa.] çünkü	zīre çünkü
z. 156b/4, 156b/5, 160a/7, 161a/4, 161b/9, 163b/8, 164b/1, 164b/3,	z. 155b/5
	[=1]

5. ARAPÇA DUA VE İBARELER

5. 1. Dualar

“Allāhumma’ğfir lahu va’rḥamhu va ‘āfihī va‘fu ‘anhu va akrim manzilahu va avsi‘ madḥalahu va aḡsilhu bi’l-mā’i va’ş-şalci va’l-baradi va naḡḡihī mina’l-ḥaṭāyā ka-mā yunaḡḡā aş-şavābu’l-abyāzu mina’d-dafni va abdilhu dāraⁿ ḥayraⁿ min dārihi va ahlaⁿ ḥayraⁿ min ahlihi va zavcaⁿ ḥayraⁿ min zavcihi va adḡilhu’l-cannata va a‘izhu min ‘azābi’l-ḡabri va min ‘azābi’n-nāri” (194^b/6-9 - 195^a/1-4)

“Allāhumma’ğfir la-nā va li-hazihī’n-nasamati va’l-cami‘i’l-mu’minīna va’l-mu’mināti” (195^a/5-6)

“Allāhumma’ğfir li-ḥayyinā va mayyitinā va şāhidinā va ḡāibinā va şaḡirinā va kabīrinā va zakarīnā ve unşānā Allāhumma man aḡyaytahu minnā fa-aḡyihī ‘ala’l-islāmi va man tavaffaytahu minnā fa-tavaffahu ‘ala’l-imāni Allāhumma in kāna muḡsinaⁿ fazid fī iḡsānih va in kāna musīaⁿ fatacāvaz ‘anhu Allāhumma lā taḡrimnā acrahu va lā taftinnā ba‘dahu vaḡfir la-nā va lahu va li-sāiri’l-muslimīna acma‘īn innaka anta arḡamu’r-rāḡimīn” (192^b/4-9 - 193^a/1-3)

“Allāhumma anta ahlu’l-ḡamdi va anta ‘alā kulli şay’in ḡadīr Allāhumma’ğfir li-mā salafa min zanbī va a‘şimnī fī mā bāḡiya min ‘umri va’rzuḡnī a‘mālaⁿ zakiyyat^{an} tarzā bi-hā ‘annī astagfirullāha’l-‘aḡīm allazī lā ilāha illā huva’l-ḡayyu’l-ḡayyūm va atūbu ilayh” (198^b/5-9)

“Allāhumma anta’s-salām va minka’s-salām va ilayka ya‘ūdu’s-salām fa-ḡayyinā Rabbanā bi’s-salām va adḡilnā dāra’s-salāmi tabārakta Rabbanā va ta‘ālayta laka al-ḡamdu yā za’l-calāli va’l-camāli va’l-kamāli va’l-ikrām” (199^b/4-8)

“Allāhumma in kānat muḡsinat^{an} fa-zid fī iḡsānihā va in kānat musī‘at^{an} fatacāvaz ‘anhā Allāhumma lā taḡrimnā acrahā va lā taftinnā ba‘dahā vaḡfir la-nā va lahā va li-sāiri’l-muslimīna acma‘īna innaka anta arḡamu’r-rāḡimīn” (193^a/5-9)

“Allāhumma innā nas’aluka raḡmat^{an} min ‘indika tahdī bi-hā ḡalbī va taşraḡ bi-hā şadrī va tacma‘u bi-hā şamlī va taḡzuru bi-hā ḡāyati va tarfa‘u bi-hā şāhidī va tuzakkī bi-hā ‘amalī va tabyāzzu bi-hā vachī va tulāḡḡinunī bi-hā ruşdī Allāhumma aşliḡ li-dīnī allazī huva ‘işmatu amrī va aşliḡ lī dunyāya allatī fī hā ma‘āşī va aşliḡ li-āḡirati allati ilayhā ma‘ādi Allāhumma’c‘al ḡayra a‘mārinā āḡirahā va ḡayra a‘mālinā ḡavātimahā va ḡayra ayyāminā yavma nalḡāka Allāhumma innī as’aluk al-ḡayra kullahu ‘ācilahu va ācilihu mā ‘alimtu minhu

vamā lam a‘ lam va a‘ ūzu bi-ka mina ‘ş-şarri kullihī ‘ ācilihi va ācilihi mā ‘ ālimtu minhu va mā lam a‘ lam Allāhumma anta Rabbī lā ilāha illā anta ḥalaḳtanī va ana ‘ abduka va ana ‘ alā ‘ ahdika va va‘ dika mā’s-taṭa‘ tu va a‘ ūzu bi-ka min şarri mā şana‘ tu abū’u laka binī‘ matika ‘ alayya va abū’u laka bi-zanbī fa’ ḡfir la-nā zunūbanā fainnahū lā yaḡfiru’z-zunūba illā anta” (195^a/8-9 - 195^b/1-9 - 196^a/1-6)

“Allāhumma innī as’aluka ḥayāta’ş-şāliḥīna va ḥavna’l-mazlūmīna va ḥırşa’l-muşṭakīna va ḳanā‘ata’r-rāzīna va şabra’l-muḥibbīna va daracata’ş-şābirīna va şaḳatu’l-mutavakkilīna va muvāfaḳata’n-nabiyyīn” (199^a/7-9 - 199^b/1)

“Allāhumma innī as’aluka ḥayra hazā’ş-şabāḥi va ḥayra’l-masā’i va ḥayra’l-ḳazā’i va ḥayra’l-ḳadari va ḥayra’d-dunyā va ḥayra’l-āḥirati va ḥayra mā carā bi-hi al-ḳalamu va a‘ ūzu bi-ka min şarri aş-şabāḥi va şarri’l-masā’i va şarri’l-ḳazā’i va şarri’l-ḳadari va şarri’d-dunyā va şarri’l-āḥirati va şarri mā carā bi-hi al-ḳalamu Rabbanā ātinā fi’d-dunyā ḥasanatan va fi’l-āḥirati ḥasanatan va ḳinā ‘ azāba’n-nāri Rabbanā lā tuzi’ ḳulūbanā ba‘ da iz hadaytanā va hab la-nā min ladunka raḥmat^{an} innaka anta’l-vahḥāb Rabbanā ḡfir la-nā zunūbanā va isrāfanā fi amrinā va şabbıt aḳdāmanā va’n-şurnā ‘ ala’l-ḳavmi’l-kāfirīn Rabbanā ātinā min ladunka raḥmatan va hayyi la-nā min amrinā raşada Allāhumma şalli ‘ alā Muḥammadi va ‘ alā āli Muḥammad Allāhumma ḡfir la-nā va’r-ḥamnā va li-ābā’inā va li-ummahātinā va li-ustāzīnā va li-camī‘i’l-mu’minīna va’l-mu’mināti bi-fazlika va raḥmatika yā arḥama’r-rāḥimīn” (197^b/5-9 - 198^a/1-9 - 198^b/1-3)

“Allāhumma’c’ alhā la-nā faraṭaⁿ va’c’ alhā la-nā zuḥrāⁿ vac’ alhā la-nā şāfi‘at^{an} muşaffa‘at^{an} va li-abavayhā va li-camī‘i’l-muslimīna va’l-muslimāt bi-raḥmatika va fazlika yā arḥama’r-rāḥimīn” (193^b/6-9)

“Allāhumma’c’ alhu la-nā faraṭaⁿ vac’ alhu la-nā zuḥrāⁿ vac’ alhu la-nā şāfi‘āⁿ muşaffa‘āⁿ va li-abavayhi va li-camī‘i’l-muslimīna va’l-muslimāt bi raḥmatika va fazlika yā arḥama’r-rāḥimīn” (193^b/1-4)

“Allāhumma’r-zuḳnā fiḳḥaⁿ fi’d-dīn va kifāyat^{an} fi’r-rızḳı va ‘ āfiyat^{an} va şihḥat^{an} fi’l-badani va tavbat^{an} ḳabla’l-mavti va raḥmat^{an} ‘ inda’l-mavt va maḡfirat^{an} ba‘ da’l-mavti” (200^a/1-4)

“Lā ilāha illallāhu vaḥdaḥū lā şarīkalah lahu’l-mulku valahu’l-ḥamdu yuḥyī va yumītu va huva ḥayyun lā yamūtu biyadihi’l-ḥayr va huva ‘ alā kulli şay’in ḳadīr va ilayhi’l-maşīr” (196^b/1-4)

“Lā ilāha illallāhu vaḥdahu lā ṣarīka lah lahu'l-mulku va lahu'l-ḥamdu yuhyī va yumītu va huva ḥayyun lā yamūtu biyadihi'l-ḥayr va huva 'alā kulli ṣay'in ḡadīr va ilayhi'l-maṣīr” (199^a/3-5)

“Rabbanā ātinā fī'd-dunyā ḡasanat^{an} va fī'l-āḡirati ḡasanat^{an} va ḡinā 'azāba'n-nāri” (194^a/5-6)

“Subḡānallāhi va'l-ḡamdu li'llāhi va lā ilāha illallāhu va'l-lāhu akbar” (196^b/7-8)

“Subḡānallāhi va'l-ḡamdu li'llāhi va lā ilāha illallāhu va'l-lāhu akbar” (199^a/1-2)

“Subḡānaka Allāhumma va bi-ḡamdika va tabāraka's-muka va ta'alā cadduk va lā ilāha ḡayruka” (156^b/8-9-157^a/1)

5. 2. İbareler

Allāhumma'ḡ-fir la-nā (200a/6)

Allāhumma in kāna muḡsinaⁿ (193a/4)

A'ūzu billāhimina'ṣ-ṣayṡāni'r-racīm (157a/1-2)

A'ūzu billāhimina'ṣ-ṣayṡāni'r-racīm bi-smi'llāhi'r-raḡmāni'r-raḡīm (187b/6-7)

Alḡamdu li'llāhi (196a/8)

Lā ilāha illallāh (184b/6, 196b/1, 199a/3,)

Rabbanā laka'l-ḡamd (157b/7)

Sami'allāhu liman ḡamidah (157b/6-7)

Subḡāna'llāhi (196a/7)

Subḡāna rabbiya'l-'azīm (157b/6)

Subḡāna rabbiya'l-'lā (158a/8)

KAYNAKÇA

- Atawula, A.** (2007). *Kutbuddin İznikî'nin "Mukaddime" Adlı Eserinin Tahkik Ve Tahlili*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Avşar, B.** (2019). *Kutbeddin İznikî'nin Mukaddimesi'nin Topkapı Nüshası (51^a-100^b) Giriş-Metin-Çeviri-Sözlük*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bilecik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bilecik.
- Aydın, E.** (2017). *Kutbuddin İznikî'nin Mukaddimesi'nin Topkapı Nüshası (1b-50b) Giriş-Metin-Çeviri-Sözlük*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bilecik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bilecik.
- Baktır, M.** (2005). Anadolu'da Yazılan İlk Türkçe İlmihal Kitaplarından İznikî'nin Mukaddimesi. *Uluslararası İznik Sempozyumu*, s. 431-442.
- Clauson, G.** (1972). *An Etimological Dictionary of Pre-Thirteenth-Century Turkish*. Oxford University Press.
- Devellioğlu, F.** (2008). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Aydın Kitabevi.
- Dilçin, C.** (2013). *Yeni Tarama Sözlüğü*. Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Gülsevin, G. & Boz, Erdoğan.** (2013). *Eski Anadolu Türkçesi*, Gazi Kitabevi.
- Kara, M.** (1999). XIV. ve XV. Yüzyıllarda Osmanlı Toplumunu besleyen Türkçe Kitaplar. *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 8(1), s.34.
- Kelpetin Arpağuş, H.** (2000). "İlmihal", *TDV İslâm Ansiklopedisi*, c. 22, s.139-141.
- Kelpetin Arpağuş, H.** (2002). Bir Telif Türü Olarak İlmihal Tarihî Geçmişi ve Fonksiyonu. *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 22 (2002/1), s. 25-56.
- Kubbealtı Lugatı** (2005). Sözlük. [Erişim: 16.06.2023, <http://lugatim.com/>]
- Memduhoğlu, A.** (2016). İlmihâl Edebiyatının Tarihi Serencâmı. *Ekev Akademi Dergisi*, 66, s. 21-49.
- Mutçalı, S.** (1995). *Arapça-Türkçe Sözlük*, Dağarcık Yayınları.
- Öksüz, Y. Z.** (1976). *Mukaddime-i Kutbuddin İnceleme-Metin-Sözlük*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi, İslâmî İlimler Fakültesi, Erzurum.
- Öksüz, Y. Z.** (1978). "Kutbuddin b. Muhammed İznikî (? - 821 H.) ve Mukaddime-i Kutbuddin", *Prof. Dr. M. Tayyib Okiç Armağanı*, s. 225-249.

- Öngören, R.** (2002). “Kutbüddin İznikî”, *TDV İslâm Ansiklopedisi*, c. 26, s. 485-486.
- Özkan, M.** (2016). Osmanlı’da İlmihal Geleneği: Kadızâde Mehmed Efendi (1045/1635) ve “Risâle-i Kadızâde” Adlı Çalışması. *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, 27, s. 553-574.
- Saçı, A.** (2021). *Kutbeddin İznikî’nin Mukaddimesi’nin Topkapı Nüshası (101^a-150^b) Giriş Metin Çeviri Sözlük*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bilecik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bilecik.
- Sami, Ş.** (2009). *Kâmûs-ı Türkî*. Kapı Yayınları.
- Steingass, F. J.** (2005). *A Comprehensive Persian-English Dictionary. Including the Arabic Words and Phrases to be Met with in Persian Literature*. Çağrı Yayınları.
- Taş, İ.** (2015) *Kıyamet Alametleri (Eski Anadolu Türkçesi)*. Ofis 2005 Yayınevi.
- Taş, İ.** (2019) *Şeyyâd hamza, Yûsuf ve Zelîhâ [Gramer-Metin-Çeviri-Notlar-Sözlük-Dizin-Tıpkıbası]*, Türk Dil Kurumu.
- Tekin, T.** (1995). *Türk Dillerinde Birincil Uzun Ünlüler*. Simurg Yayınları.
- Tietze, A.** (2002). *Tarihî ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugatı / Sprachgeschichtliches und etymologisches Wörterbuch des Türkei-Türkischen I (A-E)*, Simurg.
- Tietze, A.** (2009). *Tarihî ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugatı / Sprachgeschichtliches und etymologisches Wörterbuch des Türkei-Türkischen II (F-J)*, Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften.
- Tietze, A.** (2016). *Tarihî ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugatı IV (K-L)*, Türkiye Bilimler Akademisi.
- Tietze, A.** (2018). *Tarihî ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugatı V (M-N)*, Türkiye Bilimler Akademisi.
- Tietze, A.** (2018). *Tarihî ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugatı VI (O-R)*, Türkiye Bilimler Akademisi.
- Tietze, A.** (2019). *Tarihî ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugatı IX (Y-Z)*, Türkiye Bilimler Akademisi.
- Tietze, A.** (2019). *Tarihî ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugatı VII (S-Ş)*, Türkiye Bilimler Akademisi.

Tietze, A. (2019). *Tarihî ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugati VIII (T-V)*, Türkiye Bilimler Akademisi.

Tietze, A. (2020). *Tarihî ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugati X (Dizin)*, Türkiye Bilimler Akademisi.

Türk Dil Kurumu (1963-1977). *XIII. Yüzyıldan Beri Türkiye Türkçesiyle Yazılmış Kitaplardan Toplanan Tanıklariyle Tarama Sözlüğü, I-VIII*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Türk Dil Kurumu (1963-1982). *Türkiye'de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü, I-XII*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Türk Dil Kurumu (2011). Sözlükler. [Erişim: 16. 06. 2023, <https://sozluk.gov.tr/>]

Üstünova, K. (2016). *Kutbe'd-dîn İznikî Mukaddime Giriş-İnceleme-Metin-Sözlük (Şahâbe'd-dîn Kudsî Nüshası)*. Sentez Yayıncılık.

زَكَاةً بِلَدْرُؤِهِ أَمَا بَلِكِلِكُمْ يَوْمَئِذٍ عَشْرٌ
 وَأَرْجُ بَيْرَامِنْدَه، وَرِدْ كَلَرِي فِطْرَةٌ وَحَاجِلِر
 بَيْرَامِنْدَه، أَتِدْ كَلَرِي قُرْبَانِ، وَبِرْ كَشِي بَايِنْدَه،
 مَعْدَن بِلَسَا يَا مَال بِلَسَا، إِنِّي بِلَدْرُؤِكُمْ،
 دَخِي بِنْدَرُكُمْ، وَيَدِيَتِ الْمَالِكُ، وَخَمْسَكُ،
 وَكَأَوْزَلْدَن، الدَّقْلَرِي خِرَاجِلُ، وَأَرْشَتَانَكُ،
 هَرَبِرِن مَلِكُ وَمَلِكُ كَرِكُ، إِنِّي بِلَدْرُؤِكُمْ بِلِكَلِكُمْ
 زَكَاةً فَرَضُ دُرُوسْتُول كِتَابِيَا كُمْ، مُسْلِمَانِ أَوْلَا
 أَرَا دَأَوْلَا، أَصْلُوا أَوْلَا، أَتَقَلَا كَرْمَال كَمِشُ

الْبِقْدَرُ بِوَدْعِ اَوْيَا اللّٰهُمَّ ارْزُقْنَا
فِقْهًا فِي الدِّينِ وَكِفَايَةً فِي الرِّزْقِ
وَعَافِيَةً وَصِحَّةً فِي الْبَدَنِ وَتَوْبَةً قَبْلَ الْمَوْتِ
وَرَحْمَةً عِنْدَ الْمَوْتِ وَمَغْفِرَةً بَعْدَ الْمَوْتِ
اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى رَسُوْلِنَا دِيَا صَلَوَاتِ
كَرَّمَ اللّٰهُمَّ اغْفِرْ لَنَا يَا اٰخِرِنَا دَكِيْنِ اِقْيَا
دُعَا اَقْدُقْدُنْ صَلِّ عَلَى هَرَّكَاهِ الْبِقْدَرُ
دُعَا دِلْجَهْ حَقُّ تَعَالَى حَضْرَتِنْدُنْ زَارِلِقِ
اِدْبُ حَاجَتِ نَيْسَا دِلْيَا اِحْسِنِي بَابِ

وَتَقَّةَ الْمُتَوَكِّلِينَ وَمُوَافَقَةَ النَّبِيِّينَ
بِنُدْنِ صُكْرٍ رَبَّنَا دُنْ أَسْعَاسِنَ أَقِيَا
وَكِرُوقَلْنَ غَمَازِلِي قَلْبِي سَلَامٌ وَبِحَبِّكَ
بُودُ عَاءِ أَقِيَا اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ
السَّلَامُ وَإِلَيْكَ يَهْوَدُ السَّلَامُ فَحِينَا رَبَّنَا
بِالسَّلَامِ وَأَدْخِلْنَا دَارَ السَّلَامِ تَبَارَكْتَ
رَبَّنَا وَتَعَالَيْتَ لَكَ الْحَمْدُ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ
وَالْكَمَالِ وَالْأَكْرَامِ كِرُوقَلْنَ دِدُ كَهْمُ
قَدَّرَ تَسْبِيحِ أَقِيَا آيَةَ الْكُرْسِيِّ أَقْدَقْدَنْصَكُ

بُنْدَن صُكْنَهُ أَوْ تَزَاجُ كُنْيَا أَوْ نَ كَزَّ سُبْحَانَ اللَّهِ
وَلِلْحَمْدِ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ دَرِيَا
أَرْدَنْجَهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ
وَلَهُ الْخَلْقُ وَالْحَيَاةُ وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ سَيِّدُ الْخَيْرِ
وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ أَرْدَنْجَهُ
آيَةُ الْكُرْسِيِّ قِيَا الْبِنِ قَلْدَرًا بُوْدَعَا إِيْقِيَا
اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ حَيَاةَ الصَّالِحِينَ
وَأَخَوَاتِ الْمَظْلُومِينَ وَأَخْرَصَ الْمُشْتَاقِينَ
وَقَاعَةَ الرَّاضِينَ وَصَبْرَ الْمُحْسِنِينَ وَدَرَجَةَ الصَّابِرِينَ

وَارْحَمْنَا وَلَا تَابِنَا وَلَا تُمَهِّتِنَا وَلَا تُسْتَاذِنَا
وَالْجَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بِفَضْلِكَ
وَصَفِّكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ إِلَيْهِ فَمَازَنَ قَلْبُ
سَلَامٍ وَرِدْكَ دَنْ صُكْرَةٍ بُوْدُعَاءِ أَوْيَا
اللَّهُمَّ أَنْتَ أَهْلُ الْحَمْدِ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
قَدِيرٌ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِمَا سَلَفَ مِنِّي
وَاعْصِمْنِي فِيمَا بَقِيَ مِنِّي وَعَمَلِي وَأَرْزُقْنِي أَعْمَالًا
رَكِيَّةً تَرْضَاهَا عَنِّي، اسْتَعْفُ اللَّهُ الْعَظِيمَ
الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ

وَشَرِّ الدُّنْيَا وَشَرِّ الآخِرَةِ وَشَرِّ مَا جَرَى بِالقَلَمِ
رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الآخِرَةِ حَسَنَةً
وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ
إِذْ هَدَيْتَنَا وَهِيَ لَنَا مِمَّا لَدُنكَ رَحْمَةً إِنَّكَ
أَنْتَ الْوَهَّابُ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا
وَأَسْرِفْنَا فِي أَمْرِنَا وَثَبِّتْ أقدامَنَا وَأَنْصُرْنَا
عَلَى القَوْمِ الْكَافِرِينَ رَبَّنَا آتِنَا مِنْ لَدُنْكَ
رَحْمَةً وَهِيَ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشْدًا اللَّهُمَّ صَلِّ
عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَنَا

وَقَمُوسُ مَا نَدْرُكُ دَخِي يَرِغَمُ قَلْعِنِ دَلِيَا دُعَا
إِدْرَكْنِ كُوْكَلِنِ حَقِّ تَعَالَى حَضْرَتِنَا بِنْدَه زَارِقُ
أَيْدِهْ أَغْلِيَا يَا خُوْدَ أَغْلَسِنَا عَرَبْجَهْ دُعَا بِلَرْ سَا
تَرْجَهْ دُعَا اَيْدِهْ يَلُوْرَهْ نَبَسْ اِرْتَهْ نَمَا زَنْدَهْ أَلْ
قَلْدِرِحَقُّ بُوْدُعَا نِيْ اِقْيَاهَهْ اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ سَأَلْتُكَ
خَيْرَ هَذَا الصَّبَاحِ وَخَيْرَ الْمَسَاءِ وَخَيْرَ الْقَضَاءِ
وَخَيْرَ الْقَدْرِ وَخَيْرَ الدُّنْيَا وَخَيْرَ الْآخِرَةِ
وَخَيْرَ مَا جَرَى بِرِ الْقَلَمِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ
الصَّبَاحِ وَشَرِّ الْمَسَاءِ وَشَرِّ الْقَضَاءِ وَشَرِّ الْقَدْرِ

دَخِي يُوْزُ قَوْلَ اَزَادَاتِكَ تَوَايِنِ وَرُزْبَسِ
 بُوْتَسِي حَلِي دَايِمِ دَايِمِ نَمَا زِدَنْ صُكْرَه
 اَمُو كَرَك تَابُو تُو اَبَلَرْدَنْ مَحْرُومِ اَوْلِيَا
 دَخِي يُوْتَسِي دُرُكُمْ هَرَكِه الْكِنْ قَلْدُبْ نَمَا زِدَنْ
 صُكْرَه دُعَا اِدْبْ حَاجَتِنِ دِمَكَا نَمَا ز
 نَا قِصْرِ اَوْلَرُ اَمَّا بَلِكِ لِكِه دُعَا اِتْمَكِ شَطْرِ
 بَدُّكُمْ اَوَّلِ شُكْرِ تَعَالِي حَضْرَتِنِ اَكَا
 اَنْدَنْ صُكْرَه رَبَّنَا دِيَا اَنْدَنْ صُكْرَه پِيغَامِرِ
 عَلَيْهِ صَلَوَاتِ وِرَا اَنْدَنْ صُكْرَه كَنْدَنْ كَدَخِي

أَوْ تَزَكَّرِ دِيَا ائْتَدَنْ صُكْرَهٗ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ
لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ
وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
قَدِيرٌ وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ دِيَا دَخِيَ آيَةُ الْكُرْسِيِّ
الَّتِي قَلَدَرَهُ دُعَا اِرْدَهٗ يَنْعَامُ بِرَحْضَتِ عَلَيْهِم
مَصَابِيحُكُمْ بِيَرْمِسِلْدِكُمْ هَرِكَمِ كَنْدَهٗ يُوَزَكَّرُ
سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ
أَكْبَرُ دِيَا سَا تَكْرَمَا لِي جَلَّ وَعَلَى يُوَزَجُّ تَوَابِينَ
وَرَزَّ دَخِيَ يُوَزَاتُ خَيْرًا وَرَمِكَ تَوَابِينَ وَرَزَّ

كُلِّهِ عَاجِلِهِ وَآجِلِهِ مَا عَلِمْتَ مِنْهُ وَمَا لَمْ يَعْلَمْ
اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ خَلَقْتَنِي
وَأَنَا عَبْدُكَ وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ
مَا اسْتَطَعْتُ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا صَنَعْتَ
أَبْوَاءَ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ وَأَبْوَاءَ لَكَ بِذُنُوبِي فَاعْفُ عَنَّا
ذُنُوبَنَا فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ
بُنْدَنُ صُلُوبِكُمْ أَوْ تَزَاجُ كُرْسِيِّ سُبْحَانَ اللَّهِ دِيَا
أَوْ تَوْكَرُّ الْحَمْدِ لِلَّهِ دِيَا أَوْ تَزَاوُجِ كَرَّةٍ
اللَّهُ أَكْبَرُ دِيَا الْكَرَامِ مَصْلِحَةٍ وَارِسَا

بِهَا صَدْرِي وَتَجَمُّعُ بِهَا شَمْلِي وَتَحَضُّرُ بِهَا غَايَتِي وَتَرْفَعُ
بِهَا شَاهِدِي وَتُرَكِّي بِهَا عَمَلِي وَتَبْيِضُ بِهَا
وَجْهِي وَتُلَقِّنِي بِهَا رُشْدِي اللَّهُمَّ اصْلِحْ لِي
دِينِي الَّذِي هُوَ عِصْمَةُ أَمْرِي وَاصْلِحْ لِي دُنْيَايَ
الَّتِي فِيهَا مَعَاشِي وَاصْلِحْ لِي آخِرَتِي الَّتِي إِلَيْهَا مَعَادِي
اللَّهُمَّ اجْعَلْ خَيْرَ أَعْمَارِنَا آخِرَهَا وَخَيْرَ أَعْمَالِنَا
خَوَاتِمَهَا وَخَيْرَ أَيَّامِنَا يَوْمَ نَلْقَاكَ اللَّهُمَّ
إِنِّي أَسْأَلُكَ الْخَيْرَ كُلَّهُ عَاجِلَهُ وَآجِلَهُ
مَا عَلِمْتُ مِنْهُ وَمَا لَمْ أَعْلَمْ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الشَّرِّ

مِنَ الدَّفْنِ وَابْدَلْهُ دَارًا خَيْرًا مِنْ دَارِهِ وَأَهْلًا
خَيْرًا مِنْ أَهْلِهِ وَزَوْجًا خَيْرًا مِنْ زَوْجِهِ هـ
وَادْخُلْهُ الْجَنَّةَ وَأَعِذْهُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ
وَمِنْ عَذَابِ النَّارِ أَكْرَبُ دُعَا لِرِي بِلْمَازِنَا
هَذَا لُودَةٌ بِدُعَاءِ أَقْيَا ائِحَّ كُنَّ اللَّهُمَّ اغْمُرْنَا
وَلِهَذِهِ الشَّيْءِ وَالْجَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ
بِلِكَلِكِهِ ارْتَمَازِنِ قَلْبِ سَلَامٍ وَرِدْكَ
صَلِّهِ اشْبُودُعَا لِرِي أَقْيَا اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ
رَحْمَةً مِنْ عِنْدِكَ تَهْدِي بِهَا قَلْبِي وَتَشْرَحُ

لَيْسَ كُنُودٌ وَتَجُونُ وَالْوَيْحُونَ وَمَوْسَلَانِدِرِ
چُونِ دُعَايِدِ اسْتَكْرَتَالِي دَنْ يِرْلَغَمَقَلِقِ
دَلِيَا فِجَادُكَ كَسَا اُقِيَا اَمَاعَوْفِ اِيْنِ
مَالِكِ اَيْمِشِ دُرُكُمْ يِيغَامْبِرُ حَضْرَتِكِ اِرْدِنِه
طُرُودُمُ جَنَازَه تَمَازِيْنِ قَلْدُكَنْ بُوْدُعَايِ اَغْرِيْدِرِ
اَزِيْرُكْدُمُ دُعَا بَدْرُ اللّٰهَمَّ اَغْفِرْ لَهْ وَاَرْحَمَهْ
وَعَافِهْ وَاَعْفُ عَنْهْ وَاكْرِمْ مَنَزَلَهْ وَاَوْسِعْ
مَدْخَلَهْ وَاَعْسِلَهْ بِالْمَآءِ وَالتَّلْجِ وَالْبَرْدِ وَنِقْتَهْ
مِنَ الْخَطَايَا كَمَا نَبِيْتُ الثَّوَابِ الْاَبْيَسُ

دُرْدُجِ تَكْبِيرِ دَنْ صُكْرَهٗ سَلَامٌ دُرِّ الْجَوْ
 اَمَّا بَعْضُ عَالِمِ الْاَيْمُنِ فَمَا زَلَّخًا وَنَدَّخِ
 دُعَا لِرَدِّ اِقْبَادِ دُرْدُجِ تَكْبِيرِ دَنْ صُكْرَهٗ
 اَنْ دَنْ سَلَامٌ وَرَهٗ دَمِشْ صَحِيحٌ بَدْرِكُمْ
 رَبَّنَا اَتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْاٰخِرَةِ
 حَسَنَةً وَفِي عِقَابِ النَّارِ اِقْبَادِ دَمِشْ جِنَانِ
 فَمَا زَلَّخًا اَقْدَقَلْرِ مَشْهُورِ دُعَا لِرَبِّ لِرَدِّ
 اَمَّا مَجْمَعُ شَرْحِنَهٗ اَيْمُنِشْ دُرِّكُمْ بِيْزِمِ عَالِمِ لِرَدِّ
 جَنَازَهٗ فَمَا زَلَّخًا اِقْبَادِ دُعَا لِرَبِّ اَيْمُنِشْ دُرِّكُمْ

قُلُّرُسَا بُودُعَايِ اُقِيَا اللّهُمَّ اجْعَلْهُ لَنَا فِرْطَا
وَاجْعَلْهُ لَنَا ذُخْرًا وَاجْعَلْهُ لَنَا شَا فِعَا
مُشْفَعَا وَلَا بُوَيِّرٍ وَلِجَمِيعِ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ
بِرَحْمَتِكَ وَفَضْلِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ
اَكْرَبَالِغِ اَوْلَمَا مِشْ قَرْجُفْرَ نَمَازِنَ قُلُّرُسَا
بُودُعَايِ اُقِيَا اللّهُمَّ اجْعَلْهَا لَنَا فِرْطَا وَاجْعَلْهَا
لَنَا ذُخْرًا وَاجْعَلْهَا لَنَا شَا فِعَا مُشْفَعَا وَلَا بُوَيِّرٍ
وَاجْعَلْهَا لِكُلِّ الْمُسْلِمِ وَالْمُسْلِمَاتِ بِرَحْمَتِكَ وَفَضْلِكَ
يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ نَهَائِنْدَكَ اَيْدُرْظَاهِرُ رَوَايَتِ بِنْتِكُمْ

اللَّهُمَّ لَا تَحْرِمْنَا أَجْرَهُ وَلَا تَقْتُلْنَا بَعْدَهُ وَاعْفُ عَنَّا
وَلَهُ وَسَائِرِ الْمُسْلِمِينَ أَجْمَعِينَ إِنَّكَ أَنْتَ
أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ أَكْرَعُ عَوْرَتِ تَمَازِنِ قَلْبِ لِرَسُولِ
اللَّهُمَّ إِنْ كَانَ مُحْسِنًا دَعَا سِنِ أَخْرَجْتَكِ
بِيَلَاقِيَا اللَّهُمَّ إِنْ كَانَتْ مُحْسِنَةً فَزِدِّي
إِحْسَانَهَا وَإِنْ كَانَتْ مُسِيئَةً فَجَاوِزْ عَنْهَا
اللَّهُمَّ لَا تَحْرِمْنَا أَجْرَهَا وَلَا تَقْتُلْنَا بَعْدَهَا وَاعْفُ عَنَّا
وَلَهَا وَسَائِرِ الْمُسْلِمِينَ أَجْمَعِينَ إِنَّكَ أَنْتَ
أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ أَكْرَبَالِغِ أَوْ لَمْ تُشْرَأْ أَعْلَجُ تَمَازِنِ

اقوال كالدرد مش اما اور و طرب سجدا انك
يكدر اكر طهر من ادر سادج درست در
دش جنازه نمازنده ايقوق دغا ارا دم نماز
مگر كن ايقوق دعا يدر اللهم اغفر لنا
وميتنا وشاهدينا وغايبنا وصغيرنا وكبيرنا
وزكرنا واثاننا اللهم من اجنته منا
فاخذ على الاسلام ومن توفيته منا حقه
على الايمان اللهم ان كان نجسنا فزنا
اجسانه وان كان مسينا فمكارهنا

دُرْتَلَرِ كُلِّ سُوِي بَرَلَهْ اَز لِيْشِ عَنَبَرِكِ يَا كُوْكَ
 صُوِي كِبِ النَّيْنَا وَايَا سِنَا وَاوَجِي لِحِنَا
 كَا فُوْر دُرْتَلَرِ اَكْرَدُرْتَمَز لِرِ سَادِجِ قِيْرَمَز
 اَنْدَن صُنْكَرَه كَفَن صِرْلَرِ اَرَادَم كَفَن
 اِك چَا دُرْتَلَرِ كُوْكَ دُرْ چَا دُرِ اَز نُوْعِ شُوْلِ قَدَر
 اَوْلَا كِي دُرْت بَرَمَقْ قَدَر اَرْتَا بَر بَر اَز رِنَا
 قُوْسِدِرِ جُوْ وَا كُوْكَ اَز نَلِغِي اَمْرِنْدَن طَبُوْعِنَا
 دَكِن اَوْلَا اَكْرَدَانِشْمَنْدِ يَا سَيِّدِ يَا مَشَايِخِ
 لَرْدَن اَلْوَرِ سِيَا بَعْضِي اَلْمَلِكُ قِيْنِدَه بَاشِنَا بَر قَاجِ

بِرِعْضُودَنْ أَزَاوَلِرْسَا بِرِ بِرَمَوْقٍ بِنَمَا مَوْكِبِ
 بِمَيْلِكِرْ أَكْرُصُوبَلْفُسَا تَيْمَمِ الدَّرْكَرِ نَمَازِنِ
 قَلَاكِرْ أَكْرُ نَمَازِ قَلْدَقَلَرْتِدَنْ صُكْرَهْ صُ
 الْأَكْرِسَا بَيْلِرْ أَبِي يُوسُفِ قَوْلِنَجِهْ نَمَازِنِ
 كِرُوقَلَاكِرْ بِرُسْرِنَجِهْ قَلْبِيلِرْ أَكْرُ نَمَازِ قَلْدَنْ
 كَوْمَسَلِرْ طَيْرِعِنْ اِرْتَهْ بِرُزْكَنِ نَمَازِنِ
 قَلَاكِرْ قَلْبِقِ اَدَمْ كَلْسَا اِمَامِ مُحَمَّدِ اَيْدِ
 سِنْدِ حَقْرَمَيْلِرْ اَزْرِنَا قَلَاكِرْ يَدِ قَلَرْتِدَنْ
 صُكْرَهْ بِاَسِنَا وَسَقَالِنَا كَوْجَكِ قَعْلُوَسِنَا

اَلْحَقُّ صَفِيكَرٌ بِرُفَاحِ كَرَّةٍ اَكْرَاجِنْدَه نَسَاوَارِ
چِقَاتَا كَفَنُ صَرَجُ چِقَبُ كَفِنَا بَلَشِيَا
اَكْرَبِنْدَن صُكْرَه نَسَا چِقْرَا چِقَن بَرِي
يِيكْرَه اَكْلِيَن بَرِكَزْدَن يِيكْرَه اَكْرَدَا يِم نَسَا
چِقْرَا چِقَن بَرِي بِنَبُوقِ دِقْلَر عَوْرَتِ اَرِن يِمُوقِ
دُرُسْتِ دَرَا مَتَا اَر عَوْرَتِيَن يِمُوقِ دُرُسْتِ دَكْلَدَر
وَقَرُوشِ اَفَنْدِسِن يِمُوقِ دُرُسْتِ دَكْلَدَر اَكْر
كَفَنَدَكْلَر بِنْدَن صُكْرَه بَلَسَكْرَكِم
بَر عَضُوبِنَمَا مِش كَفِنَن كِي دَلَر يِيكْرَه اَكْر

اَنْدَنْ صُكْرَهْ اَبْدَسْتِ الْجِقْ يُونَنْ يِرْلَرْتِ
 يِكْرَهْ اَمَّا اَعْرَنْ وَبُرَنْ يِكْرَهْ اَنْدَنْ صُكْرَهْ
 صَوْلَ يَانِ اَزْرِنَا يِتْرَلْ صَاغْ يَانَنْ يِكْرَهْ اَجْ كَزْ
 اَنْدَنْ صُكْرَهْ اَبْدَسْتِ صَاغْ يَانِ اَزْرِنَا يِتْرَلْ صَوْلَهْ
 يَانَنْ دَحِي يِكْرَهْ اَجْ كَزْ يِينْ كِشِي اَلِنَا يِرْ صَرْبِ
 يِيَا يِدْقَلَرِي صَوْلَرِ جَا كَرَكْ اَكْرَ الْجِقْ اَوْلُورْ سَا
 چُونْ غَانْ يَا سِيدْبِرْ لَا قِيْتَرْ سَا دَخْ يِكْدَرْ
 يَا صَا يُونْ بَرْلَهْ يِرْلَرِ سَا دَخْ يِكْدَرْ زِيْرَا اَلْنَكْ كُوْدَسَرْ
 اَرِجَا اَوْلُورْ يِدْقَلَرِ يِدَنْ صُكْرَهْ اَنْرُدْ كَرَهْ اَلْوِي قَهْرَنْ

مَحَلَّهُ إِمَامٍ يُكِدُّ أَلَنَكَ نَمَارِزٍ قَلَمْنَا أَكْرَحَلَّهُ إِمَامٍ
حَاضِرًا أَوْلَمَّا زَسَا أَوْلَ قَبِيلِكَ وَ لَيْسِي قَلَامًا مَبْسُوطَةً
أَيْدِي أَعْلَنَدَنَ أَتَا سِ بِكِدُّ قَلَمْنَا أَمَا خَوَاهِرُ
زَادَهُ كِتَابِنْدَهُ أَيْدُرُ أَتْسِي بِكِدُّ إِمَامٍ
مُحَمَّدِيْنَدَهُ رَحِمَهُ اللهُ أَمَا إِمَامٍ أَبُو حَيْثُفَةَ وَ أَبِي
يُوسُفَ قَيْدَهُ رَحِمَهُمَا اللهُ أَعْلَى بِكِدُّ
زَيْرًا أَتْسِي بِكِدُّ دَدَسِ وَ أَرِكُنْ أَكْرَأْتْسِي نَا أَعْلَى
يُعَسَا أَلَنَكَ عَصَبَدِرِي قَلَامًا نَمَارِزٍ تَرْتِيْبُجَهُ
قُقْسِ مِيرَاثِ يَمُكَدَهُ أَوْ كَدَسَا أَوْلَقَلَامًا

سُلْطَانٌ يَكْذُرُكَ سُلْطَانٌ حَاضِرٌ وَمَا زِيَا
قَاضِيٌ يَكْذُرُكَ قَاضِيٌ حَاضِرٌ وَمِنْ سَاعِ عِلْسِنِكَ إِمَامٌ
يَكْذُرُكَ مَحَلَّهُ إِمَامٌ حَاضِرٌ وَمَا زِيَا لَنْكَ
عَصَبِيٌّ يَكْذُرُكَ أَمَّا خُلَاصَدَهُ أَيْدُرُ نَمَازِ قَلْبِنَا
إِمَامٌ أَعْظَمُ يَكْذُرُكَ أَمَّا إِمَامٌ أَبِي حَيْفَهُ وَمُحَمَّدٌ
قَيْنِدَهُ رَحِمَهُمَا اللَّهُ مَحَلَّهُ إِمَامٌ يَكْذُرُ نَمَازِ قَلْبِنَا
أَلَنْكَ أَوْلَادِ سُنْدَنَ إِمَامِ أَبِي يُوسُفَ قَيْنِدَهُ
رَحِمَهُمَا اللَّهُ وَابِي يَكْذُرُ مَحَلَّهُ إِمَامِنْدَنَ رَوْضَهُ أَيْدُرُ
أَكْرَ إِمَامٌ يَا قَاضِي يَا سُلْطَانُ حَاضِرٌ وَمَلَسَا

وَضَّ كِفَايِدُ رَيْعِي مَجْمُوعٍ أَوْلَى الْوَالِدِ كِي بَرْدِهِ
 أَوْلَى كِشِيَا فَوْضٍ دُرِّ أَمَّا أَرْدَنْ بَرِ كِشِي قَلْبَا
 كِرُوقْلَانِ دَنْ فَوْضٍ سَا قِطَا وَلَرَا كِرِهِي
 بَرِسِ قَلْبَا مَجْمُوعٍ كِنَاهُ كَارَا وُلُرُ
 زِيرَا حِنِّ بَرِ مُسْلِمَانَ السَّا كِرُوقْلَنْ مُسْلِمَانَا
 وَاجِبِدَانِ أَوْلُوا مَاجُونِ دِيرِلْدَنَّا زَقَالِرُ
 أَنْجُونِ دُعَا دَلَرَا أَنْكُ يَرْلِفَنَّا قَلْعِنِ دِلَالِدُ
 تَكْرَتَا لِي دَنْ وَنَمَا زَقَلْعَكُ شَطْبِ بَدْرِكِي
 أَلْوَيْمِسْ أَوْلَا وَقَايِدَا أَيْدِي الْأَنْكُ نَمَا زَنْ قَلْبَا

أَبِي خَيْفَةَ قَبِيْلَهُ أَمَّا أَبِي يُوْسُفَ وَمُحَمَّدَ مَذْهَبِيهِ
بِيْرَامِدُنْ مَكْرَهُ أُجْبِي كُوْنَكَ اِرْكَنْدُ
نَمَازَنْدَكِنْ اَيْدَه فَتَوَى بِنَكْ اَز رِيَادِدُو اَرْجُ
بِيْرَامْ خُطْبَسِيْنَدَه فَطْرَه نَه دُرْ كِمَه وَلِيْجُ
اَز بِلْدِرَه وَقُرْبَانِ بِيْرَامْ خُطْبَسِيْنَدَه قُرْبَانِ نَدُرْ
كِمَه وَاجِبْ دُرْ اَنْ بِلْدِرَه اَفْضَلُ
التَّاسِعُ بُو فَضْلَه اَلَنْ كَشِيْنَكْ حَكْمِنْ
بِلْدِرَه اَوَّلُ نَمَازِكُمْ قَلْبُكُمْ كَرَكْ
اَلْيَا اِنْ بِلْدِرَه لَمْ يَلِكْ كُمْ اَلْيَا نَمَازُ قَلْبُكُمْ

اَلَيْسَ قَلْدًا قَلْبًا غِنَا الدَّائِدِ صُكَّهَ اللهُ اَكْبَرُ دِيَا
 اَلْبِقْلُدُ زَمِيَا رُكُوعٌ وَرَاوَنَا زِنِ تَمَّا مَلِكَا اَوْ رُح
 بِيْرَامِنْدَه نَمَاز قَلْمَقْدَن اُولَدَن لَوْ رُجِي صَمُو بِلَدُ
 وَحَاجِلِر بِيْرَامِنْدَه نَمَاز قَلْمِيخَه بِمَآمَلِك بِيَكْدَر
 وَارُج بِيْرَامِنْدَه يُولَدَه تَكْبِيْرَتِ قَتِ اَيْتِيَا
 وَحَاجِلِر بِيْرَامِنْدَه تَكْبِيْرَتِ قَتِ اَيْدِه قُرَابَت
 بِيْرَامِنْدَه اَرِنْدَه جَمَاعَتِ بِيْرَا قَلِنَانِ فَرَضِ مَآدِرُك
 اَرْدُنْجَا عَرَفَه كُوْنِيَك اِرْتَه نَمَاز تَدَتِ وَبِيْرَامِ كُوْنِيَك
 كُنْدَه نَمَاز تَدَكِنِ قَتِ قَتِ تَكْبِيْرَا يَه اَمَامِ

صُكْرَهُ أَلِ رَكَعَتُ دَخِي كِرُوا مِا مِلَهُ قِلْدَا لِرَكَعَتُ
جُمَعَهُ تَمَازِ تَانِيَتُ اِتْدُمُ اِمَا مِلَا قَلِمَعَا دِرَا نَدَتُ
صُكْرَهُ يِيرَامُ تَمَازِ اِي رَكَعَتُ دُرُقَلُوكَرَكُ
اَوَّلُ اللهُ اَكْبَرُ دِيَا اَلِنُ بَعْلِيَا سُبْحَانَ تَا قِيَا
اَنْدَنُ صُكْرَهُ اَوْجُ تَكْبِيْرُ دَخِي اِيْدَهُ هُرْبِرِنْدَهُ اَلِنُ
قَلْدُرَا قَلَاغِنَا اَلِدَهُ اَنْدَنُ صُكْرَهُ اَلِنُ بَعْلِيَا اَعُوذُ بِاللّٰهِ
مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيْمِ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ دِيَا
قَاتِحَهُ اَقِيَا اَرْدُجَا قُرَانُ اَقِيَا اِي كِنِي رَكَعَتُهُ قُرَانُ
تَمَامُ اَفْدُغِنْدُنُ صُكْرَهُ اَوْجُ كُرُ تَكْبِيْرُ اِيْدَهُ هُرْبِرِنْدَهُ

صُكْرَمَ قَلْبِنِ دُرُسْتِ دَكَلْدَبِسْ شَوْلِ يَرْدَه كِم
جُمَعَه دُرُسْتِ اَوْلَدِغَاشِبَه اَوْلَا اِمَامِ نَبِلا
جُمَعَه نَمَازِنِ قَلْدَقْدَن صُكْرَه اَيْلا فَرَضَسِن بَشَلَرِنَا
قَلَالَر اَنْدَن صُكْرَه دُرْتِ رَكْعَتِ جُمَعَه سُنَّتِ
قَلَالَر اَرْدَنجَه اَيْكِي رَكْعَتِ دَخِي سُنَّتِ قَلَالَر وَجُمَعَه
نَمَازِنِ قَلْنِ اِمَامِ خُطْبَه اَقْمَزْدَن اَكْدَن دُرْتِ
رَكْعَتِ جُمَعَه سُنَّتِ دِيْبِ قَلِقْ كَرَكْ اَكْر
جُمَعَه سُنَّتِ دِيْمِيْبِ نِيَّتِ اِتْدَمْ نَمَازِ قَلْبَغَا دَرِيْسَا
وَخِي دُرُسْتِ دُرْ اَنْدَن صُكْرَه اِمَامِ خُطْبَه اَقْدَقْدَن

آيِدُ صَحِيحٍ اَوْلَادٍ كَمِ بَرِ شَهْرٍ دَقْلِقُ دُرُسْتِ دُرُ
 كَرَكِنَا ضُرُوتِ اَوْلَسُونِ كَرَكِنَا اَوْلَسُونِ
 خُلَاصَدَهْ اَيِدُرُ اَجِ بَرْدَهْ قَلِقُ دُرُسْتِ دَعْلَدُ اِمَامِ
 حَنِيفَهْ وَاَبِي يُوْسُفِ وَاَمَّا اِمَامِ مُحَمَّدِ قَيِنِدَهْ
 دُرُسْتِ دُرُ قَاضِي خَا زُ وَاَقْعَا تِنِدَهْ اِكِي بَرْدَهْ جُمَعَهْ
 قَلِنِدَغِنِدَهْ خَلَا فِ اَوْلَدِ عِنِ اِمَامِ اَبِي يُوْسُفِ
 بَرِ لَا وَاِمَامِ قَيِنِدَهْ كَتُرْمِشِ بَسِ جُمَعَهْ اِكِي بَرْدَهْ
 قَلِنِجُوْ اَرَا سِنِدَهْ اَوْلُو اَرِمُوْ اَوْلِيَا اِمَامِ اَبِي يُوْسُفِ
 قَيِنِدَهْ اَوُكِدِنْ قَلِنَانِ جُمَعَهْ دُرُسْتِ دُرُ ۴

غالب بكل اولسا الكظالم اولمحقق اولر سا جمعه
قلوب درست در انك ادنا مجمع شرحك ايدرا امام
ابي حنيفه ايدر شهرده اكل يرده جمعه قلوب
درست دكلدر وبر روايتده درست در امام
ابي يوسف فينده اكل يرده قلوب درست در
مكر كمر ارا سندن اولوا رمو كالحا كم بريانديغ
بريانتا چمينا ك مسز بس ايللا اولجوق اكي شهر
حكمنه اولور بريانديغ بريجمه فلا امام
محمد فينده اكل يرده قلوب درست در شهر الايم

اَوْلَدِ رِكْمٍ وَاوَّلِ جُمُعَةٍ تَمَازِنِ قَلْبِنِ نُبُوهِ سُلْطَانِ
 يَا قَاضِي اَوْلَا مَجْمُوعِ حَدِّ لِرِيَانَا كَلَامِ شَرِيحَتِ
 حُكْمِنَا مَجْمُوعِ كَلَامِ وَاكْرَقَاضِي اَوْلَمْرِ سَا
 مَقِي اَوْلَا يَا خُوذِ اَنْدَه بَكْلِ اَوْلَنْ مَقِي اَوْلَا شَهْرِ
 مَتَّصِلِ اَوْلَا اَوْلَسَا اَرْغِنْدَه اَحْثَالِكِ وَاوْتَلِقِ
 اَوْلَسَا وَاجِبِدْ لَوْلِ قَوْمِ جُمُعَةٍ تَمَازِنِ قَلْبِ
 وَاكْرَمُودِزِنِ اَوَازِنِ اَشِدْرُ لِرِسَا اَلْبَتَّةِ كَلِي
 جُمُعَةٍ تَمَازِنِ قَلْبِ كَرَكِ اِرْقَلِغِي نَقْدَرُ كَرَكَلَا
 اَوْلَسُونِ بِرِ شَهْرِدَه سُلْطَانِ مَلْشُورِ نِسْرُ بِرِكْشِي

عَلَّمَ خُطْبَهُ أَقْرَبَكَ فَقِهِ أَيُّكُمْ يَأْتِي دِينِ
 كِتَابِنَا مَطَالَعَهُ إِذْ مَكَبٌ جَائِزٌ كَرْدِي أَمَّا خُطْبَةُ
 مَعْنَسِينَ هَرَبِلِكُنَا أَوْلَى بَدْرِكُمْ خُطْبَهُ دُكَلِيَا
 بِرِشْرُطِ دَخِي جُعْه نَمَازِنِ قَلْبِكُمْ أَوْلَدِكُمْ
 قَلْدَقَلْرِي بِرِشْرُطِ أَوْلَا بَعْضِي كَرْدِ أَيْدِ شَهْرِ أَوْلَدِكُمْ
 صَنَعْتُ أَهْلِيكَ إِسِي أَنْدِ كَجَا أَيْرُقْ شَهْرِ كَمَكْ
 مَحْتَاغِ أَوْلِيَا إِبْنِ شَجَا لَمِ أَيْدِ شَهْرِ أَوْلَدِكُمْ
 نَمَازِ وَاجِبِ أَوْلَنْ كِشَلَنْ كِي أَوْلُو مَسْجِدِنَا أَوْلِ شَهْرِ
 صِنْعَسَكِرِ أَمَامِ سَرِخْسِي أَيْدِ ظَاهِرِ مَذْهَبِ نِيمِ قَمَدِ

خُطْبَهُ ظَالِمٌ بَعْلِيٍّ وَكَرَّانِدُنْ إِزَاقُتُرُقُ
يَكْدُ زِيرِ اِخْطِيسِ لَعْوَاوُ لَرْدُ رُسْتِ اَوْلَزْ
نَهَايَتَهْ اَيْدُ خُطْبَهْ اَقْرُكَنْ تَسْبِيحِ وَهَلِيلِ
وَصَلَوَاتِ وَرَمَكْ نَمَازِ لَعْوَادِ رَامَا اَبُو يَوْسُفِ
قَوْلِنْدَهْ دُرْسْتُدْ نَمَازِ لَعْوَاتِنِ زِيرِ اِحْقِ تَعَالِي
اَدِنْ اَشِدْجَكْ تَعَالِي اَللّهُ دِمَكْ يَا اِلَهِ اِلَهِ اَللّهُ
وَ اَللّهُ اَكْبَرُ دِمَكْ وَبِعَا مَبَادِنْ اَشِدْجَكْ
صَلَوَاتِ وَرَمَكْ وَاجِبُدُ رَيْسِ بِنَلْدِ دِمَكْ دُخِي
عِبَادَتِ دُرْ لَيْسِ مَكْرُومِ اَوْلِيَا تَبَاكُمِ بَعْضِ

يَمَكُّهُ وَإِجْلُهُ وَسَيْلُكَ حَرَامٌ ذُو حُطْبَةٍ أَقْبَيْنِ
دَخِي سَيْلًا مَكُّ كَرَكِ الْأَمَكَّةَ أَمْرٌ مَعْرُوفٌ كَلَسِي أُولَا
أَكْرَحُطْبَةٍ أَقْبُرُ كُنْ فِقْهَ كِتَابِنَا مَطَالَعَهُ
إِنْسَانًا بَعْضِي لَمْ مَكْرُوهٌ دُرْدُرٌ بَعْضِي لَمْ مَكْرُوهٌ
دَكَلْدُرْدُرٌ أَبُو يَوْسُفَ أَيْدُرْفَقَهُ كِتَابِنَا
بَقْبُقٌ وَيَكَلِشُ أُولُ رَسَائِمِ مَكْرُوهٌ دَكَلْدُرْدُرٌ
أَكْرَامًا مَدَنَ أَيْرُقُ أُولُ رَسَائِمِ حُطْبَةٍ أَقْدَقُرْدُرٌ
إِسْتِيْمَا وَبَعْضِي لَمْ أَيْدُرْدُرُ أَيْسَمُ أُولَا وَبَعْضِي لَمْ
أَيْدُرْدُرُ قُرْآنُ أَقْيَا بَعْضِي لَمْ أَيْدُرْدُرُ شَوْلُ حُطْبَةٍ كَمُ

أَوْلَمِينَ كِشْيَا دِيسَا جَمَعَهُ تَمَازِينَ قَلِي فَرِيكَ دُرُسْتِ
 دَكَلْ أَكْرَ اَوَّلِ كِشْيَا دَخِ بِرِ حُطْبَةِ دَكَلْشِ كِشْيَا دِيسَا
 جَمَعَهُ تَمَازِينَ قَلِي وَرِدِيسَا دُرُسْتِ وَرَ اَمَّا اِمَامِ
 سَرِخْسِي اَيِدِرْ چُونَكِه حُطْبِيَا اِرْ شَمِشِ كِشْيَا دَكَلْ
 كَنْدِ قَلِي وَرِدِ كِي دَخِي دُرُسْتِ دَكَلْ اَيِرْ كِشْيَا
 اَيِرْ كِشْيَا دِيسَا كِمِ حُطْبَةِ اِشْمِشِ اَوَّلِ
 قَلْدَغِ دَخِي دُرُسْتِ دَكَلْ بِنْدَنِ مَكْرَه بِلْ كَلْ كَمِ
 هَرَنْ نَسْنَا كَمِ نِمَا زَدَه حَرَامِدُرْ حُطْبَةِ اَقْدَرْ كَنْ
 دَخِي حَرَامِدُرْ بَسْ حُطْبَةِ اَقْدَرْ كَنْ كِشْيَا

يَجْجُكُ بِسَا يَا خَوْدِ جِمَاعِ اِدْسَا غَسَلِ اِدْسَا كَلْسَا
نَمَازِ قَلْسَا دَرُسْتِ اَوْلَمَزْ وَخُطْبَهٗ اِكَلِينِ اَوْسِنَا
اَكْرَبَالِغِ اَوْلَمَاشِ اَوْغَلَانِ خُطْبَهٗ اَقْسَا سَلْطَاتِ
حُكْمِيلا بَالِغِ اَوْلَمَاشِ كِسْتِي نَمَازِ قَلْسَا دَرُسْتِ
اَمَّا كَافِهٖ شَرْحِنْدَهٗ اَيْتَمِشِ خُطْبَهٗ اَقْسَا هِجِ
جَمَاعَتِ يَكْنِ صُكْرِ جَمَاعَتِ كَلْسَا جَمْعَهٗ
نَمَازِنِ قَلْسَا نَمَازِ دَرُسْتِ اَوَكَلِدَرِ مَبْسُوطَهٗ اَيْدِ
بُرِرِ وَاَيْتَهٗ دَرُسْتِ دَرِ وِبُرِرِ وَاَيْتَهٗ دَرُسْتِ دَكَلِدَرِ
اَمَّا خُطْبَهٗ اَقْسَا دَخِي اِنْدَسْتِ صَدْسَا بِرِ خُطْبَهٗ حَاضِرِ

أَقْبُوْا وَاجِبُ دَكُلُ اقْوَسَا تَمَازِدُنْ صُكْرَهْ اَقِيَا جُمِعَهْ
خُطْبِيْرِكِبِ سُنَّتْ بُوْدُ خُطْبِيْدَهْ كِيْمِ اَرْوَطِرْ كُنْ
يُزِنُ جَمَاعَتَهْ دُنْبُ اَقِيَا اَرْدُنْ جَمَاعَتَهْ دُنْبُ اَقِيَا
مَكْرُوْهْ دُرْ خُطْبَهْ وَجُمِعَهْ تَمَازِنُ قَلِيْقْ اَيْلَا
تَمَازِ وَقِيْتِ كِيْرَجَلْ كَرَكْ زَوَالِدُنْ اَكْدُنْ
كَرَكْ زَوَالِدُنْ خُطْبَهْ اَقِيَا زَوَالِدُنْ صُكْرَهْ
تَمَازِ قَلِيْسَا دُرْسَتْ اَوْلِيْنَا اَكْرْ خُطْبِيَهْ اَيْدِسْتَمِزْ
يَا اَرِسْزَلَهْ اَقِيَا وَرَسَا غَسْلِ اِنْسَا كَلِيْسَا تَمَازِ قَلِيْسَا
دُرْسْتَدْرَا مَآ خُطْبَهْ اَقْدُقْدُنْ صُكْرَهْ اَوْنَا وَارَسَا

تَمَازِنِ وَيَيْرَامِ تَمَازِنِ قَلِقْ بِلْدَر لُدْ وَبَلِكِلْ كِه بَيْرَامِ
 تَمَازِنِ قَلِقْ وَاجِدْ شَهْرِدَه اَوْلَانَه وَمَسَافِرِ اَوْلِيَانَه
 وَارَادَمَّ اَوْلَنَا وَكُوزِ كُورَنَا وَابَاغِ يُورِينَا وَقَوْلِ
 اَوْلِينَا وَاَكْرَبُوشْ طَلَرِكِ بِيرِسِي اَكْسَكِ اَوْلُورِسَا
 جُمَعَه تَمَازِ وَيَيْرَامِ تَمَازِ وَاجِبِ اَوْلَمَنْ اَمَّا اَكْرَكَلْبِ
 قَلَرِسَا اَيْلَانِ تَمَازِ بِيرِنَا دُرْ رُخْلَا صَدَه اَيْدِرْ وَجُمَعَه تَمَازِ اَكْر
 بَرِشْرَطِ خُطْبَه اَقْبَقْدُر اَكِ خُطْبَه اَرْتَسِنْدَه وَاجِبِ
 دَكَلْدِرْ بَعْضِي لَر اَيْتَمِسْ اِحْ اَيْتِ قُرْآنِ اَيْجُو دَكَلُو
 اَوْتَرَادِخِي اَزْجُو اَوْتَرُورِسَا اَوْلَر بَيْرَامِ تَمَازِنْدَه خُطْبَه

اِنْدَبِيسَا قَلْدَجِي وَجِرِي دَخِي مُقِيمِ اَوْلَرِكْ كَرَكْسَا
 دَرْمَعَانِيَّتْ اِنْسُونْ كَرَكْسَا اَتْمَسُونْ وَشَوْلْ
 قَرَا اَوْلَاچِبْ قَنَانْ كَشِيكْر بَرِيصْحَرَا دَهْ اَوْنْ بِيشْ كَنْ
 طَرْمَعَانِيَّتْ اِنْسَا مُقِيمِ اَوْلْمَنْ اَمَّا اِمَامِ اَبِي يُوْسُفْ
 اَيْتْمِشْ اَكْر بَرِي بَر اَقْسَلْر كَمْ اَنْدَهْ اَوْنْ بِيشْ كَنْ
 اِيچْكَلْ صُوا اَوْلْسَا وَطَوَار كَرِي بِيَاچْكَلْ اَوْتْ اَوْلْسَا
 اَوْنْ بِيشْ طَرْمَعَانِيَّتْ اِنْسَلْر مُقِيمِ اَوْلَر لَر طَحَا وِي شَحْنَهْ
 اَيْدَر اَوْنْ بِيشْ كَنْ دَرْمَعَانِيَّتْ اِنْسَلْر يَارِزْدَهْ يَاوْ كَرْدَهْ
 يَا كَمِيْدَهْ مُقِيمِ اَوْلْمَنْ فَضَلْ بُو فَصِيْلَهْ جُمْعَهْ

لِيَكُ رَكَعَتُ قَضَائِيَا اَكْرَجِه مُقِيمِ اَوْلَدُغُنْدَن
 صُكَّه اِدْرِسَا دَخِي تَجِن بَرِشَهْرِدَه اَوْن بِيش
 كُنْ نَيْتِ اِنْسَا مُقِيمِ اَوْلَر تَمَازِنِ تَمَام قَلْبُكُ كَرَك
 يَمَمَك كَرَك وَاكْرِيَاغِ كَافِرِ النَّا كَرِسَا اَمَان
 دِلْمَدَن وُصَلِحِ اِتْمَدَن دَخِي وِرْسَا بَرِيَا زِدَه يَا بَرِ كَا فَر
 شَهْرِدَه اَوْن بِيش كُنْ دَرْمَعَا نَيْتِ اِنْسَا مُقِيمِ اَوْلَر
 وَقُولِ اَفْنَدِسِنَا تَابِعِ اَوْلَر جَرِي بِيهَا تَابِعِ اَوْلَر نَيْتِ
 اِتْمَكُ دَه بَرَارَا دَه دَرْمَعَا اَكْرَقُولُكُ اَفْنَدِسِي
 يَا جَرِنُكُ بِيكِي بَرِشَهْرِدَه اَوْن بِيش كُنْ دَرْمَعَا نَيْتِ

وَرُسَا دِخِي بَسْ قِنْ اَجْ كُنَّا كُ يَرَا قَصْدَا اَيْلَسَا
 كَتْدُو كِ بَرِكْ عَمَارْتِنْدَنْ اَيْرِلَسَا دَرْتْ رَكْعَتَه
 قَلْبِنْ نَمَا زَلَرِي اِكْرَكْتَه قَلْبَقْ كَرَكْ اَكْرَدَرْتَه
 رَكْعَتَه قَلْبَسَا مَكْرُوهُ اَوْلُرْسْتَنْلَرِي قَلْبِنَسَا
 دِخِي دَرَسَنْدَرَا مَسَا اَوْجْ رَكْعَتَه نَمَا زِيَا اِكْرَكْعَتَه
 نَمَا زِ تَمَامْ قَلْبَا اَمَّا اَوْرُوحْ دِ تَمَقْ يَكْ كَدِيَا نْ
 يَرْيَبْ رَحْمَتْ اَوْلُرْسَا دِخِي بِلِكْ كِه مَسَا فَرْلُولَنْ
 كَشِي لَكْ عَيْنَا اَوْجْ كَنْ اَجْ كَجِهْ مَسْعْ چِي كَا
 اَكْرَسَا زَقْضَا يَا قَلْبَسَا دَرْتْ رَكْعَتَه نَمَا زَلَرِي

کُنْدَرْدَمَخِ اَوْزُونِ کُنْ يَا قِسَا کُنْ حِسَا بَلْمِنَا
بَلْکَه شَوْل اَوْرْتَه کُنْدَه اَج کُنْکَل یُول
حِسَبَلْنَا بَعْضِ لَر اَيْمَش چُونکِه رُخِصَتْ
تَنْکِر تَعَالِي دِن قَلْدَرْنَا دِکَلْمِ کُچُون دِر کُنْدَلِکِه
قِسَا سِيلا اَج کُنْکَل یُول حِسَبَلْنَا مُسَا فِر اَوْلَا غُجُون
وَ اَكْرَد کَرْدَن کِد سِلَا اَج کُنْکَل یُول حِسَا بَلْنَا
شَوْل اَوْرْتَه يِل اَسَب کِم کِتْدِي حِسَا بِنَجَه
اَكْر اَوْلَه يِرَا طَاغِدَن کِتْسَا اَج کُنْدَه وِیَسَا
مُسَا فِر اَوْلَر اَكْر چِه دُر يِرْدَه کِد جَل يِر کُنْدَه

يَا بِيْرَامُ نَمَازِ قَلْبِجُوْ يَا چِرِي دِرِجَلِ پِرِي اوْلَسَا
 اوْل شَهْرِكْ اَكْر شَهْرِدَنْ اِرْقَلْبِي نِدْ اَرْقْ اوْقْ اَتْمِ
 وَا رِسَا اَنْدَنْ اِيْرَلْمَقْ شَرْطْ دَكْلْ مُسَا فِرَا وُلْمَعَا
 اَنْدَنْ اِيْرَلْمَدَنْ دَخِي مُسَا فِرَا وُلْر شَهْرِيَا كُوِي
 اوْلَرَنْدَنْ اِيْرَلْجَقْ اَكْر اَنْدَنْ اَكْسَلْ اوْلَر
 اَنْدَنْ اِيْرَلْمَقْ شَرْطْ دُرْ مُسَا فِرَا وُلْمَعَا اَمَّا بَلِكَلْ كِه
 اوْل اَبْجْ كَلْمَنْ يُوْلْ قُوْدَنْ كِدْ رَسَا دَقْ يُوْرِيْشِ
 بِيْرَا يَا نِيْسَا يُوْرِيْشِ بِيْرَا دُرْ كَجَا قَنْدَغِي وَكَنْدَزْ
 وَنِدْ غِي اِلْ حَسَابْ اوْلْمَنْ لِعِيْضِي كَر اِيْتْمِشْتْ

اَدْمَرَ اَكْرُبْرِ كَشْنِكِ اِكِي لِي كَسْنِكِ اَوْلَسَا
 اَبْدَتِ الدُّجْحُ كَيْسَا سِ اَوْلَسَا يُوْرُزُ وَقْلَرُنْ
 طِبْرَا غَا يَادِي وَا رَا سُرْبِ قَلْقُوكِرْ اَكْرُ شِيْلَا
 صِيْرَا اَوْلَسَا كِمُ قِيْلِيَا دُنْمَسَا وِدُنْدُرُجِي كَيْسَا
 دَخِي اَوْلَسَا قَنُوْرِي كَا كِي يَتْرَسَا فَا فِضْلُ
 اَلشَّامِ مِنْ بُوْفُضْلِهِ سَفْرَهْ كِدَنْ كَيْسَلَرُ
 نَمَازِنْ نَجَا قَالَرَا اِنْ بِلْدَرَلْمُ بِلِكَلْمُ بُوْرُكِي
 اَجْ كُهْلِكُ يِلَاكُ مَكَانِيْتِ اَيْلَسَا طِرْدِي بُوْرُكِي اَمْرَانْدَرُ
 اَيْرُ لَسَا مَسَا فِرَاوَلَرُ اَكْرَاوَلْ شَهْرُكُ وِرْبِ اَتِ سَكْرِيكُ

دَرِّمُ بِمَدَائِي وَرَلَرُ بِرُحْسَلَا يَا خُوذَاوَلْقَدَدُ
 بِمَدَائِكُمْ هَاسِنِ وَرَلَرُ الْكُرْصَاعُ أَوْلَرَسَا
 كَنَدُكُرُو أَوْدِيَا بَسْرُ نَمَازَقَتِ أَوْلُوعِبَادَتِ
 أَوْلَدُغِيچُونُ دُرِكِه شَوْلُ دَكُلُوصِيهِ لِعِلَالِكُمْ
 بَاسِنُ دِپَرْدِ مِيَا سَا قِطَاوَلْمَزَا مَتَا بَعْضِي لَرَاتِمِشُ
 بَاسِنُ دِپَرْدِ مَزَاوَلْمَسَا بَرِكُنُ بَرِكِي دَنُ أَرْتَعِنُ
 أَدْمَكُ وَاجِبُ أَوْلْمَرُ دَمِشُ بِكَا قِيَاسُ تَمِشَلَرُ
 كِه بَرِكِشِي دَلَرَسَا يَا اَعْنَسَا بَرِكُنُ بَرِكَا نَمَازِنُ
 اِدْرُ عَقْلُ كَلِيكُ اَكْرُ اَرْتَقُ دَلَرَسَا يَا اَرْتَقُ اَعْنَسَا

صَاغُ يَا نَيْتَا يُوْرُنْ قِيْلْدَنْ يِيْكَادُ نَارُ كُوْعِ اَتْمِجُوْنْ
بِرُزْ بَاشِيْنْ اَكِهْ سَجْدَهْ اَتْمِجُوْنْ بِرُزْ دِجِيْ شَرْقُ الْهْ
اَكْرَ بَاشِيْنْدَنْ يِيْكَابُرْ تَخْتَهْ يَارْ سِيْ يَاصْدُقْ كِبِ
نَسْنَا قَلْدُ دُرُ سَا كِمُ اَزْرِنَا سَجْدَهْ اِذَا دُرُسْتُدُ
اَكْرَ بَاشِيْنْ اَكِبْ اَكَا دُ كُوْرُ سَا اَكْرَ بَاشِيْنْ اَكْمَا
دِنْجْ كُوْجْ يِيْمَرْ سَا وَصِيْتِ اَيْلِيَا نَهْ مُنْدَا زَنَمَازِ
قَلْدِ سَا اَيْدَهْ بُوْقَلْدُ نَمَازِ قَلْدَمْ بُوْقَلْدُ نَمَازَمْ قَلْبِ
طَهْرُ الرِّسْمِ اَنْجُوْنْ فِدِيَهْ وَرُكْ اُوْدُكْ دِيَا
فِدِيَهْ اُوْلُدُكُمُ بِرُ وُقْتِ نَمَازِ اِيْچُوْنْ بِشُ يُوْرُكُمُ

نَمَّا زَقَلْنَا كِي يَمْسَا وَكِي يَتَدَكِي اَوْلَدُ كِيْم اَرْدُ حَبِي
كُزَقَارَه يَا خُوذ دِرْ كَرِي دَرِيَا يَا شَوْلَقَدَر رَحْمَت
چَكَه كِيْم حُضُور قَلِيَا بَعْضِي كَرَا يَدِ مَشْدُ كَرِيْم
اَرَطْرُكُنْ حَسْتَلَفِي اَرْتَارِسَا اَوْتُرُكُنْ قَلَا رُكُوعِ
وَرَمِيچُون بَشِن بَرَزَا كَا سَجْدَه اَتَمَك اِسْدِيحَات
يُوزَن يِرَاقِيَا اَكْر سَجْدَه يَا وِرْمَزِسَا سَجْدَه اَتَمِچُون
بَاشِن رُكُوعِ اِدْجَل اَكْد كِنْدَن بَرَزَا شَعَارَقِ
اَشَا اَكْرَا اَوْتُرُكُنْ قَلِيَا كِي يَمْسَا يَتُرُكُنْ قِلَا
وَأَرْقِي اَز رِيَا يَتَا اَيَقْلَرِن قِبَالِدِن يَكَا اِيَدَه يَا خُوذ

أَمَا بَرُّم قَوْمُؤْدَه كَيْم حَيْفِيلِرْزُ الدُرْمَكْ يَقْدُرْ
زَيْرَا بَلُو بَلِرْزُ كَيْمِ اؤُلْ نَمَا زَقْلِدُغْ اِعْنِقَادِ وَيَقْلِيغُؤْدُرْ
زَيْرَا اِحْتِمَالْ وِرْكَو اِعْنِقَادِ وَاِيْمَانِ ضَعِيْفِلْعُنْدُكْ
وَشَيْطَانَه اؤِيْدُغْنِدَنْ اُولَا بَسْرِدْتِ وَقْتِ نَمَازِ
قَلِيحَقْ دُكْ زَنْدَانَه قِيْمَقْ كَدَكْ تَوْبِه اِدْبِ نَمَازِ
قَلِمَا عَهْدِ اِدْبَجْدِرْ زَنْمَازِ اُولُو عِبَادَتِ اُولْدُغِيؤُنْ
بُرُكِيئِي كُورْ سَلْرُ كُورْ جَمَاعَتِ بَرِ اُولَا نَمَازِ قِلْدُحْ كَمِ اِدْرَلْرْ
مُسْلِمَانِدُغْنَا اَكْرَجِيه اِيْمَانِ كَتْرُ دُكِيْنِ اِيْشِدْمِدْلِرْسَا
دَخْ وِدَخِي بُرُكِيئِي خَسْتَه اُولْسَا اَرْدُرْ رُكْنُ

قَلِّكْ دِيُونِي مُشِكِنُ وَيَغَامِي حَضْرَتِ عَلِيهِ السَّلَامِ
قَلِّكْ دِيُونِي كَيْدِي لَهُ اصْمُرْ مُشِكِنُ تَا حَدِي يَغَامِي
حَضْرَتِ عَلِيهِ السَّلَامِ بِيَرْدِي هَمِي كِي بِرُوقْتِ نَمَازِ
قَصْدِي لَا قَضَا يَا قَسَا كَا فَاوَلْدِي دِي دِيَسِ بِنْدِي
اَشِدْبِ نَمَازِ قَلْبِنَا كَا هَلِكِ اِدْبِ قَلْبِنَا حَكْمِ اِدْرِي
كِي تَنَكِرْتَا لِي نَبِي بَرِي كَا وَاوَلُوغِنَا اِعْتِقَادِ
يَقْدُرْ حَقِيْقَتِي اَكْرَدِي لِي اِدْرِي سَا دِي خِي وِي بَرِي سُوْنِي
كَا فَاوَلْمَزْدُرَا مَا دُرْتِ وَقْتِ نَمَازِ قَلْبِنَا نَكِ حَدِي
اَوْلْدِي مَكْدُرْتَا كِي زِنَا اِدِنِ اَوْلْدِي دُرْدِي

إِدْبَ قَلِيَانِ أَوْلَادِ رُبُوسِ زُنْجِ كَافِرٍ
أَوْلَى أَنْجُونِ أَوْلَادِ رُكِيمِ زِيرَا أَيْدَرِ بَرِكِشِي
مُسْلِمَانِ أَوْجِقِ تَشْكُرِ تَعَالَى نَكْ بَرِكَا وَأَوْلَانَا
إِعْتِقَادِ أَيْمَكِ إِعْتِقَادِ أَيْدُكِنِ كِمَسَا بَلَمَزِيرَا
أَدَمِ أَعْلَنَكِ كُوكُلِنْدَكِنِ تَشْكُرِ تَعَالَى بِلِدُرِ
أَنْجِقِ بَسِ إِعْتِقَادِ وَرِدُعِنِ تَشْكُرِ تَعَالَى نَكْ بَرِكَا
وَبَيْغَامِبِرِ لِكَا عَلِيهِ السَّلَامِ وَحَقِّ بَيْغَامِبِرِ دُكِنَا
بَلَدِ كَوْمَرِ تَشْكُرِ تَعَالَى وَبَيْغَامِبِرِ بِيْرِدُغِ فَرَضَلَرِي
إِسْلَامَا كَلَادِرِ تَشْكُرِ تَعَالَى قَرَانَهُ بَنْجَا يَرِدَهُ نَمَازِ

اُدْرِسَا دُرُسْت اُولْمَزْ اَكْرَقَصَا يَا قَلْمِشْ نَمَازِ بِيْشْ
 وَقْتَدَنْ اَرْتُوْ- اَوْلَرْ سَا تَرْ تَيْبْ بُوْلَرْ وَنِيْجْ كَرَكْسَا
 فِلِسُوْنْ كَرَكْسَا اَوْلْ اِرْتَمَازَنْ اَنْدَنْ اِيْلَانْمَازَنْ
 اُدَسَنْ كَرَكْسَا اَوْلْ اِيْلَانْمَازَنْ اَنْدَنْ اِرْتَمَازَنْ
 اُدَسُوْنْ بِلِكَلْ كِتْكِرِيْ تَمَالِي حَضْرَتِنْدَهْ
 نَمَازَدَنْ سَوَلْ كَو طَاعَتْ وَعِبَادَتْ يَقْدُرْ اِيْمَانْ
 كَتْرَمَكْ مَجْمُوْعْ عِبَادَتْلَرُكْ اَصَالِدِرْ اِيْمَانْدَنْ
 صُكْرَهْ اَوْلُوْ عِبَادَتْ نَمَازْ قَلْمَقْدُرْ اَنْكِيْوْتْ
 شَا فِعِي رَحْمَهْ اَللّٰهُ دُرْتْ نِيْمَازْ كَا هَلَكْ

كَرُوْصِيْحٍ اَوْلُوْا كَرَارَتُهُ نَمَازِ قَضَا يَا قَلْسَا سَتِيْلَا
 بِلَا اَيْلَدَنْ اُوْكُدَنْ اُوْسَا سَتِيْنِ بِلَا اُوْدِيَا اَكْر
 اَيْلَدَنْ صُكْرَهْ اُوْدَسَا سَتِيْنِ اُوْدَمِيَا كَرُوْقَلَنْ
 نَمَازِ سَتِيْلَرِي قَضَا يَا قَلِيْقُ اُوْدَمُرُّ اَمَّا وِتِرِ
 وَاَجِبْ قَضَا يَا قَلْسَا اُوْدَمُرُّ صُكْرَهْ اُوْدَمُكْ كَرُ
 اَكْر قَضَا يَا قَلَنْ نَمَازِ بِيْشِ وَقْتِ دَنْ كَمَسَا
 تَرْتِيْبِيْجِهْ اُوْدَمُكْ كَرُكْ مَثَلَا اَوْلُ اِرْتُهُ نَمَازِنْ
 اُوْدَمُكْ كَرُكْ اَنْدَتْ اَيْلَا نَمَازِنْ اُوْدَمُكْ كَرُ
 اَكْر اَوْلُ اَيْلَا نَمَازِنْ اُوْدِيْبِ اَنْدَتْ اِرْتُهُ نَمَازِنْ

اَمَّا بَدَنُ صُكْرٍ كَرُو تَرْتِجِبَهُ قَلَسَا كَرَكْ اَوَّلُ
 قَضَا نَمَازِ قَلَسَا كَرَكْ اَنْدَنَ وَقْتِ نَمَازِ قَلَسَا كَرَكْ
 اَمَّا اَكْرَقَصَا يَه قَلَسْ نَمَازِ بِيْشِ وَقْتِ دَن
 كَجَبِ اَلْتِ وَقْتِ اِرْشُرْسَا قَضَا يَلَا وَقْتِ نَمَازِ
 اِرْتَسِنْدَغِي تَرْتِيبِ بَزَلِدْ قَضَا نَمَازِ اَكَا رِكْنِ وَقْتِ
 نَمَازِ قَلَقِ دَخِ دُرُسْتِ اَوْلَا اَكْر تَرْتِيبِ بَزَلِدْنِ
 قَضَا نَمَازِ اَكَا رِكْنِ وَقْتِ نَمَازِ قَلَسَا قَلْدَغِ نَمَازِ فَاَسْدِ اَوْلَدِ
 بِيْشِ وَقْتِ فَلْيَجِيَادِ كِنِ اَكْر اَلْتِ نَجِي وَقْتِ نَمَازِ دَجِي
 قَضَا يِ قَلَسْ نَمَازِ اَكَا رِكْنِ قَلَسَا اَوْلَا فَاَسْدِ نَمَازِ دَخِ

بِلَسَاكِمِ اِل رَكْعَتِيْمِ قَلْدِي اُو تُرْدِي يُخْسَا اَج رَكْعَتِيْمِ
 قَلْدِي اُو تُرْدِي نَمَازِ فَا سِدَاو لُو رَا كَلِيْنِ قَلْبُو كَرَكْ
 اَكْر شِبْهَلَسَا كُو كَلِي بَرِي كَا اَرْتَمَرُو دَلَسَا
 اِنْ دُبَا اَنْكُ اَز رِنْدَه تَمَازِيْمَه لِيَا سَلَامِ وَرَه سَجْدَه
 سَهْوَا دِمَكْ لَا زِمِ دَكُلِ بَرِكَشِي قَضَايَه قَلْبِي شِ نَمَازِيْنِ
 اَكَا رِكْنِ وَقْتِ نَمَازِيْنِ قَلْبُو دَرُسْتِ دَكُلِ مَا اَكْر
 قَضَا سِيْنِ اِنْدَبُ وَقْتِ نَمَازِيْنِ قَلْسَا يَا وَقْتِ طَاوُلِبِ
 قَلْسَا شِي لَا اَوْلَسَا كِمِ قَضَايَه قَلْبِي شِ نَمَازِ قَلْبِي
 وَقْتِ نَمَازِ قَلْبِي شِ اَوْلَسَا وَقْتِ نَمَازِيْنِ قَلْبُو دَرُسْتِ مُر

فَلَا تَحِيَّاتٍ أَوْ تَرَاسُلًا مُرَاسِحَةً سَهْوًا وَدَا
 أَكْرَارًا تَمَازِينَهُ أَوْ طَرَفًا كُنْ شُبُهَاتِنَا إِنْ
 رَكْعَتَيْهِ فَلَدِي بِهِ أَوْجُ رَكْعَتَيْهِ فَلَدِي بِسَا أَوْلَ دُرَّتْ
 رَكْعَتَيْهِ تَمَامٌ أَدْمِيَا أَوْ تَرَاحِيَّاتٍ أَقْبَا سَلَامٌ
 وَزَمِيَا دُرُكَلَا أَوْلَ بَرْبُ تَحِيَّاتٍ أُنْدُوعِ رَكْعَتَيْهِ
 تَمَامٌ أَوْ أُنْدُنْ صُكْرَهُ أُنْدَا سَلَامٌ وَرَا بَرِ أَسَايِدْ
 أَوْلَ بَرْدُوعِ رَكْعَتَيْهِ أَوْجُ رَكْعَتَيْهِ أَوْلَا أَنْ قِيْبُ
 أَوْ تَرْمَقُ وَاجِبًا أَوْلَا شَايِدًا إِنْ كُنِيَ أَوْلَا تَمَامٌ أَعْلُ
 لَارِمٌ أَوْلَا أَكْرَارًا تَمَازِينَهُ تَحِيَّاتِنَهُ شُبُهَاتِنَا

كِرْوَتِحِيَّاتٍ اَوْ تَرَا زِيْرَ اَسَا يَدُّ دُرْدُ نَجْرٍ
 رَكَعَتٍ اَوْ لَا اَنْدَنَّ صَكْرَهُ طَرَابِرُ رَكَعَتٍ
 دَخِ فَلَ اَكِرْوَتِحِيَّاتٍ اَوْ تَرَا سَلَامٍ وِرَا سَجْدِهِ
 سَهْوًا اِذَا اَلْحَا صِلَ مَقُوْرَ رَكَعَتٍ كَيْمَ بَرِ اِحْتِمَالِ
 اَخِرِ رَكَعَتٍ اَوْ لَمَعَا يَرِيَا اَنْدَنَّ نَحِيَّاتٍ اَوْ تَرَمَقُ
 كَرَكُ اَكْرَارَتِهِ نَمَازِنِ قَلْبِكُنْ شَبَهَ لِنَسَا
 بَرِ رَكَعَتِمُ فَلَ اِيَا كِ رَكَعَتِمُ بَلِسَا بَرِ رَكَعَتِ قَلْبِشُ
 دَنَا اَوَّلِ رَكَعَتِ تَمَامٍ اِذَا تَحِيَّاتٍ اَوْ تَرَا زِيْرَ اَسَا يَدُّ
 اِكْبِيْجِ رَكَعَتٍ اَوْ لَا اَنْدَنَّ صَكْرَهُ دُرَابِرُ رَكَعَتِ اَخِي

اَلِ رَكَعَتِ قَلْدِي بِلِسَا بِرَكَعَتِ فِلِسْ دُتَا بِرَكَعَتِ
 دَخِ قَلَا تَحِيَّاتِ اَوْتُرَا زِيَرَا رَكَعَتِ دَخِي قَلَا
 كِرُو تَحِيَّاتِ اَوْتُرَا زِيَرَا اِحْتِمَالُ وِرْكَه
 بَوَاوُجِ رَكَعَتِ دِيُو قَلْدِغِ دَرْدُ دُخِ رَكَعَتِ اَوْلَا
 دَرْدُ نَجِيْدَه تَحِيَّاتِ اَوْتُرْمَقُ وَا جِيْدُرَا نَدَنْ
 مَكْرَه طُرْكَ كَلَا بِرَكَعَتِ دَخِ قَلَا كِرُو
 تَحِيَّاتِ اَوْتُرَه سَلَامُ وِرَه سَجْدَه سَهْوَادِ الْاَكْرَه
 شَبَهَلَسَا اَلِ رَكَعَتِ قَلْدِ اَوْجِ رَكَعَتِ قَلْدِي بِلِسَا
 اَلِ رَكَعَتِ فِلِسْ دُتَا تَحِيَّاتِ اَوْتُرَه دَرَا زِيَرَا رَكَعَتِ

دَخِي قَلَا

بِرُكْبَتِي أَبْدَسْتُ الْمِشْ أُولَسَا أَنْدَتُ صَكْرَةَ شِبْهَ
أِدِسَا أَبْدَسْتُ سِنْدِمِ سِنْدِمِ بِلِسَا أَبْدَسْتُ
سِنْمِشْ أُولَزِيرِ سِنْدِعْنِ بِلُو بِلْدِي أَكْرَأَبْدَسْتُ
الْمَقْدَنُ صَكْرَةَ شِبْهَ أَسَا وَيَعْضُ أَعْضَا سِنِ بِيَدِمِ
بِيَدِمِ بِلِسَا أَكْرَأُولُ شِبْهَلَنْدِكِي أُولِسَا أَنْدَنُ أَرْتُقُ
دَخِ شِبْهَلَنْدِكِي بَعْضَا أُولُ يُوْدَعْنِ بِلْدِكِي بِرِنِ
بِيَا أَكْرَبْرُقَاچِ كَزِ شِبْهَلَنْدِكِي وَرِسَا يَوْمَوْ حَاجَتِ
وَكُلُّ يَمْدَعْنِ زِيرَا بِلُو بِلِزْ أَكْرَشِبْهَلَنْسَا بِرِ وَقْتِكِ
تَمَازِنِ قَلْدِمِ وَقَلْدِمِ بِلِسَا أَكْرَأُولُ تَمَازِكُ وَقْتِه

مَسْجِدِ قَلْبِ زَهْرٍ كَرِيْمٍ كَرِيْمٍ قَلْبِ سَارِحَتِ اَوْلَادِ
 اِيَاغِ بَلِيغِ مَسْجِدِ دَرِكِنَا يَادِيغَارِنَا سَلْمَكِ مَكْرُوهُ
 مَسْجِدِ اِحْتِدَاءِ اَبْدَسْتِ اَلْمَقَامِ مَكْرُوهُ وَرِ مَسْجِدِ اَوْتَرِ
 اِيَشِ اِسْلَامِ مَكْرُوهُ وَرِ اَمَّا اَوْتَرِ كَنْدُ كِتَابِنِ
 يَزْمَقُ يَا اَغْلَجَقَلَرِ اَكْرَمَكِ مَكْرُوهُ دَكَلَدَرِ اَكْرَمِ
 اَجْرَتِ اَلْمَرْسَا اَوْ كَرْتَدَكِيچُونِ اِلَا مَكْرَمِ
 اِيَشِي اَوْلَا ضَرُورَتِ اَوْلَا اَوْ كَرْدَه فَضْلِ السَّابِعِ
 بُو فَضْلِكِ بَرَقَاچِ مَسْئَلَه كَر بِلْدَر لَمْ كِه وَاوَلِ
 مَسْئَلِ رُحُوقِ وَاقِعِ اَوْلَرِ مَجْمَعِ شَرْحِنَدِ اَيْدِيچِنِ

أَوْلَدُكُمْ مَسْجِدَ حَكَمِيَّةَ دَكْوَلِ شَيْدِي زَمَانَدَه مَسْجِدِ
قِيُوسِنِ يَمُقْ مَكْرُوهَ دَكْلِ مَسْجِدِ لِجِنْدَه بَرِهْمَه
يَمُقْ كِه اِجِنْدَه حَصِيرِ وَقَلِي قِيلِرْ قِيرْمَزَاكِرْ
مَسْجِدِ جَمَاعَتِ كَلَسَا مُؤَذِّنِ كَنْدِ بَكَلِيَا
قَامَتِ كَتَرَه يَلِكُرْجَه قَلَاچِنِ بَرِ مَسْجِدِ كُوَسَاكِمِ
أَنْدَه بَكَلِيَشِ اُولَسَكِرْ نَمَازِ قَلِجُونِ نَمَازِ قَلِدَتِ
چِقْبِ كَتَمَكْ مَكْرُوهَ مَسْجِدِ قَعْرَبِ حَصِيرِ
الْتِنَا تُكْرَمِيَا مَسْجِدِ اِجِنْدَنِ اَوَايُولِ اَيْلِيَا
اَكْرَضُرُوتِ اُولُبِ اَيْلَارِ سَاكِنْدَه بَرِكُوتِ

اَوَيْنَ كِشِي كَمَا كَا مَسْبُوقٍ دَرِزْكَ نَمَازِ فَا سَدِ اَوْلُو
اِكْلَيْنِ قَلَا اَمَّا اَبُو حَفْصٍ كَيْرٍ وَصَدْرِ شَهِيدِ
اَيْدِي فَا سَدِ اَوْلَمَزُ اِمَامِ مُتَعَلِقِ اَوْلَيْنِ مَسْئَلِكِ
تَمَامِ اَوْلَدِي وَبُنْدَنِ صَدْرِهِ مَسْجِدِ حَكَمِ بَلِيدِ كَرِ
مَسْجِدِ طَامِنْدَه سُو دُكَمِكِ وَنَمَازِ قَلِقِ وَيَقِينِقِ
اَيْمَكِ مَكْرُوهِ دَرِ هَمِ كِشِيَه كَرِ كَرِ اَوْنِكِ
سُنَّتِ وَنَافَلَه قِلَاجِقِ يَرَا اَيْلِيَا اَمَّا اَوْلِ اَرْجُو مَسْجِدِ
حُكْمِنْدَه اَوْلَمَزُ اِمَامِ اَبُو اَللَيْثِ اَيْدِي حَبَانَه
نَمَازِنِ قَلِحِيُونِ دَرِ كُنْتَرِ دِيحِ مَسْجِدِ حَكْمِنْدَه دَرِ اَمَّا صَحْحِ

نَمَازِ اجْنَدِ كِي تَكِي بِير لَرِي اِيْمَسَا يَارُ كَوْنِ دِي
 وَ سَجُودِ كِي تَسْبِيحِ لَرِي اِيْمَسَا يَا حَيَاتِ اَقْمَسَا
 جَمَاعَتِ اَقِيَا بِرِي اَوْلَدُ كِي كِي بِير اَمِ كَنْدَرِه
 قَرْضِ نَمَازِ كَرْدَنِ صُكْرِه كَرْدِ كَلَرِي تَكِي لَرِي
 اِمَامِ كَرْمَسَا فُسَا كَرْدِنَا جَمَاعَتِ كَرْمِه
 اَكْرَامِ اِمَامِ سَجْدِ سَهْوِ وَا رَسَا نَسَه سَجْدِ سَهْوِ
 اِنْسَا اِمَامِ صُكْرِدِنِ اِيْمِشِ كِشِي اَوْلَسَا بِلَا
 سَجْدِ سَهْوِ اِنْسَا صُكْرِه اِمَامِ بِلِسَا كِه سَجْدِ سَهْوِ
 لَانِزْمِ دَكُو مِشِ مَشْهُورِ بَدْرِكِمِ اَوْلِ صُكْرِه دِنِ

بِرِسِيِّ دَخِ اَوْلَدُكَ اِمَامِ اٰخِرِ رَحِيَّاتِ اَوْتَرَسَا
دَرْ سَا جَمَاعَتِ فَخِي دَرْ مِيَا اَكْرَا اَوْ تَرَمِيْبِ اَوْلِ
رَكْعَتُهُ سَجْدِيَا وِرْ سَا جَمَاعَتِكَ نَمَازِ دَرْ سَتِ
جَمَاعَتِ اِيْمَتِكَ كَرَكِ بِرِسِيِّ اَوْلَدِكَ نَمَازِ اَوْلَادِهِ
اِمَامِ اَلْقَلْدَرِبِ اَللّٰهُ اَكْبَرُ دَرْ مَرْ سَا جَمَاعَتِ
اَلِنِ قَلْدَرِ بِرِسِيِّ اَوْلَدِكَ اِمَامِ سُبْحَانَكَ اُقْمَسَا
يَا فَاتِحَهُ يَا فَاتِحِدُنْ صُكْرَهُ سُوْرَهُ اُقْمَسَا جَمَاعَتِ
اُقِيَا اِمَامِ اَبِيْ يُوْسُفِ قَيْنِدِهِ اَمَّا اِمَامِ مُحَمَّدِ
قَيْنِدِهِ جَمَاعَتِ دَخِ اَقْرَبِ بِرِسِيِّ اَوْلَدِكَ اِمَامِ

جَمَاعَتِ دَخِ اَيْلَامَاكَ كَرَكْ اِمَامِ سَهْوَانِيسَا
بِيَجْدَه اَيْلَسَا جَمَاعَتِ دَخِ اَيْلَامَاكَ كَرَكْ
اَوْلُ نَسَنَدِكُمْ اِمَامِ اِدِيَجَانِ جَمَاعَتِ اِيْتَمَامِكْ
بِرِسِي اَوْلَدُكُمْ اِمَامِ بَرِيَجْدَه اَرْتُقُ اِسَا جَمَاعَتِ
اِيْتَمَامِكْ كَرَكْ بَرِيَجْدَه اَوْلَدُكُمْ اِمَامِ بَرِيَامِ نَمَارِ
تَكْبِيرُ لَرِنِ اَرْتُقُ اَيْتَسَا شَوْلِ قَدْرِكُمْ هِيَجِ
بِرِمْدَه بَدَه اَوْلِ قَدْرُ تَكْبِيرِ اَيْتَمِكْ دَرَسْتِ
اَوْلِيَا جَمَاعَتِ كَرَمِيَا بَرِيَجْدَه اَوْلَدُكُمْ
جَنَارَه نَمَارِنِ بِيَشَرِ تَكْبِيرِ اِسَا جَمَاعَتِ اَيْمِيَا

بِرِقَاجِ نَسَنَكَ وَرَدْرِكِهِ اِمَامِ اَوْلِ نَسْنِهِ اِسْلَامِيكَ
جَمَاعَتِ دَخِ اِسْلَامَا مَكَ كَرِكَ وَبِرِقَاجِ نَسَنَكَ
وَرَدْرِكِهِ اِمَامِ اِتْمَانِ سَادِخِ جَمَاعَتِ اِسْلَامِيكَ
اَوْلِ نَسْنَا كَرِ اِمَامِ اِسْلَامِيكَ جَمَاعَتِ اِسْلَامِيكَ
كَرِكَ اَوْلِ دَرِكِهِ اِمَامِ قَوِيَّتِ اِقْوَمِيَّتِ جَمَاعَتِ دَخِ
اِقْوَمَا مَوْكَرِكَ اِمَامِ بِيْرَامِ نَمَازِ تَكْبِيْرِيْلَرِنِ
كَتْرُمَسَا جَمَاعَتِ دَخِ كَتْرُمَا مَكَ كَرِكَ اِمَامِ
اَوْلِ كِي نَحِيَاتِ اَوْ تْرُمَسَا جَمَاعَتِ دَخِ اِتْرُمَا مَوْ
كَرِكَ اِمَامِ سَجْدَهٗ اَيْتِنِ اِقْسَا سَجْدَهٗ اَيْلِيَا

اَدْمِيَا اَكْرَامَا مَرْكُوعِيْنَ اِرْشِسَا اَوْلَرْكَعَتَّ
 اِرْشِمَشْ اَوْلَرْ اَوْلَرْكَعَتَّ اَدْمِيَا اَمَّا اِمَامْ مَرْكُوعِيْكَزْ
 اِرْشَنْ بَرْزَجَكْ اِلَيْنْ بَعْلِيْبْ وَدِيْبْ اَنْدَنْ مَرْكُوعْ
 وَرَمَقْ كَرَكْ بَرْكَشِيْ اَنْدَا جَسَا اِيْلَا غَا زَنْ جَمَاعَتَلَا
 قَلَمْ دِيْسَا اَوْلْ غَا رَكْ اَخِرْ رَكْعَتِيْنْ اِرْسَا اَنْدِيْرِيْ اَكَلَنْ
 اَمَّا جَمَاعَتْ تُو اِيْنْ بِلْ اِمَامْ اُوِيْنْ كِشِيْ مَرْكُوعْ يَابَجِيَا
 اِمَا مَدَنْ اَكْدِيْنْ اِنْسَا نَمَّا زَمَكْرُوْمْ وَرْ اَكْرَامَا مَرْكُوعْ
 وَرْمَدَنْ اَوْلْ كِيْرُو قَلْقَسَا نَمَّا زِيْبَا طِلْ اَوْلْ اَكْلِيْنْ
 قَلْوْ كَرَكْ بِنْدَنْ مَكْدَهْ بِلْ كَلْ كِهْ خِلَا صَدَا اَيْتِيْ

اِمَامٌ تَمَامًا رِسَالًا سُنَّتِ قَلِيًّا اِمَامًا اَيَا اَكْرَامِ اِمَامٍ
 قَلْبِي دَرْدُغِي قَوْضِ اَيْلَانَا زَاوُلْدَسَا سُنَّتِ قَلِيًّا اِمَامٍ
 اَيَا سَلَامٍ وَرِدْ كَدَن صُكْرَه طَرَمِ اَوَّلِ قُدُغِي سُنَّتِ
 اُدِيَا كَرَكْسَا اَو كَدِنِ اَوَّلِ قُدُغِي سُنَّتِ قَلِسُونِ اَنْدَن
 صُكْرَه قَوْضِ دَن صُكْرَه غِي سُنَّتِ قَلِسُونِ كَرَكْسَا
 اَو كَدِنِ قَوْضِ دَن صُكْرَه غِي سُنَّتِ قَلِسُونِ
 اَنْدَن صُكْرَه اَوَّلِ قُدُغِي سُنَّتِ قَلِسُونِ اَكْرَامِ اِمَامٍ
 قَلْبِي دَرْدُغِي قَوْضِ كُنْدُ قَوْضِ سِي هَا يَتْسُو قَوْضِ سِي
 اَوْلَسَا سُنَّتِ قَلِيًّا اِمَامٍ اَيَا اَوَّلِ قَلْنِ سُنَّتِ

قَلْدَسَا نِيْرَا كِنْدُو نَمَارِنِ قِلْدُ قَدَنْ صُكْرَه نَا فِلَا
 نَمَا ذَقْلِقُ مَكْرُو دُرُ نِسْ جَمَاعَتَا اُو يَمِيْرِنَا فِلَا
 نَمَا زَانِيْتِ اِدِيْبِ جَمَاعَتِ ثَوَابِ فَوْتِ اَوْلِيَا كَر
 بِرُكْشِي سُنْتِ قَلِي دُرُ رُكْنِ قَامَتْ كَتْرَسَلَرُ اِلِي رُكْتِ
 قِلَا اَنْدَنْ صُكْرَه اِمَامِ اَوِيَا اَكْرَا وِدَه سُنْتِ قِلْدَنْ
 مَسْجِدِه كَلَسَا كُرْسَا كِمِ اِمَامِ فَرِيضِ قَلِي يِرُ رُكْنِ
 اِمَامِ قِلْدِيْعِ اِرْتِه نَمَا زَا اَوْلِيَا كُرَا اَكْرُ كَنْدُ
 سُنْتِ قَلِنِيَا اِمَامِ اِرْتِه نَمَا زَنْ نَمَا مَلْرَسَا اِسْتِ نَمَا زِ
 سُنْتِ قِلَا اَنْدَنْ اِمَامِ اَيَا اَكْرُ كَنْدُ سُنْتِ قَلِنِيَا

قَلْبُغِ فَرَضِ نَمَازِ دُرْتِ رَكَعَتِ اَوْلَمَازِ سَا اِرْتَهَ نَمَازِ
 وَاخْتِشَمِ نَمَازِ كِبِ قَلْمَا بَشَا لَدِغِ نَمَازِ قِيَا اِمَامِ
 اَوِيَا اَكْرَدُرْتِ رَكَعَتِ اَوْلَمَازِ سَا بَرِ رَكَعَتِ دَخِ قَلَا
 تَحِيَّاتِ اَوْ تَوْرَه سَلَامِ وِرَه اَنْدَن صُكْرَه اِمَامِ
 اَوِيَا اَوْلِ قَلْبُغِ اِكِ رَكَعَتِ نَافِلَه اَوْلَمَازِ اَكْرَا وِ
 قَلْبِ دُرْدِغِ نَمَازِ اِكِ اَبِجِ قَلْبِغِ غِنْدَن صُكْرَه قَامَتِ كَرْمَسُكْرَه
 نَمَازِ نَمَامِ اِيْدِه اَنْدَن صُكْرَه اِمَامِ اَوِيَا نَافِلَه اَنْبِتِنَا
 اَمَّا اَوْلِ قَلْبِغِ دُرْدِغِ نَمَازِ كِنْدُ وِ نَمَازِ اَوْلَمَازِ سَا
 اَوْلِ نَمَازِ قِيَا اِمَامِ اَيَا اَكْرَجِه اَوْجِ رَكَعَتِنِ دَخِ

كَلَسَا يَا نَبَا طَهْرًا أَرَادَمَ أَيْلَا إِشَارَتِ أَيْلَا
 كِرُو دُرْدِسَا كِرُو كِتْمَا أَوْلَ صَفَدَ دَخِ بِرِ أَوْلَسَا كِم
 وَرَه بُو أَرَادَمَ أَنْدَه طَهْرَه عَوْدَنَك نَمَا زِدْرُسْت
 أَوْلَنَه أَرَادَمَك دَرُسْت أَوْلَه بِنْدَن مَنكَمَه بِلِكَلِكَه
 بِرِكْسِي فَرَض نَمَا زَقَلِغَا بِسَلَسَا دَخِ مُؤَذِّن قَامَت
 كَتْرَسَا اكَر قَلْدِغ نَمَا زِدَه دَخِ سَجْدَا وَرَمَمِش
 أَوْلَسَا نَمَا زَن قِيَا وَرَا اَلْمَامَ أَوْ يَا زِيْرَا اِمَامِ اَلْقَلَق
 ثَوَابِ بَاشِنَا قَلَق دَن بِكْرِم دَرَجَه آرْتُو دُرَا اَكْر
 سَجْدَا وَر دُغْنَدَن مَنكَمَه قَامَت كَتْرَسَلَن اَكْر

اُولَیْرِكْ یَكْسُ كَلِیْ اَدَمْ بُو یُیْحِ اُولَسَا
 نَمَارْدِ دُرُسْتِ اُولُرْ زِیْرِ اَعُوْرَتِیْ لَا یَزِیْرِدَه دُرْمَاشِ
 اُولُرْ اَلْتَبِیْحِ شَرْطِ اُولَدُرْ كِمِ اُوْرْتَلِرِنْدَه نَسْنَا اُولَسَا
 كَرَكْ اَكْرَعُوْرَتِیْ لَا اَرَادَمْ اُرْتَسِنْدَه بُرَاقِشِ
 دَكْلُو نَسْنَا اُولَسَا نَمَارْدِ بَاطِلِ اَوْلَمَزْ یِدِیْجِیْ شَرْطِ
 اُولَدُرْ كِمِ اِمَامِ اَوْلِ اَبِنِ عُوْرَتِكْ اِمَامَتَلِغِنَا
 نَبِیْتِ اِدِیْسَا كَرَكْ اَكْرَنْبِیْتِ اِدِیْمَدِیْسَا عُوْرَتِ
 نَمَارْدِ دُرُسْتِ اَوْلَمَزْ اَرَادَمْ لَرَكْ دُرُسْتِ اُولُرْ
 اَمَّا بِلِ كَلِ كِه بُرِ كِشِیْ اِمَامِ اَبِیْمَشِ كَنْ بُرِ عُوْرَتِ

يَأْتِيَا دُونََنَا قَلْبًا نَمَازِ فَاسِدًا وَمَلِكٍ زَيْرًا قَلْبًا قَلْبِي
 نَمَازِدَهُ إِمَامًا أَوْ عَيْسِيًّا وَمَلِكًا لَوْ أَعَالَ جَوْ أَوْلَسَكَ
 بِوَصُورَتِكَ نَمَازِ فَاسِدًا وَمَلِكًا أَرَادَ مَلِكًا زَيْرًا أَوْلَقَلْبًا قَلْبِي
 نَمَازِدَهُ إِمَامًا أَوْ عَيْسِيًّا أَوْلَدَكَ أَنْجُونَ وَرَكْمٍ أَوْلِ
 قَلْبًا قَلْبِي قُرْآنَ أَمْرٍ لَدَدُ رُدِّ شَيْطَانِي أَوْلَدُ رَكْمٍ
 قَلْبًا قَلْبِي نَمَازِ وَرَكْمٍ كَوْ عُلُوِّ وَسُجُودٍ لَوْ نَمَازِ كَرَكْتِ
 أَكْرَجَانَهُ نَمَازِ أَوْلَسَا أَرَادَ مَلِكًا نَمَازِ دُونَُنَا
 بِشَيْخِي شَيْطَانِي أَوْلَدُ رَكْمٍ أَكْسِي دَخِ بَرِيدَهُ كَرَكْتِ
 أَكْرَعُورَتِ أَشْفَادِ رَسَا أَرَادَ مَلِكًا يَعْزُورُونَ نَمَازِ

ارَادَ مَلِكٌ نَمَازَ فَاَسَدٍ اَوْلَمَزَا وُجِحِي شَطْرَ اَوْلَادِكُمْ
 اَوْلَ عَوْرَتِ قَلْبِي نَمَازِلَه اِرَادَمَ قَلْبِي نَمَازِ بَرِ اَوْلَه
 بَرِ اَوْلَدِي اَوْلَدِكِه اَوْلَ قَلْبُو دُرْدَقَلِي نَمَازِدَه
 بَرِ اِمَامِ اَيْمَشِ اَوْلَا لِي بِنِ عَوْرَتِ دَخِي بَايَشَا
 قَلِسَا اِرَادَمَ دَخِي بَايَشَا قَلِسَا بَرِ بَرِ اَيْنَا دُيَسَكِرْ
 اِرَادَمَكِ نَمَازِ دُرُسْتِ اَوْلُو رَا خُوذِ نَمَازِكِ بَرِ كَعْتِنَا
 اِرِشْمَا مِشِ اَوْلَسَكِرْ عَوْرَتِ دُرُسْنَا اَوْلِ اِرِشْمَدِكِ
 قَلِسَا اِمَامِ سَلَامِ وِرْدُ كَدَنْ صَكْرَه اِرَادَمَ دَخِي
 دُرُسَا كَرِ وَا اِمَامِ اِرِشْمَدِكِ نَمَازِ قَلِسَا دَخِي عَوْرَتِ

اَكْرَ اَوْلِ يَدِي شَرَطْدَنْ بِي سِي اَكْسَلْ اَوْلَرْ سَا
اَوْلَ اَرَا دَمَلَرْ كُ دَجِي نَمَا زِدْ رُسْتِ اَوْلَدِ وَاَوْلِ
يَدِي شَرَطْ كُ بِي سِي اَوْلَدُكُمْ اَوْلَ اَرَا دَمَ اَرَسِي نَكْ
اَوْلَنْ عَوْرَتِ شِي لَ اَوْلَسَا كَرْ كِه اَكَا اَرَا دَمَ
اِمْرَمَشِرْ اَوْلَا اَكْرَجِي كُ تَرَجُوغَزْ اَوْلَسَا كُمْ اَرَا دَمَ
اِمْرَمَشِيَا نَمَا زَقْلَا نَلَرْ كُ اَرَا سِي نَا كِيَا نَمَا زَقْلَا كَمِسِي نَكْ
نَمَا زِ بَا طِلْ اَوْلَنْ اَمَّا قَرِي اَوْلَسَا كُمْ كَمِسِيَا اِمْرَمَشِرْ اَوْلَا
نَمَا زِ فَا سِي دَا دِرْ زِي رَا يَكِدِ كَنْ اِمْرَمَشِرْ كَرْدِي اِكْنِي شَرَطْ
اَوْلَدُكُمْ اَوْلِ عَوْرَتِ اَصْلُو اَوْلَا اَكْرَدْ كُو اَوْلَرْ سَا

طَرَنگِ نَمَازِ دُرُسْتِ اَوَّلَمَزْ اَكْرَاكِ عَوَدَتْ بِوِ بَرِ يَانِنْدَه
 دُرْسَا اَرَادَمْ صَفِ اَرَا سِنْدَه اِكِ كِشِي صَاغِ يَانِنْدَه
 طَرَنگِ وَاكِ كِشِنَكْ صَوَلِ يَانِنْدَه طَرَنَدَتْ وَاكِ كِشِنَكْ
 چَو اَرَدِنْدَه دُرَنَدَتْ نَمَازِ فَا سِدَا وِلَرِ اَكْرَا وُجْ عَوَدَتْ
 بِوِ بَرِ يَانِنْدَه اَوَّلَبْ اَرَادَمْ صَفِ اَرَا سِنْدَه دُرْسَا
 اَوُجْ كِشِي صَاغِ يَانِنْدَه دُرَنَدَتْ اَوُجْ كِشِي صَوَلِ يَانِنْدَه
 دُرَنَلَرَدَن اَوُجْ كِشِي اَرَدِنْدَه دُرَنَلَرَدَن اَخِرْ صَفِ
 دَكِنِ نَمَازِ دُرِي دُرُسْتِ اَوَّلَمَزْ كِرُو قَلْبِ كَرَكْ
 اَمَّا بِنَلَرَكْ نَمَازِ دُرُسْتِ اَوَّلَمَا مَنگْ يِدِي شَرَطِ وُرْ

اما ملری و بلا رنده در ایکت عورت کلب از آدم
جماعتنا ایق مکروه در اما قرجق کلب کند
نماز نایا ابلا نماز تا ایرسا درست در مکروه اولز
اما عورت کلب او بیق ارد صغه در مق کرک
کلب از نکرار سنده قرشما مق کرک اگر کلب از آدم
بیاننا در رسا اول از آدمک نمازی درست اولز
اگر چه اول از آدم کند خصم یا کند اری
دخا اولورسا بس بیک که چن بر عورت
کلسا از نکرار سنده در رسا ال یا ننده در نال و بر اردند

اَوْ تَرَكْنَا اَوْ بِنَا اِمَامَ سَلَامٍ وَرَدُّ كِنْدَتِ صَكَّةَ
 اَوْ بِنَا حَيَاتِكَ كَرُوْ قَلَابِنِ دَحِي اُقِيَا اَنْدَتِ سَلَامٍ
 وَرَا اَكْرَحِيَاتِكَ نَهْ قَدَرُ قَلْدُ عِنِّ بِلِيَسَا سَلَامٍ وَرَا
 اِلَى هَذَا مَسْجِدِ طَامِ اَزْرِي اَلْمَا زَقْلِقَ مَكْرُوَّةَ
 بَرِكِشِي تَرَا وِتْحَ قَلْدُ رُصْنَدِي اِيْدِي كَرْدِي كِيْمَ وِيْمِشِ
 بَرِي رَكْعَتِ دَحِي قَلَا اِمَامِ سَلَامٍ وَرَدُّ كَدْنِ صَكَّةَ
 دَرْتِ رَكْعَتِ اَوْلَا اِغْيُوْنَ اَكْرَقَلِيَا زِي سَا دَحِي نَسْنَا
 لَازِمِ اَوْلَمَزْ عَوَزْتَلَرِ جَمَاعَتِ اَوْلِيْبِ بَرِي سِنِ اِمَامِ
 اَيْلَكِ مَكْرُوَّةَ دَرَا اَكْر مَكْرُوْ هُنْ جَمَاعَتِ اَوْلَسَا

اِمَامِ اَقْلَوِّ دُرُسْتِ دُرَا اَمَّا بَعْضِي عَالِمِ لَرَا اَيَّدُرُ قَنِّ
 بَرِكْشِي بَيْسُو فَرَضِيْنَ رَمَّضَانِدَه اِمَامِ اَقْلِسَا
 تَرَا وِيحِ وَتَرَا اِمَامِ اَقْلَوِّ دُرُسْتِ دَكَلْدُرُ بَعْضِي لَر
 اَيَّدُرُ تَرَا وِيحِكْ بَعْضِي سِيْنِ اِمَامِ اَقْلِسَا وَتَرُدْخِي
 اِمَامِ اَقْلَوِّ دُرُسْتِ دُرُ بَعْضِ لَرَا اَيَّدُرُ دُرُسْتِ دَكَلْدُرُ
 بَرِكْشِي بَيْسُو فَرَضِيْنَ قَلْدُرُ مَسْجِدِ كَرِ سَا كَرِ سَا كَرِ
 اِمَامِ تَرَا وِيحِ قَلْدُرُ بَيْسُو فَرَضِيْنَ قَلَا اَنْدَتُ اِمَامِ
 اَيَّا تَرَا وِيحِكْ كِرْ قَلَانِيْنِ اَدَا بَعْضِي لَرَا اَيَّدُرُ اَدَمِيَا
 زِيْرَا جَمَاعَتَسْنِ قَلَوِّ دُرُسْتِ دَكَلْدُرُ بَرِكْشِي حَيَّا

عَوَزْتَلْرُ كَلْسَا اَوَّلِيَا بَعْضِي لَرَا يَدْرُ نَمَا زِدْرُسْتُ
 بَعْضِي لَرَا يَدْرُ نَمَا زِدْرُسْتُ دَكُلْ اِمَامَا بَدَسْتَسْرُ
 قَلْدُغِنْ بَلِيَا صُكْرَهْ مُمْكِنْ اَوْلِيْعْ قَلْدُ كَشِيَا
 اَيْدَا بَعْضِي لَرَا يَدْرُ اَيْتَمَكْ لَا زِمْ دَكُوْلْ زِيْرَا يَكَلْتْ
 قَلْدِي يَكَلِقْ عَفْوَا اَوْلَمَشِدْ بَرَكَشِي بَلِيَسُو فَرْضِنْ
 بَاشِنَا قَلْسَا رَمَضَانْدَهْ كَلْبِ تَرَا وِيْحِ مَسْبُودَهْ
 اِمَامِلَهْ قَلِقْ دَرُسْتُ دُرَا كَرَا اِمَامِمْ قَوْضِ بَاشِنَا قَلْسَا
 تَرَا وِيْحِ نَمَا زِنْ كَلْبِ جَمَاعَتِ لَقَلِقْ دَرُسْتُ دَكَلْدُرْ
 اَمَا بَرَكَشِي تَرَا وِيْحِ اِمَامِلَهْ قَلْسَا وِتْرُوْ اَجِيْ نَمَا زِنْ

اور نَسْنِدِہ کول شول قدر کیم مرد اور نَسْنَادِشِب
 اِن مرد اور ایلز یا اوماق اولسا ایمو درست
 دیکلده و امام ابي يوسف قینده ابو حنیفہ
 دخی بیلا روایت اولمشد اما امام محمد
 قینده جماعتک نماز درست در مکر شول قدر
 اولو اوماق اولاکم اوق کبی جکریر یا
 از ونده صحیح بدیکر امام عورتلر اما متلعینا
 نیت ائیمچک عورتلرک نماز درست اولمز عورتلر
 حاضر دکولکن اما متلعینا نیت اتسا صکره

قَوْضِ دُرِّ إِمَامٍ اِتِّدَى رُكُوعٌ نَافِلَةٌ دُرٌّ قَرَضْنَا فَلَئِمَ
 اَيْدِي مَقْوَدِ رُسْتِ دَكُلْدُرٍ بَرِكِ شِي كَلَسَا اَوَّلَ صَفْدَه
 يَرْبَلَسَا اُرْتَه صَفْدَه كَسَلَسَا اَوْلَسَا كِيَا
 بِرَادِمٍ كَلِنَجَا اَكْرَامِ اِمَامٍ رُكُوعٌ اُدْمَا يَقِيْنِ اَوْلَسَا
 بِرَادِمٍ صَفْدَتِ چَكَا يَا نَبَا كَيُورَه يَلِكُو زَطْرَا ^{مَعْرُفَتِ}
 بَعْضِي عَلَمَا اَيْدِي يَلِكُو زَطْرَا اَدِمِ چَكَبُ صَفْدَتِ
 يَا نَبَا كَتْرَمِيَا زِيَا بَرِيْمُ زَمَانِ مُرْدَه خَلْقَتِ حُوغِ
 لَجَاهِلِدِ چَكِيَكِ نَمَازِنِدِنِ چَقْرَا اَوْلَ صَفْدَه بِرِ
 اَوْلَسَا اَرْدَغِي صَفِي يَرْبِ چَكَا دُرْسَتِ دُرِّ اِمَامِ

مَسْغُولِ جَمَاعَةٍ نَمَازِ قَلَمًا كَلِمًا طَائِفًا نَقْلًا كَمِيزًا
 بَعْضِي لِرَأَيْتِي أَوْ بَعْضِي وَقْتُ كَلْبٍ بَعْضِ وَقْتُ
 كَلِمًا طَائِفًا نَقْلًا دُرُوسًا دُرُوسًا دُرُوسًا بِرَأْيِ
 رُكُوعًا وَسُجُودًا دَلْمِيًا تَرْتِيزًا نَاجِحًا
 أَرْقَبُ أَيْرُقُ مَسْجِدًا مَنَاوَرًا مَقِيكَدًا إِمَامًا
 قَنُوتُ أَجْفِي أُنْدَسَا رُكُوعًا وَرَسَا جَمَاعَتًا بِلَا
 رُكُوعًا أَيْلَسَا إِمَامًا دُرُوسًا قَنُوتًا أَقْسَا
 كَرُورُ رُكُوعًا وَرَسَا جَمَاعَتًا دَخِي أَيْسَا
 جَمَاعَتًا نَمَازِ فَا سِدَاوَلِ جَمَاعَتًا اِتْدَا كِي رُكُوعًا

يَعْمُرُ أَوْلَسَا يَا قَتِ سُوُقْ أَوْلَسَا يَا قَتِ قَرَكُولِقْ
يَا قَرُقُوا أَوْلَسَا جَمَاعَتِ وَرَمَعَا عُدْرَا أَوْلَرْ هَرَكِه
جَمَاعَتِ تَرَكَ ائِسَا بُوَعْدُر سَرَطَا نُقْلَعِي كَجَمَزِ
تَهْرِيْزَار مَقْ وَاجِبِ دَر قَنْشَلِرِي مِيَا لَمَسَا نَصِيحَتِ
اِدْمَسَا كَنَاهِ كَارَا أَوْلَرْ كَرَكَنْدِ مَحَلْسِ مَسْجِدِ
تَرَكَ اِدِيْ اِيْرَقِ مَسْجِدِ وَرَمِيَا اَوْلِ مَسْجِدَا مَامِنِكْ
تَقْوَا سَار تُوْ غَرَقْ اَوْلْدِ نَجِيْوُنْ اَمَّا اَوْلِ مَسْجِدِ اِمَامِ
وَعَطْ نَصِيحَتِ دَخِي اَيْسَا اَنْدَه وَرَمَقْ يَكْدِرَا لِي دَوْلَرْ
تَوَابِ حَاصِلِ اَوْلَا نَجِيْوُنْ بَرَكَشِي كِه كَنْدُر فَفَقَه اَتْمَعَا

كَرُو كَرَكَ الْكُرْجَاعَتِ اَزَنِ اَوْلِيَّ اِمَامٍ قِسْلَا جُوْلِيَّ
 بَاشِ اِمَامٍ بَاشِنْدَنِ الرَّوْجِ كِرْسَا دَخِ دَرُسْتِ دَر
 اَكْرَعُوْرَتِ اَوْلِيَّ بَاشِ اِمَامٍ بَاشِنْدَنِ الرَّوْجِ كِرْسَا
 دَخِ دَرُسْتِ دَرِ اَيَاغِ اِمَامٍ اَيَاغِنْدَنِ كِرُوْ اَوْلِيَّ
 اَمَّا يِيْلَهْ اَوْلِيَّ اِمَامِ كَنْدُ عَوْدَتِ كَرَكِ يَا كَنْدِيَا
 نِيْكَ اَجْلَا حَلَالِ اَوْلِيَّ خِصْمِ كَرَكِ بِلِكَلِ كِمِ
 اَيَقِ الرَّوْ اَوْلِيَّ كِرُوْ اَوْلَمَقْدَهْ اَعْتِبَارِ اِنْجَا دَرِ اَكْرَهْ
 بَلَدِ اِمَامِ بَلَدِ رِنْدَنِ الرَّوْ اَوْلِيَّ نَسَا نَسَا دَرُسْتِ اَوْلِيَّ
 خُلَا صَهْ سُوْرَتَا مِ اَوْلِيَّ قِيْدَهْ اَيْدَرِ مَجْنُوْبَتِ

وَجَدِيه لَرُكَنٍ اَوَّلِ دَرِي قِيَا اَمِنْ زُكْرِهِ الرُّقِيَا
بَاشِ بَرَابَرْتَه وَبِرْمَقَلَرِنِ اَحْمِيَا وَقَوْلَلَرِنِ بَرُو دُشْمِيَا
بَلِكِه قَلَلَرِنِ قَوْلَه يِقَارُو قَلْدَرَه شَلْقَدَرِكُمْ
التُّنْدَن كَدِكَا طَوْقِيَا وَقَرْنِدِخِي قَلْدَرَه اودن
يَقْرُو اَبْلَغِي اَز رِنَا دُشْمِيَا التَّنُّ وَبِرْنَزِيرَه دَكْرَه
دَلْبَنْدَن يَا اَسْكِفَن التُّنْدَن كَدِرْمَدَن سَجْدَه اِدْرَسَا
تَمَّازْمَكْرَه اَوْلَدِ سَجْدَه دِيكِنِ اَوْجِ كَن يَا بِيشْرَكْرَه
سَحَّاز رِنِخَالِ اَعْلَى دِيَا سَجْدَه دِيكِنِ اِيَاغِ بَرْمَقَلَرِنِ
قَبَلْدَن يَكَا يُونَلَه اَنْدَن صُكْرَه اَللّهُ اَكْبَر دِيُوبِنِ

اَلِ دِرْ اَزْ رِنَا قِيَا وَ بَرْمَقْلَرْنِ اچَا وَ رُكُوعَدَه شَوْلَقَدَدَه
 اَكْلَا بِيْمَه اَرْقِسِدْ دِيْدَنَّا وَاوَلَا شِيْلَا دُرْ اَوَلَا بِيْمَه چَانَقْلَا
 صَوْ قَسْ كَرْدُرْ اَوَا بِيْشِن اَرْقَسِنْدَكْ اَشْفَا اِنْدَرْمِيَا
 وَ بَا بِيْشِن اَرْقَسِنْدَكْ يِقَارِدِ خِي قَلْدَرْمِيَا بَلَكِه بَا شِيْلَا
 اَرْقِسِي بَر اَبْرَا وَاوَلَا رُكُوعَدِي كِيْن اَوْج كَزْ يَا بِيْشِن كَزْ
 سَحَّانَ رَبِّي الْعَظِيْمَ دِيَا اَنْدَن صُكْرَه رُكُوعَدَن قَلْقَا سَمِعَ اللهُ
 لِمَنْ حَمِدَهُ دِيَا جَمَاعَتِ رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ دِيَا اَكْرَبَا بِيْشِنَا
 قَلْبِنَا اَكْسِنْدِ خِي بِلَا دِيَا رُكُوعَدَن قَلْقِيْجُو اَوْدَن
 طَغْرَاهُ دَرَه اَنْدَن صُكْرَه اللهُ اَكْبَرُ دِيَا سَجْدِيَا وَاوَلَا

وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ دِيَا أَنْدَنْ صَكَّةَ أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ
الَّذِي يُدِيمُ دِيَا وَكَرَامًا أَوْ مَيْشَسَا أَيْسَمُ دُرَّةَ
أَيْرُقُ نَسْنَهَ أَقْمِيَا أَرَكَنْدُ إِمَامُ إِسَا يَا بَاشِنَا
قَلْرَسَا أَنْلَرُكَ أَرْدِيْنَا بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
دِيَا فَاتِحَةَ أَقِيَا وَارْدِيْنَا قُرْآنَ أَقِيَا وَيَلِكُلِكُمْ سُبْحَانَكَ
وَاعُوذُ وَبِسْمِ اللَّهِ أَفِيحُ أَكُولُ أَفْمُوكَرُكَ
سُبْحَانَكَ وَاعُوذُ هَرْمَارُكَ أَوْلِنْدَهَ أَفْمُوكَرُكَ
أَنْجُو وَفَلَنْ رَكْعَتُكَ دَهَ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ دِيَا فَاتِحَةَ
أَقِيَا أَرْدِيْنَا قُرْآنَ أَقِيَا أَنْدَنْ صَكَّةَ رُكُوعَ وَرَهْ إِنْ

وَعَوْرَتِ كِسْفِي الْبِنِّ اَمِنْ بَرَابَرِنَا اِلَهَ اَللهُ اَكْبَرُ
دِيَا وَالْبِنِّ كَو كِسْفِي اَمِنْ بَرَابَرِنَا اَمَّا اَللّٰهُ يَكِي اِحْنَا
قِيَا يَا اَلْبِنِّ اَمِنْ بَرَابَرِنَا اَمَّا اَللّٰهُ يَكِي اِحْنَا
زِيْرَا اِلَى كُوْرَسَا اَمَّا زِدْرُسْتِ اَوْلَمَزْ وَاَيْقَلَرْ نَدِيْجِ
كُسْتَرْمِيَا زِيْرَا اِمَامِ اَبِي حَنِيفَةَ بَرَسُوْرِيْجِ
اَيَاغِ كَرِيْجِ اَمَّا زِدْرُسْتِ اَمَّا اَلْبِنِّ وَاَيَاغِ اَمَّا
دُرْتِ بَخْشِيْدَهْ بَرَبَخْشِيْ كُوْرَسَا اَمَّا زِدْرُسْتِ اَوْلَمَزْ
وَالْبِنِّ بَعْلَدِ قَدْنِ صَكْرَهْ اَيْدِهْ سُبْحَانَكَ اَللّٰهُمَّ
وَبِحَمْدِكَ وَتِيَارِكَ اِسْمِكَ وَتَعَالَى جَدِّكَ

أَنْدَنْ صُكْرَهُ بِكُلِّ كَيْفٍ نَبَيْتُ إِثْدَكْدَنْ صُكْرَهُ
إِلَى الْإِنِّ بَاشِ بَرَابِرِنَا الْإِنِّ وَبَاشِ بَرْمَقْلَرِنِ قُلَاحِ
يُمَشِّعِ الْبِنَاقِيَا وَبَرْمَقْلَرِنِ أَجَا اللَّهُ أَكْبَرُ دِيَا
إِلَى اللَّهِ كِبْكَى التَّنْدَه بِنَلِيَا وَصَاغُ الْإِنِّ صَوْلِ
إِلَى أَرْزِنَا قِيَا سَرْجَه بَرْمَقِي وَيَا تَنْدَغِي بَرْمَقِلَا
بَاشِ بَرْمَقِنِ صَوْلِ بِلِكِي التَّنْدَه بِنَلِيَا وَكِرِ وَقَلَنْ
بَرْمَقْلَرِنِ صَوْلِ بِلِكِي أَرْزِنَا أَوْزْدَه اللَّهُ أَكْبَرُ دِكْدَكْ
صُكْرَهُ الْإِنِّ قَتِ سَرْهِيَا تَا كِمِ وَرُبِّ أَوْ كَنْدَكْ
يَكَا أَرْمِيَا وَيَا اللَّيْ أَرْدُنِ دِنِ بِيكَا كَجْمِيَا

نَيْتِ ادْبِ الْوَلِّ قَلْدُ رَبِّ اللَّهِ أَكْبَرُ دِمْدِكِ
دُرْسْتُدْرَه كَرَكْسَا فَرَضِ نَمَازِنِ تَمَامِلَا نَافَلِيَه
نَيْتِ اَيْتِ كَرَكْسَا نَافَلَه نَمَازِنِ تَمَامِلَا فَرَضِ
نَيْتِ اَيْتِ كَرَكْسَا وَتِ نَمَازِنِ تَمَامِلَا فَرَضِ
قَلْمَا نَيْتِ اَيْتِ زِينِ نَمَازِدَه اَلِنِ قَلْدُ رَبِّ اللَّهِ
اَكْبَرُ دِمْدِكِ شَرْطُدُرِيْمُ قِيَوْمُرْدَه وَشَا فِجِي
قَتِنْدَه رُكْنُدُرَه نَمَازِدَه اَلِنِ قَلْدُ رَبِّ اللَّهِ اَكْبَرُ
دِمْدِكِ كَرَكْسَا نَمَازِنِ تَمَامِلِيَبِ اَلِنِ قَلْدُ رَبِّ اللَّهِ
اَكْبَرُ دِمْدِكِ اَيْرُقُ نَمَازِ قَلِقُ دُرْسْتُ مَكْرُ

وَمِنْجِه كُوكِلِنْ دَلَنْدَرَمِيَا اَكْر قَلْدَغِي سُنْتِ اَوْلُرْسَا
نَيْتِ اِنْدَمْ نَمَازِ قَلْمَا دَرِيسَا يَنْزِ وَاكْر قَلْدَغِي وَتَرِيسَا
نَيْتِ اِنْدَمْ وَتَرِ نَمَازِنِ قَلْمَا دِيَا اَكْر فَوْضِ نَمَازِنِ
نَيْتِ اِنْدَمْ اَشْبُو اَيْلَا نَمَازِنِ يَه كِنْدِ نَمَازِنِ
دِيَا قَاجِ رَكْعَتِدْغِنْ دَرِمَكْ حَاجَتِ دَكَلِ اَمَّا
جَنَازَه نَمَازِنِ قَلْرَسَا نَيْتِ اِنْدَمْ نَمَازِ قَلْمَا تَنْكِرِي
تَعَالِي بِيچُونِ وَدُعَا اَتْمَكَا اَشْبُو اَلْبِيچُونِ دِيَا اِنْدَنْ
مَنْكِرْ بَلِكْ كِمْ قَحْنِ نَمَازِنِ تَمَامْلَسَكْ
سَلَامِ وَرُحْمَدِنِ دَرِ رَبِّ بَرِ نَمَازِنِ دَخِي قَلْسَكْ

وَاجِبٌ أَوْلَمَنْ قَبْلَهُ نَمَازُكَ فَرَضَ كَرْنٌ وَوَجَلِبَرْنٌ
 وَسُتْتَلَرْنٌ وَمُسْتَحْبَلَرْنٌ بِلْدَرْدُكَ وَنَمَازِ فَاسِدِ
 إِدْنَلَرِي وَمَكْرُؤِ إِدْنَلَرِي بِلْدُكَ وَنَمَازِ نِيْجَه قَلْبِ
 كَرِّكَ كِه تَمَامِ أَوْلَا بِلْدُكَ أَمَّا دَخِي كَرِّكَ أَوْلَا عَجْوَن
 نَمَازِ نِيْجَه قَلْبِ كَرِّكَ تَرْتِيْبِجَه بِلْدَرْلُومِ ،
 الْفَصْلُ الْخَامِسُ بِلِكُلِّ كَرْمِ نَمَازِ قَلْبِنَا
 نَيْتِ ارْتَمَك قَلْبِنِي قَنُو نَمَازِ دُغْنِ بِلِكُلِّ دِلِيْلَا
 دِمَك سَوَكُلْدُرْتَنَكِرْتَمَا لِي حَضْرَتِنْدَه بَعْضِ عُلَمَا
 أَيَّدُ دِلِيْلَا دِمَك بِلِيْعَدْرُ وَآلَا مَكْرُومِ دِلِيْلَا

اَفْذُحِّي قُرْآنَ اِكْبَحِي رَكْعَتَهُ كِرْوَاتِنَا سَهُولًا زِمَّ اَوْلَدُ
 فَاتِحَةِ سُورَتَيْنِ اِلَى كَذَا قَاتِنَا سَجْدَةً سَهُولًا زِمَّ ذِكْرُ
 تَحِيَّاتِ اَقْمِنَا اِنْتِنَا سَجْدَةً سَهُولًا زِمَّ اَوْلَادِنَا اَمَّا كَرَّ
 خُلَاصَةً وَقَبِيحَةً اَيُّدُرُّ اَكْرَمُ كَوْعَدَهُ يَا سَجْدَةً يَا سَجْدَةً
 اَتُرْمِسُ كَنْ قُرْآنِ اَقْمِنَا سَجْدَةً سَهُولًا تَمَكُّ كَرَّكَ مَجْمَعُ
 شَرْحِنَهُ اَيُّدُرُّ اَكْرَمُ تَحِيَّاتِ اَقْمِنَا اَوْ رُوْدُرُّ كَنْ
 يَا رُكُوعَ دِيكِنْ يَا سَجْدَةَ دِيكِنْ سَجْدَةً سَهُولًا لِحَمِّ وَاِجِبِ
 اَوْلَزَّ اَمَّا خُلَاصَةً اَيُّدُرُّ اَكْرَمُ تَحِيَّاتِ اَوْ تَرْجُوْ
 تَحِيَّاتِ اَقْمِنَا اَنْدَنْ صَكْرَهُ قُرْآنِ اَقْمِنَا سَجْدَةً سَهُولًا

سَهْوَاتِكَ كَرِهَ أَمَا سَوَّلَ تَسَنَّدَ كَرِهَ أَرَأَيْتَ لَكَ
بِرَأْيِ رِقِّ تَسَنِّيَا تَابِعِ أَوْلَادُ عِجْجُونَ دُرَّ أَنْ تَرَكَ أَعْمَلُ
سَجْدِهِ سَهْوَلَانِهِمْ أَوْلَمَزُ وَنَمَازُ أَرَأَيْتَ تَسَنَّدَ عَنِّي تَكْبِيرُ لَر
كِبِ وَتَسْبِيحُ لَر كِبِ سَبْحَانَكَ وَأَعُوذُ أَعْمُو كِبِ
أَمَا بِيْرَامُ تَكْبِيرُ لَر نَدِنُ بَرِسِينُ أَوْنَدَسَا نَمَازِ أَوْلَدِهِ
بَلَا خَرِنْدَه كَتَرْمَسَا سَجْدِهِ سَهْوَاتِكَ كَرِهَ
قُرَّانُ أَفْرُكُنُ سَجْدِهِ آيَتِهِ أَقْسَا يَرِنْدَه سَجْدِهِ ائِمَّسَا
صُدُكْرَه ائِمَّسَا سَجْدِهِ سَهْوَاتِكَ كَرِهَ ائِمَّامُ اَلْجَوْفُضُ
دَرُ بَعْضُ لَر شَيْلَه رَوَايَتُ ائِمَّشُ لَر كَرِهَ أَوْلُ رَكْعَتَهُ

أَوْ يَدُغِيحُونَ وَالْخُ لَا صَدْعِي سَنَ تَمَامٌ يَلِكُلِكُمُ
 أَكْرَفَاتِحَهُ سُوْرَسِنَ تَمَامٌ أُقْدِنُ أَيْرُقُ سُوْرَهُ
 ائْمَنَابَشُلَسَا أَكْرَفَاتِحَنَكُ جُوْعِنُ أَقْدِسَا سَجْدَهُ
 سَهْوَاتِمَكُ كَرَكُ أَكْرَجُوْعِنُ أَقْدِسَا سَهْوَاتِمَكُ
 وَاجِبٌ دُكُلُ قَبِيْدَهُ أَيْدُهُ صَحِيْحٌ يَدْرِكُكُمْ فَايْحَهُ
 سُوْرَسِنَكُ جُوْعِنُ تَرَكَ اِدْرَجَانُ سَجْدَهُ سَهْوَاتِمَكُ
 أَوْلَرَامَا بَعْضُ كَرَأَيْدُهُ بِرَأَيْتِ قَدَدَخِي تَرَكَ اِدْرَسَا
 سَجْدَهُ سَهْوَاتِمَكُ كَرَكُ دَمِيْشُ وَبَعْضُ كَرَأَيْدُهُ
 بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ

اَيْمُنْهُ اَوْلَسَا اَوْلَ قِلْدَغِ نَمَازِ قِيْبِ اِمَامِ اَيْمُنْكَ
 اَكْرَا اَيْرِسَا نَمَازِ فَا سِدَا وُلْدِ بَدَلِكِه مَسْبُوقِ
 نَمَازِنِ تَمَامَلِيَا اَنْدَن صُكْرَه سَجْدَه سَهْوَا اِمَا
 كِتَابِ الصَّلَوةِ اَيْمُنْ اَكْرَا اِمَامِ اَوْ مَيْبِ تَمَازِنِ
 تَمَامَلِيَا نَمَازِ فَا سِدَا وُلْدِ مِشْ اَمَّا بَدَلِكِلْ كِه
 سَجْدِيَا وُرْمِدِنِ اِمَامِ اَيْمُنْ نَمَازِ فَا سِدَا وُلْدِ غِي
 اَنْكُوْتِ حُرِّ كِمِ اِمَامِ بَزَلَمِ قَلَمِ وَا حِبِ اَوْلْدِ غِي بُرْدَه
 بَاشِنَا قِلْدِ سَجْدِيَا وُرْدِ قَدْنِ صُكْرَه اَوْ بَحَقِ نَمَازِ فَا سِدِ
 اَوْلْدِ غِي بَاشِنَا قَلَمِ وَا حِبِ اَوْلْمِشِكِنِ قُوْبِ اِمَامِ

تَمَامٌ لَدُنْكَ صَكَّةٌ ~~سَهْوًا~~ إِذَا مَا شَرَحَ
طَحَا وَيَكُ أَيُّمِشُ مَسْبُوقٌ أَكْرَامًا مَدَّتْ صَكَّةُ
سَلَامٌ وَرِدِّي سَايَهَ أَوَّلَتْ وَرِدِّي سَا فَاسِدًا وَكُلُّ
أَكْرَبًا وَرِدِّي سَا فَاسِدًا وَكُلُّ مَا جَنَّ إِمَامٌ
سَلَامٌ وَرِسَا دَخِي سَجْدٌ سَهْوًا وَارِدُ عِنِّ صَكَّةُ
أَكْسَا مَسْبُوقٌ دَخِي دُرْبٌ تَمَارِينُ أَوْ دَمَكَا
بِشَلِشٍ أَوْ لَسَا أَكْرَمَسْبُوقٌ قَلْدُ عِي نَمَا زِدَه سَجْدِيَا
وَرَمَدِي سَا دُنْبٌ أَوْ تُرْبٌ إِمَامٌ أَيُّ سَجْدٌ سَهْوًا
بِلَا دُرْبٌ أُنْدَنْ طَرِبٌ تَمَارِينُ قَلِقُ كَرَكٌ أَكْرَمَسْبُوقٌ

اَوْلُ اَبْدَسْتَدَنْ كَلْبُجَهْ يَا اَوْلِيَا بِنَجَهْ اِمَامُ بَرَكْمَشْتَرُ
 يَا دَخِي اَرْتُو نَمَازِدَنْ قِلَا اَوْلَانْدَنْ صُكْدَهْ كَلَا
 مَسْبُوقَا كَادِرْ كَرِيْمْ نَمَازَكْ اَوْلَانْدَنْ بِلَا اِيْمِيَا
 اِمَامُ بَرَزَكَمْتْ يَا دَخِي اَرْتُو قَلْبِشْ اَوْلَانْدَنْ صُكْدَهْ
 كَلَا اَيَا اِمَامُ بِيْسْ مَسْبُوقْ اَوْلَنْ كِشِي اِمَامُ اَوْلِيَا
 سَحَدَهْ سَهْوَارِجَكْ اَمَّا اِمَامِيْلَهْ بِلَهْ سَلَامُ وَرَمِيَا
 اَكْرَنْ نَمَازِ نَمَامْ اَوْلِدُغَنْ بِلَبْ اِمَامِيْلَهْ بِلَا سَلَامْ
 وَرِدْ سَا نَمَازِ فَا سِدَا وَا كْرَا كِلِيْنْ قَلْبُو كَرَا
 اَمَّا بَلِيْبْ سَلَامْ وَرِدْ سَا نَمَازِ فَا سِدَا اَوْلَمْ نَمَازَنْ

سَهْوَاتِدْ كِي اَوْلِ اَوَّلِكِي بِرَكْعَتَهٗ يَسَاكِمِ اَوْلِ اَوْتِي
كِسِي اَكَا اِرْشَمَدِي وَاوِيَا نَه سَجْدَهٗ سَهْوَا لَزِمِ دَكُلِ اَوْلِ
اَيْدِي نَمَا زَدَهٗ سَهْوَاتِدِ سَا اَيْنِ دَخِي لَزِمِ اَوْلِ سَجْدَهٗ
سَهْوَاتِمَكِ كَرَكِ اِمَامِلَهٗ سَجْدَهٗ اِتْمَسَا نَمَا زَا خِرْنَهٗ
سَجْدَهٗ سَهْوَا اِدَا اَكْرُ كَنْدَدِي سَهْوَاتِسَا
اَوْلِ طَرَبِ قَلْدَغِ نَمَا زَدَهٗ اِكْسِي چُونِ بَرِ سَجْدَهٗ بِشَرِ
خُلَا صَدَهٗ اَيْدِي لَاحِقِ اَوْلِ كِسِي سَجْدَهٗ سَهْوَاتِهٗ
اِمَامِ اَوْ يَمِيَا مَسْبُوقِ اَيَا لَاحِقِ اَوْلِ دُرُكِمِ اِمَامِ اَقْلَدَنْ
بِلَا اَوِيَا اَمَّا نَمَا زَا چِنْدَهٗ اَيِيَا اَخُو دِ اَبْدَسِتِ سِنَا

TIPKIBASKI

İstanbul Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi

Revan Köşkü 000630/1